Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	
Titel | Title:	Gnidia : ny Samling af interessante Fortællinger.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 1
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Beeken, 1830
Fysiske størrelse | Physical extent:	2 bd. (380, 380 s.)

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

GNIDA.

Ny Samling af interessante Fortællinger.

Første Bind.

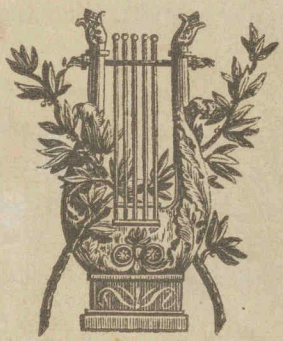

Kjøbenhavn 1830.
Paa Hofboghandler Beekens Forlag, trykt hos
Jacob Behrend.

BIBLIOTECA REGIA MATRITENSIS

Indhold.

Side.

Det røde Taarn, Novelle af Caroline de la Motte Fouqué, oversat af Caroline—n..... 1
Den skotske Digter Burns. (Skildret af Walter Scott.) 77
En engelsk Beefsteak-Spiser..... 81
Et Besøg paa Newstead i 1828..... 85
Et Besøg ved Byrons Grav..... 97
Brougham. (En biographisk Skizze)..... 102
Mosen ved Stavreby. (Efter et dansk Folkesagn.) Af A. F..... 111
Nogle eenstydige Ord, af J. H. Smidth..... 119

Hollandske Liebhaberier, Fortælling, af Ludvig Achim von Arnim..... 129
Æneidens fjerde Sang, oversat af O. Worm..... 199
Pindseaften, en Skizze, af Mary Russell Mitford. 231
Scener af en Skrædders Liv..... 238
Guadelupe Vittoria..... 247

Side

Napoleons Død, af Alessandro Manzoni..... 257

Sebastian, Konge af Portugal, historisk-romantisk Fortælling, af C. Weisflog..... 262

De fire Nordmænd, af Henrik Steffens. Andet Brudstykke..... 356

Det rode Taarn.

Novelle, af Caroline de la Motte Fouqué*).

Kort for Paketbaadens Afgang fra Dover til Calais, mødte i Aaret 1772 tilfældigviis tvende unge Reisende hinanden ved Strandbreden.

Den samme Hensigt, saavelsom Utaalmodigheden efter at see den opfyldt, drev begge til gjensidig Meddelelse. Den ene, Adolf, en Franskmand, vendte tilbage til sin Hjemstavn, den anden, William, en Englænder, blev urolig bortdraget af de fremmede Kysters blaalige Duft. Spørgsmaal og Svar bleve en livlig Samtales Forløbere. Udvortes Anstand, Klædedragt, Tone og Væsen, Alt stillede dem omtrent paa samme Trin af Dannelse, som af Forhold. Det viste sig snart, at den Første ligesaa ugjerne vendte tilbage til sin Hjemstavn, for at overtage en stor Eiendoms Bestyrelse, som den Anden, sorgfri og glad, ilede fremad, for ogsaa paa andre Steder at lære at kjende Lykkens Gaver. Aaben og ubekymret sagde han, uden mange Omstændigheder, hvad der laae ham paa

*) Fra: „Dresdner Morgen-Zeitung," Januar 1828.

Hjerte. Paris, det nægtede han ikke, Paris var for Tiden Maalet for hans Ønsker. Tusinde Ting havde han at spørge om, hvorved han dog allerede viste, hvor godt han iforveien var underrettet, hvor længe han allerede havde været beskjæftiget med denne sin Ynd-lingsplan. Adolf raabte een Gang efter den anden, med den smigrede Forkjærligheds Henrykkelse: „Det er som om De allerede var der! Virkelig er De det ogsaa! De har kun et Skridt at gjøre, for at sætte Foden derhen, hvor Hjerte og Øie alt for længe siden vare!“ — De rakte her hinanden Haanden, og lovede ikke at lade et Vink af Skjæbnen ubenyttet, som sienspnligt opfordrede dem til nøiere Bekjendtskab.

I det Øieblik, da de vilde stige i Baaden, trængte en Knøs sig med stor Livlighed igjennem Mængden hen til Adolf. Han rakte ham et Brev, med de Ord: „Læs, gode Herre, og see vel til hvad De gjør!“

Det undgik ikke William, at hans Reisefælle blegnede, og med alle Tegn paa Skræk udfoldede det modtagne Blad. For imidlertid ei at synes ubeskeden, vendte han sig fra ham, da han begyndte at læse Brevet.

Dog snart derefter følte han sig rykket ved Ærmet, og da han vendte sig om, saae han i Adolfs blege, forstyrrede Ansigt, de umiskjendeligste Spor af lidenskabelig Bevægelse, der udtrykte sig endnu tydeligere i de sagte og hurtigt udtalde Ord:

„Skynd Dem, skynd Dem, at vi kunne komme bort, førend man uden Redning holder mig tilbage.“

William studsede i Begyndelsen. Dog vant til at tage Alt i Verden let, lod han ikke det Paafaldende heri bekymre sig synderligen. „Godt, godt," sagde han, beredvillig til at opfylde den Andens Ønske.

De bestege strax Fartøiet, og saae snart Englands Kyster vige tilbage.

Adolf viste sig, som om noget Betyngende var borttaget fra hans Sjæl, øieblikkelig fri og let. Hans Nations naturlige Munterhed frembrød i tusinde spøgende Ordspil og lunefulde Indfald, saa at William, atter ganske henreven, forsikrede, at han havde aldrig truffen en elskværdigere Selskabsbroder.

Det flygtige Skum af opsprudlende Munterhed smeltede imidlertid ligesaa hurtigt sammen hos den unge Franskmand, som det var opstaaet. Jo raskere de gjennemskare Kanalen, desmere ordknap, alvorlig og beklemt viste han sig. Det var snarere som om han ilede et Fængsel, end det med Længsel ventede Fædrenehuus imøde. Tidligere Erindringer dannede sig aabenlyst forstyrrende hos ham. Var det Tilbageblikket paa den nærmeste eller en fjern Fortid, som fremkaldte dem? Bestandig stode de i Forbindelse med det Nærværende. Det lod sig slutte af den tiltagende Uroe, med hvilken Adolf maalte det Rum, der endnu adskilte dem fra Strandbredden. Som martret gik han frem og tilbage. Hans Blik var mørkt. Taarer traadte ham i Øinene. Et halvqvalt Suk døde mellem hans Læber. William kunde ikke afholde sig fra den inderligste Medlidenhed.

Uden just at være tilbøielig til grublende Betragtninger, beskjæftigede dog meget naturligt det Ønske ham, at udforske Grunden til en saa afvexlende Sindsstemning. „Skulde det behagelige unge Menneske have ladet sig henrive til en Forseelse, og givet voldsomme Lidenskaber Tøilen?“ tænkte William, i det han gjorde sig Umage for at søge et beroligende Svar i den Ubekjendtes ædle, faste Træk. Denne stod, uden at lægge Mærke til ham, med sammenslyngede Arme ved Siden af ham paa Dækket, og saae ufravendt paa de skummende, raskt forbikyllende Bølger. Der laae Agtpaagivenhed og Længsel i hans Blik; Englænderen, fortrolig med Tanken om Selvmord, mere af Instinct end af Erfaring, troede i Adolf at opdage en dertil stilet Hensigt. Bekymret lagde han sin Haand paa hans Skulder, som om han vilde lade ham mærke sin Nærværelse, og indblande fremmede Forestillinger i det Væv af mørke Grublerier, som sysselsatte ham. Adolf vendte Øiet imod ham, uden at hans Mine forraadte den mindste Forandring i hans Sjæl; snarere som om han fortsatte den tidligere Tankerække, sagde han, halv ironisk, halv alvorlig bevæget: „Utallige Gange i Livet har man sammenlignet Bølgernes Bevægelse med vort Indre, og i Naturbilledet gjenkjendt fremstræbende og intetsigende Sindsbevægelsers undgrundelige Chaos; men den uvilkaarlige Sammenligning gaaer det som enhver Sandhed! der er saare lidet for Begrebet, Alt for Følelsen! Vær De forsikret om, at den Proteus, som her ligger under Krystalklippen,

veed mere om vor Skjæbne end vi ahne. Med tusinde Arme griber han efter Menneskets Hjerte. Man losriver sig ikke saa let."

"De sværmer ret poetisk!" sagde William leende. "Men jeg tænker," — tilføiede han — "man skulde ikke indrømme nogen udvortes Indvirkning en fuldkommen Magt over sig. Hvor tiltrækkende end Melankolie kan være for den Dødelige, saa er den en ligesaa farlig Fiende af hans Rolighed, som enhver anden forlokkende Lidenskab."

"Fiende, Roligheds-Fiende!" raabte Adolf, med paafaldende Forfærdelse, "hvor lurer ikke den! hvorledes skulde man undgaae den!" —

Han taug. Den Anden afbrød Samtalen, i det han ved den forestaaende Landing af sig selv blev bragt paa andre Gjenstande.

I Calais adskiltes begge for flere Timer. William vilde, efter videbegjærlige Reisendes Maade, see Staden med alt det Interessante, den indeholdt, skaffe sig Underretning om hvad han havde seet, anmærke det og indprænge det i Erindringen. Hans Reisefælle derimod ilede strax hen til en Bekjendter, for at modtage nogle for ham opbevarede Breve. Han anbefalede Lorden et sikkert Menneske til Veiviser, i det han undskyldte sig fordi han ikke selv kunde ledsage ham. Hiin modtog det ubekymret, og adspredt ved Nyhedens Tillokkelser, forglemte han i det Hele hvad der vel kunde synes ham modsigende hos den ubekjendte Yngling.

Først da han traadte ind igjen i det Værelse, som begge havde bestilt til deres Logis for denne Nat, og han ikke fandt Adolf, faldt det Spørgsmaal ham paa Hjerte: „Hvem det Menneske var, han dog egentlig her saa umistænksomt havde sluttet sig til, og til hvis Ledsagelse han havde betroet sig i et fremmed Land?“ Uforklarligt, det kunde nu engang ikke nægtes, uforklarligt syntes det sælsomme Væsen, det mørke, ofte til Fortvivlelse grændsende Lune hos hans Reisefælle. Og tilbagekaldte han sig nu dertil de Omstændigheder med Brevet, og de mistænkelige Ord, som i Bestyrtelsen undslap hiin, saa gav dette Anledning til allehaande forurolígende Slutninger.

I det øde Gjæstekammers ubehagelige Eensomhed, forenede disse og lignende Betragtninger sig tydeligere, end det gode og kjærligtsindede unge Menneske selv vilde. Der kjæmpede ogsaa saa Meget i hans Sjæl imod overilet Mistanke; han kunde ikke tænke det Værste. Fortrædelig gik han hen til Vinduet, for at see ud efter Adolf; endnu fortrædeligere traadte han igjen tilbage, da han intetsteds saae ham. Han vidste egentlig ikke hvad han skulde tage sig for? Den værste af alle Tilstande for en Reisende, der til Slutningen kun er overladt til sig selv.

I det trevne Lune, der forenede sig med Kjedsomheden, begyndte han at skrive. Der var intet Papiir. Han søgte derom i Rummene af et Skriverbord. Her laae en lille graae Portefeuille, omvunden med en stærk Haarsnor. William betragtede den

uvilkaarlig noiere. Paa den ene Side af Omslaget var, under en arabeskagtig Forziring af Blomster, og halv skjult af disse, en Sphinx. Derunder stod med gyldne Bogstaver: „Mørk Gaade!“

„Besynderligt!“ tænkte William, i det han dreiede den lille Portefeuille frem og tilbage. Den kunde maaskee indeholde mangen ønskelig Oplysning. Ustridigt tilhørte den Adolf. Den laae ved Siden af hans Uhr og Børs i samme Rum. Nøglen var dreiet om i Laasen, men forbleven siddende deri. Besidderen bar vel ingen Tvivl om Husets Sikkerhed, siden han paa saadan Viis betroede det sine Skatte. „Brevtasken havde han dog skullet stikke til sig!“ meente Lorden. „Den vækker kun utidig Nysgjerrighed.“ Han skammede sig ved en overraskende Følelse deraf. For at straffe sig derfor, kastede han den forføriske Gjenstand temmelig ublidt tilbage i Rummet, og laasede dette omhyggeligt, hvorpaa han tog Nøglen af og lagde den til Side.

Ikke længe derefter kom Adolf tilbage. Han syntes at være endnu mere tankefuld end tilforn. Underholdningen mellem dem begge vilde saameget mindre tage en fri og naturlig Gang, som William følte sig beklemt i den Andens Nærværelse, og kjæmpede mod forstyrrende Tanker.

Det korte Aftensmaaltid havde snart Ende, begge ilede for at søge Ro i Søvnen. Begge de Reisendes Kamre stødte til hinanden. De sagde hinanden en god Nat, og laasede derpaa Døren til større Bequemmelighed.

William, der var udmattet af megen Omvandren, kastede sig paa Sengen, og sov øieblikkelig ind. Hans sidste Tanker vare forblevne hos Adolf, og dennes skjulte, sælsomme Væsen. Derfor levede han ogsaa ligesom i Drømme med ham, saa at han, da han paa en ganske usædvanlig Maade blev skræmmet op af sin sunde Ungdomssøvn ved en huul Larm, Raslen og Hvidsken i Sideværelset, følte sig tilmode, som om han maatte staae op og hjelpe til at bringe noget i Orden derinde. Ikke vaagen nok til at fatte en Beslutning, lod den indre Uroe ham dog ikke sove. Endelig hørte han Adolf sige: "Saa maa man skaffe mig en anden Nøgle, eller jeg sønderbryder det hele Bord som det staaer der."

Nu vidste han hvad det var. Nøglen altsaa! Han sprang strax ud af Sengen. "Min Gud," sagde han, da han traadte ind — "jeg har taget den af! den maa ligge der paa Skabet."

"De har taget Nøglen af?" svarede Adolf, med et Træk af Fortrædelighed mellem de sammentrukne Øienbryn, der forvirrede hiin, som om han læste en Bebreidelse deri. Aaben og godmodig som han var, afbrød han ham derfor hurtig med et beskjæmmet Smiil: "Har jeg gjort Uret deri, saa beder jeg om Tilgivelse; men mig synes at denne Forsigtighed var nødvendig i et fremmed Huus; jeg troede at gjøre Dem en Tjeneste dermed."

"O jeg takker Dem ret meget!" vedblev Adolf, med et flygtigt Buk. "Men hvorfor," vedblev han,

anderledes. „O, berolige Dem!“ smilte han spottende. „Har De Krav paa Originalen saa behold, den. Jeg har intet!“ tilføiede han bedrøvet.

„Mit Krav,“ forsikkrede Lorden i en sagtere og blidere Tone, „vilde De desuden ikke have gjort mig stridig.“ — „Hvem siger det?“ raabte den Anden fornærmet. — „Jeg!“ var det korte, bestemte Svar. Adolf maalte ham med et langt, skarpt Blik; uvilkaarlig foer han sammen, og i det han med en rask, heftig Bevægelse med Armen afværgede alt videre, sagde han med halvqvalt Røst: „O, Intet mere derom, jeg beder Dem!“ Han havde kastet sig i en Lænestoel, og stirrede mørkt hen for sig.

„Hvor har De saa ofte seet min Søster?“ begyndte William sagte, efter en kort Taushed, i det han gjorde sig al mulig Flid for ikke at lægge noget krænkende eller ubeskedent i sit Spørgsmaal; „hun er for kort Tid siden bleven Enke,“ tilføiede han, „og lever indgetogen paa et Landgods; hvor lærte De hende at kjende?“

Adolf hørte, uden at see sig om, spændt paa ethvert af de udtalte Ord. Nu stirrede han uvis paa Lorden. „Deres Søster? Deres Søster?“ gjentog han flere Gange, som om han ikke troede den beroligende Klang af denne Benævnelse.

William nikkede bekræftende med Hovedet, i det han pegede paa Portraitet.

Greven styrtede i hans Arme; en Strøm af hede Taarer rovede ham Evne til at frembringe ogsaa kun

een Stavelse. William deelte hans Bevægelse; desuagtet rørte der sig en Mislyd i hans Sjæl, der altfor stærkt erindrede om Dunkelheden af det her opdagede Forhold, til at han ubekymret havde skullet indlade sig derpaa. Han vilde nu paa ingen Maade berøre det; men Adolf rev sig med et huult Skriig ud af hans Arme. En usædvanlig, skrækkende Tanke syntes at gribe ham. Bleg og forstyrret saae han omkring sig. "Flye mig! Flye mig!" raabte han, med rædselvækkende Stemme. "O min Gud! Deres Nærværelse er mig ikke behagelig," tilføiede han smertelig.

Lorden var spændt paa det høieste. "De maa sige mig Alt!" bad han, i det han greb den Andens Haand. "Hvorledes De fandt Clementine? Hvorfor De forlod hende?" — "Sige? Sige Dem det?" raabte Greven forstyrret; "aldrig! Endnu er det min Hemmelighed! For Guds Skyld, drag den ikke for Lyset før Tiden. Betænk dog, jeg tæller først tre og tyve Aar." — "Nu," vedblev William omfindtlig, "mig synes i den Alder kunde man nok vide, hvad man gjør! Skal Deres Ungdom undskylde et allerede begaaet, overilet Skridt, eller et, De vil begaae? Herr Greve," tilføiede han alvorligt, "jeg vil ikke troe, at De har leget med min Søsters Rolighed!"

"Jeg tænkte det vilde komme!" svarede Adolf rolig. "Det kunde ikke godt være anderledes. De fordrer Regnskab af mig, med hvilken Ret jeg kalder dette Billede mit, og desuagtet opgiver enhver For-

dring paa Besiddelsen af Originalen? — Nu velan! jeg har intet andet Svar herpaa, end det, som De selv maatte bestemme ved Valget af Vaabnene, der saaledes ville afgjøre Sagen imellem os paa den ene eller anden Maade."

William tang, bortvendt fra ham, med Haanden i Brystet, urolig dreiende paa Knapperne i sin Vest. "Kjender min Søster Deres Grunde?" spurgte han, efter en kort Pause.

"Nei," svarede den Anden, i det han sørgmodig trak paa Skuldrene.

"Nei? Nei?" raabte Lorden. "Nu saa god Nat!" tilføiede han rask, i det han lagde Haanden paa Adolfs Arm. "Imorgen tale vi nærmere med hinanden."

Han havde allerede fat i Døren til sit Kammer, da han, dreven af en uimodstaaelig Bevægelse, endnu engang vendte sig, for at see efter den Tilbageblevne. Denne stod som fastnaglet, med det dødblege Ansigt vendt imod ham. Begges Øine mødtes. William var i Begreb med at vende om. Greven tilvinkede ham, med et Udtryk af mørk Angst, at han skulde blive tilbage. Dette Øieblik afgjorde det. I heftig Bevægelse forlod Lorden Værelset. Han havde allerede ligget længe indhyllet i sine Tæpper, da han endnu følte sit Hjerte slaae uroligt. Den piinligste Strid mellem harmfulde og blidere Følelser sønderrev hans Hjerte. Han tænkte paa sin Søster. Hendes rørende Skjæbne traadte saa veemodig hen for ham. Allerede engang havde hun opoffret sig for Nødvendigheden, dræbt alle

Ønsker i det unge Bryst, lagt en glad, fri Tilværelse i Pligtens Lænker, henlevet ugjenkaldelige Aar ved en kold, uelsket, haard Gemals Side! Og nu! — „Hvem," raabte William ved sig selv — „hvem er nu dette Menneske, til hvem hun saa uskyldig betroede sig, for at blive bedraget?" — Ved denne Tanke kogte alt hans Blod og opbruste skummende. „Hvem han endogsaa er," forsikkrede han, „hvad der endog maa hvile paa ham, han skal betale mig det, han skal bøde — kjære, kjære stakkels Clementine! fordi han har forhøiet Din Ulykke!"

Blandt alle Rolighedens Fjender ere Harme og Hævn vel de meest uovervindelige. Den ophidsede Yngling kunde ikke lukke et Øie. De frygteligste Billeder omringede vedvarende hans Leie. Blodige, hjerteønderslidende Optrin fyldte hans Phantasie. Havde han kunnet blive ret enig med sig selv, vilde han have indseet, at han ligesaameget frygtede Følgerne af Tvekampen med Adolf, som han ønskede den.

Først sildig sov han ind under Pulsens ængstelige Slag og Blodets krampagtige Bevægelser. Den sunde Natur seirede. Han sov fast. En velgjørende Haand syntes udslettende at være gledet over Nattens piinlige Erindringer. Han gjenfandt ikke en eneste, da han vaagnede. Med klare Øine saae han, at hans Tjener Tom traadte hen til hans Seng, og moisommelig holdt noget tilbage, der desnagtet svævede ham paa Læberne.

„Hvad er der paa Færde? Hvad vil Du?" spurgte Lorden halvleende. „Hvad ligger Dig paa Hjerte,

uden at Du dog kan komme afsted med at indklæde Din Hemmelighed paa en sømmelig Maade?"

"Mylord," svarede Tom tørt, "den fremmede Herre, som saa hurtig blev Deres Reisekammerat, har i Nat i al Stilhed forladt os. Han er oppe og afsted. Vi kunne nu see hvor vi finde ham."

William sprang, ildrød af Vrede, med begge Fødder ud af Sengen, og uden at være Udtrykket af sin Følelse mægtig, kom Taarerne ham i Øinene. Han havde, hvis han havde været istand til at tale, udstødt de heftigste Ord imod Greven; men nu vandt han Tid til at fatte sig. Han klædte sig hurtig paa. "Gaae," sagde han derpaa, "gaae, og bestil Heste, vi ville følge efter ham."

Tom rystede paa Hovedet, og gjorde hvad der var befalet ham.

"Hemmelig undvegen!" raabte William, saasnart han saae sig ene. "Afskyeligt, ganske afskyeligt!" gjentog han med den dybeste Harme.

I disse Ord laae den hele Forbittrelse imod en ligesaa feig som lumsk Handling, og saaledes som man stedse i Tanken danner og udmaler sig Menneskene efter det Indtryk, de gjøre paa os, saaledes troede den fornærmede Yngling nu i Greven at see et af hine listige Afskum, som han havde fundet skildrede i Bøger, uden tilforn at have mødt nogen af dem i det virkelige Liv.

Hvad agtede han ikke at gjøre, for at befrie Verden for et saadant Uhyre. Han vilde forfølge ham, indhente ham, tvinge ham til Fyldestgjørelse,

og naar det maatte skee, myrde ham. At gjennemkrydse Frankrig i alle Retninger, for, som en vandrende Ridder, at oplede Gjenstanden for sin Hævn, syntes ham fra nu af at være sit Livs eneste Opgave. Han brændte af Utaalmodighed efter at komme bort. Ethvert Ophold var, efter hans Mening, en Synd imod Æren, imod hans Søster, imod Ret og Sandhed.

Medens han i denne Stemning gik heftig frem og tilbage, ringede han flere Gange, og sendte en af Husfolkene efter den anden afsted, for at see sin Afreise fremskyndet. Da nu endelig Heste og Vogn vare færdige til at skaffe ham bort, sindsede han ved det meget naturlige Spørgsmaal: hvor han da egentlig agtede at begive sig hen?

„Hvorhen? Hvorhen?“ gjentog han ærgerlig, — „naar jeg vidste det, var jeg et lykkeligt Menneske! Nu, for Satan!“ vedblev han, i det han besindede sig, „derhen hvor Grev v. D.... for faa Timer siden er reist. Det, tænker jeg, maa jo endnu staae ganske friskt optegnet paa Postcontoiret!“

„Herr Greven,“ svarede Værten, som var tilstede ved Underhandlingen, „er i en af ham selv leiet Befordring afreist saa hurtigt og uventet, at jeg ikke engang kan sige hvad det Sted hedder, man nævnte som Maalet for hans Reise! Men maaskee indeholder dette Brev noget Nærmere; uden Tvivl har jeg den Ære at tale med den, til hvem det er skrevet.“

Han lod her Lorden, som hurtigt greb efter Brevet, læse dets Adresse. „Giv mig det, giv mig det!“ raabte denne, uvillig over den lange Tøven; „allerede for længe siden,“ bemærkede han, „skulde dette Blad have været i mine Hænder!“

„Jeg turde saameget mindre tillade mig at forstyrre en æret Gjæsts Rolighed,“ forsikkrede Værten, „som jeg var langtfra at tænke paa Fortsættelsen af en fælleds Reise mellem den naadige Herre og Mylord, efterat de begge først saa pludselig havde skilt sig fra hinanden.“

„Godt, godt!“ sagde William, i det han traadte ind i et Sideværelse, for at læse følgende:

„De har fuldkommen Ret. Der gives ingen anden Udvei. Sagen er ligesaa nødvendig som naturlig. Med Alt dette er Døden ogsaa et Dobbeltvæsen, som alt Tænkeligt paa Jorden. De brænder af Begjærlighed efter at den skal afgjøre Sagen imellem os. De anseer mig, bevidst eller ubevidst, som dens Bytte. Jeg byder den velkommen, o min Gud, hvad kan jeg ønske bedre, end at det hurtigt var til Ende her? og desuagtet hvad vide vi begge om Døden? Man leger med de Forestillinger, som man gjør sig derom. Den er intet Foster af Phantasien. Den passer ikke i dennes Rige af verlende Skabelser! — Har De tilforn seet et Menneske døe? Sjælen glider ikke over til sin nye Tilværelse paa fløielsbløde Sommerfuglevinger. Denne Indbildning tør vi ikke nære. Med skarpe Kløer river den mørke Fører Kjødet fra Hjertet, og

presser det under rædselfulde Krampetrækninger indtil det ikke mere bevæger sig. — Og saa? — hvor, hvorledes ville vi opvaagne? — Helvede er ligesaa vis som Himmelen! Hvad hjelper det Tæppe af Spindelvæv, som Forstanden kaster derover. Skjærsilden bortdisputerer ingen! Har De noget Begreb om hvorledes det hisset gaaer dem, som hernede med Villie afkorte deres Lod? —

Alt dette tilsammentaget, saa vil jeg kunne see det sidste Øieblik fattet og med rolig Bevidsthed imøde. Jeg forlader Dem desaarsag for Øieblikket. Følg efter mig om fire og tyve Timer. To Lieux fra Dieppe, mellem dette Sted og Trépope ligger Slottet D.... Jeg venter Dem der. De kan ikke tage feil, den antikke Bygning tiltrækker sig af sig selv den Reisendes Opmærksomhed. Lev vel! Gud være med os ved vort Gjensyn!"

Adolf, Greve af D....

Lorden lod den Haand, hvori han holdt Brevet, synke; han blev en Stund staaende i dybe Tanker. Hans Hjerte leed under modsigende Følelser. Meget i Brevet rørte ham. Han kunde ikke afholde sig fra Deeltagelse for et Væsen, som syntes ulykkeligt. Og desuagtet aandede det Hele en rædselvækkende Frygt og Usikkerhed, noget Spøgelseagtigt, som klagende og ængstende saae iveiret fra en brødebetynget Sjæls Afgrund.

"En melankolsk Synder!" sagde William. "Men desuagtet sikkert en Synder!" tilføiede han. Denne Overbevisning stod saa meget des fastere hos ham,

som Ungdommen i Almindelighed kun kjender Sort eller Hvidt, og, engang forvirret ved indfaldende Skygger, holder et formørkende Spil af Skyer for Nattens Dække.

Det ængstede ham ubeskriveligt, at forblive endnu længere i Calais, og at maatte bære den uløste Gaade som en Steen paa sit Bryst. Uvilkaarlig ansporede netop dette Gaadefulde ham til bestandig igjen at kaste Blikket derpaa, at betragte det, udvikle det, uden at der kom andet ud deraf end Uvillie og forhøiet Utaalmodighed.

I sand, indre Fortvivlelse holdt han sig endelig ikke længere. „Lad der følge deraf hvad der vil!“ — raabte han, i det han trak i Klokkesnoren, — „jeg følger efter ham paa staaende Fod.“ Otte eller ti Timer vare jo desuden allerede forløbne af de foreskrevne fire og tyve. Hvo vidste ogsaa, om ikke et eller andet Uheld paa Reisen kunde forhindre hans Ankomst til Slottet D....; han var da i Bevægelse, i Virksomhed; den usalige Kjedsomhed, som er Ørkesløshedens Ledsager, qvalte ham ikke saa meget. Desuden havde han ved den første glædelige Indtrædelse vundet Modbydelighed for Stedet, maaskee for selve Frankerig. Lige indtil Sproget erindrede Alt ham om Adolf; og ikke at have ham her, ikke at kunne tage Hævn over ham for den forstyrrede Fornøielse i Glædens og Nydelsens Land, var formeget for hans rask opfarende Natur.

„Altsaa bort herfra!“ Dette blev allerførst hans Løsen; den lette Chaise, forspændt med et Par muntre Heste, ventede ham desuden alt i en halv Time. Med Hatten i Haanden, talde han endnu et og andet med den høflige Vært, som, paa en smidig Maade, ved særdeles behagelige Manerer vidste at undvige enhver Bebreidelse for hans overdrevne Dyrhed. William tænkte egentlig endnu at kunne inddrage nogle skjulte Efterretninger om Greven, derfor tøvede han, og vaklede, forlegen hvorledes han skulde indklæde dette, frem og tilbage med sine korte Spørgsmaal.

Værten havde strax Svar tilrede, men ikke et eneste af dem gav den mindste Oplysning; ikke et eneste førte den utaalmodige Lord videre. Ærgerlig satte denne nu Hatten paa, hilste i to korte Nik, hævede Pidsken en Smule, vendt imod Chaisen, som Tegn til Opbrud, og i det han sagde: „min Compliment!“ — steeg han ind, meget utilfreds, og i sit forstemte, opbragte Lune endnu en god Deel mere mistroisk imod Greven end tilforn.

I det Øieblik han vilde kjøre ud af Gaarden, blev han høist uvelkomment tvungen til at holde, ved en Afdeling af Mare-Chaussеer, som reed derind. Troppens Anfører hilsede Værten som en god Bekjendter, der besvarede ham det paa samme Maade, fortroligt spørgende: „hvorledes Recognoscеringen var løbet af?“ — „Nu, saa saa!“ var Svaret. „Et Par af Banden er faldet i mine Hænder;“ tilføiede han,

„men deres Chef skal igjen være flygtet til England; dog maaskee er det ogsaa kun et Rygte, udspredt af ham selv, for at forvirre hans Forfølgere. Han ligger vel i Skjul etsteds her omkring, og haaber at undflye ved Leilighed.“

„Han er en resolveert og snu Mand,“ — forsikkrede Værten. — „Den Fangst vil ikke blive let for Dem! Han har fornemme Forbindelser, og kan gjøre Regning paa hemmelige Beskyttere.“

William lyttede, med tilbageholdt Aandedræt, under en stærk, voldsom Hjertebanken, paa en Samtale, der hurtigere end en Lynstraale gav hans forrige Mistanke Skikkelse og Physiognomie.

„Hvilket Slags Forbrydere er De paa Spor efter, min Herre?“ spurgte han, uden længere Indledning, i det han vendte sig lidt hastig om til Anføreren. Denne, der, ligesom alle Franske, ved et større Maal af Høflighed, lod den Fremmede føle sin Forglemmelse deraf, og som ved den Spørgendes Accent og Betoning af Stavelserne, strax i ham saae den Fremmede, reed med en opmærksom Compliment nærmere hen til Vognen, og svarede med megen Anstand: „Smughandlere forurolige nu, som allerede ofte, denne Egn. Deres Indgreb i Landets Handels-Forhold, væbnede Retfærdigheden imod dem. Flere af dem, Mennesker af Folkets Bærme, have tilladt sig store Voldsomheder. Mangt hemmeligt Mord er udøvet, og man fremtrænger ikke uden Livsfare til deres skjulte Tilflugtssteder, sædvanlig Ruiner af gamle Slotte ved

Maasflodens Bredder, eller nordligere i Bugter af smaae Floder som Bresle og Arques.“

Lorden stirrede i stum Overraskelse usikkert paa den Talende. Slottet D.... laae, som han let kunde slutte sig til, efter den modtagne Beskrivelse, ved Arques. Da det var let at kjende ved dets bizarre antikke Architektur, havde Greven ikke anseet det for nødvendigt, at give nogen nærmere Beskrivelse derover; maaskee havde han ogsaa med Forsæt undveget her at indlade sig i alt for noie Details. Om han selv var hiin Forfulgte, Overhovedet for en lovløs Skare af raae Niddinger, om han, for at undgaae Retfærdighedens Arm, allerede stemplet med Forbrydelsens Segl, tidligere var flygtet til England, i denne Skikkelse havde nærmet sig den søde, umistænksomme Clementine, og paa en underfundig Maade tilsneget sig hendes rene Hjerte! — Angsten for denne skrækkende Tanke rovede William sin Fatning. Han nikkede bejaende til Alt hvad den Anden endnu fremdeles sagde, som om han allerede i Forveien havde været underrettet om Alt, og hans korte: „Godt, Godt!“ vel ti Gange gjentaget, endte han ved tillidsfuldt at udraabe: „Nu vel! vi skulle nok finde ham! Forlad Dem derpaa, min Herre! jeg gaaer for at søge ham!“ Han loe, i en Blanding af qvalt Raserie og Usikkerhed, paa en vis Maade barnagtig forlegen, saa at han, da Vognen rullede bort, under hiint besynderlige Tilsagn, bragte de Tilbageblivende til at lee med, og disse, deelte i meget forskjellige Meninger

om hans Sindstilstand, sladdrede længe vidt og bredt derom.

Det faldt ham først længe efter ind, at han maaskee dog var gaaet for vidt, og i en ubegribelig Overilelse havde fulgt meget omtrentlige Angivelser. I Reisevognens Ensomhed, alene med en ordknap Tjener paa Landeveien, ikke sysselsat med andet end med de Forestillinger, som ledsagede ham, betragtede han disse fra saa mange Sider, at han tilsidst blev ganske forvirret, og næsten skammede sig ved sig selv over, at han havde givet Uvillien langt mere Rum end Sandsynligheden. Godmodigheden hos en venligt sindet Yngling, der af Naturen var tilbøielig til glade og behagelige Følelser, formaaede desuden ikke længe at finde Behag i hadefulde Modsigelser. Adolf havde ved det første Blik vakt hans Deeltagelse; saa Meget hos ham tildrog sig vedvarende hans Hengivenhed. Hvilken piinlig Erfaring, hvis det altsammen var Bedrag, hvis Lasten kun her var skjult! Han vilde ikke tænke sig det! Og dog tænkte han det, og kom bestandig igjen tilbage paa de samme Tanker.

I denne ubehagelige Sindsbevægelse havde han fra Station til Station verlet med to Courcerchaiser. Temmelig ubekymret om deres Varighed og Kudskenes Dueligbed, ilede han fremad. Mellem de klippefulde Dreininger langs med Havbredden, gik Farten imidlertid mindre hurtigt. Den ujevnere, mindre befarede Vei, gav Anledning til mangt Ophold. Den tredie Aften var William nær ved Maalet for sin Reise,

og havde kun endnu et lille Stykke Vei tilbage. Men dette tog ham langt mere Tid end han havde beregnet. Fortrædelig derover, drev han Postillionen, ved Løfter om en riig Belønning, til at gjøre det umulige muligt. Denne lod sig forlokke. Han jagede saalænge afsted over Bakker, Trærødder og Steengrunde, indtil den lette lille Vogn væltede, og Hjul og Axel sønderbrudtes. Nu vare gode Raad dyre. Natten udbredte sig over Omegnen. Man saae kun hvide Steenvægge mellem stærktbevoxede Hække. Enkelte krumme Stier, som førte derigjennem, løb ofte ud i dybe Mosegrunde, af hvilke de mellemliggende Dale ere gjennemskaarne. Ingen Ubekjendt vovede, efter hvad den bestyrtede Foermand sagde, sig let ved Nattetid derind, fordi Smughandlere og andre slette Folk havde tilhuse bag ved disse Forskandsninger. Næsten alle Strandbeboere vare i Forbund med dem, og der lod sig ikke ustraffet noget gjøre mod en Enkelt af dem, ihvor ubeskeden og lumsk han end maatte vise sig. Reisende, der paa den Maade vare komne ind i deres Smuthuller, stode Fare for, af Frygt for Forræderie, at blive holdt faste, og vel endogsaa myrdede.

Lorden studsede ved disse Ord. „Smughandlere?“ sagde han, meget ubehageligt erindret om sin forrige Mistanke. „Det er sandt,“ vedblev han, i det han saae sig omkring, „Egnen befordrer en saadan utilladelig Haandtering!“ Og ikke langt herfra, vidste han, maatte Grevens Slot ligge. Maaskee Middelpunktet

af den hele hæslige Rede! Ikke destomindre tilraadte Alt ham at ile fremad.

„Nu, skynd Dig! skynd Dig!“ raabte Tom, paa sin Herres Befaling, til Kudsken. „Dine Betragtninger bringe os ikke videre. Betænk Dig ikke længe. Skaf Hjelp herhen. Ligemeget hvorfra den kommer!“

„Det kan De let sige,“ — svarede hiin — „naar man ikke kjender Faren! Jeg veed nok hvad det betyder, at indlade sig med de barske, uforfærdede Folk.“

Medens de begge saaledes talde med hinanden, kom en Mand henad Veien med en Karre, som blev trukken af en stor Hund. Han dreiede om i en Kløft. Imidlertid blev han, overrasket ved Lyden af fremmede Stemmer, staaende, satte begge Armene i Siden, og lyttede, i det han dreiede Hovedet i forskjellige Retninger, begjærlig efter at vide hvorfra Lyden kom? De Reisende vare skjulte af den fremspringende Klippe, mod hvilken Vognen var væltet, saa at de havde god Tid til at give Agt paa Vandreren, inden denne opdagede dem. Nattens Mørke tillod dem imidlertid ikke at skjelne mere af ham, end at han bar en hvid Hue, der umiddelbar syntes at sidde paa tvende firskaarne Skuldre, saa langt ned bedækkede den Hovedet, som derved kom til at see mindre ud. Den hele Skikkelse var bred og kort, hans Bevægelser raske, bestemte, og ikke ledsagede af den ringeste Engstelighed.

„Gode Ven!“ tilraabte Lorden ham, uden at bryde sig om sin Ledsagers Tegn og haandgribelige Ad-

varsler. „Gode Ven, vi have her havt et Uheld. Vil I ikke gjøre os den Tjeneste, at hjelpe os at komme bort herfra, for endnu i Nat at naae Slottet D....?“ —

Hiin betænkte sig ikke længe. Han løste Selerne, der vare befæstede over Bryst og Skuldre, og som hjalp til at bære Karrens Byrde i det han skjød den fremad, befalede Hunden at lægge sig rolig ned, tog en dygtig Knortestok i Haanden, og styrede sine Skridt imod den Side, hvorfra Raabet kom. Da han saae den anseelige Herre staae for sig, tog han sin Bomuldshue af, og lod sit begsorte Haar tilsyne, der var strøget glat over Panden, og bagtil dreiet sammen i en stærk Pidsk. „Til Slottet D...?“ gjentog han, i det han vendte sig til William, som den Fornemste. „Saa er De kjørt feil.“

„Det er ikke sandt!“ afbrød Postillonen ham. „Jeg kjender Veiene her omkring, og veed nok hvad jeg gjør!“

„Jeg ogsaa,“ sagde den Anden leende. „Og da jeg netop kommer fra det nævnte Sted, saa kan den smukke Herre vel troe, at jeg taler Sandhed.“

„I kommer derfra?“ bemærkede William. „Og alligevel skulde vi ikke være paa den rette Vei? Hvorledes forstaaer I det, min Ven?“ —

Postillonen nikkede bifaldende til Lorden, og i det han vendte sig til Tom, loe han snedig, som om han vilde sige: der sidder Skjælmen i Slyngen.

Hiin vedblev imidlertid rolig: „Hvad veed I hvorhen mit Kald driver mig? Det spørger ikke altid om lige Retninger. En af os maa underligt dreie sig i Verden. Og vanskelig," — tilføiede han smilende, — „vilde I med Eders Kjøretøi kunne følge min Hurtigløber derhenne over de spidse Klipper! Troe mig derfor, naar jeg forsikrer Eder, at jeg veed Beskeed."

„Ret godt," svarede William fortrædelig; — „men i en Stilling som vor nærværende, hjelper det ikke, til et havt Uheld at føie Opdagelsen af en ny Ubehageligheed. Bedre var det at sige os et Middel, hvorledes vi kunne blive hjulpne og satte istand til at indhente det Forsømte."

Manden satte sin Hue paa, lagde Haand paa Vognen, reiste den med Foermandens Hjelp iveiret, traadte derpaa et Par Skridt tilbage, og igjen frem, mumlede utydeligt noget ved sig selv, rystede paa den skjæve og vaklende Vogn, stødte den tilsidst om med Foden, i det han ligesom kom til fuldkommen Overbeviisning, og udraabte: „Det gaaer ikke an! med den kommer De i Dag ikke af Stedet! Der hører allerede et dygtig Stykke Smede-Arbeide til at bringe den skrøbelige Ting i Gang."

„Forbandet!" sagde William, stampende med Foden. „Hvor skal vi nu hen i Nat! Og hvor skal vi tage et andet Kjøretøi fra?" —

„Ja, ja!" vedblev Manden, „det vil i denne Time være vanskeligt. Her omkring er netop ingen, som kan gjøre den istand!" —

Postillonen rykkede Lorden ved Kjolen, for at erindre ham om at være paa sin Post. Denne havde allerede for længe siden næret den Mistanke, at Smughandleren, og kun en saadan kunde han der stod for dem være, vilde lokke dem i sine Smuthuller.

„Hvor langt," spurgte han, i det han dæmpede sin Stemme, som om han hermed ogsaa holdt det raske Blod fast i sine Aarer, — „hvor langt er Grevens Slot herfra?"

„Det kommer an paa," sagde den Adspurgte, — „hvorledes og paa hvilken Maade man har ifinde at komme derhen? Over Moser og Enge gaaer der Stier, som i halvanden Time kunne bringe Fodgjængeren til D.... naar han gaaer rask, og ialtfald tør vade gjennem en smal Flod."

„Godt!" svarede William, strax besluttet til Vandringen. „Jeg gaaer tilfods, Tom bliver tilbage ved mit Tøi til jeg lader det hente fra Slottet. Knøsen der," tilføiede han, i det han viste paa Postillonen, „maa see hvad han kan gjøre ved Ruinerne af sit Kjøretøi."

Manden med Karren hørte med sammenslyngede Arme paa ham med Velbehag. „I holder ikke af mange Omstændigheder," sagde han, „det hjelper paa Reiser, men —"

„Intet Men! afbrød Lorden ham, „intet Men! Jeg vil og maa endnu i Dag overnatte i Slottet!"

„Godt! Godt!" svarede den Anden, „mit Men var kun Indledning til det Spørgsmaal, hvad der

just kan gjøre Eder saa forhippet paa et Natteleie i den gamle uvenlige Steenhob, der hverken nær eller fjern tilsmiler nogen?"

"Det er min Sag!" faldt William ham kort og afbrydende i Ordet. "Det bekymrer mig kun lidet, om Murene i D.... see sorte eller hvide ud; jeg har en Forretning at afgjøre der."

"Saa!" var det spottende Svar. "Nu," vedblev Manden med Karren, "der er just ikke meget godt blevet forrettet. Og hvad Farven angaaer, saa maatte denne nok være det eneste, som viser sig gjæstmildt, thi den advarer enhver for at nærme sig det røde Taarn."

Lorden vilde netop fordre nærmere Forklaring over Betydningen af det nævnte Vartegn, da tre eller fire stærke Mænd kom frem af en Kloft. De syntes ikke at have gaaet langt, og efter deres Adfærd snarere at være i en rolig Forventnings skjødesløse Stemning, end i Begreb med nye Bedrifter.

Da de saae Manden med Karren og den Fremmede, studsede de, og bleve staaende ubestemte; dog da denne gav dem et Velkomsttegn med den udstrakte Haand, vendte de sig om til den Retning, hvorfra de vare komne, i det de sagde: "Kun nærmere, Margot! Jerôme er heroppe!" — Et ungt Fruentimmer traadte frem bag en Buskk og nærmede sig ved disse Ord. Hun gik uden videre hen til den Nævnte, og skjændte temmelig heftig paa ham, for hans lange Udeblivelse. Denne svarede intet derpaa, men lod sig

nøie med, at gaae hen med de Andre til Karren, hvorpaa der laae nogle Fade. "De ere tomme," hørte man ham sige. "Jeg bringer dem ned i Bugten. Stød dem i Guds Navn af. For denne Gang er det nok; den Djævelskarl er ikke til at troe, og han veed nok hvor han vil være."

Imidlertid kaldte han med forstærket Stemme paa Hunden, og gjentog, da denne var falden i dyb Søvn og syntes at være døv for den givne Befaling, sit: "Op! op! fremad!" saa længe til det trætte Dyr endelig rystede sig, sprang op, og medens dens Herre hang Selen om den, begyndte nogle Gange at trække Karren bort fra Stedet.

"Holdt!" raabte Lorden, i det han tog Jerôme ved Armen. "Vil I lade mig blive her alene, uden at vise mig Veien til Slottet? — See! dette Guldstykke er Eders, naar I redelig fører mig derhen hvor jeg vil."

"Ja, sandelig!" svarede hiin, i det han et Øieblik saae sig forlegen omkring. "Jeg tænkte vel ogsaa derpaa, men jeg kan, som I seer, nu ikke. Imidlertid —" Han tænkte et Øieblik efter; derpaa besluttede han, Margot skulde i hans Sted ledsage den Fremmede.

"Hun kjender hver Steen heromkring!" tilføiede han, for at berolige William. Han hvidskede derpaa Margot noget i Øret, og sagde, da denne tøvede ubestemt: "Til Slottet D....! Du veed det — man kan see det fra den sidste Skovbakke; kun dertil behøver Du

at udstrække Dit Embede som Veiviser; derfra kan Herren ikke mere tage feil."

"Stille, stille! Jeg veed det Alt!" sagde Margot, med hurtig Tunge og rask afvisende Gebærde. "Nu vel," tilføiede hun, henvendt til Lorden, med en kort, bydende Bøining. Denne betænkte sig ikke længe. Han var allerede gaaet nogle Skridt iforveien, da han saae Tom stønnende ved sin Side. "For Guds Skyld, Mylord," bad han, "hvad gjør De! Saa alene med den falske Qvinde i en vildfremmed Egn, paa Veien til en Røverhule! og mig og alt Tøiet lader De blive tilbage i den bedrageriske Skurks Hænder, over hvis Haandtering vi ikke længer kunne være i Tvivl. Forbandede Smuglere ere de! Jeg saae det nok paa de Fade, hvori de bringe forbudne Vare til Landet og sætte dem i Omløb paa slette Veie. Døden er den vis, som de har Mistanke om, at være paa Spor efter dem."

"Er Du bange, Tom?" sagde Lorden leende, i det han uvilkaarlig greb med Haanden i Brystlommen, og følte et Slags Beroligelse, da han her opdagede de tvende smaae Terzeroler, som han troede endnu laae i Vognen. "Vær ubekymret for mig," tilføiede han nu tillidsfuldt; "og Du skal ikke bryde Dig om, at hine bringe Salt og Tobak, med eller uden Tilladelse i Kongen af Frankrigs Lande? Vend Øinene bort, hvor Du ikke behøver at see hen, og ville de Dig alligevel til Livs, saa har Du jo Pistoler og der i Din Stok en Dolk, som Du kan forlade Dig

paa. Gaae! gaae!" befalede han alvorligere, i det han fordobblede sine Skridt.

Da han kort efter var allene med Margot, henvendte han allehaande Spørgsmaal til hende, der skulde give ham Forklaring over Jerômes underlige Ytringer angaaende Maalet for deres Vandring. Imidlertid var Alt det, som Margot vidste at svare derpaa, virkelig forvirret, eller Provinzialdialecten i det fremmede Sprog under Samtalens længere Gang klang uforstaaelig for hans Øre: nok var det, han forstod ikke andet af ynædes Ord end en vis Angst, som hun skjulte under en barsk Tone, med hvilken hun gleed hen over hans Spørgsmaal om Slottet og dets Beboere.

Tilsidst gav hun ham listig at forstaae: "Herren maatte vel vide mere om Alt, end hun, da han dog var saa godt bekjendt der, og endnu saa sildig paa Natten ventede en gjæstfri Optagelse: en Gunst," sagde hun smilende, med bortvendt Ansigt, "som hun slet ikke misundte ham."

William blev paa det ubehageligste greben af de tvetydige Hentydninger, og jo mindre han kunde rime den Modsigelse sammen, at Folk, som han troede, stod i Forstaaelse med Greven, viste et Slags Modbydelighed for hans Bolig, jo fastere blev den Tanke hos ham, at Alt hvad hine sagde, kun var en List, for at holde ham borte fra Slottet D....

Den ene Mistanke vakte strax den anden, thi fandt engang hiin Forudsætning Sted, saa var intet

naturligere, end at man langt snarere vilde føre ham vild, end hen til Greven. Forestillingen herom vakte paa ny hans Harme. Han maalte det unge Fruentimmer med fortrædelige Blikke, og da hun kun havde lidet behageligt i sit Udvortes, og hendes mutte, bestemte Adfærd desuden var frastødende, var han i Begreb med uden videre at lade hende gaae sin Vei, og paa Lykke og Fromme selv at bane sig Vei i den ubekjendte Egn. Det var altsaa just paa Tiden, at Margot løb op paa en Høi, blev staaende her, og raabte til den tøvende William: „Seer De, [illegible]nede ligger Slottet!“ De uvenlige Ord, hvormed han vilde have givet sin Ledsagerinde Løbepas, døde paa hans Læber. Voldsomt udrev det bydende Alvor af et mørkt, af Maanen melankolsk oplyst Landskab, ham af den ved smaalige Modsigelser vakte Lidenskab. Mellem flere mørke Svælg, som langt borte, liig en blaalig sort Rand, løb henimod den taagede Mose, laae Tinderne af den antikke Bygning. I en ulystelig Eensomhed lænede den sig til den forbibrusende Arques klippefulde Bred. Vildt skummede her Strømmen til sit nære Fald i Havet. Det sjulmende Løb brød sig endnu engang modstræbende ved enkelte fremspringende Revler, der truede med at ville afskjære det fra Søen; men det slog med Vredesbrusen mod de fremstræbende Bølger. I øde Uorden laae her opskyllede Stene over nøgne Rødder; de uddøde Træer strakte deres tørre, knortede Grene iveiret, som om de søgte Liv og Redning hos det evige Lys, for hvis milde Indflydelse et bredt,

rundt Taarn, det eneste, som var blevet tilbage af de mange, som engang maae have prydet Slottet, misundelig bedrog dem. Det selv modtog kun Himlens Straaler, for paa en sælsom Maade at forkynde den Tids rædselfulde Ødelæggelse, som havde berøvet det enhver Prydelse. Forvittret og hærdet ved Luften og Solen, som ved en Glødovn, fremlyste en rødbrunn Kalkmuur, som forbandt Stenene, ligesom en paalagt Blodmasse, skrigende, over Kridtbjergmasser. Heelt oppe glimtede ud af en rund Vinduesaabning det matte Skin af en Lampe. Ellers var Alt mørkt, og kun Maanen laante udvendig Ruderne en usikker Glands.

„Hernede," sagde Margot, visende med Haanden hen paa en bequem Fodstie, medens hun bøiede Ansigtet til Siden, og kun fulgte Retningen med et halvt Blik, „hernede gaaer Veien lige ind i Slotsgaarden." Hun traadte tilbage, og blev, ventende paa sin Betaling, med Ryggen vendt imod Dalen, utaalmodig staaende. Williams Blik hvilede spændt paa det røde Taarn. Han maatte først ved sin Ledsagerindes Bemærkning blive erindret om: „at han jo havde ilet saameget, for at naae Slottet, hvorfor tøvede han nu med at betræde det?"

Han vendte sig om til hende. „Du gaaer altsaa ikke med mig?" sagde han. Margot rystede med Hovedet. „Og det er vist, at jeg ikke kan tage feil af Veien?" sagde han, endnu bestandig mistroisk forskende. Hun lod som En, der ikke troer rigtigt at have for-

staaet, hvad der blev sagt. William vilde tage hende ved Armen og tvinge hende til at tilbagelægge det sidste Stykke af Vandringen ved hans Side. Men hun rev sig rask løs. „Ikke et Skridt længere!“ raabte hun vred. „Betal mig og lad mig være i Fred; I maa desuden anse det for en stor Billighed, at jeg ved Nattetide fulgte Eder hertil.“

Lorden forstod ikke Alt hvad hun sagde; dog læste han i hendes Miner Skræk, saavelsom Afskye, og besluttede, ikke at plage hende mere. Han gav hende det lovede Guldstykke. Hun modtog det i største Hast, uden dog at glemme at takke; i det hun neiede, sagde hun: „Gud velsigne Dem, min unge smukke Herre! Og gid De maa komme frisk igjen derfra!“ — Hun pegede hen paa Slottet, i det hun gjorde en Bevægelse med Haanden, som om hun viste dette langt, langt bort fra sig. Hun løb ogsaa strax ned af Høien. William tabte hende af Sigte.

Det var ham ubehageligt, da han nu saae sig alene. Han ønskede nu ligesaameget Margot tilbage, som han for faa Øieblikke siden havde gjort sig Umage for at faae hende bort.

At han i mange Henseender vel havde gjort hende Uret, syntes ham sandsynligt. Han fortrød det saameget mere, som maaskee hans fortrædelige Lune havde forhindret hende i at sige noget udførligere om det røde Taarn. Dette spændte hans Nysgjerrighed, jo mere det blege Lys tog hans Blik og Følelse fangen. „Hvorledes hænger det da sammen dermed?“

spurgte han, under stigende Hjertebanken. „Det maa have noget særdeles at betyde. Ingen vil rigtigt ud med Sproget. Hvorfor dog disse Gaader?“

Han var imidlertid gaaet ned ad Stien. Uvilkaarligt sagtnede han sine Skridt. Han greb sig undertiden i Standsninger, som han med Forsæt foranledigede. Hans Bryst blev derhos bestandig mere beklemt. Han aandede besværligt. „Hvilken Daarskab,“ sagde han pludselig, høitleende. „Hvorledes kan man være saa barnagtig!“ For at indhente det Forsømte, ilede han et Stykke fremad, med fordobblede Skridt. Han forsøgte et Par Gange at synge; men det vilde ikke lykkes i det afliggende Skovsvælg; i Midnatstimen blev han greben af en ubetvingelig Gysen for Lyden af sin egen Stemme.

Saaledes kom han tæt hen til Taarnet. Han blev staaende foran det. Lysets Skin fra de runde Vinduer kastede zittrende Kredse paa Forgaardens mosbegroede Stene. Disse blege Straalers spøgelseagtige Svæven erindrede William om Alfedands og de til Feer viede Pladse i Lundene.

Han spottede selv over lignende Tanker; desuagtet øvede Synet af Taarnet en høist pinlig Magt over ham. Ufravendt hvilede hans Blik paa de oplyste Ruder. De vare forsynede med dobbelt Jerngitter, hvoraf en Deel syntes at være suppleret med nye, kjendeligt ved Farven forskjellige Stænger. Undertiden fordunklede rask forbifarende Skygger inden-

for Lyset. De sorte Stænger udhævede sig da endnu stærkere mod den røde Muur.

„Boer Adolf her?“ spurgte Lorden sig selv, tvivlsomt. „Hvorfor skulde han indespærre sig selv i dette Muur.“ Dette Ord vakte med Lynildens Hurtighed Tanken hos William om Fængsel og Indespærren. I en løs og forvirret Ideerække blandede nu hans bevægede Phantasie den forhen fattede Mistanke om Røvere og Mordforbindelser, med Tanken om Grevens Hævngjerrighed, over hans opdagede Elskovshandel med Clementine. Han dannede sig meget naturligt heraf den Frygt, at han kun havde lokket ham herhen, for at sikkre sig hans Person, og saaledes rydde enhver Hindring for yderligere Fælledskab med den skjændigt Bedragne afveien.

En Stund betænkte han sig virkelig, om han skulde gaae i Fælden, eller vende om? Men han var kaldet herhen for en Æressags Skyld; skulde han give Nogen, endogsaa det sletteste Menneske, Ret til at tvivle om hans Mod, og overalt, hvis han nu havde dømt for overilet, hvis han havde gjort Greven Uret, hvorledes kunde han da retfærdiggjøre sin Udeblivelse? — Maaskee havde det været muligt, endnu at naae til Dieppe og at bestille Adolf derhen. Men under hvilket Paaskud skulde dette skee? Og hvorledes skulde han i den fremmede Egn finde anderledes tilrette, end ved med uforrettet Sag, i Mulm og Mørke, at vende om paa den netop tilbagelagte Vei, og hente Raad hos Jerôme og Margot? Han var, det følte

Lorden vel, gaaet for vidt til at give sig blot for saadan Svaghed. Hans Stolthed vaagnede ogsaa netop i samme Forhold, som hine usikkre Formodninger bleve mere vaklende.

Midt under disse indre Raadslagninger traf imidlertid en Tone hans Øre, som rovede ham al Fatning. Det var et qvalt Angstskrig, ledsaget af en saa vild Lænkeraslen, at det løb William iiskoldt ned ad Ryggen. Det trængte frem fra det øverste Taarnvindue, derom var der ingen Tvivl. Forfærdelsens første Følelse drev William til den store Slotsport. Han bankede gjentagne Gange paa, med stærke, uvillige Slag, og uden at betænke hvorhen det førte, vilde han i en uforklarlig Sindbevægelses Mørke kjende det Offer, som smægtede her, og, om det var muligt, ile det til Hjelp.

Hurtigere end han kunde vente, blev Døren aabnet. En aldrende, velklædt Betjent og en yngre, begge i Husets Livree, stode med brændende Lys ved Indgangen. De traadte et Skridt tilbage, da de saae den Fremmede, hvis Tilsyneladelse, af dobbelte Grunde, maatte overraske dem. Den ophidsede Hurtighed og synlige Rystelse i Williams Udvortes, den Omstændighed, at han paa denne Tid, alene og tilfods, paa en voldsom Maade fordrede at indlades i et ubekjendt Huus, havde været tilstrækkeligt til at sætte de til Orden vante Tjenestefolks Fatning paa Prøve, men saa meget mere maatte det her være Tilfældet, da de gbege bleve skuffede i deres Forventninger, i det de

saae en Andens Ankomst imøde, hvilket de forraadte ved det Udraab: „Hvorledes, det er en Ubekjendt, som saa dristig melder sig her?“

Lorden var altfor bevæget til at give Agt herpaa. Han gik uden videre en Trappe iveiret, i det han spurgte: „Grev D.... er dog vel hjemme?“

„Hvis De taler om min Herre, den unge Grev Adolf von D....,“ svarede den ældste af de to Betjente, „saa har jeg den Ære at sige Dem, min Herre, at vi vente ham her til Slottet i Nat eller næste Formiddag.“

„Altsaa ikke tilstede!“ raabte William, ubehageligt skuffet i sin Forventning. „Besynderligt,“ tilføiede han, „og dog bestilte Greven mig herhen. Hvor er han, hvor kan jeg finde ham?“ vedblev han livligt.

Begge Tjenerne saae paa hinanden, forundrede over den Fremmedes paatrængende Hastværk. Den Yngste, noget spodsk, og langtfra ikke saa opmærksom i sin Adfærd, som den Anden, bemærkede, let henkastet: At naar Greven havde buden Gjæster til sig, saa vilde de heller ikke undlade at beværte dem paa det Sømmeligste. Kun maatte han forundre sig over at det skulde være Tilfældet nu, og i dette ubeboede Slot.

„Ubeboet!“ afbrød Lorden ham, i det han saae hen paa de mørke Vægge og vide, tomme Rum, som omgave dem. „Hvad,“ spurgte han rask henvendt til sine Ledsagere, „er da Hensigten af Eders Tilstedeværelse? Og hvorfor vender Herr von D.... tilbage her-

til, naar han har skjønnere og behageligere Besid-delser?"

"Sandelig!" forsikkrede Blaise, den yngste Tje-ner, "det maa være en Grille, som rige og uafhæn-gige Folk vel have mange af. Men hvad vor Nær-værelse her angaaer," vedblev han, "saa er det af sig selv indlysende, at en saa omfattende Bygning behøver sine Opsynsmænd og Bevogtere."

"Disse Mure, tænkte jeg," loe William spodsk, "bevogte vel sig selv!" Han maalte den kjække Blaise med bestandigt skarpere Blik, og i det han gjentagne Gange saae fra ham hen paa den Anden, spurgte han: "Altsaa foruden Jer boer der Ingen her i Huset?"

"Om Forladelse," var Svaret, "vi nyde endnu Selskab af en gammel Portnerske og en invalid Ride-knægt, til hvem nu Forpleiningen af de unge ubændige Jagthunde og bidske Dogger er overdraget. Disse Bæster," sagde han veltilfreds, "ere min bedste Tids-fordriv her. To af de store Kjøtere ligge ude i Gaar-den i Lænke. Vi føre de livligste Samtaler med hin-anden."

"Med tudende Lænkehunde?" sagde Lorden, som derved blev noget vildledet ihenseende til de Toner han før hørte. Han trykkede Hagen mod den iveiret holdte Stokkeknap, og i det han tankefuld dreiede denne frem og tilbage, taug han flere Secunder, i usikker Grublen.

Efter en Pause bad han venligere og roligere om Tilladelse til at opholde sig i et af Slotsværelserne indtil Grevens Ankomst, og sagde tillige, han strax

skede at blive meldt hos ham saasnart han kom, som den unge Lord, hans Reisekammerat.

Blaise bukkede nu meget høfligere. Men den ældre, Renaud, aabnede nogle Sale, der viste Spor af meget forældet og forslidt Pragt, og i det han satte to Vorlys paa et kunstigt udskaaret Bord af Ibenholt, indlagt med Sølv, spurgte han, om Mylord befalede noget at spise i Aften? William afslog det. Han var altfor spændt, altfor urolig, til at kunne tænke paa nogensomhelst sandselig Nydelse.

Paa et Vink havde de begge forladt ham. Han saae sig nu nøiere om i Gemakkerne. Foruden svære og plumpe Stole, beslaaede med guldblomstret Læder, et metal Taffeluhr, en meget stor Kamin og smudsige sønderrevne Gardiner af blommet Stof, var der intet her som var værdt at nævne. Væggene, oprindelig af hugne Stene, zirede med Stukkaturarbeide, vare betrukne med virkede Tapeter, der imidlertid, afblegede og løsnede, igjen gjorde Plads for den tidligere simplere Pynt. Ved den yderste Ende af det sidste Værelse saae man en Fordybning i Muren, hvor tilforn paa en Forhøining maatte have staaet en Stadsseng, thi oppe ved Loftet var endnu en Art Tronhimmel, betrukket med affalmet Fløiel, fra hvilket hist og her hang en Stump Guldfryndser. Ogsaa kunde man see Kroge og Ringe, ved hvilke engang Gardiner maatte have været befæstede. Herfra havde en Sidedør ført længere hen i andre Rum; denne var imidlertid spærret med Stene; et sildigere Murværk be-

tegnede Stedet meget nøie. Lorden vendte sig til Vinduet, for paa Bygningens Beliggenhed omtrent at kunne see, om hiin Dør havde ført ud til en Forgaard, eller dybere i det Indre af de sammenslyngede Krumninger i Bygninger af gammel Architektur. Vinduerne, lange og smalle, begyndte næsten nede ved Gulvet og vendte ud til et Træ-Gallerie. Dette løb i en kort Strækning langs med Muren, og endte umiddelbart der, hvor den stødte til det røde Taarn. At dømme efter den hele Beliggenhed, syntes det forhen at have tjent til Forbindelse med det sidste: en Formodning, som endnu blev stadfæstet derved, at nede ved Taarnet viste sig paa samme Maade Spor af Muurværk, hvis langagtige afrundede Form afgave tydelige Omridse af forhenværende Dørre og Vinduer.

Om ogsaa Naboskabet af den udskregne Deel af Slottet unægtelig i Begyndelsen ubehageligen overraskede William, saa hjalp dog denne Anledning til at kunne anstille nøiere Efterforskninger, ham over de mere beklemmende Følelser, og virkelig gik han, med hele sin Nations skarpe Jagttagelsesaand, op og ned af Galleriet, snart til Høire og snart til Venstre, for at udfinde de forskjellige Tidsperioder, i hvilke disse bizart sammensatte Steenmasser havde erholdt deres, hinanden modsigende, Tilføininger og Udværter. Den Omstændighed, at den Altan, hvorpaa han befandt sig, var af Træ, og om just ikke ziirlig, dog altid altfor let forarbeidet til at kunne staae i Harmonie

med de kjæmpemæssig store Muurpiller, lod ingen Tvivl om den sildigere Oprindelse af ydre Communication. Her laae den historiske Traad af Begivenheder skjult, som i det den undveg al personlig Heutydning, i og for sig selv gjorde Krav paa Lordens Deeltagelse.

Han stod her endnu som en Forstenet, med den meest spændte Opmærksomhed, da en saa modbydelig Latter naaede hans Øre, at han uvilkaarlig foer sammen derved. Lyden kom ned ovenfra. Bange fulgte Øinene det vilde Raab, men i det samme Øieblik sprang ogsaa Taarnvinduets Ruder i tusinde klirrende Stykker; en lang, nøgen Arm, om hvilken en Bøile snoede sig, trængte igjennem Jerngitteret, og i det den krampagtig knyttede Haanden, aabnede denne sig kun for i den yderste Fortvivlelse at omknuge de sorte Stænger. Lampeskinnet var udslukket, men Maanen hang som et blegt Lys, baaret af Skyekjæder, umiddelbar over Taarntinden. Rædselfuldt oplyste den Skikkelsen af den Ulykkelige, der pludselig i sin hele Størrelse havde svunget sig op i Vindueskarmen, og her, indenfor det vidtudstrakte Gitterværk, stod som i et Buur, hvilket han nu, i det han med begge Hænder mægtigt rystede det, truede at sprænge. De vildt mod hinanden slaaende Lænker, ledsagede tillige en Blanding af Latter og Graad, der hylende opfyldte Luften. Den Ulykkelige bøiede Hovedet frem og tilbage, som En, der har isinde at gjøre et voveligt Spring, og prøver Kraften og Ligevægten. Det hvide Haar, som i usædvanlig

Længde, uden Baand og Naal, flagrede vidt om de halvblottede Skuldre, bedækkede tildeels ogsaa et Ansigt, hvis Træk ikke vare kjendelige i Fraſtanden. William, ſtiv af Forfærdelſe, fæſtede ufravendt ſit Blik paa det rædſelfulde Syn, uden at være ſig en Tanke eller Følelſe bevidſt.

Efterhaanden vaktes han af en ſtigende Larm i det indre og ydre af Slotsrummet. Med hurtige Trin ilede man ned ad Trapperne. Flere, ſom løbe imellem hverandre, raabte høit til hinanden, de ſtore Porte fløi op, endogſaa Hundene bleve nrolige. Blaiſe og endnu en haandfaſt Mand, løbe bevæbnede med ſtærke Knipler, over Forgaarden. Den Forſte raabte lyſtig til Husholderſken, ſom med et Lys, hun holdt bag ved Forklædet, traadte ind af Porten i en Sidefløi: „Ikke ſaa ledig paa Torvet, gode Moer, hold en Kande Viin bered, thi den Bedſtefaderdands jager os Froſt i Lemmerne.“

Nu ſtode de begge nede ved Taarnet. De løftede deres Knipler iveiret og truede derop; men da dette ikke vilde tilbageſtrække den Fangne, kaſtede de med Stene op mod Gitteret. Da nu Træet ſplintredes mod det haarde Metal, og fløi ſuſende omkring, udſtødte hiin et frygteligt Skrig og forſvandt. Dieblikkelig ſtyrtede Blaiſe og hans Kammerat tilbage til Slottet. Lorden gjennemfløi ligeſaa hurtig ſine Værelſer, aabnede den nærmeſte Dør, og traadte netop ud paa Gangen, i det Dieblik Renaud dreiede omkring et Hjørne, og forſvandt i en mørk Sidegang.

William, med et Vorlys i Haanden, fulgte ham i Hælene; han fløi mere end han gik, og greb den Forudilende heftig ved Skuldrene, da Blaise kom hen til dem med blege forstyrrede Træk, og med en af Skræk zittrende Stemme sagde: „Det er ude med ham, han er død! Baglænds med Fødderne klemt inde mellem Gitteret, hænger han livløs deroppe!“ — Ingen havde Tid til Spørgsmaal eller Svar. Mekanisk trængte den Ene den Anden hen til Skuepladsen for en saa rædselfuld Tildragelse.

De traadte just ind i det rummelige Taarnkammer, da Ridefnægten bar den Afsjælede paa sine Skuldre hen til et lavt Hvilested, der var belagt med Læderdækkener.

„Hvem, jeg besværger Eder ved Eders Salighed,“ raabte Lorden, der nu først var sine Tanker og Sandser mægtig, „hvem er den Døde?“ —

„Ak, min Herre!“ svarede Renaud, i det han medlidende saae hen paa den Livløse, „en saa Ulykkelig, som der kun gives faa. De seer her i denne forvildede Skikkelse Grev D...., Bedstefaderen til den nuværende Herre af disse Godser.“

„Hans Bedstefader!“ sagde William, neppe hørligt, som om han var bange endog for Lyden af hiint Ord.

„Og fyrgetyve Aar,“ forsikkrede Ridefnægten: „tilbragte han her i dette Taarn. Som Barn hørte jeg allerede fortælle om ham.“

„Naar Alt kommer til Alt," vedblev Renaud, der ved den til hans Pleie betroede Oldings hurtige Død sattes i den største Urolighed, „saa har Du, Blaise, dog været altfor heftig; hvem befalede Dig at skrække ham saa voldsom tilbage: Faldet, det er vist, Faldet deroppe fra har dræbt ham!"

„Hvad vilde I da have," indvendte hiin, „at man skulde foretage sig med en afsindig Olding? Have vi da ikke utallige Gange paa denne Maade bragt ham til Rolighed. Truede man ham kun først ret alvorlig, saa krøb han stille til sit Leie."

„Nu ligger han ogsaa derpaa," sagde Renaud, „og stille nok! Han vil ikke mere volde Nogen Nød og Besvær."

„Afsindig! afsindig!" gjentog Lorden, „imedens han med vaade Øine betragtede den rolig Liggendes blide Træk. „O jeg troer det nok!" tilføiede han, i sine Følelsers dybeste Oprør. „Fyrgetyve Aar vansmægtede han her! det er nok for at tabe Forstanden. Men hvo, men —"

Han blev i dette Øieblik afbrudt ved den tilkiendende Portnerske, som ved Synet af den henstrakte, i smudsige Pjalter ynkeligen nedværdigede Greve, var nær ved at synke om, dog fattede hun sig snart, og sagde hurtigt og bebreidende: „All Ære for den Døde, men Nøiagtighed og Iver i den Levendes Tjeneste! Den naadige Herre er, medens I klage her til ingen Nytte, kommen. Han veed Alt, — takket være

min Aandsnærværelse; dog har Efterretningen overrasket ham! Han synes at være meget angreben, og behøver Eders Hjelp, Blaise og Renaud."

"Grev Adolf er kommen?" sagde Lorden heftig. "Nu godt, godt!" vedblev han, "jeg gaaer hen til ham. Han maa give mig Oplysning om flere end een Gjenstand."

Hvor heftigt endogsaa Blodet steeg ham til Hjertet, saa afvæbnede Synet af Adolf dog hans Uvillie. Hulkende laae denne paa Gulvet for et Crucifix, med begge Hænder for Ansigtet støttet imod det hellige Tegn. Imellem halv articulerede Jammertoner, frembrød disse Ord: "Herre! vær hans Sjæl naadig! Giv ham Din Fred, og mig en kortere Lidelsestid! O lad det snart, snart være forbi med mig!"

William hørte med dyb, indre Bæven taus paa disse og lignende Yttringer, som han gav en vilkaarlig Udtydning. Efter en kort Stund, da hiin syntes roligere, begyndte han sagte: "Herr Greve! jeg beder om Tilgivelse for min tidlige Ankomst."

Adolf sprang rask op fra Gulvet. "De her!" sagde han. En livlig Rødme udbredte sig over hans skjønne Ansigt. Han taug nogle Sekunder, som om han først maatte gjenvække hos sig selv den sidste Tids hurtigt paa hinanden følgende Indtryk. "O min Gud," vedblev han derpaa, med den for ham eiendommelige Bevægelse i Tonen af hans Stemme, "saa trænger da alt Smerteligt sig paa eengang sammen her!" Han maatte sætte sig paa en nærstaaende Stoel. En usi-

gelig Udmattelse laae i hans angrebne Træk. Lorden følte den største Deeltagelse for ham. Uvilkaarlig traadte han nogle Skridt nærmere. Adolf rakte ham Haanden. „De veed nu," sagde han, i det han henvendte det smertelige Blik paa ham, „hvorfor jeg forlod Clementine. Umuligt kunde jeg lade dette Huses Forbandelse komme over hendes skyldfrie, kjære Hoved. Og begribeligt vil De finde det, at Frygten for at lade et modbydeligt Indtryk blive tilbage hos hende, tilsluttede mine Læber!"

„Jeg kjender kun altfor meget, af hvad De finder for godt at kalde dette Huses Skjæbne," svarede William, paa ny opirret ved Erindringen om Clementine, „jeg saae for meget deraf til at være begjærlig efter at vide den hele Sammenhæng af disse Afskyeligheder. Imidlertid, om jeg ogsaa under saadanne Omstændigheder, løser Dem fra enhver Forpligtelse imod min Søster, saa bliver mig dog det Spørgsmaal tilbage, hvad der bevægede Dem til at søge en Persons Tilbøielighed, som De var for megen Agtelse skyldig til at De torde nærme Dem hende."

„De har Ret!" svarede Greven, som kun med Møie bevang sit Temperaments naturlige Heftighed. „De har fuldkommen Ret, endskjøndt jeg i enhver Henseende kunde kalde Deres Spørgsmaal alfor strængt og kun lidet menneskeligt. Har aldrig," vedblev han veemodig, „den nærværende Tids Tryllerie hævet Dem over mørke Erindringer? Tænkte De paa hvad der engang *var*, og i Fremtiden kunde være, naar Lykke

og Glæde opfyldte Deres Sjæl? Tør der aldrig gives Øieblikke, som udelukke Omskiftelsen? Mylord!" vedblev han, i det han sprang op, med sælsom opvakt Heftighed, "det er meget grusomt, at De i denne Time vil erindre mig om en uundgaaelig Skjæbne, af hvis Rædsler De endnu maa være opfyldt!"

"Jeg forstaaer ikke ganske hvad De mener," svarede Lorden.

Adolf saae forundret paa ham. "Er De," spurgte han, efter en kort Pause, "underrettet om hvad der nu har tildraget sig her, og fortaug man for Dem, at dette var og vil blive det qvalfulde Lod for enhver af disse Besiddelsers Eiere, indtil den usalige Stamme henvisner og uddøer."

William slog forfærdet Hænderne for Ansigtet.

"Ja," vedblev Greven, dødbleg, med en Forfærdelse, som bragte Haarene til at reise sig paa hans Hoved, "en gammel Forbandelse, som traf denne Slægt, hviler ogsaa paa mig. I den meest blomstrende Alder overfalder undeblivelig Vanvid enhver af os som er over Barndomsaarene. Min Fader døde i Lænker, medens jeg endnu var en Dreng, og lod min afsindige Bedstefader blive tilbage hos mig som en frygtelig Maner om min egen Fremtid. Jeg har aldrig et Øieblik i mit unge Liv forglemt den tunge Straf, som ingen af mine Forgjængere gjennem Aarhundreder har kunnet afsone. Clementine alene besad den skjønne Forret, at kunne udrive mig fra mig selv: hos hende troede jeg paa Lykkens Mulighed. Til-

staaelsen af min Kjærlighed var undsluppen mig, hun lod mig ahne en Himmel, fra hvilken Synet af en Ulykkelig, som, bunden, med bespottende Trudsler, blev slæbt til et offentligt Bevarelsessted for saadanne Elendige, udrev mig. Fra den Tid stod det fast hos mig: jeg maatte losrive mig, frasige mig Clementine! Min Kjærlighed taalte ethvert Offer, kun ikke den Tanke, at lade sit eget Billede vanziret tilbage i den Elskedes Bryst. Jeg byggede paa hendes grændseløse Tillid, og skjulte Grundene til min Bortfjernelse under en Hemmeligheds Slør, paa hvilken Clementine har troet som paa mig selv. Hun bevarer det skjønne Hjerte fuldt af Kjærlighed for mig, hvorved jeg endnu kun faa Aar kan glæde mig."

Et dybt Suk ledsagede de sidste Ord. Mørke Skyer leirede sig paa det ungdommelige Ansigt, et Træk iigt Bitterhed, floi over de forstummende Læber. „Jeg har bedet Dem komme herhen," begyndte han kort efter, „for at De efter min Død kunde blive overtydet om den sørgelige Aarsag til et Forhold, der fornærmede Dem. Jeg troede at jeg skulde døe, fordi jeg ønskede det."

William sluttede den Beklagelsesværdige i sine Arme. Han saae formildende og kjærlig i hans formørkede Die, han vilde gjøre ham Bebreidelser, fordi han havde villet forlede ham til en Overilelse til unndgaaelig Uret, da traadte Blaise, som allerede flere Gange havde vist sig i Døren, men ved sin Herres afvisende Miner igjen havde bortfjernet sig, tillids-

fuld ind i Værelset, med det Udraab: „Han lever, og er ved fuldkommen Samling!“

„Hvem lever?“ spurgte Adolf, som ikke vidste hvad han havde hørt.

Blaise, omendskjøndt raa af Ubesindighed, besad dog hiin bevægelige Godmodighed, der let bliver forfærdet over sørgelige Følger; for Øieblikket tænkte han kun paa Gjenoplivelsen af den Ulykkelige i Taarnet. Han bekræftede derfor sin forrige Beretning med sin opvakte Ivers hele Heftighed. „Der er ingen Tvivl derom,“ forsikkrede han; „med Livsaanderne er ogsaa Bevidstheden vendt tilbage hos Herr Greven. Han har strax spurgt om En ved Navn Armand. Derpaa kastede han et Blik paa sig og den forstyrrede Klædning, og nævnede hvert Stykke af Garderoben, son han befalede skulde hentes, og som var saa livagtigt i hans Erindring, at han nøie vidste at bestemme Stoffets Farve og Knappernes Udseende. Portnersken,“ vedblev Blaise, „havde herpaa den Aandsnærværelse at slukke Lyset, som om det skeete af en Hændelse, og medens hun ganske gik ind i Herrens Tanker, overtalede hun ham til at troe, at han formedelst et ulykkeligt Fald, som havde foraarsaget en Afmagt, ikke var i sit sædvanlige Værelse, og det vilde være godt om man bragte ham derhen. Derpaa,“ sluttede Blaise, „tillod han, at man i Hurtigheden kastede en Slobrok om ham, og bar ham, i en Lænestoel, som just var ved Haanden, ind i de tilstødende Gemakker.“

Der behøvedes Tid inden saavel Greven som William kunde finde sig i det Overraskende i alle disse usædvanlige Hændelser. Ingen af dem begge vovede saaledes umiddelbart at træde den Halvvaagnede for Øine. Skjulte bag en Skjærm vilde de give Agt paa ham, og overtyde sig, om denne øieblikkelige Tilbagevenden af Forstanden her var noget mere end en sandsynlig Nærmelse af Døden? Lorden stemte for det Sidste, Adolf tillod sig slet ingen Formodning. Efter det større Under, at han havde reddet Livet ved et saa voldsomt Fald, der maatte have sønderrevet alle Tilværelsens Traade, syntes ham intet af Alt, hvad som tildrog sig her, at være gaaet naturligt til.

For ham havde hans Bedstefader ligesaa godt kunnet staae forynget, frisk og kraftig for ham, som han overhovedet kunde existere. Overalt befandt han sig i en saadan Spænding, at han ikke kunde komme til Bevidsthed om en eneste Følelse. Mekanisk fulgte han med Lorden ind i et Værelse, hvis aabne Døre førte til den Sal, hvori den forunderlige Olding befandt sig. Skjærmen stod ved den anden Side af Indgangen; de Indtrædende listede sig med tilbageholdt Aandedrag bagved denne, og trykkede sig ind i et Hjørne, hvor de bleve staaende ubevægelige.

Uvilkaarligt gjennemfoer det Adolfs Sjæl, da den første Lyd af en fremmed og dog beslægtet Stemme naaede ham.

„Jeg maa have gjort et svært Fald!“ hørte begge Ynglingerne Greven sige, efter en kort Taushed. „Det smerter mig i alle Lemmer, saa at jeg knap kan bevæge dem; især Nakken,“ tilføiede han. „Hvorledes gik det da til,“ begyndte han, efter en Pause, ligesom om han betænksom grublede paa Noget, „at jeg overhovedet saaledes kunde falde?“

Portnerfken, der syslede om ham, bar Tæpper og Lagener ind, og redte et blødt Leie, forsikkrede, hun kunde ikke give rigtig Forklaring herom. De fatale Trapper, bemærkede hun, vare hist og her saa afslidte, at det ikke var noget Under, om man kom til Skade.

„Dette Slot,“ sagde Greven smilende, „bringer os ingen Lykke. Jeg har ikke længe besøgt det. Min Stilling ved Hoffet tillader mig kun sjelden at bortfjerne mig fra Paris. Jeg er derfor ogsaa saa godt som fremmed her. Dem, for Exempel, gode Kone, har jeg aldrig seet før!“ Han overtydede sig derom, ved at betragte Portnerfken nøiere. Denne bøiede sig lidt, og undveeg saaledes meget behændig Svaret.

„Alle Folk her ere mig ubekjendte,“ vedblev han. „Hvor mon dog min Kone, og Armand, min Kammertjener, bliver af,“ tilføiede han, næsten ængstelig. „Har man sendt Bud efter dem?“

Igjen en stum Kompliment, som beroligede den Spørgende. Lidt efter begjærede denne noget Viin og Vand, lod sig derpaa bringe tilsengs, og sov inden kort Tid fast og rolig.

Henimod Morgen kom Lægen fra Dieppe, som Greven havde besørget hentet. Manden lod sig det Passerede fortælle, og uden synderlig Forundring eller Deeltagelse erklærede han, med Erfarenhedens Ligegyldighed, at saadanne Tilfælde ofte vare forekomne i hans Praxis, at han derfor godt forstod sig derpaa, og vidste noie, at efter deslige ved en Rystelse frembragte Lysmomenter enten fulgte en ny Afsind eller en hurtig Død. Det Sidste gjorde et sundt og stærkt Aandedrag og en rolig Søvn usandsynlig. Usikkrere var det med Bevidsthedens Fuldstændighed ved Opvaagningen.

Adolf og William stode ved Hovedgjærdet af Sengen; med ærefrygtsfuld Beundring betragtede begge de skjønne rolige Træk, og Udtrykket af fuldkommen Munterhed paa den Sovendes Pande.

"Vi forlade ham ikke igjen," hvidskede Greven til sin Ven. "Da enhver af Husets Beboere er ham fremmed, saa kunne vi ligesaa godt som andre gjelde for hans Tjenere." — "Ifald han beholder Bevidstheden til at kunne skjelne," faldt Lorden ham i Talen, i det han tilnikkede ham sit Bifald. De lode nu Lægen faae deres Plads bagved Skjærmen, og bevogtede med ligesaa stor Frygt som spændt Forventning den Sovendes Rolighed.

Man havde allerede tidligere opbundet og ordnet det vildt forviklede Haar; tildeels blev det skjult af en Floiels Hue, imedens den grønne Silke Slobrok bequemt og behageligt omgav den ranke Skikkelse.

Den ene Time henrandt efter den anden; fast forbleve de Øine tillukkede, paa hvilke saa mange andre saae med vorende Angst. Først sildig paa Dagen forkyndte en rask Bevægelse med hele Legemet, og en hurtig Forandring af hans Miner, den frygtede og ventede Opvaagnelse.

Lægen reiste sig fra den Plads, hvor han sad. Han gav de Tilstedeværende et Tegn, til at give Agt. Adolf blev rød og bleg; han vovede ikke at blive nærved Oldingen. Han blev staaende nogle Skridt bag ved Lorden, og fæstede Blikket mod Gulvet, i det han med stigende Angst lyttede paa det første Ord, der nu skulde blive lydeligt.

"Er der ingen her?" spurgte Greven, fuldkommen opreist, i det han med behagelig Munterhed forskende saae sig omkring. "Til Deres Naades Tjeneste!" svarede begge Ynglingerne, i det de rask traadte frem. Greven maalte dem med nogen Usikkerhed. "Overalt nye Ansigter!" vedblev han. "Nu, jeg kan være fornøiet med disse her," tilføiede han smilende.

Han forlangte Chikorievand, og da man rakte ham dette, savnede han ugjerne et Par Kopper, hvilke han stedse, som han sagde, pleiede at føre med sig. Ved denne Leilighed yttrede han igjen sin Forundring over, endnu bestandig ikke at høre noget fra Grevinden, der havde staaet i Begreb med at følge ham herhen paa Godserne.

Man begyndte at komme i stor Forlegenhed over tusinde Gjenstande, som han vilde have besvarede, eller

skaffede tilveie. Overalt truede det sælsomme Blændværk hvert Øieblik med at faae et farligt Stød; en Bekymring, som steeg endnu høiere, da Greven forlod Sengen, og kastede et Blik i Speilet, som man havde forsømt at hænge noget for. Han foer forfærdet tilbage. „Himmel!“ udraabte han, „er det mig selv, som jeg seer her for mig; jeg kjender mig ikke selv i dette gamle Ansigt. Gaae, gaae, mine unge Venner,“ i det han vendte sig til Adolf og Lorden, „skaf mig et bedre Speil, eller sig mig om der gives Trolde her, som i een Nat kunne bevirke en saadan Forvandling?“ Hine stammede noget om Følgerne af Faldet, lang Afmagt, heftig Feber.

Greven studsede. „Har jeg været syg?“ spurgte han. Adolf bejaede det tause. „Længe?“ vedblev han; det samme bekræftende Tegn fulgte.

Noget Sandheden mere liigt maatte opstaae hos ham. Han gik frem og tilbage i Værelset. Pludselig stod han stille, betragtede det, og udraabte: „Hvorledes har man ogsaa kunnet bringe mig herhen! Derfra,“ tilføiede han, i det han pegede hen til Nischen i Baggrunden, „indstrømmer jo alle Feberbilleder paa min Stammes Lemmer.“

Adolf bævede ved disse Ord; han saae nu et nyt Udbrud af Vanvid uundgaaeligt imøde. Ogsaa Lorden, som allerede for længe siden havde betragtet det tidligere beboede Gemak, med en Forudfølelse af en hemmelighedsfuld Forbindelse imellem det Nærværende og Forbigangne, følte nu sit Hjerte slaae ængsteligt.

Det var for ham, ligesom efter et raskt forbilende Lynglimt: Tordenen maatte følge efter! Han lyttede efter naar den vilde bryde løs?

Imidlertid blev Alt stille. Greven sagde smilende: „Ah, jeg seer, mine unge Venner, der klæber endnu meget af den tidligere Tids Fordomme ved Eder! Uden Tvivl kjender I Historien om det tilmurede Kapel, med alt det Rædselfulde, som tillægges det. Det er ikke godt at agte altfor meget paa sligt," bemærkede han advarende. „Jeg brød mig aldrig meget derom, og betragtede bestandig Alt hvad man vilde anføre mig som Beviisgrund herfor som Følgen af en mørk Overtroe. Alligevel kan hiin Feber, som I have nævnet, dog vel ogsaa have været saadant et Stykke af den gamle Arveforbandelse."

Det løb Adolf iskoldt ned ad Ryggen ved hans Bedstefaders sidste Ytring, saameget mere som denne, ligesom overrasket af sine egne Ord, pludselig standsede, og derpaa med tiltvungen Fatning sagde, at han vel mærkede, der maatte endnu staae meget i Forbindelse med hans Sygdom, som man enten ikke vilde eller kunde forklare ham, thi han kunde ellers ikke begribe, hvorfor ikke Grevinden og hendes lille Søn vare ilede herhen ved Efterretningen om hans Upasselighed.

Doctoren tog heraf Anledning til at nærme sig Greven. Han forestillede sig for ham som Læge, og anbefalede ham, som saadan, den meest samvittighedsfulde Afholdelse fra al grublende Eftertanke, bad ham være rolig, forbød enhver Forsken og Efter-

spørgsel om Gjenstande, som kunde angribe hans Følelser og spænde hans Phantasie.

„Jeg forstaaer Dem!“ svarede Greven, i det han et Øieblik vendte sig bort fra ham med mørk Mine. „Man skjuler for mig, hvad jeg dog alligevel om kort eller lang Tid maa erfare. Imidlertid,“ tilføiede han med hurtig gjenvunden Fatning, „De skal ikke have taget feil af mig. Jeg vil ikke adspørge Nogen!“ Han sukkede ved disse Ord, skjulte Øinene med Haanden, som om han frygtede, at deres vaade Glands skulde forraade hans inderste Tanker og bringe for Lyset, at han vidste mere, end han nu turde erfare.

Han gav derpaa et Tegn til at han ønskede at være alene. De Omkringstaaende droge sig beængstede tilbage i Forværelset. Lægen vovede ikke at fælde nogen Dom. Man følte nok, at han fattede ikke disse Phænomener; tillige imponerede Grevens afgjørende Værdighed ham: han havde ikke Hjerte til at gjøre ham imod paa nogen Maade.

De tvende unge Folk skjælvede for, at der lidt efter lidt skulde fremstille sig Erindringer om det Skete for den elskværdige Olding, og at disses tunge Vægt desuagtet torde overveie hans Kraft. De mistroede desuden denne Kraft, som de vare meget tilbøielige til at holde for Overspændelse af den opskrækkede Natur. Adolf troede at læse i hans Blik, Sorgen over det ahnede Tab af sin Kone og Søn. „O!“ udraabte han, da Lægen, der endnu bestandig ikke kunde finde nogen Orden i den Syges Ideegang, bestred dette, „o, Fo-

lelsen er saa meget hurtigere end Forstanden; hvor denne endnu vinder sig af og paa Begrebernes Traadnogle, har hiin allerede rullet det hele Samvæv fra hinanden. I Uvishedens Labyrinth er Smerten den behændigste Ledsager!" tilføiede han dybsindig.

Lægen havde bortfjernet sig, for at eftertænke dette Tilfælde. Han gik ned i Slotsgaarden mellem Almetræerne, og satte sig der under deres Skygger paa en Steen, hvor han sov ind. Lorden gav fra Vinduet af smilende Agt paa ham. "Sandelig," sagde han, "vi kunne ikke gjøre noget klogere end netop dette! Hvad hjelper al Tale og Strid! Vi maae dog overlade til Himlen, hvorledes den vil bringe Orden i det Hele. Og engang henviist til denne Hengivenhed, kaster jeg mig i Søvnens Arme, som vor Naturforsker dernede." Adolf loe med ham over dennes betydningsfulde Miner og lærde Usikkerhed.

De bleve her overraskede ved Toms Ankomst, som paa sin Herres Befaling endelig indtraf. Han syntes at have Meget at meddele denne, og da han udtrykte dette meget utvetydigt, forlod Adolf dem begge, under det Foregivende, at han maatte see efter sine Forretninger.

"For Guds Skyld," hvidskede den troe Tjener, saasnart de vare uden Vidner, Lorden i Øret, "hvor ere vi komne hen! Her er Ingen sikker paa sine sunde fem Sandser. Det er et forheret Sted! I Aarhundreder frygter hver god Christen at komme det nær."

„Jeg veed det, Tom! Jeg veed det!“ svarede William utaalmodig.

„De veed det?“ spurgte den Bestyrtede. „Spidsbuberne dernede,“ sukkede han bekymret, „troede det ogsaa, og saae Dem allerede i den onde Fjendes Fælder, da De havde saadan Hast, for at naae det røde Taarn. De selv, de Smuglere og Bedragere,“ vedblev han ængstelig, „vove sig kun tyve Skridt udenfor den udraabte Steenhob, hvor de, sikkre for alle Sporhunde, kunne nedlægge de forbudne Vare i en Hule. Og De — Gud i Himlen!“ bad han, med Hænderne bønlig hævede mod Greven, „hvad søger De da hos Mordbrændere og Daarekistelemmer?“

„Tæm Din uforskammede Tunge!“ advarede hans Herre ham. „Jeg troer,“ tilføiede han halv ærgerlig, halv leende, „at Du har lidt Skade paa Forstanden! Hvilke upassende Udtryk betjener Du Dig af, naar Du taler om Greven og hans Familie!“

„Upassende?“ afbrød Tom ham ivrig. „Jeg har aldrig i min Levetid udtrykket mig rigtigere, end netop nu! Saa veed De da ikke hvad der er foregaaet derovre bagved de tilmurede Vinduer?“ spurgte han, piinligt stirrende paa William.

„Gaae! gaae!“ svarede denne. „Du har drukket for meget af Smughandlernes Cognac, og ladet Dig af dem sætte nogle Narrestreger i Hovedet!“

„Gid hver Draabe maa—!“ fordristede Tom sig til at ville sige. Men han standsede dog, og først efter en Pause meente han: „Uretfærdigt Gods lykkes

ikke! Det sporer man nok her paa Slottet!" Da Lorden ikke hørte dette, og taug, ganske hensjunken i sine egne Tanker, vedblev han mere dristig: "Jeg vilde jo ikke sige det efter, naar ikke baade Unge og Gamle nede i Dalen bekræftede, at —" Her standsede Tom. "Nu?" raabte William utaalmodig. "Videre! videre!" — "At," vedblev den Anden, "denne Slægt er forbandet fra Fader til Søn!"

Lorden vendte sig ærgerlig bort.— "Hør dog kun!" bad Tom, ganske forhippet paa at bringe sin Historie for Lyset.

"I Religionskrigen for mange hundrede Aar siden beleirede en grusom Ridder dette Slot. Da han endelig, efter lang og haard Modstand, havde indtaget det, var han saa fuld af Vrede og Forbittrelse imod sine Troesfjender, at han svoer paa, ikke at skjænke nogen Livet. Allene Synet af ham indskjød alle Rædsel, og Qvinder, Børn og Oldinger flygtede ind i Slotskapellet. Da befalede Ridderen, at ødelægge den trodsige Ynge1 med eet Slag. Han lod Portene til deres Tilflugtssted laase og kaste Brande derind; da Flammen derpaa tændte an, og slog ud af de ituslagne Vinduesruder, maatte Aabningerne spærres med Sække fulde af vaadt Sand, saa at Røg og Hede qvalte de Skrigende, og den ene omkom efter den anden. Den Sidste af Fruentimmerne, en mægtig Qvinde, som Folkene kaldte hende, presede i Dødsangsten begge Armene imod en af Sækkene, saa at den faldt ud; hvorpaa hun med

halv forbrændt Legeme, den høire Haand, om hvilken Flammerne spillede, vidt udstrakt, staaende i Vindues-aabningen, høit udraabte: „Forbandelse over vor Mor-der! Hans Slægt skal fra Efterkommer til Efterkom-mer, i Raseriets Helvedspøl, liig os, gjennem saa mange Aars Tal som her Sjæle vansmægte, trøstløs rase mod sig selv! Sønnens Arv være Faderens Ra-serie!“ Som hun havde udtalt disse Ord,“ vedblev Tom, ligesom gysende for sin egen Fortælling, sagtere, „da faldt Konen livløs til Jorden. Ilden slukkedes af sig selv. Det hele Taarn glødede som Jernet paa en Ambolt; men de stærke Mure trodsede Ildens Magt. Det stod fast og staaer endnu. Dog fra den Tid af er det rødt, som Konens flammende Haand. Intet Kalk eller Gibs hæfter derpaa. Det bliver som det er, ligesom om det endnu glødede i dets Indre.“

„Din Fortælling,“ vedblev Lorden, med tvungen Rolighed, „er en Fabel, som hvilken der gives utallige. Men hvorledes ender den?“

„Den ender slet ikke!“ meente Tom. „Det er jo netop Sagen! Forbandelsen vedvarer! Alle, som føre dette Navn blive gale, de maae bære sig ad hvordan de ville. Kongen,“ fortalte han videre, „havde forle-net Rideren med Slottet. Det havde maaskee været bedre for ham, om han ikke havde gjort det. Men nu besad han det engang, og drog herind. Da han havde været der nogle Nætter, lod han en Dør til-mure, der førte fra hans Sovekammer hen til Ka-pellet. Det hjalp ham intet! De smaae Børns og

deres arme Mødres Sjæle omringede som tilforn hans Seng. Da bleve de Omkomnes Legemer høitideligt begravede, Helligdommen renset og igjen opreist, og daglig deri læst Messe for de Afdøde. Forgjæves! Ridderen havde og fik ingen Ro, ihvor ofte han end laae paa Knæ i Kapellet og bad; og for at kunne gjøre det hver Time, lod han bygge et Gallerie udenfor derhen, paa hvilket man om Natten saae ham vandre frem og tilbage. Forbandelsen traf ham, han døde i fuldkomment Vanvid. Hans Efterkommere vilde slet ikke høre eller see mere af Kapellet. Dette forfaldt, og man fyldte endelig Vinduesaabningerne med Muurværk. Men Forbandelsen lod sig ikke indmure. Nu raser den unge Greves Bedstefader i Taarnet, hvorhen man bragte ham, fordi han maatte indrømme Sønnen det eneste ganske afliggende Værelse i Slottet, til Forvaring. Sønnen er død; men Faderen —"

"Han lever," fuldendte Lorden, "og er fuldkommen ved sin Forstand, saa sund og frisk som Du og jeg."

"Saa —?" smilede Tom forlegen.

"Du seer," vedblev William, "Folkene have villet bilde Dig noget ind. Gaae Du kun rolig bort, og spiis og drik, og sov det Narrefjas bort."

Den ærlige Tom vidste ikke hvad han skulde tænke. Han gik. Men han var ikke sikker i sin Sag.

Lorden var det heller ikke. Bedrøvet overveiede han Adolfs Skjæbne. Den Beklagelsesværdige, hvad

enten han maatte ligge under for det arvede Onde ved hemmelig Indflydelse, eller ved Organernes medfødte Sygdom: Kræfternes skjulte Sammenhæng kunde hverken modarbeides paa den ene eller den anden Maade.

Hvilken en Fremtid saae han imøde! William formaaede ikke at udholde den Tanke, at han engang skulde gjenfinde denne elskværdige, blomstrende Yngling i en Tilstand, som kunde tilbagekalde hiin frygtelige Nats Rædsler.

Ganske hensjunken i disse Forestillinger lænede han sig til Vinduet; her faldt hans Blik paa Lægen, der allerede i nogen Tid, med lange Skridt, Armene slyngede i hinanden, Hovedet nedbøiet, som En, der er beskjæftiget med at gjennemtænke en Gjenstand fra alle Sider, gik op og ned i Gaarden. Nu syntes han enig med sig selv. Han saae sig veltilfreds omkring; og da han blev William vaer deroppe, gik han, i det han gav ham et Tegn til fortrolig Meddelelse, hurtigere hen imod Slottet. Lorden kom ham strax imøde, begjærlig efter at vide hans gjorte Opdagelser. „Jeg troer," tog den lærde Mand Ordet, uden at give hiin Tid til et Spørgsmaal, „jeg troer at være i det Rene med mig selv ihenseende til den gamle Mand. Han er høist sandsynlig helbredet for bestandig. Hændelsen har reddet ham. Hiint forfærdelige Fald fra Vindueskarmen, hvilket gav det tilbagesjunkne Hoved en unaturlig Stilling, trængte tillige Blodet tilbage i sit ordnede Kredsløb, og

foranledigede det til i det almindelige Oprør at gjennembryde et Kar, og det paa en saadan Maade, at den i fyrgetyve Aar standsede Organisation derved, som ved et Slag eller Ryk, har faaet et Stød, og den indre Mechanismes standsede Hjul bleve omdrevne. Saaledes see vi ofte Mennesker bringe et stillestaaende Uhrværk igjen i Gang ved voldsomt at omkaste den hele Maskine. Ikke sjelden komme Lommeuhre, efter et Fald paa Gulvet, til at gaae rigtigere. Livets Princip og Virksomheden var standset. Befrier en lykkelig Omstændighed den bundne Kraft af sine Lænker, saa gjenvinder den oprindelige Bevægelse et ordnet Løb. Dette har uden Tvivl ogsaa her været Tilfældet, og man tør antage, at saavel Skjæbnen, som de Lidendes Sygdomme have Kriser, der føre enten til Helbredelse eller Tilintetgjørelse."

"Ret godt," svarede Lorden, som herved kun følte sig ufuldkomment tilfredsstillet, "ret godt for det nærværende Tilfælde. Men naar denne Antagelse ogsaa forklares af Resultater, hvorledes kan den da tjene til Ledetraad? Vover De eller nogen Anden at fremtvinge kunstige Skjæbnes-, ligesom Sygdoms-Kriser? Det sidste kan man vel forsøge, men med det andet maae vi betroe os til en hemmelighedsfuld Mester, hvem vi ikke kunne lære Kunsten fra!"

William sagde dette, for paa en Maade at fuldstændiggjøre hvad Lægen saa løst hen havde lagt i sin Yttring. Dog uvilkaarlig udviklede sig hos ham Forhaabninger til den guddommelige Medlidenheds ufattede Almagt.

Han tænkte med voxende Mod, hvorledes det dog var muligt, at virkelig Familien D's almindelige Skjæbne, hos dens ene Medlem havde lidt et Omsving, og at den viseste og kjærligste Læge havde brudt Fordærvelsens Lænke, og af det Ondes Rod selv fremkaldt et vedvarende Fælledskabs blomstrende Grene. „Imidlertid, arme Adolf," sagde han, i det han sørgmodig erindrede sig ham, „vil Du altid først gjøre Erfaringen, altid være nødsaget til at bringe Din Kjærlighed til Offer!"

Den, med hvem hans kjærlighedsfulde Deeltagelse paa saadan Viis, beskjæftigede sig, stod imidlertid ved sin Bedstefaders Stoel, hvorhen urolig Frygt paa ny kaldte ham. Den bekymrede Olding lod Haanden, som han holdt for Panden og Øinene, synke, og i det han nedladende vendte sig om til det unge Menneske, sagde han: „Det er lidt vanskeligt at finde den rette Vei i Mørket!" Han betragtede Adolfs Træk nøiere, og i det han talde til ham som til en Tjener af Huset, vedblev han, med godmodig Nedladenhed: „I har et ret lykkeligt Ansigt, min Ven. Hvem er Eders Forældre?"

Hiin svarede med fuldkommen Sandhed: han var som et fader- og moderløst Barn, opdraget i Egnen omkring Slottet, og først i nogle Dage hjemme her.

Paa Grevens Læber svævede synlig et ham nærmere liggende Spørgsmaal; men han holdt det tilbage. Tvangen, han paalagde sig, fængslede overalt en lang Tid hans Tunge. Han hensank i stille Eftertanke.

Hans Sønneson forurolig edes af den trykkende indvortes Usikkerhed, som hvilede paa ham. Han vilde gjerne have sagt eller foretaget sig noget, som paa en opmuntrende Maade kunde afbryde hiin Taushed. Men han frygtede ligeledes det let hildende Ord.

Saaledes forbleve de en Tidlang. Derpaa reiste den gamle Greve sig rask og kraftig op af den nedbøiede Stilling, hvori han lidt efter lidt var hensjunken. "Denne Qval er ufornøden," smilte han, og, som om han vilde sige: "jeg er stærk nok til at høre Sandheden," tilføiede han: "Den gode Læge kjender mig kun slet. Vi ville imidlertid ikke forvirre ham. Han opofrede alligevel vist hellere mig end sit moisommeligt erhvervede System. Til Dig alene, mit Barn, vil jeg betroe mig, og uden at forlokke Dig til en Utroskab mod Dit engang givne Ord, som uden Tvivl forpligter Dig til at holde alt det hemmeligt, som man anseer skadeligt for mig, har jeg ingen anden Bøn til Dig, end at Du i Morgen ganske tidlig ledsager mig til Dieppe, hvor jeg har Forretninger."

Adolf var meget tvivlraadig om hvad han skulde svare; dog hans Bedstefader gav ham ikke Tid til at finde nogen Udvei.

"Vær ubekymret, unge Menneske," vedblev han bydende. "Jeg veed hvad jeg siger og foretager mig. Troe ikke at jeg er syg. Mit Legeme og min Aand ere i fuldkommen Overensstemmelse. Men for at imidlertid begge skulle forblive det, maa jeg et Øieblik drage anden Luft. Kort," tilføiede han bestemt, "imorgen

tidlig Klokken fem. — Og ingen i Slottet, uden Du, maa vide det. — Dit Æresord paa, at Du ikke skuffer min Fortrolighed!"

Hans Blik hvilede fast og befalende paa den overraskede Yngling. Denne følte den Mands Haand, der med den største Deeltagelse ogsaa indskjød ham den uimodstaaeligste Ærefrygt, sagte berøre hans Skulder. Han kyssede denne Haand, og stammede rørt og forlegen: „Mit Æresord derpaa!"

Alligevel leed han den hele Nat den største Angst, ved Tanken om hvorledes denne Fart skulde ende; hvad der, ved Sandhedens uundgaaelige Afsløring, skulde blive af den arme, af saa mangfoldige Rystelser trufne Olding? Han lukkede intet Øie. Saa meget dessnarere kunde han i den første Dæmring ubemærket træffe de nødvendige Anstalter til sit Foretagende. Og virkelig saae den tidlige Morgen dem begge i en let Kabriolet ile derfra gjennem Taagedunsternes Flor. Adolf sad, for bequemmere at kunne styre Hestene, høiere end sin Bedstefader, hvilket gav hans fine Figur et endnu mere behændigt, ungdommeligt Udseende, og i det han saaledes let og frit lod Tommen ligge i sin Haand, og den opgaaende Soels første Purpurstraaler udgjøde deres rødlige Skjær over Kjøretøiet, syntes han selv at være den unge Dag, der førte den gamle Tid forynget med sig. Men hilsede begge i visse Henseender saaledes muntre det opvaagnende Liv, saa formede dette sig dog hurtigt nok alvorligere og tungere end Begyndelsen lovede.

Neppe havde Solen sønderrevet hiint fugtige Slør, som endnu længere dvæler paa Strandbredden, før den gamle Greve med stum Forfærdelse, bemærkede Forandringerne i en Egn, som i fyrgetyve Aars vedvarende Livlighed saae Fødsel og Død afverlende drage igjennem sit Skjød.

Intet syntes fuldstændigt at være tilbage for Erindringen, og mere og mere udvidede Kløften af hiint gjennemdrømte Tidsrum sig for ham. Kun enkelte Spørgsmaal tydede paa hans ængstede Sjæls Frygt. Snart taug han ganske, og først da de kjørte ind i Staden, og han ikke gjenkjendte denne, greb han den raske Kudsk i Toilen, med det Udraab: „Ulykkelige! hvor fører Du mig hen?“ — „Til Dieppe, forsikrer jeg Dem!“ var det beskedne Svar. — „Det er ikke det Dieppe, som jeg mener,“ vedblev hiin, i det han stod opreist i Vognen, med Armene ligesom henpegende paa noget fjernt liggende. — „Jeg har aldrig seet noget andet!“ svarede Adolf, i det han bedrøvet slog Øiet ned for Grevens halv forskrækkede, halv vrede Blik. — „Ak!“ sukkede denne, og sank, med begge Hænderne pressede for Øinene, tilbage paa sin Plads.

Adolf vovede ikke at kjøre videre. Hans Bedstefader erindrede ham lidt efter lidt derom, i det han tilføiede, om han ikke omtrent vidste i hvilken Gade hans Tante Marquise de Villefranche boede? Hiin yttrede, at denne Dame, saavidt han havde hørt, ikke mere var i Live. — „Nu da,“ vedblev den Anden, „saa bring mig til Abbée Marivaux.“ —

„Abbée Marivaux,“ sagde en aldrende Mand, som falbød Frugter, og leende stødsede ved Navnet, „han, min Herre, er død for tredive Aar siden!“

„Tredive Aar,“ stønnede Greven hult. Han tog nu ind i et Værtshuus, hvis Eier tilforn havde været Kok hos ham. Men her gik det ham ikke bedre med hans Forventninger. Af den hele Familie var der ingen tilbage; Huset var for længe siden faldet i andre Hænder. Med en Følelse, som mere var ligt Bitterhed end Smerte, nævnede Greven en forhen meget berømt Advokat. Flere kunde slet ikke mere erindre ham. Nogle lod ham uden videre være død; kun en Jøde, som Pengeforretninger havde holdt i Forbindelse med den rige Kapitalist, vidste hans Alder, Sundhedstilstand, Formue og Bolig. Tjenstagtig tilbød at han føre den fremmede Herre til det skjult liggende, forrøgede Huus, hvor den forhen store Mand levede i Glemsel. Jøden satte sin spidse, trekantede Hat behændig paa den hvidpudrede Paryk, tog Spanskrøret med Sølvkrykken paa, i Haanden, og gik med smaae, sikkre Skridt gjennem flere mellem hinanden løbende Gader, i hvis tætteste Labyrinth han dreiede om et Hjørne, og blev staaende bag ved en forfalden Klosterhvælving, ligefor en høi, meget smal Bygning, paa hvis tillaasede Dør han med Sølvkrykken tre Gange bankede, med stærke, korte Slag, bestandig efter en Pause. Døren sprang op ved det tredie Slag. Jøden saae sig om efter sine Ledsagere, og spurgte om deres Navne. Bestandig havde Greven endnu und-

veget at nævne sig. Frygten, som saa længe havde afholdt ham derfra, bevægede ham ogsaa nu til at svare Joden, at det kunde beroe dermed til han selv talde med Advokaten. Joden rystede med Hovedet; dog gik han først ind af Døren, som strax lukkede sig efter ham, og efter en rum Tids Forløb igjen blev aabnet, til et Tegn paa at de udenfor Staaende kunde indlades.

Disse kom gjennem en mørk Gang, og op ad en smal Trappe ind i et hvælvet Gemak, i hvis Midte en lille, krum Mand, med en stor Haarpung, stiv Frisur, galoneret Kjole, den lille Kaarde ved Siden, Hatten med Fjerder under Armen, stod ventende, og hilste dem ved deres Indtrædelse med et høitideligt Buk.

Joden lurede i Baggrunden. Adolf belønnede hans Tjenstagtighed, høiere end han havde kunnet vente, og bød ham derpaa forlade Værelset, hvilket han ogsaa gjorde, smilende, med det tjenstagtige Legemes smidige Vendinger.

"Herr St. Genet," hævede nu Oldingen sin Stemme, der bævede af Forventning og Forlegenhed. "De kjender mig sandsynligviis ikke igjen." Hiin bukkede sig hurtigere end tilforn, for at undgaae Svaret. — "Og dog," vedblev den Anden, "have vi staaet i mangfoldig Berørelse til hinanden." Han standsede. "Jeg er Grev D...," sagde han uvilkaarlig sagte. — Advokaten traadte et Skridt tilbage. "Hvilken af dem?" spurgte han forsigtig. — "Hvilken af dem?" gjentog Greven. "Jeg kjender kun een," tilføiede han

bedrøvet. — „Tilgiv," afbrød Hr. Genet ham hurtig, „for flere Aar siden skulle tre af dem have været i Live, og kun een, der dengang vistnok kun var halv Barn, været ved sin Forstand."

Adolf stod som paa Gløder; han havde saa gjerne givet Advokaten et Tegn, at han skulde tie; dog denne vendte sig om til en stor Jernkasse, tog et Nøgleknippe af et langagtig Bret med Kroge og Nummere over, og sagde: „Bie lidt. Grev von D...s Familiepapirer med Dødsattester og Dødsedler, med Fornavn og Eiendomstitler maa være her." Han aabnede det svære Laag, tog en Bunke Acter ud af et Siderum, vendte med stor Hurtighed det ene Blad efter det andet om med Pegefingeren, og i det det øvede Øie bibragte Tungen Hovedindholdet, og denne igjen lod det blive lydeligt. Da han var kommen til de sidste Blade, læste han: „Paul Eustache, Greve af D..., formælet med Anne Louise, Marquise af V..., lever i fuldkommen Sindsforvirring. Hans Søn, Ferdinand Eugéne, formælet med Catharine af S..., død i Vanvid. Hans Søn, Adolf Henry, født i Aaret Syttenhundrede og ni og fyrgetyve" — — „Hold op!" afbrød Greven ham, i det han bedækkede Bladet med den flade Haand. „Jeg har hørt nok! — Nu vel," vedblev han efter en Pause, „jeg er hiin Paul Eustache, som Forsynet kun gav sin Bevidsthed tilbage, for at han skulde begræde en medynksværdig Slægts Elendighed.

Ulykkelige Søn!" klagede han, i det han vred sine Hænder. "Ulykkelige Sønneson! Hvorfor? o, hvorfor —!" Han brast i Graad, hvilken lod den ængstede Adolf undgaae en ny Rystelse, og tilbageholdt Opdagelsen af hans Person.

Advokat St. Genet saae mindre med Forundring end med Eftertanke paa det Hele. Han betragtede Greven meget opmærksomt; uden at afbryde Udbrudet af hans retfærdige Smerte ved uvedkommende Mellemkomst lod han sig noie med taus at skyde en Stoel hen til ham, og overladende til den Yngre af de Fremmede Omsorgen for den Ældre, vendte han tilbage til Jernkassen, hvori han syntes at søge om et endnu manglende Hefte. Nu havde han fundet det. Han bar sig ad med dette som med Gjennemlæsningen af det forrige, hvoraf det da snart opklaredes, at han flygtigt og afbrudt havde tilbagekaldt sig det røde Taarns Historie, saaledes som den endnu som Sagn var bekjendt der i Egnen. Hans Blik fløi imidlertid hurtigere end hans Læber kunde følge; disse bevægede sig med uforstaaelig Hvidsken, tilsidst forstummede de ganske. Der maatte mangle noget her. Hr. St. Genet vendte Bladene frem og tilbage. "Aha!" raabte han med et Slags Triumph, i det han trak et smalt fra Randen afrevet Stykke Papir frem mellem to til hinanden klæbede Ark; "der er det!"

"Tilgiv!" begyndte han, ærefrygtsfuldt henvendt til Greven: "Det er saa længe siden at jeg kom ud af al Forretnings-Routine, min Hukommelse begynder ogsaa

at slaae mig feil. Der ere mange Aar forløbne siden jeg tog den unge Grev Adolf Henrys Formynder i Eed, og optegnede de her bemærkede Notizer. Ved denne Leilighed gav Abbée Marivaux mig et sælsomt Document hvilken han havde fundet i en stor Foliant i Bibliotheket paa Slottet D...“

„Her er det,“ vedblev han, „Kapellanen hos den første ulykkelige Greve af D... har opbevaret hans Historie. Denne er Dem bekjendt, men Slutningsordene synes baade Abbéen og mig betydningsfulde. De lyde saaledes:“ — Han læste, med høi og fast Stemme, langsomt følgende:

„Og da Kapellet var blevet renset, og befriet fra Benene af de der Indeqvalte, talte man deres Liig, og see, Tallet beløb sig, de smaae Børn i deres Mødres Arme og andre Børn med iberegnede, til tohundrede og tre. Deraf følger, at den Forbandelse, som boiede dette Huses Eiere under Vanvidets Aag, først efter tohundrede og tre Aar vil blive borttaget fra dem; hvilket noie beregnet endelig maa skee, efter vor Tidsregning, i Midnatsstunden den 18de Dag i Julii Maaned, Anno 1772. Herren og hans Helgen være med de Fordømtes og Forløstes Sjæle! —“

Advokaten saae spørgende paa Greven, som om han vilde sige: „Træffe Dag og Time ligesaa rigtigt ind som Aarstallet?“ Hiin stirrede forskende paa Kapellanens Haandskrift. De gamle Skrifttræk, det brun-

gule Blad, Alt tydede paa Dokumentets Ægthed. Han saae op til Himlen, i det han udraabte: „Ja det traf Alt saaledes ind! — Dog,“ vedblev han med sænket Stemme, „hvad nytter det mig, det døde Træ, hvis Grene ere faldne af! min Sønneſøn — “ — Længere kunde Adolf ikke holde ſig. Han laae for ſin Bedſtefaders Fødder, han omfavnede dem med hede Taarer; Alt hvad hans Hjerte hidtil havde betvungen, hvad Frygt og Bekymring havde trængt tilbage, ſtrømmede med Magt frem. Som beruſet i ſalig Begeiſtring, trykkede den nyfødte Olding det gjenfundne, ukjendte Barn til ſit Bryſt. Hvad Kjærlighed, Glæde og Taknemmelighed kunde ſige, blev lydeligt i det ſælſomme, mørkthvælvede Gemak, hos den blege, lille Mand, der, ſom en gammel Magier, ſyntes at have løſt det græsſelige Tryllerie. Opmærkſomt betragtede han dem begge, og erindrede dem om at de endnu vare paa Jorden, ved det Retsſpørgsmaal: Hvo der nu var Beſidder af Slottet D...? Uden videre gav Adolf al den ham givne Ret tilbage til Bedſtefaderen. Dog denne opgav den, med det ſalige Smiil af en ſkjønnere Lykke, og i det han overlod Sønneſønnen Arvegodſet ſom Eiendom, indviede et frivilligt Offer af Kjærligheden, hvad engang gruſom Voldsdaad ødelæggende havde beſmittet. Hr. St. Genet troede nu at være mange Aar yngre. Han var ganſke i ſit Element. Glad opſatte han Overdragelſes-Dokumentet, og indſendte det til retsgyldig Stadfæſtelſe.

Jublende førte nu Adolf Greven tilbage i Slottet. Vel hundrede Gange blev i denne og de næste Dage talt om Forbandelsens Historie, og Beregningen om dens Løsning. Lorden troede fast derpaa, Lægen rystede paa Hovedet, og fremførte Beviisgrunde for Helbredelsen, af sit System. Alle kom imidlertid overeens om, at ogsaa Adolf var sikkret for Fremtiden, ved de nu borttagne Rædselsbilleder, der havde svævet for hans Phantasie. Virkelig forholdt det sig saaledes. Grunden dertil maatte være hvilken man fandt for godt at antage. Efter et Aars Forløb seilede Paketbaaden igjen fra Calais til Dover. I Dag stode Grev D... og hans Sønneson i ligesaa glad Forventning paa Dækket, som engang Lord William paa sin Overfart til Frankrig. I Havnen ventede den samme ziirlige Dreng paa dem, som dengang bragte Adolf Afskedshilsenen. Da han saae dem, lod han et hvidt Tørklæde vaie. Ikke længe derefter saae man en skjøn, rank Skikkelse, skjult af et Slør, nærme sig ved Armen af en lys og moderne klædt ung Mand. Det var Clementine og hendes Broder.

Det muntre England bar paa sin duftende Jordbund fire af de lykkeligste Menneskers lette Fodtrin. Paa et af Lordens yndigste Landsteder blev Adolfs og Clementines Bryllup høitideligholdt. Bedstefaderen velsignede det skjønne Par. Bruden kastede paa denne Dag Brevtasken med Sphinxen i en dyb Sø. Gaaden var løst.

Ved deres Tilbagekomst til Frankrig, fandt den lykkelige Familie Taarnet nedrevet, Slottet lyst og

bequemt indrettet. Det stod indtil Revolutionstiden, og saae indtil den Tid kun lykkelige Mennesker; thi ogsaa Jerôme og Margot opgave deres usikkre Haandværk, i det de ved den vorende Driftighed paa de igjen beboede grevelige Godser fandt en rolig og ærligere Fortjeneste; saa at siden intet ulovligt og ureent nærmede sig Slottet ved det røde Taarn.

(Oversat af Caroline — n.)

Den skotske Digter Burns.

(Skildret af Walter Scott*).

Hvad Burns angaaer, da kan jeg med Sandhed sige: Virgilium vidi tantum. Jeg var en Dreng paa femten Aar i 1786-87, da han første Gang kom til Edinburgh, men havde Forstand og Følelse nok til at nære høi Interesse for hans Poesie, og vilde have givet Alt i Verden for at lære ham at kjende; men jeg stod kun i saare lidet Bekjendtskab til lærde Folk, og endnu mindre til Vestlandets lavere Adel, de tvende Klasser, med hvilke han meest holdt Omgang. Herr Thomas Grierson var paa den Tid Skriver hos min Fader. Han kjendte Burns, og lovede at bede ham til Middag hos sig; men havde

*) Efter et Brev fra Walter Scott, i „Lockhart's Life of Burns" (Constable's Miscellany, 1828).

ikke Leilighed til at holde sit Ord; i hvilket Fald jeg vilde have lært denne berømte Mand bedre at kjende. Saaledes saae jeg ham først en Dag hos den afdøde Professor Ferguson, hvor der var adskillige Mænd af literairt Navn, blandt hvilke jeg erindrer den berømte Hr. Dugald Stewart. Naturligviis sade vi unge Mennesker tause, saae paa dem, og hørte til. Det eneste, som dengang paafaldt mig i Burns Væsen, var den Virkning, et Kobber af Bunbury frembragte hos ham. Det forestillede en Soldat, som laae død i Sneen; hans Hund sad utrøstelig paa den ene Side; paa den anden Side saae man hans Enke med et Barn i sine Arme. Underneden stode følgende Linier:

Cold on Canadian hills, or Minden's plain,
Perhaps that parent wept her soldier slain —
Bent o'er her babe, her eye dissolved in dew,
The big drops, mingling with the milk he drew,
Gave the sad presage of his future years,
The child of misery baptized in tears.

(Kold paa Kanadas Bakker, eller Mindens Slette, græd maaskee hiin Moder over sin dræbte Kriger — bøiet over sit spæde Barn, med Øiet hensmeltet i Taarer; de tykke Draaber, blandende sig med Modermelken, gave det et mørkt Varsel om dets tilkommende Aar: Elendighedens Foster, døbt i Taarer.)

Burns syntes meget rørt over dette Kobber, eller rettere over de Ideer, som det fremkaldte i hans Sjæl. Han udgjød virkelig Taarer. Han spurgte, af hvem disse Linier vare, og det hændte sig, at ingen uden jeg erindrede, at de findes i et halvt forglemt

Digt af Langhorne, som har den ikke meget lovende Titel: „The Justice of Peace" (Fredens Retfærdighed). Jeg hvidskede dette til en Ven af mig, der var tilstæde, og denne nævnte det for Burns, der belønnede mig med et Blik og et Ord, som jeg, skjøndt de blot indeholdt en Høflighed, dengang modtog og endnu erindrer med den største Glæde.

Hans Legemsbygning var stærk og robust; hans Væsen viste Landmanden, men var ikke bondeagtig, og bar et Udtryk af værdig Jevnhed og Simpelhed, som maaskee vandt endeel af sin Virkning derved, at man var vidende om hans overordentlige Talent. — Hans Ansigtstræk ere fremstillede i Hr. Nasmyths Malerie; men det forekommer mig, at de ere formindskede, som om de sees i Prospectiv. Jeg mener, at hans Ansigt var mere massivt, end det seer ud paa noget Portrait af ham. Ifald jeg ikke havde vidst hvem han var, vilde jeg have antaget Digteren for en meget klog Forpagter af den gamle skotske Skole, det vil sige, ingen af vore moderne Agerdyrkere, der holde Arbeidsfolk til deres Avling, men den dygtige Landmand, der fører sin egen Ploug. Der laae et stærkt Udtryk af Klogt og Skalkagtighed i alle hans Træk; Øinene alene, mener jeg, udtalde hans poetiske Charakteer og Temperament. De vare store og af en mørk Farve, og glødede (jeg siger bogstavelig glødede) naar han talde med Følelse eller Interesse. Jeg har aldrig seet saadanne Øine hos noget andet Menneske, skjøndt jeg har seet de meest udmær-

kede Mænd i min Tid. Hans Samtaler udtrykte en fuldkommen Selvtillid, uden mindste Arrogants. Blandt de Mænd, der vare de lærdeste i deres Tid og Land, yttrede han sig med fuldkommen Fasthed, men uden den mindste paatrængende Dristighed; og naar han afveeg fra dem i sine Meninger, drog han ikke i Betænkning at yttre dette med Bestemthed, men dog tillige med Beskedenhed. Jeg erindrer ikke nøie nok nogen Deel af hans Samtale, til at kunne anføre den; ligesom jeg ikke heller saae ham oftere, undtagen paa Gaden, hvor han ikke gjenkjendte mig, hvilket jeg heller ikke kunde vente. Han var meget afholdt i Edinburgh, men, naar man tager Hensyn til de Opmuntringer, som man efter hans Tid har skjænket Videnskabsmænd, saa gjorde man kun høist ubetydeligt for ham. Jeg erindrer, at jeg ved den nævnte Leilighed ansaae Burns's Kjendskab til den engelske Digtekunst for noget indskrænket; og han, der havde tyve Gange Allan Ramsays og Fergusons Evner, talde om dem med alt formegen Ydmyghed som sine Mønstre: der var uden Tvivl Nationalfordom i hans Vurdering af deres Talenter.

Det er Alt hvad jeg kan sige Dem om Burns. Jeg har kun at tilføie, at hans Klædedragt svarede til hans Væsen. Han lignede en Forpagter, der i sine bedste Klæder skulde spise til Middag hos Lairden. Jeg taler ikke in malam partem, naar jeg siger, at jeg aldrig har seet nogen Mand, i Selskab med sine Overmænd i Stand og Kundskab, mere fri for virkelig

eller paatagen Forlegenhed. Man har fortalt mig, men jeg havde ikke selv Leilighed til at bemærke det, at hans Forhold imod Fruentimmer var yderst ærbødigt, og altid tog en Retning enten til det pathetiske eller til det lunefulde, som i høi Grad tildrog sig deres Opmærksomhed. Jeg har hørt den afdøde Hertuginde af Gordon gjøre denne Bemærkning. — Jeg veed intet at tilføie til disse Erindringer fra fyrgetyve Aar tilbage i Tiden.

En engelsk Beefsteak-Spiser.

I Dr. Ottos Hygæa, og sildigere i Dr. Heibergs Flyvepost, har man læst en engelsk Opiumspisers Bekjendelser, og den Vellyst, som denne fandt i Nydelsen af Opium, vil i hiin livlige Beskrivelse sikkert foresvæve enhver, der har læst den. Skade, at man ikke som Sidestykke hertil har: „En engelsk Beefsteak-Spisers Bekjendelser" — vi mene naturligviis en Beefsteak-Spiser ex professo —: de maatte kunne give Anledning til de skjønneste philosophiske Betragtninger.

En fjern Idee om den Vellyst, en saadan ægte Beefsteak-Spiser er istand til at nyde, faaer man imidlertid ved at læse et Sted i et for nylig i London udkommet Skrift: "The Clubs of London; with Anecdotes of their Members, Sketches of Character, and Conversations." (2 Vols, 1828.)

Man finder nemlig her en Beretning og Anekdoter om den bekjendte londonske Beefsteak-Klub, og deriblandt Følgende om en af Klubbens meest active Medlemmer, Hertugen af Norfolk, der nævnes som "uovertruffen af nogensomhelst Anden i Klubben i den Kunst at expedere en Beefsteag med Tilbehør."

"Han var," hedder det, „totus in illis." Dine Hænder, Mund, vare alle i den yderste Grad af Virksomhed; ikke een af hans Evner spilte ved den Leilighed Deserteur. Hans Appetit vorede bogstaveligen ved hvad den stillede sig paa. To til tre Portioner, duftende fra Risten, forsvandt i største Hast. I min Uskyldighed troede jeg at hans Arbeide nu var tilende. Hvor tog jeg ikke feil: han gneed en reen Tallerken med et Charlotteleg, for at forberede den til Modtagelsen af en ny Portion.

En Pause af ti Minutter paafulgte, og Hans Naade hvilede paa sin Kniv og Gaffel; men det var kun en Pause, og jeg fandt at den var velgrundet. Ligesom et episk Digt, saaledes har ogsaa Lænden af en Ore en Begyndelse, en Midte og en Ende. En erfaren Beefsteakspisers Gane kan skjelne imellem alle dens forskjellige Varianter, fra det første Snit til det sidste; og Den er en blot Begynder i Kunsten, der ikke veed, at der henimod Midten er gjemt en femte Essents, det fuldendte Ideal af Fiinhed og Duft. Epikurismen, selv i dens meest phantasiefulde Forbindelser af Kogekunstens Herligheder, har aldrig drømt om Noget, som kunde overgaae dette Ideal. For dette Snit var

det, at Hertugen havde gjort Pause, og til dette var det at han samlede ny Kraft. Endelig var han færdig, men jeg troer, at han mere holdt op af Mattelse end af Mættelse; lassatus, non satiatus. Jeg behøver vel ikke at bemærke, at mægtige Stimulationer af Portviin i passende Mellemrum opmuntrede og gav Hvile til de Organer, der vare sysselsatte med dette strænge Arbeide.

Ikke heller kunde jeg afholde mig fra Beundring over at Hans Naade, der bogstaveligen er en Afgudsdyrker af Bordets Glæder, med et saa fuldkomment Velbehag kunde nære sig blot med Beefsteaks; — han, hvis Øine og Appetit sværmede omkring blandt den rige Forskjellighed ved et hertugeligt Gjæstebud, hvortil Hav, Jord og Luft ydede deres meest udvalgte Tributer. Hans Gane, meente jeg, vilde sukke, ligesom fængslet for den Række af Retter, blandt hvilke han var vant til at gjøre Valget. Et Medlem, som sad ved Siden af mig, bemærkede, at der var megen Forskjellighed i Beefsteaks, og han havde seet de meest fuldendte Gourmands i Staden ganske henrykte over dette Samfundets simple Maaltid. Men med Hensyn til Hertugen af Norfolk, antydede han, at det var hans Vane, paa en Beefsteaks-Dag, at spise en præliminair Ret af Fisk i sit eget Gemak, og derpaa at adjournere den behørige Tid til Beefsteaks. Han tilføiede ogsaa, og bifaldt af ganske Hjerte den Bemærkning, at en Ret Fisk ikke kunde gjøre mere Forskjel for Hans Naades jernhaarde Fordøielsesevne, end et Tipenny-

Som meer eller mindre for en Struds. Efter nydt Diner, blev Hertugen med stor Ceremonie ført hen til Præsidentstolen, og beklædt med et orangefarvet Baand, hvori der hang en Sølvmedaille, af Form som en Rist. I Stolen viste han stor Urbanitet og et godt Lune. Ved almindelige Leiligheder er Præsidenten den Skive, mod hvilken alle Bordets Spøg og Vittigheder stiles. Dennegang holdt man Maade dermed; thi skjøndt der herfker en characteristisk Liighed blandt Klublemmerne, saa føler man dog her Indflydelsen af Rang og Stilling, ligesom i ethvert andet Selskab af Englændere; og en ubevidst Høflighed listede sig selv ind hos dem, som til andre Tider vare de meest skaanselløse Angribere af Præsidentstolen. Jeg bemærkede, og fandt sildigere min Bemærkning stadfæstet, at Hertugens Conversation var mangfoldig, omfattede en stor Kreds af Anekdoter, og viste meget af den Slebenhed i Udtryk, og Skarpsind i Tænkning, som er egen for Mænd, der have forenet megen Erfaring med en betydelig Læsning. Jeg forbausedes over at see hvor liden Virkning Selskabets stærke Portviin gjorde paa hans demantshaarde Constitution; thi den samme Rædsel for et Vacum, der havde bevæget ham til at gjøre saa fortræffeligt Rede for sig ved Middagsbordet, viste sig ikke mindre i hans utilbageholdende Hengivenhed for Flasken.

Undertiden hændte det sig, at Hertugen ud paa Aftenen, uden at vise noget Kjendetegn paa en beruset Tilstand, paa eengang blev ganske ubevægelig i sin Stoel,

som om han var berøvet al muskulær Selvvirksomhed. Han forlangte da, at der skulde ringes tre Gange paa Klokken; dette var Signalet til at bringe et Slags magelig Bærestoel, bestaaende af fire Belter i lige Afstand fra hverandre, befæstede ved et Tverbelte, som fire Domestikker satte under ham, og saaledes flyttede hans Corpus med en blid svingende Bevægelse op paa hans Værelse. Ved slige Leiligheder sagde Hertugen ikke et Ord, men var yderst passiv ved Alt hvad man foretog sig med ham.

Et Besog paa Newstead i 1828*).

Det var i Middagsstunden paa en kold, mørk Februardag, at jeg begav mig paa Veien, for at besøge det mærkværdige Abbedie Newstead, som engang var den udødelige Byrons Eiendom og Opholdssted. Det uvenlige Veirligt og den omliggende Egns sørgelige Udseende, gjorde et Indtryk paa Sjælen, der mere stemte med Beskuelsen af en saadan Plet, end Sommerens Munterhed og livlige Scener. Med sørgmodige Følelser begav jeg mig derfor paa Veien til denne ædle Levning fra Klostertiderne, over hvilken Digterens hedenfarne Aand nu har kastet hans Genies Glands, og udbredt en Glorie af Berømmelse, som

*) Fra: „The London Literary Gazette," April 1828.

Aarhundreder ikke ville udslette. Godset ligger paa den venstre Side af den nordlige Landevei, otte engelske Mile ovenfor Nottingham; men da jeg nærmede mig Stedet, søgte jeg forgjæves noget Kjendetegn paa Abbediet. Man seer ikke andet end en tyk Plantage af unge Birke- og Fyrre-Træer paa begge Sider af Veien, indtil man kommer til Hytten, et lille Gjæstgiversted ved Landeveien. Næsten ligeover for dette er en simpel hvid Port, som fører ind til Lystskoven. Efter det Udseende, som Hytten har i Carrys Haandbog for Reisende, kunde man let fristes til at holde den for en ordentlig Kroe, og da den ligger saa nær ved Indgangen til Lystskoven, skulde man troe, at den var et bequemt Tilholdssted for alle dem, som besøgte Abbediet. Den er imidlertid kun en lille Olskjænk, der hører til Godset, og frembyder ikke engang en Seng. Udenfor Porten staaer en særdeles smuk lovfuld Eeg, et af de faa tilbageværende Træer af Sherwoods Skov, Robin Hoods og hans Stalbrødres navnkundige Opholdssted, som engang bredte sig over hele denne Deel af Grevskabet, og hvis Middelpunkt omtrent var ved Newstead. For denne Eeg, det eneste store Træe paa Godset, viste Byron en stor Forkjærlighed. Det er bekjendt, at hans Grandonkel, hvem han succederede, lod fælde næsten alle Træer af Værd, deels for at betale Spillegjeld, og deels af lutter Skadefrohed, for at fortrædige den Eiendom, som han vidste vilde gaae over til en anden Green af Familien, hvis Medlemmer

alle havde opgivet al Forbindelse med ham, efterat han havde dræbt Hr. Chaworth. Da Byron kom i Besiddelse af Godset, og saalænge han eiede det, frembød det kun et meget nogent Udseende. Ulykkeligviis havde han ikke Formue nok til at gjøre hvad der siden er gjort, efter en saa udvidet Maalestok, og med saa megen Smag, af den nærværende Eier, Oberstlieutenant Wildman, og hvilken alene kan give Eiendommen indvortes Værd. Jordbunden er meget mager, og egner sig kun for Lærke- og Fyrretræer; og med disse ere omtrent syv hundrede Agre Land beplantede. Byron kunde ikke gjøre det første Udlæg, som var nødvendigt for at forøge dets Værd, saa at det, saalænge han havde det, ikke forrentede over 1300 Pund om Aaret.

Fra Porten til Abbediet er der en engelsk Miil. Kjøreveien løber i en lige Linie omtrent 450 Alen gjennem Plantagerne, hvornæst den pludselig dreier til Høire, og ved igjen at vende tilbage til den anden Side, aabner der sig en skjøn og vid Udsigt over Dalen og de fjerne Bakker, og Abbediets Taarne hæve sig mellem de mørke Træer underneden. Virkningen paa denne Plet er beundringsværdig, og holder fuldkommen skadeslos for den feilslagne Forventning om at see det tidligere. Paa høire Side af Abbediet seer man et Taarn paa en Bakke midt i en Fyrrelund. Herfra slynger Veien sig langsomt iveiret, indtil den naaer Abbediet.

Omtrent en halv Miil fra Hovedlandeveien er en anden Port, med en Muur, som gaaer fra Osten til Vesten. Her ophører Plantagen, og Træerne ere herfra ordnede i smaae Grupper hist og her, som for at dække Landets Nøgenhed. Man kommer ind i Abbediet fra Nordsiden; det ligger i en Dal, meget lavt, dækket mod Norden og Vesten af Bakker; og afgiver mod Syden, der nu betragtes som Façaden, en smuk Udsigt over en bakkefuld Dal. Udsigten kan egentlig alene kaldes fri mod Sydvest, da Landet paa alle de andre Sider ligger meer eller mindre høiere. Et mere indesluttet Sted kunde neppe have været valgt til den fromme Hensigt, hvortil det var helliget. Mod Norden og Osten er en med Muur omgivet Have; og mod Vesten den Søe, i hvilken Byrons Onkel engang kastede sin Kone, og paa hvis Bredder man seer de bittesmaae Forter, som omtales af Horace Walpole i et af hans Breve, hvori han beskriver et Besøg paa Newstead. Det var her, at Byron forlystede sig med sin Baad og sine Hunde, af hvilke han har gjort den ene udødelig i sine Digte. Om Bygningens ydre Udseende kan man gjøre sig en langt bedre Idee ved at kaste et Blik paa et Kobber af samme, end ved en Beskrivelse. Paa Vestsiden ligger Bygningen aldeles frit, uden nogen Indhegning eller Hauge, og man kan derfra gaae lige op til den igjennem Lystkoven. Paa denne aabne Plads er Klosterets gamle Vandspring, eller Cisterne, prydet

med groteske udskaarne Figurer, og hvorfra Vandet endnu løber ud i et Bassin. Det gamle Kirkevindue, som i architektonisk Henseende meest fortjener Opmærksomhed, er næsten heelt bevaret, og slutter sig til det nordvestlige Hjørne af Abbediet. Om den gaadefulde Lyd, som Vinden til visse Tider frembringer mod denne Bue (som nævnes i den trettende Sang af Don Juan, hvori den hele Beskrivelse har Hensyn til Newstead) kunde jeg ikke faae nogen Underretning. Gjennem den Jernport, som under Buen fører ud til Haugen, seer man Hundens Gravmæle; det ligger paa Nordsiden, paa en lille Bakke, og er omgivet af terrasseformede Trapper. De Vers, som staae paa den ene Side af Piedestallen, ere velbekjendte, da de findes i hans Digte; men de Linier, som findes foran dem, ere det ikke; de lyde saaledes:

Nær denne Plet
Hvile de jordiske Levninger af En,
Der besad Skjønhed uden Forfængelighed,
Styrke uden Uforskammenhed,
Mod uden Vildhed,
Og alle Menneskets Dyder uden dets Laster.
Denne Roes, som vilde være intetsigende Smigrerie,
Hvis den stod over et Menneskes Aske,
Er kun en retfærdig Tribut til Minde om
Baadsmand, en Hund,
Der var født paa Newfoundland, Mai 1803,
Og døde paa Newstead, den 18de November 1808.

Den hele Bygning er en Firkant, der indeslutter en Gaard med et Reservoire og et Vandspring i Midten, og Klostergangen er endnu heel og holden, og løber rundt om den paa alle fire Sider. Paa den Tid, jeg var der, var Jorden bedækket med dyb Snee. Fra Hovedfagaden mod Syden har man Udsigt over en Lysthauge til en lille Sø, som er bleven aabnet fra den nysnævnte ovenfor liggende Sø, efter Byrons Tid. Der vare tilforn tvende Søer, en mod Vesten, som er Hovedsøen, og en anden, der havde Tilløb fra denne ved en Strøm, et betydeligt Stykke længere nede mod Sydost. Indgangen til Abbediet er imod Vesten, igjennem en lille Vestibule. Ved Indtrædelsen kommer man ind i en stor Steenhal, og gaaer igjennem den til Venstre ind i en mindre, gjennem hvilken man kommer til Trappegangen. Hele denne Deel af Bygningen er næsten ganske bleven gjenopbygget af Oberst Wildman; saalænge Byron boede her, vare de eneste beboelige Værelser nogle smaae i den sydostlige Fløi. Over Klostergangen paa alle fire Sider af Bygningen løber Galleriet, hvorfra Dørre fører ind til forskjellige Værelser, som nu ere indrettede med Smag og Elegance til en Families Bequemmelighed, men dengang stode tomme og næsten vare aldeles forfaldne. I et af Gallerierne hænge tvende Oliemalerier, forestillende Hunde i Legemsstørrelse: den Ene en rød Ulvehund og den Anden en sort Newfoundlænder med hvide Been — den berømte Baadsmand. Disse ere de Hunde, som pleiede at

trække ham op af Søen, naar han med Forsæt havde styrtet sig i den, for at prøve deres Troskab. De døde begge paa Newstead. Tabet af den Sidste følte Byron som af en dyrebar Ven. Disse ere næsten de eneste af Byrons Malerier, som ere blevne tilbage paa Abbediet. Fra Galleriet kom jeg ind i Refectoriet, nu den store Selskabssal — et Værelse af stort Omfang, der vender mod Syden, med et smukt hvælvet Loft og et poleret Egegulv, og pragtfuldt meubleret i den moderne Stiil. Væggene ere bedækkede med Portraiter i Legemsstørrelse af den gamle Skole. Da dette Værelse ganske er blevet indrettet til Beboelse efter Byrons Tid, findes her ikke hine Idee-Associationer, som mange af de andre frembyde, skjøndt de ere af ringere Udseende. Her findes imidlertid tvende Gjenstande, som have Krav paa Opmærksomhed. Den første er Byrons Portrait, af Phillips, som hænger over Kaminen, hvilket jeg betragtede med dyb Bevægelse; det er sikkert det smukkeste og meest tiltrækkende Portrait af ham jeg har seet. Den anden er en Ting, hvorom Enhver har hørt tale, men kun faa have en rigtig Idee. I et Kabinet ved Enden af Værelset, opbevares, omhyggeligt vedligeholdt og gjemt i en lille Kasse, det berømte Hjerneskals-Bæger, hvorpaa Byron lod indgravere de bekjendte Vers, der saa ofte have været Gjenstand for Omtale og Beundring.

Man har ofte efter Navnet formodet, at dette Bæger havde det hele rædselfulde Udseende af et Død-

ningehoved; men dette er aldeles ikke Tilfældet — der er ikke det mindste gyseligt eller afskrækkende ved det; intet kan være renere og mindre stødende for Øiet, og Ingen vilde, naar man ikke sagde ham det, vide andet end at det var et Drikkekar af almindeligt Been. Det er forfærdiget af Hoved-Issen, lige afskaaret, saa at den hele for Øiet modbydelige Deel af en Hjerneskal er undveget; det er vel poleret og indfattet med en bred Sølvrand, og det staaer paa en smuk Fod af samme Metal, der tjener til Haandgreb, og paa hvis fire Sider — ikke paa Hjerneskallen selv — Versene ere indgraverede. Kort det er af Udseende et meget smukt Drikkekar, hvoraf den meest delikate Person, efter min Mening, uden Betænkning kunde drikke. Det blev altid sat paa Bordet efter Middagsmaaltidet, naar Byron havde Selskab hos sig i Abbediet, og det blev fyldt med en Flaske Rødvin. Det er forfærdiget af en Mand i Nottingham, der maatte høre de haardeste Bebreidelser af en værdig Geistlig ikke langt fra Newstead for denne Vanhelligelse af den Døde. Arbeiderens Svar, at det skulde glæde ham at forfærdige et lignende af hans Hoved, naar han var død, hvis han blev ligesaa godt betalt for sin Ulejlighed, indjog den ærværdige Herre en saadan Skræk, at han blev alvorlig syg, og i lang Tid maatte holde sig hjemme. Et elegant rundt Bibliothek-Bord er det eneste Bohave i dette Værelse, som har tilhørt Byron, og dette brugte han bestandig. Paa den anden Side af Refectoriet

i samme Etage er Byrons Studerekammer, der nu benyttes som et temporairt Spiseværelse, og hvori det hele Bohave er det samme som blev brugt af ham; det er alt meget simpelt. Et godt Malerie, forestillende et Feltslag, som hænger over Sidebordet, tilhørte ogsaa ham. Dette Værelse fortjener maaskee mere end Alt andet paa Newstead Pilgrimens Opmærksomhed, da det staaer i en nøiere Forbindelse med Byrons poetiske Tilværelse. Det var her at han frembragte hine første Fostre af sit Genie, som udkom i Newark, under Titel af: „Hours af Idleness." Det var her, at han lagde Planen til og for Størstedelen skrev hiin glimrende Gjendrivelse af den strænge Kritik, de havde fremkaldt, som paa eengang gav ham Rang blandt de største Digtere, og stemplede ham som sin Tids skarpeste Satiriker. Og det var her at hans ømme og skjønne Vers til Mary Chaworth (nu Mrs. Musters) og mange af hine henrivende Smaadigte, som findes i hans blandede Poesier, bleve skrevne. Dengang var det et Sæde for dyb og i sig selv indesluttet Tænksomhed — nu herfker her Lystighed og Nydelse; men Byrons Erindring gyder en Trolddomskraft over dette Sted, som har langt stærkere Magt og Tillokkelse end det meest glimrende Gjæstebud. Fra Studerekammeret gik jeg igjennem forskjellige andre Værelser, der vare indrettede i den moderne Stiil, som Dagligstuer og Cabinetter for en Familie af Rang; alle særdeles nette og smagfulde og holdte i en skjøn Orden; men da de i hans

Tid have været aldeles ubeboelige, ere de ingenlunde mærkelige med Hensyn til den ædle Digter. Hans Sovekammer er lidet og endnu i samme Tilstand som da han benyttede det. Det indeholder kun lidet Mærkværdigt, foruden Sengen, som er af almindelig Størrelse, med forgyldte Stolper med Vaabenkroner over. Over Kaminen hænger et Portrait af den nu afdøde gamle Familie-Tjener Murray, der fulgte med Byron til Gibraltar paa hans første Udenlandsreise. Et Portrait af Henrik den 8de, og endnu et andet Portrait i dette Værelse, fuldende Tallet af alt det Bohave og de Malerier, der ere tilbage fra Byrons Ophold paa Abbediet. I nogle af Værelserne findes meget curiøst udskaarne Kamin-Gesimser med groteske Figurer, der kjendelig skrive sig fra gammel Tid. I et Hjørne af et af Gallerierne findes endnu de Fægte-Rapier, Handsker og Huggestokke, som han brugte i sin Ungdom. Stue-Etagen indeholder nogle rummelige Sale og adskillige Værelser for Domestikker — mange i en ubeboelig Stand, opfyldte med Materialier. Der er et net lille privat Kapel i Klosteret, hvor der holdes Gudstjeneste hver Søndag. Byrons eneste Underholdning her var hans Baad og hans Hunde, og at bakes og fægte, saavel til Øvelse, som for at forebygge et Hang til Fedme — hvorfor han frygtede. Hans bestandige Beskjæftigelse var at skrive, og han pleiede ofte at sidde oppe indtil Kl. 2 eller 3 om Morgenen. Han førte her et fuldkomment Eneboerliv, helliget Poesien.

Byron solgte først Godset til Hr. Claughton for en Sum af 135,000 Pund Sterling, men da Forpligtelsen ikke blev opfyldt, maatte denne for Contractens Misligholdelse betale 25000 Pund. Derpaa blev det solgt til Oberstlieutenant Wildman for 95000 Pund — langt mere end dets sande Værdie. Uagtet Alt hvad der er gjort, vilde der udfordres en stor Sum Penge for at sætte det fuldkomment i Stand. Foruden Hovedindgangen fra Landeveien kan man komme til Abbediet ad en Sidevei igjennem Lystskoven fra Papplewick, den nærmeste Landsbye, og fra Annesley, en Landsby to Mile vestlig. I Henseende til Landskabets Skjønhed er Veien ad Papplewick den bedste; men i Henseende til Effekt er den ad Annesley langt at foretrække. Paa den første Vei kommer man igjennem en ny plantet Allee til Abbediet, man har Søerne paa sin venstre Side, og seer Taarnene længe førend man kommer der. Paa Veien fra Annesley seer man derimod intet deraf, førend man er paa Toppen af en Bakke tæt ved Abbediet, da den sydlige Front af Bygningen pludselig fremtræder for Øiet, i mørk Storhed, under vore Fødder. Det var fra denne Kant at jeg først saae det; og naar man fjerner al Idee-Association, troer jeg at man aldrig kan see et mere melankolsk og sørgeligt Sted. Om Vinteren især deleshed kan intet være mere øde: det nøgne Landskab rundt omkring, den sparsomme Befolkning og de usle Landsbyer — Alt indgyder Melankolie. Der vilde kun udfordres lidet for at sætte det i en Stand, som

vilde realisere alle vore Ideer om klostermæssig Afsondring. Naar man kunde tilføie de gamle Tiders simple Sæder, vilde Illusionen være fuldkommen; men ak, i denne mere moralske end physiske Henseende, hvor meget er denne hellige Bolig ikke forandret! Denne Bygning, som engang var det eensomme Tilflugtssted for dem, som havde trukket sig tilbage fra Verden og helliget sig til Gud, er nu en Tumleplads for lapsede Lakaier og næsvise Rideknægte — et Sæde for Moden og dens Daarskaber, hvor Sædernes Fordærvelse i det nittende Aarhundrede smitter enhver af Hjertets ædlere Følelser, og kold Formalitet træder istedet for fortrolig Velvillie. Formedelst det fuldkomne Savn af al Bequemmelighed i de nærliggende Landsbyer, er det meget ubehageligt for Enhver, der ikke er indbudet til Abbediet at besøge Newstead; og kun Faa, der ikke kjende Eieren, have besøgt Stedet, ligesom der heller ikke er megen Opmuntring dertil.

Jeg kan let indsee den Besvær, som den paatrængende Enthusiasme maa volde Eieren, og undskylder villig den Uvillie, han yttrer, for at vise Stedet; men sikkert kunde han have ventet, da han kjøbte Godset, at foruden dem, der vilde besøge Abbediet som et architektonisk Mindesmærke, Mangfoldige vilde blive draget derhen for Digterens Skyld, og mere vilde betragte det som en Reliquie til Efterverdenens Beundring, end som en privat Mands Eiendom.

Et Besog ved Byrons Grav*).

Hvo skulde have tænkt, at en afliggende og ussel Landsby i Nottingham-Shire, ubemærket og næsten ubekjendt, skulde indeholde de jordiske Levninger af vor Tidsalders store Genius! At England ikke skulde have reist noget Monument i hine Templer, hvor de Døde hædres af Nationerne, til Minde om den Ædleste blandt sine Sønner! Glemt af sine Venner efter Døden, som han blev bedraget af dem i Livet, synes det som om den samme Forfølgelse, der fulgte ham paa Jorden, ogsaa har ledsaget ham til Graven. Den lille Kirke i Hucknal, tre engelske Mile Syden for Newstead Abbedie, er den Mands Hvilested, der i denne Verden aldrig fandt Hvile; og en simpel Marmortavle den eneste Tribut til hans Erindring. Denne Kirke, som kun er tyve Skridt lang, har længe været Byronnernes Begravelsessted. Ni af dem ligge nu i Familie-Begravelsen under Choret. Her blev Byrons Moder, som døde paa Newstead i 1811, kort efter hans Hjemkomst fra sin Udenlandsreise, bragt til Hvile; og her blev, efter et Ønske, som han yttrede i sine yngre og roligere Dage, og som han siden undertiden synes at have næret, uagtet hvad der findes i hans Skrifter derimod, Byron selv begravet i Juli 1824. Hans Kiste staaer paa Sydsiden af Choret. I Muren imellem den og Døren findes en Tavle af

*) Fra: „Literary Gazette," April 1828.

hvidt Marmor, indfattet i graat, hvorpaa staaer følgende Indskrift:

I denne Hvælving,
Hvor mange af hans Forfædre og hans Moder ere jordede,
Ligge Levningerne af
George Gordon Noel Byron,
Lord Byron af Rochdale,
I Grevskabet Lancaster,
Forfatteren af Childe Harold's Pilgrimage.
Han var født i London den
22de Januar 1788.
Han døde i Missolonghi i Vest-Grækenland den
19de April 1824,
Under det hæderlige Forsøg paa at gjengive hiint
Land dets gamle Frihed og Hæder.

Hans Søster, den hæderlige
Augusta Mary Leigh,
satte denne Tavle til hans Erindring.

Ved Siden af den hænger paa en Krog et usselt Smørerie, forestillende hans Vaaben, som det havde været bedre at lade blive borte. Mod Indskriptionen kan man intet have at erindre, men det maa dog paafalde Enhver, at Augusta Mary Leighs Navn staaer langt mere iøienfaldende end hans, for hvem Tavlen blev sat. Jeg skulde have afholdt mig fra enhver Bemærkning, der kunde være smertelig for Byrons Familie, hvis ikke den Ligegyldighed, som alle

hans soi-disant Venner og Slægtninger have viist imod hans Erindring, fjernede alle Betænkeligheder, og fuldkommen retfærdiggjorde min Dadel. Inskriptionen vilde forekomme som et priisværdigt Omhedstegn fra en Søster til en Broder; men, surgit amari, hvad kan man vel tænke, naar man veed, at det ei var før over et Aar efter hans Begravelse, og før Mishags-Ytringerne over en saadan Ligegyldighed vare blevne lydelige og gjentagne, at man skjænkede hans Erindring denne ringe Tribut. Den blev opsat i August 1825. En Bog, som er foræret af en udmærket Forfatter, bevares i Kirken, til Antegnelse af de Personer, der besøge Graven. Hans egen Indskrift og Vers i den, udtrykke Tusindes Mening om denne Gjenstand:

"Til det udødelige og berømte Eftermæle om Lord Byron, den første Digter i sin Tidsalder, ere disse Hyldinger, svage og ham uværdige, men i sig selv oprigtige, nedskrevne med den dybeste Ærefrygt. — Juli 1825."

"Paa den Tid dette er skrevet, er intet Monument, eller endogsaa saa meget som en simpel Steen, der erindrer om den usleste Bondes Død i Nabolauget, reist, for at betegne den Plet, paa hvilken det Dødelige af vor Tids største Mand hviler: og han har været begravet i over 12 Maaneder."

"Saa være det; — ei over denne Grav
Høit vaie Monumentets Bannerstav;
Ei siges med Trophæ, og ei med Ord,
Hvad fjerne kan hiin stærke Trolddoms Spor,

Der griber Pilegrimmens rørte Aand
Naar knælende han sprænger Jordens Baand.
En stille Magt, som Ingen overvandt,
Useet, men følt, hver Sands og Evne bandt;
Men sagte hvidsker hvert et Aandedrag,
Til Storddaads Priis, omkap med Hjertets Slag;
Og skjøndt den stærke Dødes Haand er kold,
Forstummed' Strængene, den greb saa bold,
Fra Dødens Mulm, fra Gravens Rædselsnat,
En hellig Taushed griber Sjælen brat,
Og taler med en Stemme, himmelsendt,
Langt stærkere end Skrift og Monument.
Een Laurbærkrands — Din Krone, Digteraand! —
Her hviler, bunden af uværdig Haand;
Een Sørgetaare, offret, at en saadan Sjæl
Fra Jorden svandt, opfylder Øiets Væld; —
Det er min Offergave, simpel, arm,
Men ærlig meent fra en oprigtig Barm.
Snart tørres Taaren, Krandsen visne vil,
Den Haand som bandt den, glemt i Livets Spil,
Nedsynker kold; — men ei den Hædersglands
Han vandt, der kræver Taarer, Priis og Krands
Af fjerneste Efterslægt, trindt Jordens Øe —
Saalænge Bretland lever, den kan aldrig døe.

I. B."

Der ere faa Navne af Mærkelighed i Bogen, og blandt andre Thomas Moores (ogsaa Du, Brutus!). Ligeoverfor Byrons Tavle er endnu hans Moders Vaabenskjold; og paa Nordsiden af Choret findes en gammeldags hvid Marmortavle, med Familievaabenet over, og en Inskription til Minde om Lord Richard Byron, der „med den øvrige Deel af sin Familie, 7

Brodr^e i Tallet, trofast tjente Kong Carl den 1ste i Borgerkrigen; de lede meget for deres Loyalitet, og mistede alt hvad de eiede; men det behagede Gud at velsigne benævnte Lord Richard Byrons ærlige Bestræbelser, saa at han gjenkjøbte en Deel af deres gamle Arve-Eiendom, som han efterlod til sit Afkom, med et roesværdigt Minde for hans store Gudsfrygt og Mildhed. Han forlod dette Liv den 4de October An. Do. 1679, i sit 74de Aar." Der er intet andet Monument i Kirken; den synes helliget den Byronske Slægt. I Anledning af Byrons Begravelse var den behængt med Sort; Mandagen efter gik nogle Gavtyve ind i Kirken, og stjal næsten alt Klædet.

Fire Aar ere nu henrundne siden Byrons Død, og intet offentligt Monument er blevet reist for ham. Dette kan ikke hidrøre fra nogen Mangel paa Understøttelse, da der allerede for længe siden havde tegnet sig en talrig Mængde Subskribentere, blandt hvilke nogle af de første Mænd i Landet taltes. Hvorfor den Person, der paatog sig at styre det, siden frafaldt sit Hverv og sin Pligt, vil han selv bedst kunne forklare.

(Efter en af Udgiveren af Literary Gazette tilføiet Anmærkning, erfares, at man nu igjen vil tage fat paa Sagen, saa at det offentlige Monument til Byrons Minde dog endnu formenes at ville blive bragt istand.)

Brougham.

(En biographisk Skizze*).

Denne navnkundige Mand har som offentlig Charakteer altfor stor Krav paa vor Opmærksomhed til at vi skulde tillade os mange Bemærkninger over hans Fødsel, hans Nativitet eller hans Opdragelse; vi have kun at anføre, at de vare høist agtværdige, og at han hører hjemme i Grevskabet Westmoreland, som han har gjort et Par hæderlige, men uheldige Forsøg paa at repræsentere i Parlamentet.

Som Advokat har han i en Række af Aar, iærdeleshed i de nordlige Retter, straalet med den største Glands — han har været og er endnu et skinnende Lys — han deler den nærværende Generalfiskals store Virkekreds, og er en vægtig Modvægt til denne Mands Lovkyndighed og Talent, Veltalenhed og Indflydelse. Enhver Britte maa glæde sig over Herr Scarletts fortjente Stigen til sin nærværende Rang og Værdighed, og skulde han, som man tør vente, endnu blive Præsident i den Kongelige Overhofret (King's Bench) vil sikkerlig Ingen ansee dette Embede over hans Evner eller hans Fortjenester; men Faa ere maaskee vidende om, hvormeget denne dueligе Sagfører skylder Herr Broughams rivaliserende Indflydelse, uden hvilken han, fristet af Smiger og

*) Fra „Public characters; Biographical and Characteristic Sketches; with Portraits." Vol. I, 18mo. London 1828.

Held, og aldrig begeistret af en stærkt ansporet Ærgjerrighed, neppe vilde have naaet eller higet efter sit nærværende høie Standpunkt.

Som Defensor, isærdeleshed i Libelsager, og som Forsvarer for den almindelige Pressefrihed, har Herr Brougham maaskee viist sig fra sin meest glimrende Side; og de, der gjerne vilde bevise, at han som Sagfører staaer tilbage for de to eller tre Advokater, der i vor Tid ansees for de meest udmærkede Actorer, isærdeleshed for den nysnævnte, burde indrømme den Kjendsgjerning, at Herr Brougham i Almindelighed er optraadt som Defensor, og sjelden som Advokat for Saggiveren.

Det er næsten utroligt, at Brougham, i sin udbredte Embedskreds, og stedse beleiret af Advokater og Klienter, og medens han tilbringer ti og undertiden tolv Timer i Retterne, desuagtet ikke kjendelig har afbrudt sine litteraire Arbeider. Selv under sin nærværende Virksomhed har han seet sig istand til at meddele særdeles skarpsindige og dybttænkte Artikler til den udmærkede skotske Journal, som han utrættelig har understøttet fra dens første Begyndelse. Man har, efter troværdigt Vidnesbyrd, forsikkret, at han, selv under de meest critiske Momenter af Dronningens Proces, da næsten enhver Anden vilde have følt sig overvældet af denne ansvarsfulde Sags Vægt, leverede en Artikel til dette Værk, som vidnede om endog meer end hans sædvanlige Lærdom, Skarpsindighed, Kjernefuldhed og Granskning.

Ei heller har han indskrænket sine Bidrag til Edinburgh Review. Man veed at han er Forfatter til adskillige Artikler i Nicholsons Journal og i Philosophical Transactions — Afhandlinger, som røbe hans Studiers forskjellige Natur, og hvor noie han er bekjendt med de forskjelligste Natur- og Kunst-Videnskaber, saavelsom med Lovkyndighed og Politik. Det fornemste Værk, som alene bærer hans Navn, fører Titel af: „An Inquiry into the Colonial Policy of the European Powers," og udgjør tvende store Bind. Foruden dette fortjener en mesterlig Pamphlet over Nationens Tilstand, og adskillige Taler ved forskjellige Leiligheder, som ere udkomne i Trykken, at nævnes blandt Exemplerne paa hans litteraire Dygtighed. I disse og andre Fostre af hans Pen viser han en Skarpsindighed, som omfatter enhver Gjenstand, ihvor stor den end er i Udstrækning, eller hvor smaalig i sit Detail. I alle sine Værker viser han sig kjendeligen langt mere fortrolig med Sagen end med Behandlingsmaaden; desuagtet ere faa Mænd begavede med en klarere Fatteevne, eller istand til at anføre rigere og mere passende Exempler og Citationer, især fra de første Classikere, med hvis bedste Steder han synes aldeles fortrolig.

Ihvor hellig vi end ønske at gaae over til Scenen for Hr. Broughams største Bestræbelser og Triumpher, det brittiske Underhuus, og at omtale ham som Politiker, Senator, og, tør vi tilføie, som vordende Statsmand, saa maae vi dog først betragte ham

som almindelig Philanthropist, og hans Philantropie, der yttrer sig paa den kraftigste og virksomste Maade, i den almindelige Opdragelses Forsvar og Befordring. Hans ufortrødne Bestræbelser for at lægge den fordærvelige Sæd i de ældste og meest omfattende af vore velgjørende Indretninger for Dagen, ere vel bekjendte og vurderede af et kyndigt og taknemmeligt Publikum. Disse have ei heller været uden Held. En Undersøgelses-Commission fortsætter uafbrudt sit høistfornødne Hverv; adskillige store offentlige Anstalter af denne Natur have allerede aldeles forandret deres Charakteer, og Andre begynde af Frygt at reformere sig selv.

Hvo kan afholde sig fra Beundring over de hurtige Fremskridt ihenseende til Opdragelsens Velgjerninger, som England har gjort i de sidste tyve Aar. Elementar-Undervisningen bibringes nu saa hurtigt, og ved de simpleste og meest økonomiske Midler, Folkets store Masse, at det, ligesom det i den sidste Generation var vanskeligt at finde en Bonde, der kunde læse, sikkerlig i den næste vil blive endnu vanskeligere at finde En, der ikke kan det. Dette er uden Tvivl et af vor Tids bedste Symptomer. Herved vinde de lavere og laveste Classers Ungdom et moralsk Standpunkt, som ingen Tid, ingen Forandring eller indtræffende Begivenhed kan berøve den. Det maa betrygge Visdommens Varighed, Frihedens Fremme og Religionens Udbredelse, ihvor stærkt Selskabets Form end maatte blive rystet af politiske Omvæltninger. Under denne vor Naturs almindelige Op-

livelse maae enkelte Personer vente at tabe den personlige Vigtighed, som i mørkere Tidsløb vilde falde dem til Deel; men Den er Navnet af Menneske uværdig, som ikke vilde glædes over, at hans høieste Forestillinger og Forhaabninger tabe sig i den hæderlige Lysglands, som nu er opsteget over Verden og som vi haabe og troe aldrig vil slukkes.

Og hvo kan være ufølsom for den Kjendsgjerning, at vi skylde Brougham større Tak end nogen anden Dødelig, som Redskabet for den almindelige Oplysning? Vi maatte affkye Den, der vilde berøve ham hiin store Ære, hvortil han er berettiget, paa Grund af sin politiske Charakteer, men endnu mere fortjener Den vor Affkye, der vilde nedsætte og dadle de Fattiges oplyste og oplysende Ven, der stræber til det Maal, ved Kundskabs Erhvervelse at gjøre dem til nyttige og lykkalige Borgere, fordi nogle af dem have misbrugt det Talent, han har lagt i deres Hænder, til Anarchiets og Utroskabets skjændige Hensigter.

Med Glæde henvende vi vort Blik paa Herr Broughams ivrige og heldige Bestræbelser for at oprette et Universitet i Englands Hovedstad, uden hine Baand og Byrder, som udelukke en saa stor Deel af vor agtværdige Ungdom fra Landets gamle Universiteter. Det er en Grund til Beklagelse hos en ikke ringe Klasse, og har i en ikke ubetydelig Grad formindsket Antallet af de Subskriberende, at det nye Universitet rimeligviis ikke vil faae noget theologisk Departement eller Lærestoel, hvilket forekommer Mange

at være et høist vigtigt Savn, da de finde dette aldeles nødvendigt for at fuldende den hele Indretnings Skjønhed. Det synes imidlertid at fremgaae af Raadets Rapport, at et saadant Omfang var uiværksætteligt, naar man ikke vilde udsætte det nye Communitet for en uophørlig og skadende Kappestrid, eller krænke de liberale Grundsætninger, som ere væsentlig fornødne til dets omfattende Nytte og dets endelige Held. Publikum skylder fornemmelig Herr Brougham den Raskhed og Iver, hvormed dette store Værk nu bringes til Udførelse, saavelsom de vigtigere Dele og Fundamenterne af Værket selv.

Vi følge nu Hr. Brougham til Underhuset, hvor han først tog Sæde for Flækken Camelford, og hvor han i de to eller tre sidste Parlamentssæder har repræsenteret den gamle og forfaldne Stad Winchelsea. I 1812 var han Cannings uheldige Medbeiler til at blive Repræsentant for Liverpool. I 1818 gjorde han et dristigt, men uvirksomt Forsøg paa at befrie det Grevskab, hvor han er født, fra den Lowtherske Slægt; og gjentog denne Bestræbelse, skjøndt uden Held, ved Parlamentets Oplosning, efter Kongens Død; og tredie Gang i 1826. Hans tidligste Bestræbelser, som brittisk Senator, udmærkede sig ved samme Hensyn paa Enkeltmands Rettigheder og Fædrelandets Friheder, som han bestandig har lagt for Dagen indtil det nærværende Øieblik. Ei heller var han dengang en mindre bestemt Modstander mod hvad han ansaae for Kronens Anmasselser og Regjeringens Udskeielser

og Misbrug, end han siden har viist sig. Hans dristige Benægtelse af Souverainens Krav paa Admiralitetets Forrettigheder i 1812, vil man ikke snart glemme; og skjondt hans Motion i denne Henseende ikke gik igjennem, kunne vel kun Faa afholde sig fra det Ønske, at han, paa en Tid, da Landet havde de meest uhyre Udgifter, maatte have været istand til at forskaffe Skatkammeret Bistand af hiint frugtbringende Fond.

Vi kunne ikke nægte os den Fornøielse, at meddele et Par korte Uddrag af tvende Taler af Brougham i 1816 — den Ene om den hellige Alliance, og den Anden om Misbrugene ved de gamle Fattiganstalter. I den Første yttrer han sig, efterat have forundret sig over de tre store Fastlandsmagters pludselige Beslutning at forsvare Christendommen paa en Tid da den ikke blev angreben, og antydet, at der maatte ligge nogle hemmelige politiske Hensigter skjulte bag dette nye Korstog, paa følgende Maade: "Jeg tænker altid, at der er noget mistænkeligt i hvad en fransk Skribent kalder „les abouchements des rois." Naar kronede Hoveder komme sammen, er Resultatet af deres forenede Raad ikke altid gunstigt for Menneskehedens Interesse. Det er ikke første Gang at Østerrig, Rusland og Preussen have stukket Hovederne sammen. Ved en tidligere Leilighed brugte de, efterat have proclameret deres store Agtelse for Sandhed, Religion og Retfærdighed, en Fremfærd, som bragte megen Elendighed over deres egne Undersaatter, saavelsom over en Naboestats — de aabnede

en Krig imod dette Land, der ikke havde fornærmet dem, og som kun fandt liden Grund til at lykønske sig dermed, at dets Erobrere udmærkede sig ved christelige Følelser. Krigen imod Polen og dette opoffrede Lands paafølgende Deling, blev indledet af et Sprog, der omtrent klang ligesom det, den nærværende Tractat fører, og Keiserinde Catharines Proclamation, som aabnede denne skjæbnesvangre Tragoedie, indeholdt næsten de selvsamme Ord."

Ved at tale om Misbrugene i de offentlige Skoler, hvis Fonds vare frie Landeiendomme, bemærkede Hr. Brougham: "Jeg veed et Tilfælde, hvor Fattigskolens Fonds ere 450 Pund, og hvor kun een Dreng deraf faaer Kost og Opdragelse. I det andet Tilfælde, hvor Renten beløber sig til 1500 Pund om Aaret, og Beskikkelsen af en Skolelærer var overdraget Godsherren, gav denne Mand Bestillingen til en Præst, der af denne Sum betalte en Tømmermand i Landsbyen 40 Pund om Aaret for at passe Skolen."

Dette Blik paa det Onde, Hr. Brougham foresatte sig at bekjæmpe, viser det Arbeides Natur og Storrelse, som han havde paataget sig, og den faste og uforfærdede Maade, hvorpaa han gik frem, for at sætte sin Hensigt igjennem. Vi forbigaae ugjerne Parlamentsædet i 1817, hvori han yttrede Talerens bedste Evner og Patriotens bedste Følelser; men som disse Blades indskrænkede Grændser ikke ville tillade os at omtale. Som bekjendt, tog han ogsaa virksom Deel i de tvende paafølgende Aars Forhandlinger og De-

batter. Den store Prøvesteen for hans Styrke, nærmede sig nu i Dronningens Sag, og vi ville nærmere berøre de Skridt, som Hr. Brougham gjorde til hendes Forsvar, indtil han, som hendes Generaladvocat, optraadte for Overhusets Skranke, og forbausede Adelen og Folket ved sit uforfærdede Forsvar og sine kraftige Beviser.

Da Dronningen, paa Veien til England, var ankommen til St. Omer, blev Lord Hutchinson afsendt, for ved et gavmildt Tilbud fra Ministeriet, at afholde hende fra at forlade Fastlandet. Brougham samtykkede i at ledsage Lorden, for at medvirke til denne Hensigt, skjøndt han, ved sit Embede og Venskabsforhold, ansaae sig forpligtet til at betrygge Dronningen de bedstmulige Betingelser. Medens de Deputerede endnu verlede Noter, gik Dronningen ombord, seilede til England, og ankom under Folkets Jubelraab til Westminster.

Den Aften, da den grønne Portefeuille blev lagt paa Underhusets Bord, indskrænkede Brougham sig til at forlange en hurtig Forelæggelse. Den næste Dag blev Lord Castlereaghs Udvikling af Regjeringens Synspunkter og Grundsætninger besvaret af Brougham, hvis Tale vakte og fortjente den høieste Interesse. — Derpaa fulgte hans Tale for Overhusets Skranker, til Understøttelse af Dronningens Protest imod den tilsigtede Undersøgelsesmaade — hans Tale imod Princippet i den saakaldte Bill of Pains and Penalties — hans Svar til Kronens Sagfører, og siden til Lord-

kansleren — og endelig hans Forsvar for Dronningen imod de forskjellige Beskyldninger. — Ofte tilforn havde hans Grundsætninger og Talenter været underkastede de største Prøvelser, men aldrig en saa stor og glimrende som ved denne Leilighed. At beskrive hans sidstnævnte Forsvarstales Kraft og Virkning er umuligt. At læse den er ingenlunde tilstrækkeligt til at vinde noget fuldkomment Begreb derom. Ingen uden dem, der vare istand til at høre den, kunne være competente Dommere om den Aandskraft og physiske Styrke, som han lagde for Dagen. Brougham er en altfor mægtig Taler for smaalige, eller endog almindelige Anliggender; og for at vise sine store Evner fordeelagtigt, maa han have et Spørgsmaal af den største Vigtighed for sig, og anspores af Motiver, der i lige Grad ere ophøiede og kraftfulde*).

Mosen ved Stavreby.

(Efter et dansk Folkesagn.)

Tys! hvor vildt og rædsomt,
Gjennem Nattens Stille,
Lød fra dunkle Mose
Hist et Jammerskrig. —

*) Efterat denne Memoire er skreven, har Brougham igien udmærket sig ved sin Motion for en Undersøgelse af Englands Love; hans Tale i denne Anledning er nylig udkommen i Trykken.

Tys! det atter lyder,
Og som Dødens Rallen
Ind til Marven trænger
Fælt den spæde Røst.
Det er et Barn, som græder,
Men rædsomt er dets Skrig,
Fast som en Kniv i Graaden
Blev boret i dets Bryst.

Hisset, see! ved Ledet
Flagrer det i Vinden —
See! og let der svæver
Frem en hvid Gestalt.
Dunkle Lokker sprede
Sig om gustne Ansigt,
Under mørke Bryner
Funkle vilde Blik.
Det er saa bleg en Qvinde;
Ved Ledet nu hun staaer,
Og stirrer ned mod Jorden,
Med Haanden for sit Bryst.

Tunge Fodtrin lyde,
Og, ved Staven støttet,
Hid en Gubbe nærmer
Sig med langsomt Fjed.
Nu han aabner Ledet,
See! og bag ham svæver
Ind den blege Qvinde
Med det vilde Blik.
Hun svæver langs ad Marken,
Hun standser ei sin Flugt,
For ved den mørke Mose:
Der brat hun synker ned.

Stormen rædsomt suser;
Fælt igjennem Luften
Ravn og Krage skrige —
Alt er taust igjen.
Men en sagte Nynnen
Lyder op fra Mosen,
Ret som naar til Slummer
Lulles spæde Glut.
Nu Lyden og forstummer;
Det er som Graven tyst;
Bag mørke Skyer funkler
Den blege Maanes Skin.

Gubben staaer saa stille,
Bøier sølvgraa Isse,
Hænderne paa Brystet
Lagt i Korsets Tegn.
Han sit Hoved hæver
Og et Suk udstønner,
Støtter sig paa Staven,
Vandre vil sin Gang.
„Og sig Du mig, Du Gamle,
Hvis var den spæde Lyd,
Og hvo var denne Qvinde
I hvide Dødningdragt?"

Høit fra fjerne Landsby
Gjennem Luften toned,
Kirkeklokkens hule,
Dumpe Midnatsslag.
„Jesu vær os naadig!"
Mumlede den Gamle,
„Ei er godt at være
Her i denne Stund."

Og tause gik vi sammen;
Der vi til Veien kom,
Ved Stenten stod den Gubbe,
Og Korset for sig slog.

Mæled saa den Gamle:
"Femti Vintre siden
Der en Bonde leved
Hist i Stavreby.
Havde sig en Dotter;
Trolig hun ham røgted,
Var saa væn og fager,
Var en tugtig Møe.
Der gik vel Ungersvende
I Hytten ud og ind,
Men kold hun saae dem alle,
Ei rørtes hendes Barm.

Atten Aar hun fyldte,
Og som Bækkens Vove
Vare blidt henrundne
Timer, Dogn og Aar;
Gik hun nu i Skoven,
Vandred hun paa Engen,
Sig i Hjertet rørte
Dog et lønligt Savn.
Vel stundom og hun vaaged
I tause Midnatsstund,
Og sov hun, gjøgled Drømme
For hende underlig.

Saae hun da til Skoven
Raask den unge Jæger
Vandre med sin Bøsse,
Slog hun Øiet ned;

Men i Tanken saae hun
End den grønne Trøie,
End de blonde Lokker
Og det lyse Blik.
Saa venlig han og nikked,
Alt naar han hende saae;
Hver Gang hun gik i Skoven
Han frem af Busken treen.

Saa det gik i Uger,
Saa det gik i flere —
Ak! den unge Jæger
Snart hun vandt saa kjær.
Ei om Elskov drømte
End det unge Hjerte,
Ei det ahned Fare
I den stille Glød.
Vel tidt den Gamle skjændte,
Hun seen var til sin Dont,
Hun gik saa tidt til Skoven,
Og silde kom derfra.

Men ei længer tause
Stirred paa hinanden
Jægeren og Pigen
I den stille Skov.
Haand i Haand de vandred
Sammen saa fortrolig,
Mere dog end Læben
Talde Blik til Blik.
Brat naar en Larm dem skræmmed,
De fra hinanden foer;
Den Mø da vogted Hjorden,
Den Jæger Fugle skjød.

Henrandt milde Sommer
Saa i salig Glæde;
Løvets gule Flokker
Spredte frugtrig Høst.
Men med Skovens Blade
Svandt den unge Jæger,
Da den kolde Vinter
Dækked Mark og Eng.
Barsk sused Stormens Vinger,
Fast Isens Lænke bandt,
De kolde hvide Flokker
Paa nøgne Grene sad.

Taus i lave Stue
Sad med blege Kinder,
Sad med lønlig Smerte
Nu den yæne Møe.
Ak, de dunkle Dage!
Seent de monne rinde.
Lange, tunge Nætter
Hørte hendes Graad.
Mildt brød de første Knopper
Paa Tornens hvide Qvist.
Ak, med det unge Grønne
Hun saae sin Jæger ei!

Dybt i Pigens Hjerte
Ormen lønlig naged; —
Modernavnets Glæder
Blev den Armes Qval. —
Ud af lave Hytte,
Tyst i Nattens Mørke,
Vakled hun til Skoven,
Skjælvende og mat.

Ei naaede hun dens Skygger,
Hun sank ved Mosen hist;
Der Fostret vred med Taarer
Sig af den Bleges Skjød.

Sagtelig hun lagde
Det i Ly blandt Sivet,
Nynned det i Slummer,
Iled saa derfra;
Huuslig Gjerning rogted
Skyndelig hun hjemme,
Listed sig fra Davren
Til den Spæde hen.
Alt fjernt dens Skrig hun hører,
Saa jamrende, saa vildt,
Det var som foer i Graaden
En Kniv i Barnets Bryst.

Rædselfuld hun lytter;
Barnestemmen tier;
Bratte Skræk bevinger
Hendes bange Fod.
Tys! hvad lød bag Sivet?
Hørte Du det rasle
Hist igjennem Busken?
Siig, hvi bæver Du?
See, hist blandt Sivets Blade
Dit Barn jo slumrer sødt!
Blodrøde Roser farve
De blaae Kjærminders Blad.

Maallos staaer den Arme,
Men med Styrke trænger
Sig en stille Vanvid
Dybt i Sielen ind.

Paa det grønne Tæppe
Varlig hun sig sætter,
Tysser, nynner sagte
Spæde Glut i Slum.
Med Dødens Gysen kysser
Hun Ligets kolde Mund;
Hun sidder taus og nynner —
Men Barnet sover trygt.

Sad hun saa og nynned,
Jamrende og sagte;
Sad hun saa og nynned,
Gispende og mat.
Aftenduggen væded
Hendes kolde Kinder,
Nattens dunkle Skygger
Hørte hendes Sang.
Og Mørket veeg, og Taagen
For Dagens Straaler svandt;
Stum Pigen laae blandt Sivet,
Med Barnet ved sit Bryst."

A. F.

Nogle eenstydige Ord.

De eenstydige Ord, som jeg herved forelægger Publikum, ere en Fortsættelse af dem, jeg forhen har ladet aftrykke i "Skandinavisk Museum" og i "Nyt Aftenblad."

Jeg kunde vel have ønsket, at udgive disse eenstydige Ord i et lille Bind for sig selv; men den Uvillighed, hvormed vore Boghandlere i denne Tid paatage sig ethvert Forlag, bestemte mig til, hellere at lade mine Bemærkninger fremkomme i vore periodiske Skrifter, skjøndt de derved adspredes paa en Maade, der ei kan være Sagen gunstig eller Forfatteren behagelig.

Baade det lille Antal af eenstydige Ord, som jeg kunde levere, saavelsom den Underretning, at vi fra en bedre Haand snart kunne vente en fuldstændigere Samling, maa tiene til venlig Undskyldning for mine Bidrags Ubetydelighed.

October 1827.

J. H. Smidth.

I. Ansigt. Aasyn.

Ansigt (Facies) er den forreste Deel af Hovedet, og indbefatter Øine, Næse, Kinder, Mund; kort: Alt, som man seer, naar man seer En lige i Øinene.

Aasyn er Ansigtets Udseende, forsaavidt det tilkiendegiver det Indvortes: er de Træk, som røbe Følelser eller Lidenskaber.

I denne Betydning har egentlig kun Mennesket Aasyn (Vultus).

Dette Udtryk kan ikke bruges om Gud; og naar det i Svaningii Bibel, Hebr. IV. 13, hedder: Intet Kreatur er usynligt for Guds Aasyn: saa staaer det her, ikke som vultus, men som conspectus, d: for

Øine; ligesom man i daglig Tale siger: at gjøre Noget for Alles Aasyn.

Et Menneske kan have et regelmæssigt, smukt Ansigt, men dog mishage ved sit Aasyn. Forbittrelse, Glæde, o. dl. forandre ikke egentlig det første, men ganske vist det sidste.

I Qvindens Ansigt søger man Skjønhed, i hendes Aasyn Ynde: hiin maa forgaae med Aarene; dette kan blive ved til den seneste Alder.

II. Krum. Skiev.

Krumt er det, som ikke er lige, men Skievt er det, som har en anden Retning, end det skulde have. Krumme Been fortiene Navn af skieve, fordi de burde være lige o: ikke saaledes den krumme Næse, dersom den ikke skiever til en af Siderne.

Man har en Theorie om de krumme Linier, men vist ikke om de skieve.

Den Talemaade: at gjøre en krum Haand, udtrykker en moralsk skiev Handling.

Det gaaer skievt: udtrykker, at det ikke gaaer, som man ønskede; og det er ogsaa blevet til et Ordsprog: Man maa være fornøiet med skieve Kegler.

III. Havbredde. Strand. Kyst.

Havbredde er den almindelige Benævnelse paa Grændsen mellem Hav og Land.

Strand er den Deel af Havet, som er nærmest denne Grændse.

Kyst den Deel af Landet, som ligger nærmest Havet.

Kysterne kunne være meget bratte; Stranden meget steenfuld; og da er det meget farligt at strande der.

IV. Søndag. Helligdag. Fest. Høitid.

Søndag er blot Navnet paa den første Dag i Ugen; den burde være en Helligdag for alle Kristne, men er det ikke for dem, der anvende den til opsætteligt Arbeide, til Magelighed eller Forlystelser.

En Fest maa glæde Sindet ved en eller anden Erindring, og paa denne Maade kunde enhver Helligdag, paa hvilken Tanken henvendes til Gud, være os en Fest.

Enhver Fest er ikke altid hellig eller høitidelig. Kongens Fødselsdag er festlig; er han god, kan den for Undersaatterne være en Høitid; men Juledag bør være de Kristne baade festlig og høitidelig: den bør være en Høitid.

V. Fordom. Vildfarelse.

Nogle have sagt: at der gives Fordomme, som ikke ere Vildfarelser; jeg troer det ikke, thi saa maatte enhver Tro være ganske det samme som en Fordom. Man maa være sparsom med sin Etymologi, naar man vil forklare Ordenes Betydning.

Fordom og Vildfarelse ere begge urigtige Meninger, men ere forskiellige i deres Oprindelse; man arver hiin, men man giør selv denne, ved at slutte urigtigt, eller ved at see feil.

En Fordom antages af Aandssvagheed, af Dovenskab, eller fordi den stemmer overeens med Antagerens Lyster. Adelen har sine Fordomme, og dem kan enhver Stand have, fordi de smigre dens Egennytte eller Hovmod. **Exempla sunt multa sed odiosa.**

Den Uoplyste staaer altid Fare for, at have mange Fordomme; men selv en Person med godt Hoved og gode Kundskaber, kan antage en Vildfarelse, fordi hans Mening kan grunde sig paa en Slutning med urigtige Præmisser.

Den ene af Præmisserne kan være en Fordom, Slutningen er i sig selv logisk rigtig, men Meningen bliver dog en Vildfarelse.

En Fordom er altid en Vildfarelse; men ei omvendt.

VI. Tal. Antal. Mængde.

Tal giver en bestemt Forestilling om Fleerheden i Forhold til Eenheden.

En Brøk er ogsaa et Tal, hvis Tæller bestemmer Fleerheden af den Eenhed, som Nævneren angiver. Det saakaldte hele Tal kan ansees som en Brøk, hvis Nævner er Een.

Antal er en Mængde, som er talt eller kan tælles.

Mængde kan bestaae af saa mange Eenheder, at de ikke kunne tælles, eller idetmindste endnu ikke ere talte.

Insecternes Mængde kan ikke angives i Tal, og Fabritius har kun beskrevet det mindre Antal af dem.

VII. Fortæller. Mælder. Beretter. Forkynder.

Subjectet forestilles ved disse Ord som det, der giver en Efterretning.

Fortæller giør Enhver, der giver andre en Forestilling om en Tildragelse, som er foregaaet. Forestillingen være sand eller falsk, rimelig eller ikke, saa har han fortalt Noget.

Ved Ordet mælder forener man Begrebet om Efterretningens Paalidelighed.

Hvad man beretter Andre bør være sandt; er det ikke saa, kan man drages til Ansvar derfor.

Hvad man forkynder, siges med en vis Høitidelighed, og har undertiden Hensyn til forestaaende mulige eller uundgaaelige Tildragelser.

Man fortæller et Rygte, en Parabel, en Roman. Officeren mælder til Generalen, og hans Mælding (Rapport) maa være tydelig og vis. Man beretter sin Ven, hvad der kan berigtige hans Forestilling, være til hans Fordeel; en Handelsbetient giver sin Herre Beretninger. Man forkynder Guds Ord. Sværmeren forkynder Spaadomme, glædelige eller sørgelige, som passer i hans Kram.

VIII. Oplysning. Lærdom. Videnskab.

Et Forraad af Kundskaber kan være forskjelligt i sin Oprindelse, Klarhed og Anvendelse, og faaer derved forskjellige Navne.

Oplysning kalder man en tilstrækkelig Mængde af tydelige Begreber og almeennyttige Kundskaber.

Lærdom er en Kundskab om saadanne Objecter, som ikke høre til den almene Trang; i Almindelighed forenes dermed Kundskab i de lærde Sprog; dog kunne disse ei anseés som Lærdom selv, men kun som Midler til den.

Videnskab er et vist Fag af Lærdom, bragt i logisk Orden, hvorved den fremstaaer med den høieste Grad af Tydelighed og Vished.

Den scolastiske Philosophie saae ud som en Videnskab, men var kun en forfeilet Lærdom, der ikke kunde bidrage til Oplysning.

Individet kan være lærd uden at være oplyst, men Lærdom er unndværlig, til at vedligeholde Oplysningen i et Land, og til at forøge den.

Folk, som kalde sig cultiverede, vilde blive vrede, ifald man yttrede nogen Tvivl om, at de vare oplyste; men man bør vogte sig for, at tage den udvortes Politur for indre Gehalt.

Oplysning er en yndig Datter af to skiønne Forældre: Lærdom og Frihed.

Den stolte Despot, den herskesyge Hierark kunne gierne ynde en eller anden Videnskab, men de ville stedse hade Oplysning.

Den oplyste Mand er den dueligste og troeste Borger af sit Samfund; Sværmere og Urostiftere virke ikke paa ham, men han imod dem.

Havde Engellænderne været oplyste i Cromwels Tid, havde Carl I. ikke blødet paa Baalet.

IX. Hud. Skind. Bælg.

Hud er det netformige Dække, der beklæder det dyriske Legeme. Er denne Beklædning besat med stive Haar eller Fiere, kaldes den et Skind.

Mennesket har en Hud, næsten alle firfødede Dyr og Fugle have Skind; men de indvortes Dele i deres Legeme ere beklædte med Hud, ikke med Skind.

Naar Menneskets Hud, cutis, er afdraget, faaer ogsaa den Navn af Skind, pellis. De Skind hos Dyrene, som benyttes med Haarene paa, blive i Handelen ved at hedde Skind; men tages Haarene ved Garvingen fra dem, kaldes de Huder. Man siger Lammeskind, men Oxehuder. Dog synes heri at herske megen Ustadighed.

Bælg kaldes de Dyrs Skind, som af Bundtmagerne anvendes til Pelsværk. Eberhard mener, at Bælg er Skindet af de Dyr, paa hvilke det Bedste af det Laadne sidder under Bugen; og dette finder Medhold af Etymologien i Danske Ordbog.

X. Hug. Bank. Prygl.

Alle tre Gaver uddeles til Straf eller i Vrede. De bruges næsten iflæng uden Hensyn til, hvo der uddeler dem, eller hvilket Værktøi der bruges.

Hug kan gives med Riis, Kiep eller bare Haand. Til Bank og Prygl synes at høre en Kiep eller Stok, og at det sidste i Qvaliteten overgaaer det første.

Faderen giver det uartige Barn Hug. Bank kan man faae, ved at slaaes med en Stærkere. Prygl kan lovformeligen tilkiendes den, der har forseet sig.

Hug ere holdne Vahrer, og tre Ting skulle vel bankes: Logulvet, Stokfisken og den Onde. Det er lettere, at bære Prygl, end faae dem læsset paa.

XI. Bræt. Fiel. Planke.

Bræt, i Pl. Brædder, udskiæres af forskiellige Arter Træ; Længden er fra 10 til 18 Fod, Bredden fra 9 til 15 Tommer, Tykkelsen fra ¾ til ⅞ Tommer.

Tykkelsen allene, naar den gaaer over ⅞ Tr., gior dem til Planker.

Fielle kaldes for det meste de Brædder, som ere forarbeidede; deraf Fiellevæge, Fiellegulv, etc. En Fiel kaldes ogsaa et udskaaret Stykke af et Bræt.

XII. Kiep. Stok. Stav.

Kiep er Benævnelsen paa et rundt, aflangt Stykke Træ, berøvet sine Sideskud og uden alle Prydelser. F. Er. en Knortekiep, en Hasselkiep.

Den bliver til Stok, naar den ikke er uden Kunst og har et bestemt Brug. F. Er. en lakeret Stok, en Spadsere-Stok, en Maale-Stok.

Stav har mere Hensyn til Personen, som bærer den. F. Er. Vandringsstaven, Bettelstaven, Krumstaven.

XIII. Frø. Korn. Frugt. Sæd.

Alle ere Planternes sidste Produkt, hvori er Kiernen til følgende Planter.

Urter og Træer have sin Sæd i sig, hedder det, 1. Mos. B. I., 11, og her haves blot Hensyn til, at det skal udsaaes og igien frembringe sin Art: det er Sædekorn.

Ved de andre Benævnelser er det ikke nok, at have Hensyn til Planterne, som frembringe Frøet, men den daglige Tale seer mere paa Anvendelsen hvortil det er skikket. Den videnskabelige Terminologi kommer her slet ikke i Betragtning.

Frø kan kun anvendes til at saaes; Korn og Frugt til at spises; det første frembringes af Urter, det sidste af Træer. Kaalfrø, Granefrø. Mannakorn, Boghvedekorn. Æblefrugt, Ripsfrugt,

XIV. Æde. Spise. Mad.

Det første af disse Ord anvendes ikke undtagen i Bibelsproget paa den Føde, som Menneskene fortære; i daglig Tale hedder det om Creaturerne, at de faae Æde. Alt det, som kan tiene til Fødemiddel, kan kaldes Spise; men først ved Tillavningen bliver det til Mad. Kun Menneskene faae Spise eller Mad.

Vi see i disse Ord et Exempel paa, hvorledes Høflighed og Underdanighed forskyde og fordreie Ordenes Betydning. Tienestefolkene faae Mad, Herskabet spiser; er dette fornemt, saa vilde maaskee Fruen tage det ilde op, om man sagde: hun spiser; nei, hun sidder til Bords. Er Herskabet meget fornemt, saa er det til Taffels.

XV. Dam. Park. Kier. Vanding. Gadekier.

Alle disse Vandbeholdninger have forskiellig enten Oprindelse eller Bestemmelse.

Vanding er blot bestemt til, at Husdyrene deraf kunne faae deres nødvendige Drikke. Gadekier er en saadan Vanding, som er paa en Byes Gade og som bruges af alle Indbyggere, undertiden ogsaa til eget Madvand og til Svømmested for Gjæs og Ænder. Det kaldes ofte i Landsbyerne Gadestoilen.

Kier kaldes et Vandsted ude paa Marken, fremkommet af sig selv ved et Spry o: et Kildevæld.

Dam er en Vandbeholdning, som er frembragt ved Gravning eller Inddæmning; den kan baade være bestemt til Vandingssted og til Fiskedam. Det synes, at man ved Park forestiller sig en større Dam, men at der er anvendt mindre Kunst paa den. Man siger en Fiskepark, men en Karpedam.

XVI. Mose. Morads. Sump.

Morads frembringes derved, at Vandet paa et Stykke Jord ikke har Afløb, og derved opløser Grunden, saa at denne bliver løs og blød; denne bliver da som oftest til et Uføre, hvorpaa man ikke kan kiøre eller ride, ja ei uden Fare gaae.

Det faaer Navn af Mose, naar det den meste Aarstid staaer bedækket med Vand. En Sump er et lille Morads.

Naar en Mose bliver udtappet, maa Grunden først vise sig som Morads, og der vil for det meste siden blive een eller flere Sumpe tilbage.

Ved alle tre Benævnelser tænker man sig stillestaaende, skident Vand, som mangler Afløb.

XVII. Havbugt. Fiord. Nor. Vig.

Et Stykke af Havet, som paa to Sider er omgivet af Vand, bliver anseet for en Havbugt, naar den tredie Side er ligesaa stor som nogen af de to andre; trækker dette Stykke af Havet sig dybere ind i Landet, saaledes at Indløbet bliver smallere end Siderne, kaldes det en Fiord.

En Vig er en lille Havbugt.

Fiorden er for det meste seilbar, Noret ikke; dertil har det for grundt Vand. Dog synes denne ikke at være den væsentlige Forskiel imellem dem. Noret er egentlig et ferskt Vand, som staaer i nær Forbindelse med Havet og undertiden overskylles af det, undertiden ved lavt Vande skyller ud i Havet: Fiorden derimod er altid salt Vand og staaer i umiddelbar Forbindelse med Havet.

XVIII. Sund. Belt. Stræde.

Forsaavidt disse Ord anvendes paa Giennemgange af Havet, synes de at være ganske eenstydige og blot at læmpes efter Talebrugen paa forskiellige Steder; hvor meget denne virker paa Benævnelserne, sees deraf, at Sundet, fretum, mellem Frankerig og Engelland kaldes Canalen.

(Fortsættes.)

Hollandske Liebhaberier.

Fortælling, af Ludvig Achim von Arnim.

Sagte traadte Professor Hemkengriper, i en japansk Silkeslobrok, fra Bibliotheket ind i Spisesalen, og saae fortrædelig over Skuldrene paa en ung Mand, der paa det store Spisebord sammensøiede Ruderne af det brede Vindue til Gaden, som var slaget ind hos Professoren. „Hvem er Du?“ spurgte Hemkengriper ham med en kold Foragt. „Jan Vos fra Amsterdam,“ svarede den unge Glarmesterssvend, uden at lade sig forstyrre i Arbeidet. „Hvorfor kommer Glarmester Glaleis ikke selv?“ vedblev den lærde Herre at spørge: „har Bathseba ikke ladet sige, at det er et vanskeligt Arbeide at sammensøie de sønderslagne Ruder, og fatte dem i Blye? Og hvorfor har man ikke ventet til jeg er kommen, for at samle de græske Indskrifter, der ere skaarne med Diamant paa flere af Ruderne? Her har man nok voldet sig meget unyttigt Arbeide!“ — „Herre, see det kun Altsammen igjennem,“ svarede Jan, med et tilfreds Smiil, „I vil finde Alt i sin Orden. Madam Bathseba kjendte mig i Forveien, og havde hørt tale om min Lærdom, da hun valgte mig til Arbeidet, og saa har hun sikkert villet overraske Eder.“ — Hemkengriper saae nu med Forundring at Indskrifterne vare fuldkommen rigtigt sammensøiede, og betragtede derpaa Glarmesterssvenden, hvis kraftige, smidige Lemmer, runde Kinder og dunkle Hudfarve,

snarere syntes at tilhøre en Matros end en høistude-ret Yngling, medens den høie Pande, omgiven af tætte, lyse Haar, de sammenvorede dunkle Øienbryn over de blaae, lynende Øine, den frie, ziirligt skaarne Mund, snarere syntes at antyde et synderligt Talent, som selvvirksomt selv havde sprængt sig Veien. „Men hos hvem har Du lært Græsk, — hos mig, eller hos — Zahnebreker?“ vedblev han at spørge, med bekymret Nysgjerrighed. — „Hos den flygtede Græker fra Morea, hos Moschus, i mine Fritimer; det kostede intet, Manden glædede sig over den Lethed, hvormed jeg lærte, og til Tak derfor maatte jeg give ham Afskrifter af græske Dokumenter.“ — „Men hvor faldt Du paa, at lære dette Fortidens lærde Sprog, hvoraf Du dog ikke kunde love Dig nogen Gevinst for Dit Haandværk? Omendskjøndt Grækerne ogsaa i Glaspusteriet stode over alle vor Tids Folkefærd; hvilket jeg med det første agter at bevise.“ — „Det er mig kjært at høre af Eder, thi Grækeren talde altid kun om Oliepapiir, hvormed de havde beklæbet deres Vinduer. Ingen Vinding var Grunden til min Flid — jeg kan endnu ikke sige Eder det, thi jeg kjender Eder for lidt — jeg vilde nu engang lære det, dette Græsk.“ — „Hør, Knos, Du behager mig, jeg kunde bruge Dig som Skriver og Famulus, og tillige som Glarmester, for at indrette mit hele Huus med nye Vinduer, da disse gamle, mørke Ruder egentlig behage mig ligesaa lidet som Studenterne, der desværre kun have slaget faa af dem ind hos mig. Udenfor Huset

maatte Du rigtignok ikke have Omgang med Nogen, thi det fordærvede saa ganske min forrige Famulus, som jeg gav Afskeed igaar, at han meddeelte Andre mine Opdagelser, hvilke da den elendige Markskriger, den Zahnebreker, udgav for sine." — "Naar jeg kun altid maa faae Bøger af Eder," raabte Jan fornøiet, "saa gaaer jeg sikkert ikke til en eneste Markskriger, og at have Omgang med Andre er jeg reent fravænt hos min Mester, der lever alene, og hos hvem jeg maatte være baade Kone og Pige, og føre det hele Huusvæsen."

Denne Samtale blev afbrudt af Stadens Borgemester, der ligeledes havde Sæde i den academiske Ret, og pleiede at aabenbare sine Studier ved elegante latinske Taler. "Den der er født i Leyden," sagde han, "veed at fortælle om denne Stads Lidelser, men ogsaa om dens modige og standhaftige Hengivenhed for gamle Rettigheder og nye Troeslærdomme, og hvorledes denne i den langvarige spanske Beleiring (Aar 1574) blev haardt prøvet og trofast stadfæstet. Provindsens Adel og Stænder ønskede at belønne denne Opoffrelse, og gave Borgerne Valget imellem Toldfrihed og Oprettelsen af et Universitet, som blev til en Fornødenhed for Landet, fordi Krigen og Troesforskjelligheden afholdt fra at besøge mange udenlandske Universiteter. Staden vedblev trolig at mindes den høiere Tilværelse, for hvilken saa mange Borgere vare blevne offrede, den valgte Oprettelsen af et Universitet. Saaledes blev denne, nu med stor

Hæder eristerende Høiskole, stiftet paa en Tid, da Hollands og dets Statsforbunds Tilværelse vaklede ligesaa usikkert ved hvert Kast med Krigens Tærninger, som dets Jordbund, naar høit Vande og Flod trænger ind paa den. Til det Høiere sluttede sig snart den lavere Vinding, ihvorlidet den end i Forveien var beregnet, thi Universitetet hiddrog rige Skolarer, saavel indenlands som udenlands fra. Men ved Siden af denne Hæder lod ogsaa lærde Theologers Strid, der greb Mængden, og udbredte ogsaa paa denne Vei Indsigt i Aandsdybde, hvor ellers Hverdagslighed havde slovet Diet, hvorimod man heller ikke kan nægte at denne Kamp imellem Herrmann og Gomar har styrtet mange udmærkede Mænd i Fordærvelse. Vi staae nu ved den nærværende Tid, høistærede Herre, ved dette 1635te Aar efter den guddommelige Frelsers Fødsel, da Eders Kamp med Eders Collega, Zahnebreker, om græske Læsemaader, ikke mindre end hine theologiske Sandheder, har bemægtiget sig alle Hoveder, og spaltet vort Universitet i Tvistigheder. For at forøge dette Onde, har Krigen i Tydskland tilført os et stort Antal høitydske Studenter, som, efter de raae nordiske Krigeres Mynster, have omdannet sig til en Art halve Krigsknægte, der overføre deres Lands vilde Skikke i vor velordnede Stad. Det var, som Undersøgelsen har oplyst, disse unge Mennesker, der, med oprevne Brostene, ligesom med Beleiringsskyts, angrebe og ituslog Eders Ruder, ærværdige Herre, ja de skamme sig ikke derover, men

gjøre sig til af, at de derved paa tilbørlig Viis have straffet den Forstyrrelse, som Eders Tilhængere ved Piber og Trommer tilføiede Opførelsen af Gysbert, der var foranstaltet i den store Dule af den store Digter Vondel, under Zahnebrekers Beskyttelse. — At høre Eders Udsagn herom, er Gjenstanden for mit Besøg og min Tale, ja jeg omtvivler ikke, at I fuldkommen vil retfærdiggjøre Eder for denne Beskyldning, om en tilsigtet Forstyrrelse af den offentlige Fornøielse ved Skuespillet."

Med Møie havde Hemkengriper oppebiet dette Ord, nu gav han sig Luft i Bebreidelser, hvorledes denne collnske Ignorant og Anabaptist, Vondel, kunde kaldes en stor Digter; han havde ikke alene anseet det for Pligt at opretholde den gode Smag, og gjort sine Disciple opmærksomme paa Stykkets Feil, men han havde opmuntret dem til at gjøre denne deres Indsigt gjeldende. Om de ogsaa denne Gang havde været det svagere Antal, havde maattet ligge under, og vare blevne kastede ud, saa haabede han dog, at de vilde forstærke sig, og vilde være heldigere de følgende Aftener. Forlegen taug her Borgemesteren, fremstammede i enkelte Ord, at han under denne Bekjendelse, ikke kunde skaffe ham nogen Erstatning for de sønderslagne Ruder, men kun en offentlig Fyldestgjørelse ved de fremmede Studenters Forviisning. Hempengriper svarede med nogle skarpe Ord, om den Beskyttelse han forundte Ignoranten Vondel, blot fordi han forstod at smigre ham. Borgemesteren forskrækkedes og taug.

Endelig kom han sig selv igjen, og søgte at forsvare Vondel dermed, at der dog ikke var nogen bedre dramatisk Digter at finde i Holland. — „Her sidder En," raabte Hemkengriper stolt, og pegede paa Jan, „naar jeg afretter ham et halvt Aars Tid, gjør han bedre Tragoedier, end Eders miserable Anabaptist." Jan var yderst forundret, men ikke lidet smigret over dette Udraab, og da Borgemesteren havde taget Afskeed, bad han Hemkengriper, dog endelig, som han havde lovet, at afrette ham til Skuespildigter. Hemkengriper kastede et Blik af Euripides hen til ham, og gik tilbage i sit Bibliothekværelse, fordi han allerede meente at have spildt formegen Tid.

Den gamle Madam Bathseba gjorde imidlertid Glarmesteren Selskab, forsikkrede ham med rørt Stemme, at han ikke nokſom kunde takke Gud for den vundne Optagelse, da Herren, der ellers var heelt mistroisk imod Fremmede, selv ikke havde taget sin forrige Famulus i Huset til sig. Hun gav ham derpaa Regler som en god Moder, og Jan yttrede, at han var tilmode, som om han allerede i sine yngre Aar havde seet hende hos sine Pleieforældre. Hun meente, at han vel maatte tage feil heri, spurgte om hans Forældre, og hørte, at han intet vidste af dem at sige, og at hans Pleieforældre vare berøvede ham ved et Digebrud, der ogsaa vilde have opslugt ham, hvis han ikke havde klynget sig fast til en tam Svane, der var svømmet med ham til en høiere Landstrækning, hvor mange Mennesker havde taget sig af ham. „Og saa

mener jeg ogsaa, Madam Bathseba," sagde han, "at jeg har seet Eder hos dem, der bragte mig paa Waisenhuset i Amsterdam, hvorfra den herværende Glarmester afhentede mig, for at undervise mig i sit Haandværk. Nu, siden den Tid, veed jeg nok, jeg ofte har seet Eder, Madam Bathseba, jeg har Eder at takke for mangen en mild Gave, og jeg vil være Eder taknemmelig derfor min hele Levetid." — "Godt, godt," sagde Bathseba, "men tael ikke med Nogen derom, thi Herren er meget mistroisk, og vilde tænke, at vi havde sluttet et hemmeligt Forbund imod ham."

Vinduet var forlængst istandsat, Vondel forlængst draget bort, men dog forblev Indtrykket af hiin Dag ugunstigt for Hemkengriper, eftersom han havde benyttet sin hele Anseelse, for at forjage hine fremmede, mod ham fjendtligsindede Studenter. Han erfoer meget snart af sine Tilhængere, at de kun med Livsfare kunde lade sig see i den store Dule, og saaledes følte han sig tvungen til at give Slip paa al Selskabelighed i denne Stadens Forlystelseshauge, hvor snart Bueskydning, snart Kolbebane, snart Dands og Musik fængslede Opmærksomheden, og selv den tilstødende Kanal blev benyttet til at angle i. Istedetfor nu at vælge sig et andet Underholdningssted, indesluttede hans Stolthed sig i Eensomhed, paa det at de kommende Slægter med Harme skulde læse, hvorledes hiin Tids største Mand, da han ikke fandt fuld Erkjendelse i sin Kreds, havde været sig selv nok, og ikke savnet Verden. Dog maatte han kjøbe denne

Beslutning med Tabet af de fleste af sine Tilhængere, der behøvede et synligt Forbindelses- og Meddelelses-Sted, og dette Tab forøgede hans hemmelige Forbittrelse, under Skinnet af udvortes Rolighed. Zahnebreker triumpherede imidlertid i rundelig Uforskammenhed, hvori han var vant at færdes, og da han oftere forsikkrede at være forraadt af falske Venner, ja at endogsaa en høist vigtig Conjectur var bleven overbragt Hemkengriper, saa udøvede de enthusiastiske Studenter et endnu strængere Politie imod alle Mistænkelige, hvorved ingen befandt sig ulykkeligere end de Neutrale, som i deres Ufkyldighed slet ikke kunde begribe, at der kunde gjøres saamegen Ophævelse over slige Bagateller.

Vor Jan vidste intet af det Hele, da han ganske maatte afholde sig fra al anden Omgang, men savnede ikke denne under sin bestandige Virksomhed ved det rige Bibliothek, af hvis Skatte der dog nu blev rakt ham en bestemt Deel, nemlig græske Dramatikere. Tillige glædede han sig ved en uvant rigelig Livsunderholdning, som han fortærede med Bathseba i det reenlige Kjøkken, fuldt af blankt poleret Kjøkkentøi, af Herrens Levninger, under denne Kones venlige og vise Samtaler, der, uden at være erkjendt af Hemkengriper, i sine Aftenunderholdninger aabnede et rigt Bibliothek af sælsomme Begivenheder, Eventyr fra alle Folkefærd og Viisdoms-Sententser, oversatte med en saa eiendommelig Opfindelse og Veltalenhed, at Jan som Honnorar gjerne overtog alt Huusarbeidet

for hende, saavidt han var istand dertil. I den Hensigt at være ganske sikker paa sine Aandsskatte, afholdt Professoren Jan fra at lære Latin, idet han aldeles ikke lod ham faae noget Skrift i dette Sprog ihænde. Men med sjeldent Talent og stor Hukommelse erstattede Jan denne manglende Underviisning af nogle græske Forfatteres Registre og Oversættelser, og det lykkedes ham, til Hemkengripers Forundring, i saa kort Tid at forstaae det Latinske, at denne Hemmelighed rigtignok forsvandt; hvorimod han nu var istand, ved rigtig Udforskning og Gjenerindring af Ting, som tidligere vare dikterede, at komme Mesterens svagere Hukommelse væsentlig til Hjelp, ja han havde vundet den Færdighed, naar det var fornødent, næsten uden Feil at recitere for ham hvad han tidligere havde givet ham at afskrive, og derved at smigre hans Øren, der kun med Fornøielse hørte hans Eget, og nu meente at høre dette som af den lærde Verdens Gjenlyd. Men saaledes læser ikke den lærde Verden, den læser kun for at have en velgrundet Ret til at glemme igjen. I sine Fritimer bragte Jan med stor Hast og Selvtillid allehaande Tragoedier paa Papiret, som han strax forelagde Hemkengriber, i Haab om hans Bifald, omendskjøndt han aldrig høstede det. Hemkengriper var høist forundret over disse dramatiske Værker, da han vel i Øieblikkets Hede havde givet sit Ord paa, at han i et halvt Aar vilde uddanne ham til Tragiker, men uden egentlig at tænke paa dets Opfyldelse. Naar nu et saadant Skuespil var tilendebragt, saa overrakte Jan det til

Mesteren med den selvsamme Ydmyghed, hvormed en Anden forelæser det for en Theater-Direkteur, nemlig som om hans Stykkes Tilværelse beroede derpaa. Hemkengriper roste da vel denne Bestræbelse, men kastede Manuscriptet ligegyldig i en Krog, fremtog snart franske, snart italienske Bøger, lod som om han deraf forelæste ham, hvad Jan nylig havde meddelt ham som sin Eiendom, og søgte paa denne Maade at bevise ham, at han endnu ikke havde naaet Nyhedens Modenhed, og at han maatte tænke paa noget Nyt. Opfinderens Tro paa noget endnu Ukjendt, som han maa bringe for Lyset, hvorfor han maa styrte sig i Afgrunden, og med sin ganske Sjæl hengive sig til Chaos, er noget saare helligt, og kan derfor og saa saa let saares, og hans Saar ere saa vanskelige at berøre og derfor saa vanskelige at læge, at Poeterne især deleshed ikke med Urette blive kaldte en vrippen Slægt. Intet skildrer den unge Digters Vrede over at see sig selv som et bevidstløst Blandingsgods, udsprunget af forhenlevende Menneskers Tanker, at maatte sammenligne sig med et Brændespeil, der gjør sig Umage for at kaste fremmede Straaler hen paa et Punkt i Luften, uden selv at glode; at erkjende sin Tilværelse som aldeles overflødig, og at finde sit Arbeide liigt med hine i Underverdenen, ved altid at maatte vælte den samme Steen iveiret, som allerede en Anden ovenpaa havde reist som Monument; altid at gribe efter Blændværket af Frugter, som en Anden forlængst havde fortæret. Hemkengriper søgte at

berolige ham, efterat han saaledes havde udraset, i det han erindrede ham om, hvor ung han endnu var, og hvor stor Verden var, og at han ved sit nye Arbeid kun ganske maatte glemme det gamle. Og dette lykkedes snart igjen vor Jan, thi overalt saae han i den med Huller gabende, næsten umulige Histories frie Tomhed, en Aandsfylde, som den øvrige Verden holder for undergaaet, naar ingen Skrifter giver Efterretning derom. Imidlertid sendte Hemkengriper disse dramatiske Arbeider, under Jan Vos's Navn, til Theater-Directionen i Amsterdam, medens han selv tillagde den unge Glarmester Navnet Secundus, og under dette paa mange Maader gjorde ham bekjendt, blandt andet i Avisartikler, som han ikke selv vilde staae til Ansvar for, og der, ligesaa lidet som den hele øvrige Verden, kom vor Jan for Die. Dette Navn, Secundus, havde Jan paa en vis Maade selv tillagt sig, fordi han overalt blev ærgret af en Primus, der vilde være gaaet ham i Forveien, og det blev ham af Bekymring endnu mere kjært, da Hemkengriper forsikkrede ham, at selv en udmærket Digter af dette Navn var født et Aarhundrede før ham. Den ivrige Jan var paa denne Maade gjort leed og kjed af flere af sine Arbeider, paa samme Tid som de henrev i Amsterdam, da han kom paa det Indfald at ville tage et Emne af en ham selv vederfaren, høist sjelden Livstildragelse, og sammenflette det med gamle Myther, hvorved han meente at ingen Anden dog kunde have oplevet dette før ham, saa lidet som to

Blade paa et Træ ligne hinanden fuldkomment. Triumpherende traadte han en Morgenstund ind til Hemkengriper, efterat Bathseba om Aftenen havde skjænket ham sit fulde Bifald, og bebudede et nyt Sørgespil: Icarus. Hemkengriper tillod ham høist velvillig at forelæse det, men vi ville lade os noie med et Udtog:

"Som Indledning fortæller den stedse tjenstfærdige Muse, hvorledes Dædalus og hans Søn Icarus paa Creta ere blevne indespærrede af Kongen, der frygter deres Kunstfærdighed, i den af dem byggede Labyrinth, hvis Udgang de selv ikke mere kunne finde. Dædalus har som ældre Mand føiet sig i sin Skjæbne, men Icarus, den fyrige Yngling, har bestandig drømt om en Jomfrue, som han aldrig har seet, og som har vunden hans hele Kjærlighed. Da han intet Sted fandt et Middel til at aabenbare sig, eller at opsøge hende, skrev han sin Elskovsnød paa smaae Tavler, i hvilke han afridsede Jomfruens Billed, og tilføiede ogsaa Navnet Protea, som en Drøm havde nævnet ham. Disse smaae Tavler bandt han sit eneste Selskab, Storkene om Halsen, og lod dem om Efteraaret vandre bort dermed. Og da de om Foraaret kom tilbage, bragte de ham andre smaae Tavler til Svar, paa hvilke en Jomfrue af hiint Navn taler til ham med samme Længsel, kalder sig Proteus's Datter, og beskriver den fjerne Soehules Beliggenhed, hvor han skal opsøge hende. Nu havde Icarus ingen Roe, før han havde tilskyndet Faderen at opfinde, hvorledes de ved Hjelp af Vorvinger kunde

undslippe af Fængselet og naae Søehulen. Begyndelsen af deres Flugt var lykkelig, de fløi foran deres Venner Storkene, de fandt den betegnede Retning imellem Øerne, de saae alt fra det Fjerne Proteas Hule, men da var Hjertets Glød voxet saa stærkt hos den fyrige Icarus, at hans Vinger smeltede, og han styrtede i Havet. — Her traadte Musen tilbage, og Stykket aabnes med Dædalus's Klager over sin Søn, da han var traadt i Land i Nærheden af Hulen. Men disse Klager standses ved Synet af Protea, som han ved sin List strax kjender, og hvis Skjønhed henrykker ham. Han kalder sig Icarus, og siger, at han er kommen efter hendes Bud, og at hun maa elske og beskytte ham. Hun tilstaaer ham, at et andet, omendskjøndt lignende Billed har foresvævet hende i Drømme, dog føler hun hjertelig Deeltagelse for ham, hun vil opfylde sit Ord, hun vil undflye med ham, da hendes Fader, Proteus, i mørk Ahnelse, hindrer enhver Forbindelse med hende. Han maa skjule sig bag ved et tjenstfærdigt Halvuhyre, medens Proteus optræder i Samtale med den gamle blinde Tiresias, og med den unge Narcissus. Begge ville spørge ham om Raad, begge forhaane hinandens Spørgsmaal, fordi Tiresias har maattet bringe sin Spaadomsevne, og Narcissus sin Skjønhed til Offer for denne Attraa. Narcissus troer i alle Kilder at see et flygtigt Billed af den Elskede, Tiresias mener at skjelne et saadant i sin Skygge, Proteus vil ikke svare, fordi han troer at bemærke en Hentydning paa sin Datter, men han

bliver med Magt tvungen til at være Sandsiger, og erklærer nu, at Narcissus under enhver Skikkelse elsker sig selv saaledes som han er, men Tiresias sig selv som han har været, da han ved Slangetryllerie var forvandlet til en Jomfrue. Begge blive heftigt forbittrede over denne Oplosning, og støde den Gamle deres Sværd i Hjertet. Protea opfordrer den skjulte Dædalus til Hævn, og denne bekjæmper dem begge flyvende, med en saadan Færdighed, at de tage Flugten. Protea rækker af Taknemmelighed ham sin Haand, og overgiver ham Faderens Skatte. Da hun drager med ham, omgivet af Nympher, til Formælingsfesten i Neptuns Tempel, kaster Havet i Veien for dem, Icarus's Liig, der endnu om Halsen bærer de smaae Tavler, paa hvilke hun tilstaaer ham sin Kjærlighed. Faderens Smertesudbrud over sin Søn Icarus oploser Hemmeligheden for hende, hun gjenkjender i ham Drommens Billed, hun formæler sig med den Døde, og Dædalus har ingen andre Tanker tilbage, end ved kunstrige Midler at vedligeholde et Skin af Liv hos den elskede Søn, og ved Balsom at afholde Forraadnelsens Magt."

Med halv qvalt Stemme, glødende Kinder, Taarer i Øinene, havde Jan endt sin Forelæsning, da Hemkengriper skjænkede ham Bifald for hans littige Vers, og endelig yttrede, at man neppe kunde mærke, at det var en Oversættelse fra det Tydske efter Roswitha, en forhenværende Nonne. Derhos sprang han op, klavrede iveiret til Spidsen af Bibliothekstigen, tog en Bog ud af en Hylde, og forelæste muntert

deraf de bedste Steder af Stykket. „Holdt!“ raabte Jan, med en Rasendes Stemme, og tog saaledes fat paa den høie Stige, at han loftede Hemkengriper svævende iveiret paa den: „Du er Proteus, Du kan spaae; ligesom det Forbigangne, saaledes ligger ogsaa det Tilkommende aabent for Dig; Rum og Tid indeslutte ikke Dit Bliks Synskreds.“ — Forskrækket klamrede Hemkengriper sig fast ved sin Stige, ligesom en Lovfrøe, der skal spaae om Veiret, og formedelst Bevægelsen neppe kan holde sig fast; næsten med Proteus's Ord svor han, at han intet vidste, ja at det kun var et Spøg med Roswithas Stykke. Men den unge Nederlænder, der nu engang var i Heden, lod sig heller ikke saa snart afkjøle; derimod blev han ved sin Tro og ved sin Prophettvang, og lod sig først overtale til at sætte Stigen igjen til Støtte, da hiin lovede at opfylde hans Forlangende. Nu fremdrog Jan af sin Barm tre smaae tynde Trætavler, overrakte sin Lærer dem, og sagde: „Hiin elskende Icarus var jeg selv, de unge Storke, som jeg om Sommeren ikke uden Fare opforede paa Taget over min Mesters Baghuus, vakte min Nysgjerrighed efter at vide hvorhen de trak. Jeg hang dem Breve om Halsen, hvori jeg opgav mit Navn, min Stilling, og min Hensigt at faae Oplysning herom. — Det næste Foraar kom den Ene tilbage, og havde denne første lille Tavle om Halsen; jeg kunde ikke læse den; men den forblev min meest dyrebare Hemmelighed. Jeg efterskrev nogle Bogstaver, og en Student forsikkrede mig, at de vare græske.

Nu kom Grækeren herhid, jeg lærte med Iver Sproget hos ham, men disse Tavler forbleve mig uforklarlige, omendskjøndt jeg begge de paafølgende Aar har faaet to Tavler endnu af samme Art, og allerede troede at forstaae Sproget ret godt. Min Hemmelighed er losrevet fra mit Hjerte, — jeg troer deri at læse om en ædel Grækerinde paa en af de skjønne Øer, som Grækeren beskrev mig, jeg skal frelse hende af Tyrkernes Hænder, — er det sandt, staaer der noget saadant paa Tavlerne? Var al min Digten kun Gjentagelsen af noget Virkeligt, som allerede er udtalt eller skeet, o saa maa ogsaa denne Drøm være sandfærdig og virkelig! Jeg seer, I veed Alt, Eders Læber bevæge sig, I læser Skriften, I trøster mig for Alt, i det I viser mig Veien til den Sjæl, som elsker mig, i det den begeistrer mig." — "Dumme Dreng!" raabte Hemkengriper, "at martre Dig i flere Aar, og spænde mig paa Pinebænken her paa Stigen for en saadan Dumheds Skyld. Har Du da glemt Dit eget Modersmaal, fordi det er skrevet med græske Bogstaver, og Ordene ikke ere adskilte? Har Du da aldrig hørt tale om dette Kunstgreb af en leydensk Skolemester, hvorledes han under Beleiringen, ved Duer og andre Sendebud, afsendte Breve, som Spanierne ikke kunde forklare, om de endogsaa opfangede dem? Denne Skrift blev dengang blandt unge Mennesker benyttet til Kjærlighedsbreve, for at afholde Forældrene fra at opdage deres Hemmelighed, ligesom ogsaa af Mode, Liebhaberie og Spøg, og findes

endnu ved Sagn som Børneleeg blandt unge Mennesker; hvilket ogsaa Du vilde have vidst, naar Du var bleven opdragen her, eller havde havt Omgang med Nogen. Pigen hedder Primula, siger at hun med sin Moder besørger Opvartningen i den store Dule, at hun ved Frøer har lokket de unge Storke paa deres første Udflugt, ned i Haugen, og foret dem godt Vinteren over. Hun beder Dig for alting være forsigtig ved den Klattren paa Taget, hun har tidt med Angst seet paa Dig, og da hun har hørt, Du er en Glarmesterssvend, saa beder hun Dig istandsætte hendes Haandlygte, som er gaaet itu for hende, hvorover hun ellers vil faae mange Skjænd af sin Moder. Nu, veed Du nok?" — "Videre, Herre!" — "Det følgende Blad er allerede alvorligere, hun formaner Dig til alt Godt, og giver Dig al Roes for Din Flid, da hun kan see Dig arbeide, uden at Du mærker det. — I det tredie Blad endelig klager hun sin Nød over at hendes Moder, formedelst en lam Fod, har overladt hende Opvartningen hos de vilde Studentere, og at hun saa gjerne vilde bytte med Dig, og drage ind i Glarmesterens eensomme Huus; nu er hendes eneste Glæde den lille Hauge med skjønne Tulipaner under Storkereden, og Storkene om Vinteren, og at see hen til Dig, hvor Du er voxen op og bleven stor og stærk, og kan arbeide saa friskt, muntert og flittigt, og synge ved Dit Arbeide." — "Ak, det gode, kjære Barn," raabte Jan beroliget, "nu seer hun mig ikke, og jeg har aldrig seet hende. En Grækerinde er det nu rigtignok ikke,

saaledes som Grækeren beskrev hende, og hun boer heller ikke i nogen Søehule med Uhyrer." — "O der ere Uhyrer nok omkring hende," raabte Hemkengriper, "de ville nok faae Dig i deres Kloer, men gaae Du kun derhen, Du kan dog ikke lade det være — der har Du Penge til et Krus Øl, men først maa Du bestille mig Din Græker herhid. Maaskee kan Du blive Opvarter der, thi der bliver dog intet af Dine Skuespil, denne Icarus var slettere end alle de forrige, jeg kan ikke opfylde mit Løfte at opstille Dig imod Vondel. Forlad mig, for at jeg igjen kan komme mig efter den Skræk, Du idag voldte mig." — "Herre, tilgiv mig," raabte Jan, ydmygt bedende, "I har idag viist mig den største Velgjerning, I har oplyst mig om min Vildfarelse! Hvor Fuglene boer om Vinteren, og om Primula er mit Hjertes Billed, begge disse Gaader skulle i Dag opløses for mig. Jeg har jo aldeles intet andet end dette Haab, al Tillid til mig selv har I dræbt; fattig paa Aand som en Betler, staaer jeg ved Ugudelighedens Dørtærskel, og tusinde Forbandelser træde mig hilsende imøde som Trøst." — "Jeg forbander Dig ikke," sagde Hemkengriper, "omendskjøndt jeg endnu aldrig i mit Liv har svævet i en saadan Fare; men Straffen vil Du ikke undgaae; maaskee rammer den Dig netop der, hvor Du dristig tragter efter Lon. Der, tag Din Hue og Din Kappe. Bathseba skal, naar hun kommer hjem, bære Dine øvrige Sager hen til Glarmesteren, vi kunne fra denne Stund ikke længere være sammen."

Med disse Ord gav Hemkengriper ham Løbepas, idet han allerede havde trykket Gadedøren i efter ham, saa at Jan ikke kunde svare et Ord, men, ligesom drevet af en unndgaaelig Skjæbne, ført af Amor og pidsket af Furierne, begav sig, tilligemed de andre Borgere og Studenter, hen for at drikke Øl i Dulen.

Hemkengriper blev tilbage, i en mangfoldigviis spændt og betrængt Tilstand. Den lille Tøvle havde ladet ham kaste et Blik i et qvindeligt Hjerte, som han ellers kun kjendte af de Gamles erotiske Skrifter. Det kom ham forunderligt for, at denne Primula hele Aar kunde glæde sig over et ungt ubetydeligt Menneskes Flid og Fremgang; et saadant Væsen vilde have passet i hans Kram, i hans Hus, og de forlængst opgivne Giftermaals-Tanker vendte tilbage. Han ønskede at han istedetfor Jan kunde træde ind i Dulen, og foresnakkede sig, at det kun var for at see de Beskjæmmelser hvormed Zahnebrekers Tilhængere vilde modtage ham; men egentlig vilde han gjerne ganske ubemærket see og belure Primula. Hvilket Raad kunde han finde herfor hos de Gamle? Han tænkte paa Vertumnus og paa Pomona, fandt Madam Bathsebas Klædeskab aabent, og stod, efter faa Minuters Forløb, fuldstændig klædt som et qvindeligt Tjenestetyende, med Kappe og Straahat for Speilet, uden at kunne blive forraadt ved Skjægget, som Naturen havde nægtet ham. Ogsaa kunde han være ganske sikker paa, at der under Trængselen af mange Folk fra Omegnen, der i Dulen om Aftenen ventede paa

Trækskøiternes Afgang, ikke vilde findes Nogen, der skjænkede ham nogen fortrinlig Opmærksomhed, eller opdagede hans Forklædning. Kun een Bekymring plagede ham: om han skulde lade det vigtige Haandskrift, som Jan havde maattet afskrive for ham, blive hjemme, eller bære det omkring med sig, for at beskytte det imod ulykkelige Tilfælde. Endelig fandt han en heldig Udvei, da han ikke, som Bathseba, bar tre uldne Skjørter, og bandt denne Skat som en Pengekat om Livet. Derpaa skrev han en Seddel til Bathseba, at hun maatte indrømme Grækeren Jans Værelse; en nødvendig Forretning vilde maaskee foranledige at han først kom sildig hjem.

Med nogen Hjertebanken betraadte Hemkengriper det Sted, hvor han tilforn med saa megen Glands var bleven hædret paa Herkules-Linden. Der var nemlig, til dobbelt Benyttelse af den indskrænkede Haugeplads, bygget Stilladser paa Lindetræerne, hvor en Deel af Gjæsterne afsondret kunde forlyste sig, medens Pladsene under Lindene stode aabne for Enhver. Hernede stode de Statuer, som en Skipper havde medtaget til Ballast fra Athen og afsat her, for en Gjeld, han var skyldig for Fortæring. Hemkengriper selv havde udfundet disse gamle Statuers Guddomsnavne; disse tjente istedetfor Nummer; og ingen loe mere naar en Opvartningspige raabte: „Diana skal have en Tobakspibe, Venus stegte Duer, Psyche et Fyrbækken.“ Og denne Opvartningspige, der var saa smuk og rank voren, hvem Anden var det vel — end

Primula, hvem han tilforn neppe havde værdiget et Blik. Hendes Moder, den gamle Agnes, brummede fortrædelig til hende ved disse Bestillinger: „Psyche kan vente, det er tidsnok med Venus, bring kun Diana Piben!“ Snart hørte man et Skrig og en skingrende Latter; den Gamle havde beluret Alt, og brummede for sig selv: „Nu har hun givet den rige Tømager Eet paa Øret, fordi han vilde liste et Kys fra hende. Dumt Tøi! Saa vil aldrig Nogen give hende nogen Foræring. Hvad Skade nu saadant et Kys kan gjøre hende? Hun har ikke en Blodsaare efter mig; det Barn er vist blevet forbyttet for mig. Øresignerne falde hende i Haanden som overmodne Pærer. Hvad bliver nu Følgen deraf? Herren giver os en god Dag og kommer her ikke oftere. Hun tænker kun paa sine Tulipaner og sine Storke, og jeg veed ikke hvad mere hun tænker paa.“

En gammel værdig Hr. Bilderdik fra Amsterdam, prægtig klædt i Fløiel, og en ung Mand, en Skuespiller, der heed Brandan, og hvem han godt erindrede sig, gjorde nu Krav paa hans Opmærksomhed, fordi de paa den anden Side af den tætte Lindehække talde hemmelig sammen, uden at lægge Mærke til hans Nærhed. „Altsaa Deres Haand derpaa,“ sagde den Gamle, „De fortæller Ingen om den her saa uventet fundne Skat, hvorved denne vor Spillereise saa rigelig bliver betalt. De faaer tyve Procent af Gevinsten.“ — „De behøvede ikke at love mig dette,“ sagde den unge Mand, „men kun at opfylde hvad De

har lovet mig iforveien, nemlig at benytte alt Deres Bekjendtskab i Staden til at udfinde den unge Theater-Digter, der henrykker vor Stad og styrter Vondel. Vi maae vinde ham som Directeur for vort Theater, hvis han ikke er for fornem, — thi desværre hedder det, at han er en riig Adelsmands Søn, og kun har antaget hiint Navn, for ikke at give sit eget Navns Ære til Priis for Folkets Luner." — "Vi have endnu mange Dage dertil," svarede den Gamle; "i Dag maa De gjøre mig bekjendt med den lærde Verden." — "En jammerlig Verden," svarede den unge Mand; "jeg bliver trang om Hjertet, naar jeg tænker paa den ene Gang, jeg her har fægtet med blandt de stridende Haner. Med hvilke Drømme om gammel Viisdoms Herlighed indtraadte jeg ikke her; det var ikke med Ord, ikke med Tanker alene: mit hele Væsen skulde leve i Oldtiden, og de Gamle skulde opstaae i mig. Med Forbauselse hørte jeg i Begyndelsen de tvende Sprog-helte, Zahnebreker og Hemkengriper, thi jeg tænkte, nu vil det endelig komme, endelig vil Tæppet rulle op. Men bestandig blev det ved de Bagateller, som Enhver af dem meente at have opdaget, og gjorde den Anden stridig, og de forglemte endog over disse lave Kjævlerier ordentlig at meddele hvad der var forhaanden. Zahnebreker var dog i det mindste, som et uartigt Barn, aabenhjertig med sine Nederdrægtigheder, og derfor seirede han ogsaa tilsidst hos de unge Mennesker, der fandt dette mere efter deres Tykke, end Hemkengripers Skinhelligbed og hemmelige Ondskab.

Til min Ulykke kom jeg denne nærmere, og da jeg gjaldt noget hos Studenterne, smigrede han mundtlig mine første Forsøg, medens han offentlig lod dem skamskjænde af sine Tilhængere, og kunde være sikker paa Halvdelens feige Efterplappren, da Zahnebreker ikke tog sig af mig, fordi jeg hørte blandt hans Modstanders Tilhængere. Min Bruds Forældre afbrøde formelig ethvert Forhold med mig, min Moder var dybt bekymret, fordi de Geistlige trak paa Skuldrene naar de talde om mig; men Hemkengriper var saa meget desvenligere imod mig, da han nu troede at have sluttet sit Net om mig, og uforstyrret at have fanget mig til Bearbeidelsen af sin Ordbog. Han er riig, han gav mig Forskud, og saaledes var jeg lovlig gjeldsbunden og med Aand og Sjæl overgivet til ham, som til en Seelenverkooper. Der vilde jeg maaskee have siddet endnu, og maattet gjennemløbe Bind paa Bind, for at opdage et Ord i sjelden Betydning, og dette Affald vilde være faldet mig til Deel, som eneste Næring af den Gamles rige Bord! Men den hemmelige Gud, som af Menneskene kaldes Tilfældet, vilde det saaledes, at en Matros paa Comoedien tog en Skuespillers Udførelse af en Skurke-Rolle for ramme Alvor, og slog ham ihjel; at jeg havde forelæst Directeuren nogle afskrevne Roller; at han i sin Forlegenhed faldt paa mig; at jeg fremstillede de største Skurke med Held, i det jeg efterlignede snart Hemkengriper, snart Zahnebreker; og at jeg blev beklappet, uden at Nogen gjenkjendte Origina-

lerne. Dette er min Historie, hvorledes jeg blev Skuespiller, og see derhenne staaer et af mine Forbilleder, Tahnebreker; see hvorledes han, med sine buskede, sorte Øienbryn, som han skrækkeligen har sammentrukket paa den gule rynkede Pande, liig Jupiter, regjerer Verden, og fra sin Lindethrone opmuntrer Studenterne til at synge en latinsk Gadevise, som han har forfærdiget for lang Tid siden. See kun deres Iver for at være nær ved ham, og for at udføre hans Villie. Hør kun — der slap han igien en Vittighed los, som om den faldt ham ind i samme Øieblik, men som han regelmæssig anbringer hvergang der komme nye Tilhørere." — "Et slemt Folkefærd," sagde den gamle Herre; "men denne Strid maa dog opvække de unge Mennesker, og rykke dem fremad, ligesom den surrende Støi paa vor Børs gjør ved Handel og Vandel."

Med disse Betragtninger adskiltes de, og efterlode Hemkengriper i en Basiliks sælsomme Livsfare, der for første Gang har seet sit Billede i Speilet, og af Skræk ikke engang har vovet at see ret nøie til. Men snart havde han fattet sig; han tænkte at Brandan endnu var en offentlig Person, omendskjøndt ingen Philolog; Lyst til at skrive imod ham bragte ham til at skjælve over alle sine Lemmer, han sank i Afmagt ned af Stolen, og Manuscriptpakken, trængt ud af de Baand, der holdt den, rullede frem under hans Skjørter. — "Gud staae den arme Kone bi i Barnsnød!" sukkede en svag gammel Kjærling; men

hendes yngre Datter, der var sprungen til og havde befolt Documenterne, tilraabte hende trøstende: „Nei Moder, det er ikke noget Barn, det er en Skriverbog.“ Imidlertid var ogsaa den gamle Agnes kommen hinkende, hun hjalp den afmægtige Hemkengriper ind i Huset, og lod ham lægge paa Datterens Seng.

Uden at lægge Mærke til denne lille Uorden, var nu Jan, efterat han havde bestilt Grækeren hen til Professoren, traadt ind i Haugen, og havde, forundret over hvor ganske anderledes han maatte have taget sig ud fra Storkereden, tilfældigviis taget sin Plads under Zahnebrekers Fjellekatheder, ved et Bord, hvor Studenter ellers kun pleiede at sidde. De gjorde sig lystige over ham i Studentersprogets Kaudervelsk, og dette forstod han ikke, saalidet som han lagde Mærke til et Par spottende Spørgsmaale, som han besvarede halvt i Drømme. Thi ligesom en beregnet Comet desuagtet, til de Stjernekyndiges Forundring, for første Gang lyser paa den natlige Himmel, saaledes kom Primula, paa Zahnebrekers Raab, med den krystalne Hæderspokal fuld af rubinrød Viin, med vaersomme Skridt, paa det at intet skulde spildes, og tog Veien hen imod Jan. Det er hende! raabte det i hans Bryst; saaledes drømte Icarus; og da hun traadte nærmere, syntes ogsaa hun at gjenkjende ham, thi hun hvidskede sagte de for ham uforstaaelige Ord: „Jan, hvad vil I her?“ — Derhos syntes hendes Kinders Rødme at forsvinde, Laaget over Krystal-Pokalen bævede, hun slog sine Øine ned, som

om hun med Andagt saae efter Vinen, og gik sagtere, medens hun lagde den anden Haand paa Laaget. Saaledes gik hun vaersomt op ad Trappen, og den dalende Soels Straaler kastede Vinens blodrøde Skjær paa Jan, der kun saae den af Solen gjennemskinnede hvide Kjole og de ziirlige Fødder i grønne Skoe. Nu hørte han tydelig, at Zahnebreker ovenover ham udtalde Primulas Navn, han saae hende, flygtende for hans plumpe Skjemt, rask at ile ned ad Trappen, saae hvorledes hun i Farten tog feil af et Trin, og dog, som fængslet af en Drøm, sprang han for sildigt til Hjelp, da hun allerede selv havde reddet sig ved et lykkeligt Greb efter Rækværket. Desuagtet rakte han hende Haanden, men hun vovede ikke at modtage denne kjære Haand, og sagde kun: „Eders Hjelp kom dennegang for sildig, Jan; I tænker vel at jeg er ligesaa færdig i at klattre som I; men det vilde være bedre for Eder, at I sad i Storkereden end her.“ — Et Raab fra Apollo-Templet nødte hende til at ile bort, og Jan sad ikke længe og grublede over, hvilken Fare der vel kunde true ham, førend det allerede blev uroligt omkring ham. — „Jeg giver mit Æresord paa,“ sagde Een, „at denne unge frække Karl er Secundus, som nu er Famulus hos den Blindorm, den Hemkengriper; jeg kjender ham paa hans Josephskjortel, det er den Secundus, der har forfattet de ondskabsfulde Artikler i Bladet mod vor Mester, blandt andre, hvorledes han havde mistet en Seddel, der havde ligget paa hans Smørtallerken, og at derpaa

havde staaet hine Supplementer til Æschylus, som Zahnebreker opdagede, og hvormed han udbredte saa meget Lys. Derpaa gjorde han sig lystig over det Hædersdigt, som vi overrakte Zahnebreker." — Jan hørte vel denne Anklage, men han meente slet ikke at den angik ham, da han, under sin Afsondring fra Verden, aldrig havde hørt et Ord om disse ondskabsfulde Artikler, som Hemkengriper havde ladet trykke under det selvdøbte Navn Secundus. Men Ruiter, en velvoren ældre Student, fandt sig af sin Heftighed kaldet til at træde hen ligefor Jan, og spørge ham: "Staaer hans Navn paa den Visk imod mit Hædersdigt, saa vil jeg mærke ham saaledes, at Enhver, der seer ham paa Steiler og Hjul, kan kjende ham paa hans Ryg." — "Murbrækkeren er spændt," raabte Een, "Skurken maa styrtes." — "Syndfloden kommer," raabte en Anden, "Pereat Hemkengriper og hans hele vakkre Slæng!" — Ved disse Ord havde Ruiter grebet et Kruus Øl i hver Haand, og styrtede dem over Jan. Hvad hjalp det ham, at det var fortræffeligt Leydner-Øl, det fordærvede ham hans suurt erhvervede Hæderskjole, som han havde tiltjent sig fra Hemkengripers Klædeskab, en Kjole af en sælsom violet Farve, paa hvilken han først blev kjendt. Hiin Beskjæmmelse og denne Fortrædelighed i Forening, havde sat ham mange Aar tilbage i de Matrosers Sædvane, med hvilke han holdt Samqvem hos sine Pleieforældre, og væbnede hans Haand med den Brødkniv, som han efter den Tids

Skik bar i en Læderskede i Sidelommen af sine Beenklæder. Ruiter blev ved dette Greb afholdt fra den anden Olsalve, hvortil han havde lagt an, og drog til sin Sikkerhed ligeledes sin Kniv, medens hans Venner, som kyndige Mellemmænd i deslige Tvekampe, søgte at gjøre det tydeligt for Jan, hvorledes Knivsspidserne skulde afbrydes, og hvor meget Enhver skulde lade staae frem af Æggen. Men Jan loe i vild Harme, kastede dem, med en hurtig Vending, som en Bjørn, baglænds tilside, stillede sig ligeoverfor Ruiter og raabte: da han hældte Ollet over ham, havde han heller ikke afmaalt hvor langt han skulde blive vaad, men det var løbet ham iiskoldt til Hjertet. Han brød ingen Kniv itu, naar han trængte til den, og saa dybt den kunde gaae ind i hans Fjendes Hjerte, saa dybt vilde han bruge den. Dette fandt de Tilstedeværende imod Studenter-Skik, men han loe igjen, og drev dem og sin Modstander fra det ene Hjørne af Lindesalen til det andet, indtil han meente at have fægtet dem Alle ud af den. Men her ved Indgangen havde han overseet to resolute og smidige Krabater, der bøiede sig tilbage, tog fat om hans Arme bag fra, hildede dem fast med Tørklæder, og hurtig trak dem sammen paa hans Ryg, inden han kunde gjøre dem noget. "Jeg har kastet mangen en Hest ned paa den Maade", raabte den Ene, "jeg skal ogsaa blive færdig med Dig," og slog ham med et Stolebeen Kniven af Haanden. Saaledes fandt Jan sig værgeløs ligeoverfor sine Fjender og Ruiter vilde vist ogsaa have

taget Hævn over ham; men hans eget Tab af Blod havde afvæbnet ham, og hans Venners Skræk over det dybe Saar vendte deres Tanker paa at komme ham til Hjelp; de førte ham ud af Trængselen, hvor allerede mange Stemmer lode sig høre mod Studenterne, og ned i en Oltappers Kjelder. De øvrige spurgte Zahnebreker hvad der vel var at gjøre mod de grønne Skjelmers Aarvaagenhed, thi saaledes kaldtes de ser og tredive Vægtere. Zahnebreker tilraadte, at de skulde gaae ombord paa den Trækskøite, som netop skulde til at gaae bort, og saaledes blev Jan tilbage, som en lænket Prometheus, bunden fast til et Lindetræ, omsuset og stukket af de paatrængende Fluer, der lokkedes af Ollet, som sultne Ravne, trodsig i sit Hjerte mod alt Vanheld, der endnu kunde ramme ham, og uden det mindste Haab om et godt Udfald.

Da kom Primula hurtig hen til ham, der ved en Fremmeds Fortælling var i Uvished om hvem der var haardt saaret, og som blev glad overrasket, da hun gjensaae Jan ubeskadiget, paa et Par Saar i Armen nær. „Jeg advarede Eder," sagde hun, „men I vilde ikke høre mig, jeg forstod strax at Zahnebreker havde kjendt Eder som Fjende. Maaskee har det intet at betyde — jeg har her alt oplevet større Ulykker." — „Ak Primula," sukkede Jan, „Du er mig nær i Virkelighed og Sandhed, alt Andet er mig som en Drøm." — „Primula hedder jeg, det er sandt," sagde hun, „men vogt Eder nu for al Saarfeber og for falske Drømme; Eders Saar vil jeg forbinde, og sige

Noget imod Betændelsen, som hjelper sikkert." Hun afrev en Strimmel af sit Linned, brød en Qvist af et Træ, trykkede Qvisten paa Saaret, i det hun mumlede nogle Ord derved, og han meente at høre noget af de Vers, som Protea sang for den døde Icarus. Da hun havde forbundet Saarene med de linnede Strimler, troede han sig ganske helbredet, og dog var der endnu et Saar at forbinde paa hans Bryst, som hun nu først opdagede, og som sikkert vilde have gjort Ende paa hans Liv, hvis Hovedstødet ikke havde rammet og spaltet en af de smaa Trætavler, som han uafladelig bar paa sit Bryst. Hun borttog disse Tavler, og hvidskede sagte: "Du skal faae dem igjen, nu komme Rettens Folk, de vilde forraade vor kjære lille Hemmelighed." Derpaa forbandt hun ogsaa dette Saar, medens allerede de tre Snaphaner havde taget ham fat ved Kjolen og Vesten. De spurgte, hvem der havde saaret ham? — Han svarede, at han ikke vidste det. Den ene af de tre grønne Mænd havde imidlertid af Zahnebreker faaet den Underretning, at denne Saarede først havde trukket Kniven, og ingvirerede videre, i det han tillige søgte at snappe et Kys fra den forbindende Primula. Men Jan lagde sig paa en ublid Maade derimellem; den Grønne blev opbragt derover, og talde om at fornærme Øvrigheden, og om Bjørneburet, hvor han skulde lære at bede. "Det er min Brudgom," svarede Primula, "derfor er det ret, at han sørger for min Ære, og jeg er en Borgerdatter, og vil sige

god for ham." — "Hid med Penge!" — "Der i Lommen ere ti indsyede Gylden, de øvrige Penge tilhøre Herren." — "Naar det ikke er tre hundrede, saa have vi ingen Sikkerhed, thi dette Menneske er en Rebel imod Øvrigheden, han har forgrebet sig paa os. Allo Marsch, i Fængsel med ham!"

Kun et Blik var endnu de Elskende forundt, saa trak de af med ham, og den hele Sværm af Nysgjerrige efter ham, saa at Primula blev eensom tilbage med de to Musikantere, der benyttede Forvirringens Tid for at tilegne sig det Betalte, der unødt stod tilbage paa Bordet. Hun forstyrrede ikke de to stakkels Sjæle, men græd af sit inderste Hjerte i den øde Løvsals Dunkelhed, og lyttede efter Storkene, der klapprede ivrigt, som om de vilde udtrykke deres Deeltagelse for de To, der havde pleiet dem. Trøstesløs kastede hun sig i Løvhytten ned paa sine Knæ, ikke for Guddomsbilledet, thi det var indhyllet i Nat, men for den Usynlige, til hvem alt Synligt trænger. Allerede følte hun sig stærkere, da Musikanterne, for at aflægge deres Taksigelse for det ubetalte Maaltid, med deres Fiol og Pibe istemmede en Aftensang. "Den ugudelige Musik," raabte hun i sin Nød, "jager som skarp Eddike i Saaret, den djævelske, lognagtige Musik! Naar Een desuden er vel om Hjertet, saa smigrer den sig ind hos os, lover sikker Trøst for enhver tilkommende Jammer, og kommer denne nu, som en Fjende om Natten, saa staaer Musikken i Ledtog med den, for at sønderslide Hjertet og forvirre Tankerne."

— Men saaledes er det med alle vore Kunster, tilføie vi, de ere Børn af Tusmørket; hverken den lyse Middag eller den sorte Midnat kunne de bevare; desuagtet har hver Dag og hvert Liv sin Morgen og sin Aften hvor de gjelde. — „Gaae dog bort," raabte hun endelig, „det er altfor silde;" og paa hendes Vink fore de tvende Bjæffere Mopsulus og Spizilus, som Zahnebreker havde døbt dem, løs paa den pibende Binsenlicht og paa den gniende Schwamm, saa at begge, væbnede med deres musikalske Værktøi, ikke uden Fægtning iværksatte deres Tilbagetog. Derpaa famlede Primula, næsten ubevidst som en Blind, efter sine Toners Vei, og der udstrømmede Ord fra hendes Hjerte, som vi ville forsøge at tyde:

Naar mon sig Natten ender,
Naar vaagner jeg paa ny,
Naar bær' paa gyldne Hænder
Mig Dagens Morgengry?
Selv Herrens Haand mig rakte
En Drøm i tause Slum,
Den mægtig Sjælen vakte,
Den fylder tomme Rum.

Nu, da paa Knæ jeg sendte
Min Bøn, o Gud, til Dig,
Mens hede Taarer brændte,
Har Haab omviftet mig.
Alt stærke Lyn sig bugter
I Luftens lumre Hav,
Og sparsom Regn befugter
Mit Hjertes tørre Grav.

Som gjenfødt det sig hæver
Ved dette klare Skin,
En Engel det omsvæver,
Mig fører til Dig ind.
Paa smalle Bro han fører
Mig over Svælgets Bund,
Mit Øie han afslører
Og lukker til min Mund.

Kunde jeg evig bede
I Aand, o Gud, til Dig!
Da skulde jeg betræde
Hiint Land, der vinker mig;
Men Bort jeg vorder dreven,
Min Gjerning spottes ud,
Din Trøst kun er mig bleven:
Tjen tro, du tjener Gud!

„Elsk ham, Du elsker Gud! Hjelp ham, Dig hjelper Gud!“ tilføiede hun sagtere, men Moderens Røst kaldte bydende: „Primula!“ Hun sprang op, og hine Ord forvandlede sig til et: „Hjelp Dig, Dig hjelper Gud!“ Med dette Ord var Hjelpen kommen. Hendes Aasyn opklaredes, hendes Aand var fri, og beredt til enhver Virksomhed, sprang hun som en Hjort over væltede Stole og Bænke, for rask at følge Moderens Bud, og denne holdt de endnu i hendes Kinders fine Haar svævende Taarer for Følgen af en flygtig Regnbyge, der er saa sædvanlig i Holland, og sagde: „Der er dog ingen Time uden Regn, skynd Dig, Primula, gaae op paa Loftet, der hænge Kameel- og Hyldeblomster, vi ville koge den stakkels Kone en

Spolkum Thee deraf." Primula udførte dette ihast, og hældte ogsaa siden en Kop af denne Thee i den halv afmægtige Hemkengriper. Besindelsen vendte tilbage hos ham, den Skjønnes antike Ansigt erindrede ham vel om et Vers af Iliaden, i det mindste var hans første Ord det græske Vers:

"Vee mig, et stort Mirakkel sig viser hist for mit Øie." "Konen taler i Vildelse," sagde Moderen, og Hemkengriper vedblev: "Aldrig jeg haaber Dig af Haanden at flye, da hid sig har nærmet en Dæmon." — "Hun taler om Damon," meente Moderen, "det er en Hyrde i Vondels Hyrdespil." — Men Primula meente, at det klang netop som det kaudervelske Toi, Tahnebreker skreeg til hende, og hvorover Studenterne loe saa forskrækkeligt. "Deraf seer Du," sagde Moderen, "at Naragtigheden hos lærde og ulærde Folk er af samme Art," og derpaa spurgte hun den Syge, der faldt hende til Besvær, hvor hun havde hjemme, saa skulde Karlen følge hende dertil, for at hun kunde nyde bedre Pleie. Men Hemkengriper anstillede sig med List sygere end han egentlig var, for ikke at blive ført bort. Han befandt sig egentlig ganske rask, overtænkte hvad her var at gjøre, og vendte sig om mod Muren, for at den Gamle ikke skulde kjende ham, medens han rakte hende et Par Gylden, hvorved al den Uleilighed, hun havde havt, og endnu kunde faae, rundelig var belønnet. Den gamle Agnes glædede sig over den rigelige Gave, vinkede ad Datteren, sagde til hende, at det, efter Forærингen at

domme, vist maatte være en ansect og velhavende Kone, lovede Datteren en Bagatel, naar hun godt vilde passe og vaage over den Syge, og brød sig kun lidet om Primulas sure Ansigt, fordi hun maatte overlade sin reenlige, selverhvervede Seng til den af Faldet smudskede Fremmede, og oven i Kjøbet skulde vaage; men indskjærpede hende, idet hun gik bort, endnu engang at passe godt paa den Syge.

Primula var altfor godmodig til længe at være vred paa den Syge; snart bortjagede hun Fluerne, at de ikke skulde sætte sig paa Hemkengriper, medens hun løste Solvspænderne paa sin Hovedpynt og opsatte sine Haar i en ny Fletning. Hun anede ikke, i hvilken Kamp hun styrtede Hemkengriper ved enhver tillokkende Bevægelse, i det hun, bøiet hen over ham, tvang hans halvaabnede Øine til at see. Kun Hensynet til hans Manuscript, som han endnu troede at besidde, afholdt ham fra at falde hende om Halsen, men han foresatte sig fuldt og fast, naar han engang gav det ud, at lade hendes Portrait stikke og sætte foran som Minerva. Virkelig levede han i det samme Blændværk som oftere benyttes i Selskabslege imod Ukyndige, idet man indbilder disse, at man ved at trykke et Pengestykke haardt mod deres Pande kan faae det til at sidde saa fast, at de ikke ved nogen Bevægelse ere istand til at afryste det. Forgjæves anspænde de og fortrække deres Ansigtsmuskler, og dog have de ikke beholdt andet end det faste Indtryk af Mynten. Saaledes følte ogsaa Hemkengriper endnu bestandig

Trykket af Spænderne, hvormed Manuscriptet var gjort fast, efterat det forlængst var faldet af, men han gjorde intet Forsøg paa at afryste det; tvertimod holdt han sig ganske rolig, for at beholde det uskadt paa sig, og bekjæmpede paa denne Maade alle onde Dæmoner, der lokkede ham fra Primulas skjønne Dine. Endelig bleve Fluerne trætte, og det faldt hende ind, at hun i denne Aftens Forstyrrelse havde glemt at vande sin lille Blomsterhauge. Hurtig greb hun efter sin Vandkande, løb hen og fyldte den ved Brønden, og oversprøitede Blomsterne af dens fine Huller, som med en Nattedug, medens Fuldmaanen lyste for hende, og en Sankt Hans Orm, som et straalende Stjernebillede, havde sat sig paa hendes Hoved. Fra et nærliggende Borgerhuus klang den muntre Musik ved en Aftendands, som om der blev bragt hende en Serenade til hendes Bryllupsfest med Jan, thi i denne Tanke havde hendes Bekymring for ham tabt sig. Da lød der en Basstemme fra en af Gudernes Løvhytter. Det var Brandan, som der ventede paa sin Ledsager; han foredrog en Blomster-Idyl, og morede sig over Ekkoet fra en Gavl, der vel ikke var bygget til denne Hensigt, men sikkert ikke opfyldte nogen bedre, og ret tydeligt gjentog alle Rimene efter ham:

"Aftenvinden vifter ned,
Bringer Skjønhed Søvnens Fred,
Lyset slukker.
Men den fulde Maanes Glands
Vækker Blomster op til Dands;

Diet hver oplukker.
Blomster springe ud af Seng,
Vaske sig i Dug paa Eng,
Peent sig smykke;
Mangt et blødt og kruset Blad,
Nys udfoldet, ahner glad
Amor at henrykke.
Hver i Bækkens Speil sig seer,
Om til Dands hun pyntet er,
Om hun funkler;
Bækken glatter sig til Smiil,
Hvidker hver, der lytter til:
"Alle Du fordunkler."
Alle Blomster søsterlig
Hilse, kysse, favne sig,
Omt i Ringen.
Hver kun venter skjelmske Gud,
Ham, der stundom spotter ud,
Men vist glemmer Ingen.
Nattergal er buden med,
Sidder skjult, men flux bered
Op at spille;
Hvert et Haugebeed i Vaar
Fuldt af Dandseherrer staaer,
Klædt til Høitidsgilde.
Men saa koldt de Damer see
Paa hver Kavaleer in spe,
Kry de kneiser:
Thi en Gud vel gjelder meer
End den hele Naboehær,
Som til Dands sig reiser. —
Hjemme sidder Natviol,
Glemt og bange, taus paa Stoel,
Tør ei dandse;

Den Beskednes Duft er sød,
En Sankt Hans Orm fanger Glød,
Kan af Hast ei sandse.
Amor er den lyse Orm,
Og hans Skin selv stærke Storm
Klarhed bringer;
Selv sin Dame lyser han
Ud til Dandsens Fryd paa Stand;
Hver sig rask nu svinger.
Samdrægt var i broget Sal,
Tvedragt kom, til Alles Qval,
Med de Tvende;
Knap hos Een man Guden saae,
Jalousie flux proved paa
Ham at faae fra hende.
Lille Gaaseblomst ei veed,
Qiet viser, hun er vred,
Høist forlegen;
Steds at lee saa ilde klæ'er,
Heelt bedrøvet hun sig teer,
Kommer reent af Legen.
„Skjøndt vi har langt meer Forstand
End det kjære Barn forsand,"
Skreg Peone,
„Aldrig dog vi tænkte paa
Amor selv at vinde saa
Paa hans Guddomsthrone.
Men vi sidde eensomt her,
Duftløs, puurt, vort rene Skjær,
Ingen lokker."
Tyst og sukker Lilien mild,
Ingen hende kaare vil,
Trods de store Klokker.
Tulipan, som Fugl paa Qvist,

Bugger harmfuld sig, med List,
Mod Narcisse,
Rækker Munden hen, og kan
Tale smukt om Ære, Stand,
Og om Dyd tilvisse.
Rose lokker med sin Glød
Nattens Fugle til sit Skjød,
I sin Vrede;
Rækker hver en Torneqvist,
At han sporer Guden vist,
Blod skal Kogret væde.
Ridderspore, Stormhat hun
Kaarer i sin Vildheds Stund,
Til at fægte.
Tusendgyldenurt i Sold
Byder vel den Skjoldmøe bold
Sine tappre Knægte.
Lig den høie, dunkle Stad,
Leiret tæt, med Mures Rad,
Trindt vor Have:
Skin af Stilhed, føie Larm,
Nid slaaer Lys, sig selv til Harm,
Slaaer hvert Sværd af Lave.
Men med lette Pileskud
Skrømmer Trodset Elskovs Gud,
Snar til Raade.
"Man min Færd forstyrrer ei,
Hver sin Stymper under jeg,
Jeg er Gud for Raade."
Natviol sig hæver mild,
Blidt bestøver Amors Ild
Hendes Kinder.
Guden fryder Alles Bryst,
Und i Dag mig da min Lyst,

Bram foruden Hinder.
Næste Dag en anden er,
Lad ham nærmes da Enhver
Frit som Frier,
Viser kun at I er værd,
Denne Elskov, i hvis Skjær
Een sig Alle vier."

„Videre, videre," raabte den gamle Herre, der havde nærmet sig ham med Værten, „saaledes maa man hemmelig liste sig til at høre Dem." Med forandret Stemme, liig en amsterdamsk første Sangerindes affecterede Maneer, sang Brandan videre:

„Du, Peone, klog betænk,
At Du vandt den gyldne Skjænk —
Sløret vige!
Flammen vifter hist jo brat,
Hvor er gjemt den rige Skat,
Tag Din Frier, Pige!
Rose, see Din Stjernes Spil,
En Komet den være vil,
Den vil skyde.
Spænd de blode Blades Net;
For Din Fod, om ei i det,
Kan dens Ild Du tyde!
Hvide Lilie, see herned,
Staaer Du ei paa Gravens Bred,
See dog Flammen;
Lys og vild, som Logtemand,
Synker i Dit Bæger han, —
Nat Jer bringer sammen."

„Det var nu igjen et af Deres ondskabsfulde Indfald," sagde den tykke Herre, „man maae stjæle sig

dertil, naar man vil høre noget af Dem; skriv dog op hvad jeg før hørte Dem synge." — "Ak, gamle Ven," sagde Brandan, "De vilde maaskee være den første, der dadlede disse Vers for Vendinger, som have glædet mig alene fordi de ikke ere sædvanlige; det er ikke længer tilladt at digte, fordi det ikke længer er tilladt at være fri, ihvad I endog maatte sige om vor nybagte Republik. Naar Alt kommer til Alt, gives der dog kun een levende Digter, og det er netop den Jan Vos, som jeg søger; for ham lykkes Alt, medens kun Enkeltheder forme sig for mig, og ham er det, jeg, af en dunkel Ahnelse, her mener at finde." — "Jeg ønsker, at De maa være ligesaa heldig som jeg," svarede den gamle Herre; "denne gode Mand, Værten i Huset, forpligter sig til at gjemme hiin Tulipan, og vil i Morgen her sætte den til offentlig Auction til Bedste for Eierinden. Saaledes kan jeg nu sove rolig; men see dog engang rigtigt paa Tulipanen! saa tydeligt kunde man selv paa Hopes skjønne Exemplar ikke skjelne Enkhuisens Flag; seer De de tre Sild og de tre Stjerner i blaat Feldt, det er den skjønneste Admiral van Enkhuisen, jeg nogetsteds er stødt paa, og jeg maatte eie den, selv om jeg ikke havde lovet at skaffe den tilveie til i Overmorgen."

Værten tog vaersomt Potten ud af Rækken i den lille Hauge, og bar den, med omhyggelig Hjelp af den gamle Herre og Brandan, op i Huset, uden at Primula, der troede sig krænket ved Tabet af den skjønne Blomst, vovede at gjøre nogen Modsigelse.

Hun tænkte kun paa Blomstens Skjønhed, men vidste intet om dens høie Værd, der ved det besynderlige Liebhaberie havde foranlediget et Slags Kjøbslutninger om Leverance til en vis Tid, ligesom nu med Statspapirer, i det Enhver, efter sin Formodning om den vordende Priis, lovede at levere en eller anden Tulipan, men ikke kunde bekymre sig om selv at opelske den; hvorimod han paa Auctioner nu saa fordeelagtigt som muligt opfyldte sit Løfte, eller ogsaa i de fleste Tilfælde vandt eller tabte, eftersom Prisen ved disse Auctioner var steget eller faldet, saa at en saadan Auction bestemte Coursen. Ved deslige Speculationer tænke man sig det Tilfælde, at en af de meest yndede Arter tilfældigviis ganske er udebleven, saa at følgelig de, der havde lovet at levere den til en vis Priis, slet ikke kunne opfylde deres Løfte. Da stiger Tabet uden Maal og Grændser, thi Modparten kan fordre hvad han vil, og i denne Stilling befandt den gamle Herre sig med denne Admiral van Enkhuisen, som han havde lovet at præstere for 20,000 Pund, uden til denne Dag i hele Holland at kunne skaffe en Tulipan af denne Art tilveie, fordi en uventet Nattefrost havde skadet Haugerne. Primula trøstede sig snart over det lille Tab, ved Erindringen om de større Bekymringer der martrede hende, og begge vege igjen for Trætheden, der, uden at binde sig til den strænge Vaagepligt, bemægtigede sig Primula, strax efterat hun havde sat sig paa Gulvet ved Siden af Hemkengriper; den bortfjernede hendes Aand paa lange Reiser, og lod Legemet blive fængslet til-

bage, som et Pant paa, at den til rette Tid igjen vilde indfinde sig og indløse det. Hemkengriper udstod imidlertid de heftigste Sjælskampe. Han havde hidtil, i sin egensindige Afsondring fra Verden, kunnet spotte, i det skjønneste Latin, over mangehaande af sine Collegers Familieforhold og Forliebelser, uden at maatte befrygte lignende Bebreidelser. Denne Nat kunde give ham til Priis for enhver Spot, og allerede dicterede han sig selv til egen Oval, Breve, Vers, Elegier, der vilde komme i Omløb om denne Tildragelse. Hurtigt undertryktes denne Aandsvirksomhed af det glade Ønske, at tilbyde den Slumrende et bedre Leie end de haarde Brædder, ja han følte sig saa beklemt og ængstet, at det slet ikke var noget Under, at et af de Baand sprang, hvormed han endnu troede Manuscriptet befæstet paa sig. En ny Skræk bragte Blodet til at stivnes i hans Aarer, da han søgte at spænde dette Baand fast, og ikke længer fandt sit Manuscript, men kun det tomme Belte, der havde omgivet det. Hvem vil ikke tilgive ham den Vildhed, hvormed han nu greb om sig, fordi han troede det sjunket ned i Sengen; og hans dybe Suk, da han som en Perlefisker, der, istedet for en Perlemusling, dykker iveiret med et gammelt Potteskaar, istedetfor Manuscriptet med halv forbrændt Haand, løftede den omstødte Potte iveiret, hvori der var sat Kameelblomsthee til ham paa Gløder over et Fyrfad. „Tyve, Tyve!“ raabte det uvilkaarligt ud af ham, og Primula, opskrækket af dette Skrig, raabte uden videre

Eftertanke, blot af Angst, ligeledes: „Tyve, Tyve!“ — „Hvor er der Tyve?“ spurgte den ængstede Mand, der blev forskrækket for sin egen Skygge. — „Har I ikke seet dem?“ svarede Primula, „I raabte jo efter Tyvene, som om I var besat, med en Stemme værre end en Mandsperson? Nu, det var vel en Feber, drik noget af Theen, gode Kone, men den er jo vældtet.“ — Hemkengriper havde fattet sig, han sagde hende, at han havde tabt et Bundt Haandskrifter, som Herr Professoren, hos hvem han tjente, havde givet ham at bære bort.“ — „O, saa kan jeg hjelpe hende,“ raabte Primula, „oppe paa Loftet ligge endnu mange saadanne Skrifter, Studenterne kalde dem Hefter, som en ung Herre lod blive tilbage, da han løb bort for Gjeld; af dem kan hun i Morgen tage saa mange som hun behøver.“ — „Nei,“ sagde han, „to Haandskrifter ere ligesaa lidet et og det samme som to Mennesker, og jeg er forloren, dersom jeg ikke gjenfinder min Herres Værker, ja den hele Verden er paa en vis Maade forloren derved. Veed hun vel hvad Verdens Undergang har at sige?“ — „Ih ja vist, det er jo ikke andet end den yderste Dag.“ — „Ikke andet! Verdens Undergang er Tabet af alt det, som Historien i saa lang Tid har dannet af synlige Spor paa dens Virken, af de menneskelige Tankers Tegn, og hvad andet er det vel, naar et heelt Menneskelivs Arbeide forgaaer?“ — „Jeg forstaaer ikke hendes Historie, hun maa nok have en curios Historie; men vi ville dog søge om det Skriverie.“ — Taknemmelig omfavnede Hemkengriper hende,

og et Lyn af det Jordiske gjennemlyste hans Indres tomme Rum, og der saae det forskrækkeligt ud. Men begge søgte forgjæves, saavel i Stuen som i Haugen; der var intet at finde. Han greb nu, som paa den yderste Dag, efter sit Hoved, efter sine Lemmer, og de vare endnu alle forhaanden; men uden dem *intet* i den hele Verden; thi han forägtede alle Andre i sit Fag, og dette Fag var hans Verden, og denne Verden skulde han nu paa ny oplive med sit Arbeide, thi hans Hukommelse var ham ikke tro. Da faldt Jan ham ind, hvis jernstærke Hukommelse ofte havde sat ham i Forundring, naar han tidt ud af Hovedet havde læst de latinske Dictater for ham, ligesom og hans Skarpsindighed, hvormed han efterhaanden havde gjættet deres Indhold; og paa Øieblikket var al Vrede glemt; ved ham, og i Forening med ham, haabede han i faa Aar at bringe Alt i det Rene igjen; idetmindste var han vis paa, at Jan ikke havde glemt en eneste af hans græske Forbedringer, og disse udgjorde ikke alene Hoveddelen, men syntes ham endog vigtigere end de gamle Grækeres Værker, da de, efter hans Mening, først havde bibragt disse nogen Forstand. — I den høie Følelse af denne Trøst sagde han mildt til Primula: „Jeg vil ikke forføre Dig: naar mit Arbeide er til Ende, saa vil jeg gifte Dig, og Du skal leve salige Dage.“ — „Ja, ja, kjære Kone,“ sagde Primula beroligende, „hold hun sig kun stille, Anfaldet vil nok gaae over. — Jeg er dog glad ved at hun ikke raser mere. Hun kan være en ret god Kone,

men hun ængster mig forskrækkelig, og det er mig kjært at denne Nat er forbi, og at jeg hører Moder paa Trappen."

Neppe var Moderen traadt ind, før Primula med den blanke Malkebøtte ilede ned til Stalden, og til sin daglige Dont, hvorved hun næsten glemte denne Nats Forstyrrelser. Først efter et Par Timers Forløb kom hun igjen tilbage paa Værelset, og bragte Morgensuppen. Den Fremmede fandt hun skrivende; men hendes Moder traadte høitidelig hen imod hende, greb hendes Haand og lagde den i den Fremmedes ikke-skrivende Haand. "Hermed ere I forlovede," udbrød Moderen, "og min Forbandelse ramme Dig, hvis Du modsiger min Villie; hvorimod min Velsignelse skal følge Dig, naar Du gjør denne Mand lykkelig, som han fortjener det." — "En Mand, denne Kone?" stammede Primula. — "Nu ja," svarede den Gamle, "hver Mand har sine Særheder, denne rige Herr Professor Hemkengriper, der tilforn daglig besøgte vort Huus, blev fordrevet derfra af sin Arvefjende; desuagtet kom han forklædt, for at see hvorledes Du er skudt iveiret. Hold Dig smukt lige, Du har bedre Lykke end Forstand, han vil gjøre Dig til Fru Professors, og det er meget. Næk ham altsaa Haanden med det Gode, I ere forlovede Folk." — Primula vægrede sig ikke, hun troede at forstaae hvad Moderen vilde, pegede med den ene Finger paa sin Pande, nikkede og loe; derpaa sagde hun muntert: "Nu for mig gjerne, min vakkre Herr Brudgom, men

De maa bare ikke studere over Deres Kræfter." Hemkengriper lagde Papirerne sammen, hans første Erindringer af det tabte Hefte, svor Troskab og Hengivenhed, og stak hende en Ring paa Fingeren, i det han omt kyssede hendes Haand, anbefalede sig til hendes Kjærlighed, og lovede snart at komme igjen. Alt drev ham til Hastværk, og Moderen forbød Primula at lade Gaardskarlen følge med ham, hvilket Datteren hemmelig foreslog; thi Herren var ved sin fulde Samling.

Hemkengriper fandt, ved sin Hjemkomst, som han iværksatte uforstyrret, den gamle Bathseba svømmende i Taarer. Han meente, det var paa Grund af hans Udeblivelse, men hun klagede kun over, at Jan var bleven arresteret for et Mord og skulde bøde derfor med Livet. "Saa vilde Alt være tabt," raabte Hemkengriper, "uden hans Hjelp vil jeg ikke huske Halvdelen af hvad jeg dicterede ham." I Hast lod han sig omklæde, og ilede hen til Stadens Borgemester, der modtog ham høitideligt, og hilste ham med en ziirlig Tale, men kuns kunde give ham lidet Haab for Jan. "Den Haardtsaarede er en Søn af Ruiter, Straaten & Compagnie, og nedstammer, paa Modreneside, fra Dedem; Fader og Søn i Amsterdam, og Jan har aldrig havt hverken Fader og Moder, han er ingen academisk Borger, han vil falde Staden til Byrde ved sin Henrettelse. Kan I skaffe ham et Matrikel saa er han frelst, saa gjelder det for en lille Excesse, og I sparer Staden for store Omkost-

ninger." — "Han er Student," skreeg Hemkengriper, "jeg giver mit Ord derpaa, jeg har optaget ham, og ingen herværende Magistrat har Ret til at dømme ham, ja jeg forklager Staden, fordi den har krænket hans Rettigheder." — „Volenti non fit injuria," svarede Borgemesteren; "den unge Mand har udgivet sig for en Glarmestersvend, og saaledes har man ikke kunnet gaae anderledes frem imod ham."

Hemkengriper ilede hen i Fængselet, hvor Jan bleg og stiv saae paa en Snor, der hang ned fra et Hefte Papiir. "Du skal hænges, stakkels Dreng," raabte Hemkengriper. — "Vel," svarede Jan, "saa sparer man mig Uleiligheden, og denne Snor bærer mig desuden ikke. I denne Snor sendte Elzevir mig min Icarus tilbage, og lod mig sige, at han ikke kunde trykke mit Værk, med mindre I vilde levere en Fortale dertil; uden en saadan Anbefaling vilde han ikke engang gjøre sig den Uleilighed at læse det igjennem. En halv Time var nok til at sende det frem og tilbage, — og dog beroede min Caution, min Frihed, mit Livs Hæder derpaa." — "Fortale, latinske Lovdigte," raabte Hemkengriper, "vil jeg tilføie; det er et kosteligt Værk; selv de Gamle havde intet, der kunde sammenlignes dermed, og hvad ville de nyere Stympere opvise derimod?" — Hemkengriper spurgte nu om en græsk Emendation, og Jan vidste strax at anføre den. — "Victoria," raabte Hemkengriper, "jeg befrier Dig, men Du maa love mig Adskilligt; Du maa hjelpe mig troligt i mit Arbeide at gjennudføre det

tabte Værk; thi kun Himmelen veed om jeg nogensinde mere vil finde det af Din Haand afskrevne store Arbeide, da jeg, formedelst Misundere og literaire Tyve, ikke engang tør publicere Tabet ved Trommeslag, men kun tør betjene mig af tause og paalidelige Folk til Efterforskning." — Jan havde ingen Tid til at besinde sig, saa hjertestyrkende var ham dette Forslag, han var begeistret af Hemkengripers Godhed. "Men endnu en Ting," vedblev denne, "Du maa heller ikke gifte Dig, hvis Du vil blive en stor Digter. Det maa Du tilsværge mig, Jan, saa seer Du Din Icarus udgaae fra Pressen hos Elzevir, trykt i Octav paa fineste Papiir med et Titelkobber, og jeg selv udvælger en skjøn Antike til dette Titelkobber, ja i alt Fald ogsaa et Kort, for noie at betegne Dædalus's Vei, og Soehulens sandsynlige Beliggenhed. Jeg lader Bogen indbinde med forgyldt Snit i Pergament, hvorpaa Laurbærgrene ere indpressede." — "Skulde jeg opleve det?" sukkede Jan, og saae, under alle sine Lidelser, i Aanden den lille Bog staae for sig. — "Men alt Elskovsfjas maa Du lade fare," vedblev Hemkengriper, "eller idetmindste maa Du drive det ganske i Stilhed, beholde det for Dig selv, og i det høieste udaande det i Tragoedien under et fremmed Navn." — "Vel," sagde Jan, "det er min Skjæbne, jeg behøver ikke at besværge det, det hviler alt over mit Hoved. Min Kjærlighed forbliver eensom, ligesom Soelstraalen, thi den finder ikke heller sin Lige, der kan nærme sig den, men Alle gaae bestandig videre fra

hinanden, jo længere de komme fra Solen, — det var saa skjønt i Soelskinnet, og her er det mørkt og koldt, og jeg veed nu ogsaa hvad et Fængsel er. Kun Medlidenhed vækker jeg, selv naar jeg bliver fri; fattig, forladt, beskjæmmet, forfulgt, uden at kjende mine Fjender, — hvilken Pige vilde ægte mig? Jeg gaaer tilsøes — har I intet sværere at fordre, der er mit Haandslag paa, at jeg ikke giver mig, det koster intet, thi jeg kunde ligesaa let love, at jeg ikke vilde springe igjennem denne Væg." — "Vel," sagde Mesteren, "Du er bleven forstandig, Dit Haandslag er mig nok, og jeg iler til Borgemesteren, for at indlede Din Befrielse dermed, at jeg lader Dig bringe i et lyst Fængsel, hvor Du uforstyrret kan fremme mine Arbeider."

Dermed tog han Afskeed, og tænkte for bestandig at have tilegnet sig Jan, og skilt ham fra Primula. Thi at denne havde besvaret Storkeposten med hine Tavler, var strax ved hendes Navn faldet hans kritiske Sands ind, og havde bidraget til hans Giftermaals-Beslutning. Da han ønskede at indlades til Borgemesteren, var det, formedelst Trængselen af Folk, ikke muligt strax at slippe igjennem; hvorfor han endnu gik en Timestid hen til Grækeren, for at tale om et ventet Manuscript, som vel var kommet, men som denne ikke vovede at aabne, førend det var trukket igjennem Eddike, fordi det var sendt fra en forpestet Egn, medens Hemkengriper aldeles forbød denne Eddike, som fordærvelig for Skriftet. De kunde ikke

enes, og Hemkengriper vendte tilbage til Borgemesteren, der til hans Forundring forsikkrede ham, at Jan var bleven løsladt af Fængselet ved en ham ubekjendt Piges Caution; ligesom der ogsaa sildigere var indløbet den Efterretning, at Studentens Saar ingenlunde lod befrygte Livsfare, og at kun Tabet af Blod ved den første Forbinding, havde foranlediget denne Frygt. — „Hvilken Pige?" tænkte Hemkengriper, „maaskee Bathseba? Hun holder meget af ham, han maa til Tak derfor ægte hende, jeg løser ham fra hans Løfte med Hensyn til hende, saa bliver jeg fri for deres Bebreidelser ved mit Giftermaal. Eller var det Primula?" — Dette Spørgsmaal qvælede ham saaledes, at han ilede hen til Dulen, for at skaffe sig critisk Oplysning.

Det var virkelig Primula, der havde befriet Jan. Dristigt traadte hun hen til Husherren, erindrede ham om, at hun vel havde hørt ymte, hvorledes han vilde sælge hendes Tulipan ved Auction, og at denne var noget værd; han skulde forstrække hende med tre hundrede Gylden derpaa; hvilken Sum hun behøvede til Caution for Jan. Husherren kunde intet afslaae hende; hun havde saadant et eget Væsen naar hun bad, og desuden greb hun uden Omstændigheder efter hans Pengepose, og optalte Pengene før han endnu havde givet sit Samtykke. Taknemmelig tænkte hun paa de Ord, „Hjelp Dig selv: Dig hjelper Gud." Daglig øvet i Samqvem med Folk af alle Slags gjennembred hun som en Regentinde Trængselen ved

Borgemesterens Dør, i det hun tilraabte en hende velbekjendt Skjæst, en Raadstuetjener, at han strax skulde skaffe hende Plads. Da hun var kommen op af Trappen bekymrede hun sig ikke længe om at melde sig, men traadte lige ind i Borgemesterens Værelse, medens hundrede Mennesker ventede udenfor det. Manden vilde allerede til at blive vred, men et Blik afvæbnede ham; hun fortalte sin Nød, at hun igaar ikke havde havt de tre hundrede Gylden, for at sige god for sin Brudgom; men nu var hun forsynet dermed, og talte dem op paa Bordet. Borgemesteren vilde gjøre Omstændigheder: det var for sildig; men hun trykkede ham sin Pegefinger paa Munden, saa at han maatte kysse den og tie. Hun rakte ham den dyppede Pen og Papiir, hun førte hans Haand, for at han skulde udfærdige Løsladelses-Ordren. Nu tænkte han at faae sig nogle dygtige Smækkys som skyldigt Gebyhr, men venligt smilende, løsrev hun sig med de Ord: „Det haster," og inden han endnu kunde svare, var hun forlængst saa langt borte, at han ikke kunde naae hende, og ude af Døren.

Saaledes var Jan befriet, og nu sad hun med ham i den største Salighed paa den lille Bænk i Blomsterhaugen, og saae uforstyrret paa de smaae Storke; thi Moderen var gaaet ud, for i Hemkengripers Huus at gjøre sine Rettigheder som tilkommende Svigermoder gjeldende. Hemkengriper blev, da han naaede Indgangen til Dulen, standset af en ganske anden Længsel, end den, der havde drevet ham

derhen. I den store Forstue var nemlig et Antal Mennesker forsamlet omkring et grønt Bord, hvorpaa der stod en Tulipan i en flet Leerpotte, hvilet ved Underlaget af en heftet Bog, og belyst af et Voxlys, ved hvis Udslukning efter Landets Skik Hammerslaget skeer paa Auctioner. En Auctionarius forkyndte lydeligt og langsomt de Omkringstaaendes Bud, medens en Retsbetjent med hvid Stav haandhævede Orden, hvor den ved Trængsel blev forstyrret. Hemkengriper gjenkjendte sit tabte Manuskript paa Heftningens røde Pergamentstribe, som Pottens Underlag, og rakte uvilkaarlig efter det, uden i glad Overraskelse at tænke paa, at Blomsterpotten, han vilde løfte af som en Papiirtvinger, kunde være en Gjenstand for almindelig Nysgjerrighed og for selve Auctionen. Da han netop vilde tage den bort, for at komme til sin Skat, belærede et vægtigt Slag af den hvide Stav, der faldt paa hans Haand, ham, at han ikke burde have overhørt Retsbetjentens advarende Stemme. "Haanden væk!" raabte Manden, "I maa være hvem I vil, Godset staaer under Stadens Garantie til offentlig Auction." Hemkengriper truede, og forlangte sin Eiendom tilbage, men Dommeren paabød ham Stilhed indtil Auctionen var forbi, da han saa kunde fremkomme med sin Indsigelse. Bilderdick lod et Par Ord falde om uredelige Kneb, for at forstyrre Liebhaberne i Besiddelsen, og de andre Medbydende lode nogle Ord falde om at kaste den Paatrængende paa Døren, hvorfor Hemkengriper maatte føie sig i Omstændighederne.

Ogsaa fandt han sig smigret ved, at der allerede var bleven budet over 20,000 Pund, som han meente, for hans Manuscript, og da han ikke troede at tabe noget derved, drev han det iveiret for den gamle Herr Bilderdick til 50,000 Pund, da denne endelig viste sig resolveret til at opgive det længe forfægtede Slag. Allerede vilde Dommeren kundgjøre Tilslaget med Stadens Nogle, da den gamle Herre, som en smidig Dandser, dreiede sig i Flugten, og endnu bød tusinde Pund. Sikkert en af Zahnebrekers Mellemhandlere, tænkte Hemkengriper, en af vore bekjendte Lærde er det ikke — og bød Tusinde til: da løb den gamle Herre derfra, som en Mand, der vil frelse sig i en stigende Oversvømmelse, uden at see sig om, thi hans Liebhaberie havde vundet en saadan Overvægt over hans Fordeel, at han reent forglemte, hvor meget høiere han maatte betale Blomstercoursen, jo høiere han drev Blomsten. Men dog vendte han, sig for at byde over, da Vorlyset slukkedes, og Hammerslaget lød, og han vendte sig bort, med et Ansigt som en haablos Fordømt, medens Hemkengriper greb efter Blomsterpotten, for at løfte den af Manuscriptet. Men et nyt: „Haanden væk!“ belærede ham, at han først maatte optælle sine Penge. „Det er min Eiendom, som er stjaalen fra mig,“ skreeg han vred. — „Kan gjerne være,“ sagde Dommeren kold, „men først maa I stille Sikkerhed for Eders høie Bud; siden kan I lægge Beslag paa Pengene og det Tilslagne.“ — „Jeg kan betale,“ sagde Hemkengriper, „og byder ovenikjøbet ti Dukater som

Forærring, naar I vil forvare min Eiendom til jeg kommer tilbage, saa at Ingen seer i den." — "Det er et besynderligt Liebhaberie," sagde Dommeren, da han [illegible] "men for ti Dukater kan jeg sagtens tjene ham i at tildække Blomsten." Til denne Hensigt rev han et Ark af Heftet, og stak det med Naale fast om Blomsten. "Ha," sagde Dommeren derpaa, "jeg skal vaage over Lovene, og overtræder dem selv af Overilelse; men jeg skal erstatte det igjen. Jeg har i Tanker revet et Par Blade af dette Hefte her, som sandsynligviis tilhørte en af Slagsbrødrene, og som skulde bortauctioneres til Bedste for Retten. Hvad vil man byde, hvis Bladene vare der endnu?" — "Ingenting, Herre," raabte en Student, "det er intet ordentligt Hefte, det er allehaande Smørerier, Anmærkninger, som Ingen kan bruge uden Forfatteren." — "Det kan altsammen bruges," svarede en Smørhandler, "det har et godt Format, men for det ene Ark mere eller mindre, byder jeg ikke en Styver høiere." Hemkengripers Haandskrift blev til Spot kastet som en Bolt frem og tilbage over Bordet, og Smørhandleren bod alene efter Vægten, som han skjønnede ved at veie det i Haanden, otte Styver. Brandan, der netop ogsaa var kommen til, bod af Spog eller gammelt Liebhaberie for philologisk Begynderværk, endnu en Styver til, og fik Tilslaget uden Indsigelse. Han betalte; den samvittighedsfulde Dommer tilføiede endnu en Styver for det Udrevne, og saaledes var det udødelige Værk solgt for ti Styver, og blev af Bran-

dan gjennembladet i et Lysthuus, hvor det morede ham at sætte sig tilbage i den gamle Tid.

Primula og Jan lærte imidlertid at tale med hinanden, ligesom Børn lære deres Modersmaal; idet de oftere gjentoge mange Spørgsmaale til hinanden, og slet ikke mærkede, at de var de samme, som Øieblikket i Forveien vare blevne besvarede. Det var deres første Samtale, og deslige Samtaler ere vanskelige at efterskrive, thi Ordene fremtræde kun som Accompagnement, og, ligesom ved Pauker, er det meste Pause, medens Øinene brilliere som Duetsangere og det Øne ikke vil staae tilbage for det Andet. Usle Ord, hvad ville I vel i en saadan Stund? Lugslidte Klæder til en saadan høi Fest! Og desuagtet seer jeg Himlens Blaa over dem, som de sidde der i den lille Blomsterhauge, nysgjerrig gjennemskuet af smaa vingede Hoveder, der hurtigt have flettet et Løvtag af sammenføiede Straaler, som et Net over dem, der sætte sig fast paa Knuderne, uvilkaarligt efterligne de Elskendes Gebærder mellem hverandre, afspeile deres Blikke, og derved føle sig endnu saligere i deres Salighed. De Himmelske forglemme sig undertiden i en saadan Beskuelse, og blive synlige for Jorden. Den lille Blomsterhauge var Middelpunktet for denne Samtale, thi Jan fortalte, hvorledes han altid med stor Længsel havde stirret over paa den, som paa et Stjernebeed, omendskjøndt han aldrig havde seet Gartnersken i den. „Det var af Angest," sagde hun, „for at I kunde falde ned fra Storkereden, at jeg skjulte mig,

svøbte mig endnu et Tørklæde om Hovedet, og kun saae derhen i enkelte Øieblikke. I vilde netop have styrtet ned imellem mine Blomster, og skulde det ikke gjøre mig ondt? See kun," vedblev hun, "Solen brænder i Dag ret stærkt, bare jeg havde Papirskjærme til mine Negliker." Uden at betænke sig fremtog Jan sin Icarus, rakte hende Arkene, for at hun kunde gjøre Papirstutter deraf, og eftergjorde saa godt han kunde de færdige Haandgreb, for ret hurtigt at bevare de kostelige store Knopper for at de ikke skulde briste. Arbeidet var til Ende, og den hele Icarus opbrugt dertil, da Primula læste nogle Linier, fulde af Kjærlighed, der fra Papirsskjærmene vendte Blikket mod Solen; det var Musens Skildring af den eensomme Icarus's Længsel i sit Værksted, og hvorledes nu, da Storken kommer med den sidste Tavle, hans Beslutning bemægtiger sig hans hele Sjæl: et Sted af dyb inderlig Følelse, hvorved Hjertets Diger vel ogsaa nu maatte brydes. "O," raabte hun, "naar jeg vidste hvem der havde skrevet dette, saa maatte jeg kysse ham; han vilde være mig endnu kjærere end I, ihvormeget jeg end holder af Eder. Nu, I veed at jeg elsker Eder; men, hvorledes skal jeg udtrykke det, dette er som Sjæl af min Sjæl, det er den synlige Form af det Usynlige, som kun sjeldent og hemmelig, nærmer sig os, og dog maaskee er vor Eiendom, eller engang vil blive det. Jan, der er ikke Sands i hvad jeg taler, men jeg kan ikke anderledes, jeg har ret, om jeg end ikke veed at sige noget ret!" — Men

Jan reiste sig og troede, hævet og opløftet, at svæve i Luften, han lagde hendes Hænder om sin Pande, og raabte, med samme Følelse som en af Keiserhaand kronet Digter: „See, nu har jeg Krandsen, og mit Dieblik har jeg levet, og haaret min Blomst, og hisset vil den modnes som Frugt. Det er mig, der skrev disse Ord, og mig har Du rost som en Fremmed, og Dig har jeg gjennemtrængt med Sjælen i mig. Lad nu kun dette Skrift forgaae, ingen Elzevir trykke det, Verden ikke ahne det: min Kunst har opfyldt Verden i eet Hjerte, og disse Ord, fødte i mig, ere faldne for Dig som villigt Offer, og ere opstandne i Dig til Taarer. Hvorledes? Vi have kysset hinanden i Aanden, og dette Læbernes Tegn — denne sagte Biesurren i den søde Livskalk — skal ikke fattes os."

„Men heller ikke Krandsen skal fattes, da den Skjønne med blid Rødme sænker sine Arme," raabte Brandan, og satte en sammenflettet Laurbærgreen paa Jans Pande, hvornæst han ivrigt bestræbte sig for at tage Papirstutterne af Reglikerne, at samle Arkene og ordne dem paa ny. „Jeg har beluret Eder," vedblev han, „thi saaledes maa jeg som Skuespiller pligtmæssig belure Verden, og hvert Ord, som denne kjære Sjæl læste paa Papirerne, overtydede mig om, at kun Du kunde være den Jan, hvis Skuespil henriver hele Amsterdam, og for hvis Skyld jeg er hidreist, fordi Stykkerne blive indsendte herfra; han, hvem vort hele Skuespil hylder som sin Skaber, der

for enhver Priis maa blive vor, der maa anføre os imod den fra Udlandet indstrømmende Unatur, imod denne Gjendøber, imod Vondel." — "Jan Vos, hedder jeg," sagde Jan, "omendskjøndt jeg her kun er altfor bekjendt under Navnet Secundus; jeg har vel ogsaa skrevet Skuespil, men min strænge Lærer, Hemkengriper, har saa godt som sønderrevet dem for mine Øine; jeg kan ikke begribe Eders Tale, omendskjøndt den virker velgjørende paa mig, og ikke modtage Eders Krands, omendskjøndt den venlig dækker min Pande." — Ved disse Ord vilde han tage Krandsen af Hovedet, men Primula hindrede ham deri, med de Ord: "Den sidder saa fast paa Din Pande, som en Seiervinder paa sin Seiershest, den klæder Dig saa godt som om den havde slaget Rødder til Dit Hjerte; jeg lider ikke at Du kaster den fra Dig. Hør kun, den fremmede Herre taler saa ærligt, hvem kan vide hvad Hemkengriper hemmelig har gjort imod Dig. Siig, Herre, hvorledes heed da hine Skuespil, der vandt saa stor Ære?" — "Frem for alle, Aran og Titus!" raabte Brandan. — "Mit første Værk," sagde Jan, og tilføiede Titus's Ord:

"Fremmed Blomst er Elskovs Glæde,
Lukket til om Dagen klar,
Kun ved Nat i Tempelsæde,
Vorder Drommen aabenbar.
Elskov er en fremmed Stemme,
Som forstyrrer Tankens Gang,
Saa i salig Harm vi glemme
Alt for Hjertets dybe Trang.
Elskov er et Uveirsmørke

I den klare Foraarsstund,
Held den Ridder, hvem med Styrke
Lynet lukker Maal og Mund.
Dybt i ham sig slutter inde
Hendes Øines Guddomsild,
Himmelstraaler sig forbinde,
Tordnen er ham Harpespil."

"O nu veed jeg først," raabte Brandan, "hvorledes dette Sted skal siges, hundrede Gange er jeg bleven beklappet derfor, og altid med Urette. Sikkerlig, naar I først er vor Directeur, skal I finde en lærvillig Discipel i mig, og — hvor skjønt vilde det ikke være, hvis Primula ikke vilde forsmaae i Aand og Sandhed at vise os hine herlige Qvinder, som Jan mægtigt lader tale i sine Ord, og til hvilke vore Skuespillerinder fattes Aandedrættet. Troe mig, i de faa Ord, som I for oplæste, udtalde en stor Skuespillerinde sig for mig." — "O hvor det vilde være skjønt," sagde Primula, og slog Øinene ned, "jeg bliver altid ret vel tilmode, naar jeg levende kan forelæse Folk noget saadant, og Moder udskjældte mig desaarsag for en Markskrigerinde, en Comoediantspillerinde. Hvem veed hvortil det endnu nytter mig, at jeg er skabt med dette Liebhaberie."

En heftig Ordstrid havde imidlertid reist sig ved Auctionsbordet, da Hemkengriper, ved Hjelp af sin gode Bathseba, havde bragt Pengesækkene derhen, og optalt Pengene. Manuskriptet holdt han for velforvaret, da han ikke længer saae det, og var derfor kun i Begyndelsen let forundret, da den indsvøbte

Tulipanpotte blev flyttet nærmere hen til ham. Men nu fik han Øie paa de velbekjendte Skrifttræk paa dette Papiirshylster, som netop viste en af hans skarpsindigste Hypotheser; da brød hans indædte Harme løs, og det varede længe førend Dommeren tydelig kunde forstaae Grunden dertil. Nu saae han vel den herskende Vildfarelse, men han pegede paa Auctionsplacaten, paa de Tilstedeværende, Alt godtgjorde, at Hemkengriper havde gjort Bud paa en sjelden Blomst, og ikke paa et Haandskrift. Og da han nu spurgte efter dette, og maatte høre, hvorledes det for nogle faa Stykker var blevet en Andens Eiendom, da kjendte hans Jammer over at han ikke alene havde mistet sine Tanker, men ogsaa sine Penge, ingen Grændser. Den ærlige Huusvært, der nu for første Gang saae ham uden lærd Stolthed og Haan i sin menneskelige Svaghed, kunde ikke afholde sig fra Medlidenhed; og trøstede ham med den Forsikkring, at Pengene kom tilbage til ham med Primula, der havde opelsket denne Tulipan, og hvem han ikke vilde afkræve det mindste for Jorden, hvori hun havde opklækket den, eller for det Vand, hvormed hun havde vandet Tulipanen. — „Det er en afskyelig skjøn Ting, denne Tulipan," sagde Hemkengriper, med Afsky, „den seer ud som om et Barn havde klippet den ud af broget Papir; den gad jeg ikke have skabt." — Bilderdick saae imidlertid ogsaa med Længsel hen til Blomsten, kunde endelig ikke længer holde sig, men sluttede sig til Brandan, der havde staaet denne Samtale nær-

mere, og spurgte Primula, hvorfra hun havde faaet Løget til denne Tulipan, og om der maaskee ikke skulde være et at faae endnu. Men Svaret gav kun liden Trøst; thi Primula berettede ham, hvorledes en skibbruden Matros, der havde faaet en Sild, var bleven meget opbragt over nogle Løg, som han havde frelst fra Søen i en peen lille Kasse, og som nu slet ikke smagte ham efter nogen Ting. Hun havde strax seet at de vare Tulipanløg og budt ham Madløg tilbytte, men desværre var der kun blevet denne Ene tilovers. — „Jeg vilde give tusinde Pund til," sagde Kjøbmanden bedrøvet, „at jeg blot ikke havde ladet mig afskrække, jeg kan ikke overleve en saadan Ærgrelse." Brandan omfavnede ham deeltagende, og førte ham bort, paa det at Synet af Blomsterhaugen ikke reent skulde knække hans Mod og sønderknuse ham.

I samme Øieblik traadte nu Hemkengriper, Agnes og Bathseba hen til de to Elskende, for at bevise dem, at Blomster ligesaa lidt som Træer vore i Himlen, at Himmelen ikke har noget Sæde paa Jorden og derfor ikke kan boesætte sig der for længere Tid. Agnes spurgte Jan, hvorledes han kunde fordriste sig til, saa fortrolig Haand i Haand at bramme med Primula for den hele Verden, da hun var og blev Hemkengripers Forlovede. Hemkengriper gjorde den stakkels Primula Bebreidelser, fordi hun kunde forglemme Ringen, der forenede dem sammen. Primula raabte forundret: „Saa er den gamle gale Kjerling virkelig bleven til en Mand!" Jan talde fast, men beskedent om sine

tidligere Rettigheder, og at han, som Brandan havde forsikkret ham, nu ogsaa kunde ernære Primula ved sine Aandsværker. Hemkengriper afviste denne Paastand med Stolthed, og sagde: "Du er en Mand paa Ingenting, men jeg er en Mand paa hundrede tusinde Ducater, og hvad der vil sige mere endnu: Du veed det Løfte Du gav mig, ikke at gifte Dig, da jeg befriede Dig af Dødsangst; Du har fraſagt Dig Primula." — Jan indvendte, at det ikke var ham, men Primula, der havde befriet ham; men Hemkengriper pegede paa den Ring, han havde sat paa Primulas Finger, og som omsluttede denne altfor fast, til at hun kunde rive den af; derpaa roste han sig af den Nat, han havde tilbragt hos hende, i det han opfordrede Primula til at nægte den, om hun kunde. Primula rødmede af Ærgrelse og taug af Stolthed, medens Jan afvexlende stirrede paa hende og paa Ringen, og blegnede. Allerede vilde Hemkengriper triumpherende gribe hendes Haand, da traadte Bathseba hen imellem dem og sagde: "Skammer I Eder ikke, lærde Herre, for Ungdommen, som I krænker med Eders onde Lyst? See dog den Liighed i Alder, som forener dem. Hvorfor skulde jeg skaane Eder længer, som jeg kun har gjort altfor længe? I veed ikke hvem I fornærmer, thi endnu ahner I ikke, at denne kjære unge Mand er Eders Søn." — "Søn, Søn," sagde Hemkengriper, "jeg veed ikke af nogen Søn at sige." — "Læs da denne Dødeseddel! Den forladte Moder, som I ved en saadan Ring førte i

Fordærvelse, maatte holde dette stakkels Barn hemmeligt, og anbringe det hos fremmede Mennesker, da I ellers truede med ganske at forstøde hende. Hvo, der efter en saadan Ondskab endnu fæster Lid til ham, han fortjener at styrtes i en saadan Elendighed, som den unge Mands Moder har lidt." — "Er han min Søn," svarede Hemkengriper opbragt, "saa har jeg saameget desstørre Ret over ham, og min Befaling maa være ham nok, at han frasiger sig alle Fordringer paa Primula. Gamle Synder ere afsonede, jeg frygtede for at komme i Vanrygte for Verdens Øine, og I har nu uden Skaansel tilintetgjort mit Rygte, og er derfor afskediget af min Tjeneste, omendskjøndt jeg vel af Mildhed fra Tid til anden vil sætte Noget ud for Eder. Og Du, Jan, tænk paa Din egen Fordeel. Jeg opdrager Dig til noget Stort, Du arbeider flittigt for mig, omendskjøndt ikke i mit Huus, jeg giver Dig Dit rigelige Udkomme, jeg udgiver Din Tragoedie med Fortale og Efterskrift; hvad er derimod Mængdens Bifald? Bort, Bathseba, bort fra mine Øine, Du opmuntrer ellers Drengen til Oprør imod sin Fader." — "Bort, bort," raabte den gamle Agnes, "hun er værre end en Hex; Ungdomssynder forglemmer Himmelen at optegne, men en gammel Kjærlings Ondskab staaer skrevet i Helvede med dobbelt Kridt." Den gamle Bathseba traadte forlegen et Skridt tilbage, og Jan saae sig betvungen af sit givne Ord, af den faderlige Magt og af Mistanke mod den Elskede. Men saa godt eller saa slet, som Mennesket tænker

sig det i sin Fryd og i sin Jammer, hænder det aldrig i Verden, og naar Nøden er størst, er Hjelpen nærmest.

Brandan havde forlængst med sit skarpe Gehør beluret den hele Samtale, medens han kun syntes sysselsat med Bilderdick. Han slog nu Manuskriptet op for sig, greb en stoppet Pibe, og læste deraf for sig selv: „Hvad er en Deus ex machina, sikkert maa det være et perpetuum mobile." — „Herre, det er mine Ideer," raabte Hemkengriper, „det er mit Haandskrift." — Kold viste Brandan ham bort fra sig, gjorde et Rift i Bladet, og nærmede sig den brændende Lampe, som stod til at tænde Piber ved. — „Holdt, holdt!" raabte Hemkengriper bønfaldende, „tag Alt, høistærede Mand, hvem jeg har talt blandt mine Tilhørere, kun ikke noget Blad af dette Mindesmærke om min Aand og min Flid." — „Hvad byder De mig vel?" spurgte Brandan. — „Hundrede tusinde Gylden!" skreg Hemkengriper. — „Pjalterie," svarede Brandan, „jeg har ikke været ti Aar omsonst i Indien, Penge har intet Værd for mig. Men jeg har saa mine egne Griller, jeg vil gjøre Mennesker lykkelige. Skal de to der, Jan og Primula, ikke ægte hinanden? Jeg forlanger det!" — Ved disse Ord gjorde han et større Rift i Bladet. — „Gjerne, gjerne, endnu idag; min Velsignelse hvile over Eder," raabte Hemkengriper, „kun denne Bog, denne Bog maa jeg have!" — „Og Tulipanen maa denne ærlige Mand, Herr Bilderdick, faae, der byder endnu et tusinde Pund mere end De

har givet?" vedblev Brandan. — "Baade Tulipanen og alle de Blomster jeg eier i min Humshauge," sagde Hemkengriper lettet. — "Og den gamle Bathseba skulde jages ud af Huset for den Troskab, hun har viist imod Eder og Eders Son?" vedblev Brandan. "Nei! I maa ægte hende, thi egentlig kan I ikke leve og bestaae uden hendes Omhu. Ja, hvis ikke Alt bedrager mig, saa var det et Moderblik, hun fæstede paa Jan; hun er Moder til den høithædrede Jan Vos, der ved sit Eftermæle vil hæve Eder og holde Eder flot paa Tidens Bølger. Ja, ægt hende for Sønnens Skyld, og vid, intet Navn er nu saa høit hædret i Holland, som denne Eders Sons, der styrtede Vondel ved den første Tone af sin Aand. Han er vor Scenes Skaber, han skal vorde dens Regent, ham overgiver jeg Herskerstaven, og I giver ham Blomsterpengene dertil."

Hemkengriper vilde betænke sig, men Ildprøven tillod ingen Opsættelse; endelig raabte han resolveert: "I ere kun komne mig i Forkjøbet; hvad jeg nu indvilliger Eder, var for længe siden en Plan hos mig selv. Jeg har befordret Jans Værker ud i Verden, jeg har opfyldt mit Ord imod Vondel. Nu velan, jeg har kun forstilt mig, jeg har villet prøve Eder, unge Mennesker! Bliver hinanden troe under Theatrets Forførelser, I træde ind i et farligt Liv. Dig, Bathseba, behøver jeg ikke at indskjærpe nogen Advarsel, Du bliver nu Kone i Huset, og Alting bliver ved det Gamle. Der, Herre, tag Eders Blomst, og

betal Eders Penge; Jan kan faae dem som et Forskud til det nye Theater, — nu, hid med Manuscriptet, eller jeg forgriber mig paa Eder!"

Skal jeg slutte her? Vil Nogen vide mere om de Elskende? Held dem, de have vel bestaaet en haard Prøvelse, og ile, i Forening med Brandan og Bilderdick, med Icarus og Tulipanen, til Amsterdam, for at indsamle en riig Bifaldshøst, thi at Primula snart som første Skuespillerinde i ægte Qvindelighed forherligede Jans Værker, hvo havde ikke ahnet det af hendes hele Væsen, især af den Maade hvorpaa hun befriede ham? Brandan fandt sig skuffet i sit Hidserie imod Vondel. Kun ved at foragte alle Øvrige, kunde han ære sine Udkaarne, ja det var endnu tvivlsomt, om han ikke egentligt kun beundrede, for at kunne foragte. Ganske anderledes var Jan Vos sindet, der blev en Beundrer af Vondel, da han havde læst hans Stykker, og endelig ogsaa hans Ven, da hans Iver havde smeltet den gamle Mands Isskorpe. Med heldige Forandringer bragte han igjen Gysbert, et af Vondels Stykker, paa Scenen, hvilket hans Ungdomsarbeider med Urette havde fortrængt. "I det gamle daarlige Tøi spiller jeg ikke," sagde Brandan ved Prøven til ham, "skulde vi gaae baglænds ligesom Krebsene, saa gaaer jeg heller fra Theatret!" — Jan kjendte allerede sin Vens lunefulde Svaghed, der gjerne udgav sig for Styrke; han lod sig ikke skrække. "Jeg vilde dog

ikke gjerne," sagde han', "give Rollen til Hope, den kan paa eengang hæve den usle Spektakelmager til Publikums høieste Gunst." — "Nei, ved Gud!" raabte Brandan, heller vil jeg qvæle mig min sidste Rest af Begeistring ud af Livet, ved at lære de vondelske Vers, end jeg ved min Bortgang vil hæve den meningsløse Skriger. Vondel er ikke min Fjende, han ærgrer mig kun, fordi jeg kjender Dig, fordi han er aldeles forældet, fordi han sikkert vil skade Dig, omendskjøndt Du er hans Velgjører. Han er den frosne Slange i Fabelen, han har en Gifttand og Klapperskjæl, begge Dele høre til Haandværket, og begge Dele fattes Dig." — Jan sukkede: "Du har Ret, Verden er anderledes end den synes os paa vort eensomme Kammer, og vore Vers, hvad ere de vel mere end en Taktklappren i Øret paa dumme Handelsbetjente og fulde Matroser, der stifte og udbrede vor Roes? Dog ere vi Poeter en Smule bedre farne end I Skuespillere. Lad være at vort Arbeide er overgivet til det Tilfælde, at blive seet af den, der netop har Penge i Lommen til at besøge Comoedien, lad være, at det er Mængden, som ikke kan lugte for sin egen Stank, eet og det samme, om Arnen lyser af Cedertræets Flammer eller af Tørvegløder; lad være, at vi altsaa ligesaa godt som I for Øieblikket ere overgivne til alle Tilfældigheder, som Rigdom og Raahed medføre, — vi beholde dog i Øieblikket eensomme Læsere, der vide at skjelne Blomsternes friske Foraarsduft fra det aftrukne Vands raadne Lugt; og desuden gives der en Fremtid hos Bogho-

keren, der til rette Tid giver vore Værker i den rette Haand. Men for os begge gives der en trøstende Bevidsthed, at vi hos de Mennesker, der ukjendte levede for noget langt Bedre, end hvad Hæderen nogensinde forherligede hos os, eller foragtende Ligegyldighed bortstødte, engang ville komme i godt Selskab. Hvad vi skabe, tilhører det os? Er det ikke et Forskud, som vi række Verden af en Kapital, som tilsidst falder Alle til Deel, fordi Alle have lige Fordring derpaa? Du kalder Vondel forældet! Intet er gammelt eller nyt i Kunsten, den har ingen Tid; hvad der lever i den, det lever med lige Ret. Jeg skulde vredes paa ham, fordi han ogsaa skabte noget Eiendommeligt? Vil en Kone misunde Andre deres Børn, naar hun elsker sine egne? Vilde selv den Modigste ønske, at have født og at føde alle Børn, som have gjennemleget Verden, og i Fremtiden forynge den? Tænk Dig, om Vondel havde levet for hundrede Aar siden, hvorlidet vilde der da blive tilovers af den Daddel over hans Værker, som nu forbittrer Dig deres Læsning, og tirrer Dig til at modsætte Dig deres Opførelse? Har Du ikke kjendt Hemkengiper og Tohnebreker ligesaa godt som jeg, hvorledes de forsmyrrede hinanden i enhver Retning, og tilintetgjorde deres store Anlæg? Misundelse og Had ere fortærende Magter, til hvilke de offrede deres ulykkelige Fødeby og sig selv."

For at forklare disse Slutningsord maae vi som Efterskrift tilføie af Staden Leydens Krønnike, at der

i dette 1635te Aar efter Christi Byrd, døde 22000 Indvaanere af Pest. Ogsaa Hemkengriper og Zahnebreker fandt deri deres Undergang. Stromehl fortæller i det ottende Bind af sine „Nebenstunden," at et græsk Manuscript (netop det samme hvorfor Hemkengriper lod opsøge Grækeren i vor Historie), hvoraf han haabede at gjendrive Zahnebreker i Henseende til flere Conjecturer, indpodede ham Pesten, fordi han i Skadefrohed bortviste enhver Forsigtighed, omendskjøndt det var ankommet paa et forpestet Skib, og efter Forskrifterne først skulde trækkes igjennem Eddike. Hans Opvarterske, der før havde seet Pestsyge, gjenkjendte Symptomerne paa sin Herre, men han paabød hende Taushed. Høitideligt lod han Zahnebreker tilbyde Forsoning; denne modtog det øieblikkeligt, efter sit aabne Væsen, og lod ham indbyde til Dulen. Ved den høitidelige Forsoningsfest paa Dulens Løvhytte, omfavnede Hemkengriper ham, og forpestede ham ved sit første Fredskys, med et saa sikkert Resultat, at begge næsten døde i en og samme Time. Efter dem fulgte den hele Stad, først i Sorgetoget, derpaa døende, og kun Faa ahnede, at denne Fordærvelse var kommen over dem ved tvende Lærdes Had.

Æneidens fjerde Sang.

Indledning.

Enhver, som har Fordring paa høiere Aandsdannelse, og æsthetisk Cultur, kjender Publius Virgilius Maro's Heltedigt, som haves under Navn af Æneiden. Men kun den, som er fortrolig med den klassiske Oldtid, og fuldkommen forstaaer det gamle Romersprog, kan nyde dette herlige Digt i sin hele Fylde. Andre maa tage til Takke med den Eftersmag, som Oversættelser i nyere Sprog kunne skaffe. Enhver kultiveret Nation havde sine Forfattere, som anstrængede sig for i Modersmaalet at skaffe deres Landsmænd denne Nydelse. For kun at tale om vore Naboer, Tydskerne, da tælle disse en heel Snees Oversættelser, eller Forsøg til Oversættelser, deels metriske, deels prosaiske, deels gode, deels maadelige, deels slette af Virgils Æneide. Men i nyere Tid fremstod en Mand, udrustet af Naturen med herlig Digter-Evne, og næret med de gamle Klassikkers Marv, J. Heinrich Voss, som fordunklede alle sine Forgjængere, og frarev dem Palmen, med sin Oversættelse af Æneiden, i tydske Hexametre. Han behøver ikke min Ros. Men hvo læser hans Oversættelse af Iliaden, Odysseen, Æneiden, Ovids Forvandlinger, Horat's Oder, eller blot hans herlige Louise, og beundrer ikke Digterens Snille, Styrke i de gamle Sprog og i sit Moders Maal, og mageløse Færdighed i at lade det tydske Sprog lige-

som tale med Hellas's og Latiums Tunger, og glæder sig ikke over hans Daktylers, Trochæers og Spondæers rythmiske Dands?

Med alt dette kan jeg ikke nægte, at der er noget i de vossiske Oversættelser, som mishager mig. Han ikke alene byder over sit Modersmaal, men han tyranniserer det, og tvinger det med Magt ind i græske og romerske Former, saa at man ikke sjelden maa have den græske og latinske Original ved Haanden, for at forstaae den tydske Oversættelse. Dog, dette, som synes mig og Flere en Mangel, var i hans egne Øjne en Fuldkommenhed, som han med yderste Anstrængelse stræbte at opnaae: og vistnok ere hans Oversættelser af Homer's og Virgil's Sange, Kunstværker, som Faa ville kunne gjøre ham efter.

For nogle Aar siden udsatte de skjønne Videnskabers Selskab i Kjøbenhavn, tvende Gange sin store Guld-Medaille som Belønning for den, som leverede en antagelig Oversættelse af Æneidens fjerde Sang i danske Hexametre. Men af dets offentlige Bekjendtgjørelse erfaredes, at nogle Forsøg vare indkomne, af hvilke dog intet svarede til Selskabets Fordringer, eller kunde agtes værdigt til den udsatte Belønning; hvorpaa det tog sin Opgave og sin Præmie tilbage.

Dette vakte hos mig den første Tanke og Lyst til at forsøge mine Kræfter paa dette Emne. Denne Sang havde altid været min Yndlings-Sang af dette Digt, da den taler saa kraftigt til Følelserne, og griber Hjertet saa stærkt. Kirkefaderen, Biskop Augu-

stinus, — denne strænge Dogmatiker — bebrejdede sig selv, af en misforstaaet Religiositet, at han under Læsningen af denne Sang, havde fældet Taarer over den ulykkelige Dido. Saaledes gaaer det: Naturam expellas furca, tamen usqve recurret. — Selskabet vilde have Oversættelsen i Hexametre — og det burde saa ville. — Hexametret er uden Modsigelse det høitideligste og prægtigste Versemaal af alle, og uden Tvivl det eneste, i hvilket Heltedigtet med Værdighed kan fremtræde. Derfor førte Musen eller Naturen Heltedigtets Fader paa dette Versemaal, derfor sang Homerus sin Iliade og sin Odysse i græske Hexametre, og Horatius ansaae dette Homer's Valg for en Lov. Men saa skikket til dette Versemaal, som det græske og latinske Sprog vare; saa føieligt og smidigt, som det Tydske, ved Mesteren Vosses Arbejder, til denne Brug kan være vorden; saa vanskeligt er det, at skrive gode Hexametre i det danske Sprog. Hvo, som kjender Sagen, veed, hvor ubestemt, ja ofte ubestemmelig, Stavelsernes Qvantitet er i vort Modersmaal, da den for det meste hænger af en rigtig Udtale: han veed, at det danske Sprog har en overflødig Mængde af Trochæer, derimod er fattigt paa rene Dactyler, hvilke dog ere den herskende Fod i Hexametret: han veed, at vort Sprog endnu ikke tillader den Frihed i Ordføjninger, Sammensættelser, Inversioner, som behoves til paa vossisk Viis at oversætte de gamle Digtere — en Frihed, om hvis Tilladelighed og Ønskelighed meget var at sige — han

veed, at de gode Herametre, som vort Sprog kan opvise, ikke ere mange — de bedste skylde vi uden Tvivl Biskopperne, Plum og Hertz, og vor for tidligt hedengangne Digter, Jens Baggesen. Thi om Vers, der, som denne siger: trækkes ud og ind, alt efter Musens løierlige Sind — og bydes os som Herametre, vil jeg ikke tale.

Dog, disse Vanskeligheder afskrækkede mig ikke fra at prøve mine Kræfter paa denne Æneidens mig saa kjære Sang; jeg vovede og denne Gang intet ved denne Prøve. Blot Lyst til Arbejdet drev mig. Uden al anden Hensigt, end at see, hvorledes det vilde lykkes, og den Nydelse, som jeg lovede mig under Arbejdet selv, begyndte jeg derpaa, og fuldbragte det i nogle af de Fritimer, mit Embede levnede mig. Mit Forsøg laae saaledes hen i min Pult, og nu og da tog jeg det frem, for at file paa det efter Lyst og Evne; uden dog at tilfredsstille mig selv. Imidlertid er der dog noget sandt i Cicero's Ord: Intemperantis est scribere quod occultari velit, og jeg følede stundom en Fristelse til at forelægge kyndige Dommere dette mit Forsøg; og see! hertil fik jeg en uventet Lejlighed. Ved min Ven og Velynder, Hr. Etatsraad og Professor B. Thorlacius's Anbefaling er mig vederfaret den Ære, at optages som Medlem af det Kongelige Videnskabernes-Selskab i Kjøbenhavn. Vel tillade min Alder, Helbred, Tid og Kræfter mig ikke, at levere Noget, som var værdigt til at indføres i Selskabets Acta, som ere vigtigere og alvorligere Stu-

dier helligede; men jeg følede dog, at jeg, for ikke at ansees ganske uværdig til Navnet af Selskabets Medlem, burde offre min Skjærv paa de underordnede Musers Alter. Jeg vover derfor at byde Selskabet disse scholica nugalia, dette ufuldkomne Forsøg, som vidner mere om min Villie, end om min Evne; og jeg maatte have været mere end uheldig i mit Arbejde, om jeg saa ganske skulde have forhudlet dette Mesterstykke, at Recitationen af min Oversættelse skulde kjede Tilhørerne i den Grad, at de skulde fortryde den korte Tid de skjænkede dets Anhørelse.

Salem dat, qui thura nequit, et litat nihilominus.

O. Worm.

Dronningen, saaret alt længe af Kjerligheds pinende Smerte,
Nærer Saaret i Hjertet, og tæres af hemmelig Ild bort.
Heltens udmærkede Dyd, og Slægtens udmærkede Hæder
Svæve hende for Sjelen. Prentede hende i Brystet
Staae hans Aasyn og Ord; og Kummeren under ej Hvile.
Atter med lysende Fakkel Aurora omvandrede Jorden,
Og den fugtige Skygge havde hun drevet af Himlen;
Da den forvildede saa tiltaler sin huldeste Søster:
Anna! hvad er det for Drømme, som mig forskrække og ængste!
Hvilken synderlig Gjæst har jeg dog faaet i Huset!
Hvilken Adel i Mine! og Djervhed i Hjerte og Vaaben!

Ja jeg troer, og neppe jeg feiler, han Gudernes Ætt er;
Frygt forraader en lav Sjel. Hvor omtumlet af Skjæbnen
Er han ikke! og hvilke udstandene Krige beskrev han!
Stod den Beslutning ej fast og urokkelig udi mit Hjerte,
Ikke til Nogen ved Ægteskabs Baand at binde mig mere,
Siden min første Kjerlighed, skuffet ved Døden, bedroges;
Vare mig Brudekammer og Fakkel ikke forhadte;
Denne Fristelse ene kunde maaske mig bedaare,
Thi jeg tilstaaer Dig, Søster! siden Sichæus's min Mands Drab,
Siden mine Penater bestænktes med Blod af en Broder,
Ene han har bøjet mit Sind, og mit vaklende Hjerte
Heftig bevæget. Jeg Sporene kjender af forrige Lue.
Men før aabne sig under mig Jordens dybeste Afgrund,
Før den almægtige Fader til Skyggernes Land mig nedlyne,
Til Erebus's de blege Skygger, og dybeste Nat ned,
Førend jeg krænker Dig, Skam, og Dine Love fornærmer.
Han, som først trolovede mig, min Kjerlighed borttog:
Han beholde den hos sig, og gjemme den evig i Graven!
Saa hun talte, og stride Taarer nedrunde i Barmen.
Anna gjenmæler, o Søster! som mere end Lyset jeg elsker,
Vil Du da ensom i evig Sorg hentære Dit Livs Vaar,
Uden kjelne Glutter at kjende og Kjerligheds Glæder?
Troer Du, Jordedes Skygger og Aske bekymre sig derom?
Vel: saa bøjede ikke Dig sørgende Mændenes Bønner,
Enten i Libyen her, eller hisset i Tyrus. Jarbas
Er jo forsmaaet med andre Konger, som Afrika nærer
Rig paa Triumpher; yndet Kjerlighed bør Du ei modstaae.
Vil Du ikke betænke, i hvis Land Du har nedsat Dig!
Her Getuliske Byer, en Slægt, som Krige ej kue:
Og Numidiske Reisnere rundtom, og fjendtlige Syrte;

Der det øde tørstige Land, og rasende Horder
Af Barcæer. For ikke at nævne de Krige, som opstaae
Hisset fra Tyrus, og Broderens Trusler.
Under anførende Guder og Junos beskyttende Naade
Troer jeg Iliske Snækker herhid styrede Cursen.
Hvilken By vil Du skue! Hvilket Rige at opstaae!
Ham om Du ægter; og ved Forening med Teukriske Vaaben
Hvor vil Poenernes Ære sig hæve til stolteste Vælde!
Bed Du kun Himlen om Naade, og efter fuldbyrdede Offer
Stræb at beholde Din Gjæst, og udtænk Grunde til Ophold;
Endnu Stormene rase paa Havet, end sluder Orion,
Hele hans Flaade er Vrag, og endnu Himlen uvenlig.
Saa hun oppustede Kjerligheds Gnisten i Hjertet til Lue,
Vakte Haab i det tvivlende Sind, og inddysede Skammen.
Templerne først de besøge, og spørge om Orlov ved Altret:
Offre udkaarede Faar til Dig, lovgivende Ceres,
Og til Phoebus og Fader Lyæus; for alle til Juno,
Den Gudinde, som Ægteskabsbaandene knytter og hæver.
Selv fremtriner den deilige Dido, med Skaalen i Højre,
Gyder Vinen af denne paa Panden af skinnende Qvie:
Eller hun stiller sig frem for Gudernes fede Altarer,
Feirende Dagen med Gaver. I Dyrenes aabnede Bryste
Kigende ind, raadspørger hun deres aandende Indvold.
Ak! de Seeres blinde Sjele! hjelpe vel Løfter?
Hjelpe den Rasende Templer? En kjælen Lue fortærer
Hendes Marv, og et hemmeligt Saar dog bløder i Hjertet.

Den ynkværdige Dido brænder og rasende sværmer
Rundt i Staden omkring, som Hinden, truffen af Pilen,
Hvilken den jagende Hyrde i Cretas Skove uventet
Saarede, og det vingede Staal uvidende lod der;
Gjennem Dicta's Skove og Dale den flygtende stryger:
Og i den flygtendes Side hænger det dræbende Rør fast.
Nu rundtom i Carthago hun med sig fører Æneas
Visende ham den Tyriske Pragt, og den færdige Stad her.
Hun begynder at tale, men midt i Talen hun standser.
Saa, naar Dagen den helder, det muntre Tafel hun søger,
Der forlanger igjen at høre Iliums Skjæbne.
Og affindig hun hænger ved den fortællendes Læber.
Naar den blegnende Maane endelig dølger sit Gjenskin,
Og de svindende Stjerner Gjæsterne vinke til Hvile,
Sørger hun ene i Salens Øde, henkastet, hvor han laae.
Ham fraværende Selv fraværende hører og seer hun.
Snart hun omfavner Ascanius, tryllet af Faderens Billed,
For sin sværmende Kjerlighed, om hun kunde, at skuffe.
Taarnene stige nu ikke; og Vaaben-Øvelser hvile;
Havne og Borge mod Krigen ikke mere anlægges:
Værkerne hænge afbrudte, de store truende Mure,
Og de høje Maskiner, som vare opførte mod Himlen.
Seende hende saaledes Fordærvelsen ile imøde,
Og den rasende Rygtet ei mægtig at holde tilbage;
Nærmer Saturnia sig til Venus med følgende Tale:
Sandt! den Ære er stor, og herligt det Bytte, som Du og
Denne din Dreng hjembære: ja stor og udmærket Jer Vælde,

Om for tvende Himmelskes List een Qvinde maa bukke.
Længe jeg vidste, at denne min By har Frygt Dig indjaget,
At det høie Carthagos Huse Dig vare mistænkte;
Men hvad Ende paa dette? og hvortil de heftige Tretter?
Heller en evig Fred vi stifte, og Ægteskabs Forbund!
Hvad Du af ganske Hjerte saa længe ønskede, har Du:
Dido af Kjerlighed brænder, den raser i Marven paa hende.
Lad os da styre det fælleds Folk med Enigheds Opsigt.
Til den phrygiske Mand maa Dido sig gjerne hengive,
Gjerne Dig bringe sine Tyrier alle til Medgift.
Venus, som mærkede strax, at Junos Tale var skrømtet,
For Italiens Rige til Libyens Kyster at bringe,
Meldte hertil: affindig var den, som dette ei indgik;
Og som ønskede heller med Dig at ligge i Trette:
Naar kun Lykken vil føie den Plan, om hvilken Du taler.
Men om Skjæbnen jeg tvivler, om ogsaa Jupiter een By
For de Tyrier vil og de fra Troja Ankomne;
Vil, at Folkene blandes, og Forbund mellem dem stiftes.
Dig, hans Kone, tilkommer ved Bøn at prøve hans Hjerte.
Gaae foran: og jeg følger. Nu svarede Dronningen Juno:
Min Sag dette skal være. Hvorledes da rettest udføres,
Hvad vi have aftalet, Du ville nu høre med faa Ord.
Saasnart Titan i Morgen i Østerlide sig hæver,
Og med gyldene Straaler Jordens Kugle afslører,
Tænker Helten Æneas, med den forelskede Dido,
Jagt at holde i Skoven. En sort Sky, blandet med Regnskye
Medens Klapperne støje, og Garnet stille om Skoven,

Øser jeg over dem ned, og ryster Himlen med Torden.
Jægerne ville da flygte, og skjules af Skyernes Mørke:
Dido og Teukrernes Høvding i samme Grotte indkomme.
Selv jeg skal være tilstæde, og kan jeg forlade mig paa Dig,
Knytter jeg Ægteskabsbaandet, og giver ham hende til Eje.
Her skal Brylluppet staae. Samtykkende nikkede Venus
Til Gudinden, og smilede over det listige Paafund.
Nu af Oceanus's Skjød Aurora prangende stiger:
Udaf Portene iler i Dagningen Ynglingers Skare.
Maskede Garn, og Snarer, og Spyd med dræbende bredt Staal,
Og Massyler til Hest, og Kobler af stovende Hunde.
Den i Kammeret tøvende Dronning vente for Døren
Poenernes Ædlinger, og i prangende Guld og i Purpur
Staaer den vældige Ganger, og tygger det skummende Bidsel.
Endelig triner hun frem, af talrigt Følge ledsaget,
Svøbt i tyrisk Kaabe, omgiven med gyldene Brømme.
Hendes Kogger var Guld, i Guld var Haaret indknyttet,
Og med Spænde af Guld var Purpurkaaben opheftet.
Ogsaa de phrygiske Seller, ogsaa den glade Julus,
Trække op, og Æneas, den skjouneste mellem dem alle,
Byder som Følle sig frem, og ener Jægernes Chore.
Saadan forlader Apollo Lyciens Vinter og Xanthus's
Strømme, naar Delus han gjæster, som fordum redte hans Vugge,
Festlige Dandse der at opføre: blandede rundtom
Altrene buldre Dryoper, Creter, og Agathyrser:
Vandrende selv paa Cynthus's Aase han tvinger og pynter
Fagre Lokker med bløde Løv og fletter i Guld ind.

Pile paa Skuldrene klinge. Ej mindre fyrig Æneas
Færdes, og lignende Ynde omstraaler hans herlige Ansigt.
Da man til Bjergene kom og Vildtets uvejsomme Lejer,
Tumlede Gemserne ned fra Klippernes Tinder i Dalen;
Hisset en Flok af Hjorter forlader det skyggende Bjerg, og
Over Marken i støvende Fart de hurlende stryge.
Midt i Dalen sin vælige Ganger Ascanius tumler,
Og ved et at rende saa hine, saa disse forbi, sig forlyster.
At et fraadende Vildsvin blandt de flygtige Skovdyr
Maatte komme, han ønsker, eller en Løve fra Bjerget.
Men nu Tordenens Drøn begynder at rulle om Himlen;
Derpaa følger et Regnskyl, blandet med pidskende Hagel.
Rundt de tyriske Jægere, rundt den troiske Ungdom
Og Cytherea's Dardaniske Sønneson søge om Marken
Alle forskrækkede, Ly. Fra Bjergene Elve nedstyrte.
Dido med Teukrernes Høvding i samme Grotte indkommer.
Først den flørende Juno og Tellus Varsler nedsende:
Knittrende Lyn og medvidend Æther lyste ved Pagten:
Ned fra Bjergenes Aase hørtes Nymphernes Hylen.
Denne var Dødens første Dag, og Ulykkernes første
Aarsag. Hende nu Skam og Rygte rører ej mere,
Ikke paa hemmelig Elskov Dido mere nu ponser:
Ægteskab kalder hun det; og Skammen besmykker med Navnet.
Iligen Rygtet omfarer i Libyens mægtige Stæder:
Rygtet, et Onde, som ikke i Hastighed haver sin Mage;
Hurtighed lever hun ved, og samler Kræfter ved Gangen;
Liden først og forsagt; hun siden sig hæver i Luften,
Triner med Foden paa Jorden, og Hovedet skjuler i Skyen.

Moderen Tellus, opirret af Gudernes Had, som man siger,
Fødte hende tilsidst, Enceladus's Søster og Coeus's,
Et Uhyre med hurtige Fødder, og ilende Vinger,
Gyseligt, stort, saamange Fjere der sidde paa Kroppen,
Ligesaamange vaagende Øjne sidde paa Brystet,
Tunger saa mange, og talende Munde, og lyttende Ører.
Gjennem Skyggen hun flyver, om Natten, med Susen imellem
Himmel og Jord, ej Øjnene lukkes til qvægende Slummer.
Vagt hun sidder om Dagen paa Husenes øverste Tagryg,
Eller paa høje Taarne og skrækker mægtige Stæder;
Baade gribende Digt og Løgn, og forkyndende Sandhed.
Skadefro hun nu Folkene fyldte med mangefold Tale,
Og fortalte iflæng, hvad skeet var og det uskete:
At Æneas var kommen, en Mand af Fødsel en Troer,
Ham den dejlige Dido værdiget havde at ægte:
Nu hendøse de begge i Yppigheds Arme den lange
Vinter, og Rigerne glemme, betagne af skammelig Vellyst.
Dette den stygge Gudinde udspreder i Folkenes Munde.
Flux til Kongen Jarbas hun derpaa styrer sin Flugt hen,
Hidser hans Sind med sin Tale, og ægger hans Hjerte til Vrede.
Denne, avlet af Ammon og Garamantiske Nymphe,
Havde hundrede Templer i sit vidtløftige Rige,
Hundrede Altere bygte for Ammon, og evige Luer,
Og ej sovende Vagt til Gudens Tjeneste viet;
Fed var Jorden af Blod, og Dørrene smykkede Krandse.
Han forbittret i Hu, og hidset af krænkende Rygte
Træder for Altrene frem, for Gudens alvidende Øjne,

Og med opløftede Hænder beder til Ammon saaledes:
O! almægtige Gud, for hvem det Maarusiske Folk her
Strakt paa farvede Hynder, nyder leneiske Fest-Vin,
Seer Du dette? forgjæves, o Fader, vi bæve da for Dig,
Naar Du slynger Din Straale, og blinde Glimt i Skyen
Vore Sjele forfærde, og tomme Vulder os skrækker.
Den omflakkende Qvinde, som for Betaling anlagde
Paa vor Grændse en Flække, som Kysten at pløje jeg tillod,
Og anviste en Plads paa Vilkaar, støder min Haand bort,
Og udkaarer Æneas til Hersker over sit Rige.
Denne Paris nu, med Følge af skrantene Halvmænd,
Hage og duftende Haar med phrygiske Hue ombunden,
Har og nyder sit Rov, og jeg til Dine Altarer
Gaver enfoldig henbærer, og hylder forgjeves en tom Tro.
Ham, som beder saaledes, og Haanden lægger paa Altret,
Den Almægtige hører, og vender sit Øje til Borgen,
Hvor de Elskende begge det bedre Rygte forglemte.
Derpaa Mercurius han saaledes tiltaler og byder:
Hurtig, min Søn! Zephyrerne kald, og sving Dig i Luften:
Il til den troiske Høvding, som i Charthago nu nøler,
Og ej agter de Stæder, som Skjæbnen haver bestemt ham.
Gjennem Luften bringe mit Bud, Du, snarligen til ham.
Ham ej lovede os hans skjønne Moder saaledes,
Ikke hun derfor tvende Gange fra Grajernes Vaaben

Frelsede ham: Nej! men for at vorde Italiens Styrer,
(Denne Herskeres stolte, af Krigslyst fnysende Moders)
Den, som forplantede Slægten af Teucers herlige Stamme,
Og ej hvilede før han hele Verden fik lovlagt.
Hvis saa herligt et Kald hans Hjerte ikke opflammer,
Og for egen Ære han ej vil anstrænge sit Arbejd,
Under da Faderen ikke Ascanius romerske Borge?
Hvorpaa tænker han? haaber han noget af Nolen hos Fjender?
Har han da glemt den ausoniske Æt og laviniske Marke?
Segle han skal. — See dette er Meningen; vær Du mit Budskab.
Sagt, og Mercurius gjorde sig rede, at lyde sin Faders
Myndige Bud: til Fødderne heftes de gyldene Saaler,
Som paa Have og Land med Luftens Susen ham bære
Højt paa ilende Vinger, og derpaa griber han Staven.
Snart med denne han blege Skygger opmaner fra Orcus;
Snart han andre med samme til skumle Tartarus sender;
Søvnen giver og tager, og Dødes Øjne oplukker.
Væbnet med denne han Vindene driver og svømmer igjennem
Taagens Tykning, og flyvende seer han nu Isen og Siden
Af den vældige Atlas, som Himlen støtter med Nakken;
Hvis granbærende Hoved, i sorte Skyer indhyllet,
Stedse pidskes af Storme og Regn; en Kappe af tyk Snee

Dækker hans Skuldre, og Elve nedbruse fra Oldingens Hage;
I hans krøllede Skjæg Istapperne sees at hænge.
Her neddaler paa svævende Vinger Cyllenius først og
Over Havet derfra med hele Kroppen sig styrter.
Ligesom Fuglen, der rundtom Havets Kyster og rundtom
Klipperne, Fiskenes Stade, lavt henflyver med Vandet,
Saa den Cylleniske Gud fløj mellem Himlen og Jorden,
Gjennem den kløvede Luft til Libyens sandige Kyst hen.
Neppe med vingede Fod han Landets Hytter berørte,
For Æneas han seer, at bygge Borge og Huse.
Med en bleggrøn Jaspis hans Kaardes Hjalte var stjernet,
Ned fra Skuldrene svæved' en Kappe af blendende Purpur
Farvet i Tyrus, en Gave, som selv den prægtige Dido
Havde forfærdiget, og med Guldtraad kunstigen vævet.
Strax han falder ham an: her Grund til høje Carthago
Gaaer Du og lægger, og bygger, forqvindede! dejlige Huse;
Ak! og glemmer Dig selv og Dit eget mægtige Rige.
Gudernes Konge mig sendte herned fra lyse Olympus.
Han som Himmel og Jord bevæger og styrer med Vælde,
Byder at bringe Dig dette sit Bud i susende Luftfart.
Hvad er Din Hensigt og Haab med at nøle i libyske Lande?
Hvis saa herligt et Kald Dit Hjerte ikke opflammer,
Og for eget Rygte Du ej vil anstrænge Dit Arbejd;

See dog Din voxende Søn, og Din Arvings, Julus's Forhaabning;
Som Italiens Rige og Romerlandet bestemtes.
Neppe Cyllenius dette fik sagt, for midt i sin Tale
Han langt borte i Luften af Mandens Øjne forsvinder.
Men ved Synet Æneas Mælet tabte og Sandsen,
Haaret sig rejste af Skræk og Ordene døde paa Læben.
Bort at flygte han siger, og elskede Land at forlade,
Skrækket ved dette Gudernes kraftige Vink og Befaling.
Men hvad gjøre? hvorledes vel vove med Tale at nærme
Sig den syærmende Dronning? hvorfra tage Indledning?
Tanken flyver nu derhen og atter flyver den herhen,
Tumler sig frem og tilbage, og vender sig tvivlende rundtom.
Endelig synes den Vaklende denne Beslutning den bedste:
Mnesteus lader han kalde, Sergestus, og tappre Cloanthus,
Flaaden i Stilhed at ruste, og Vennerne samle i Havnen;
Holde Alt i Beredskab, og dølge Aarsagen til dette.
Og da Dido, den gode, sig saadant ikke formoder,
Og saa heftig en Kjærligheds Brud ej tænker sig mulig,
Vil han en Adgang søge, og mildeste Tid til Erklæring,
Og udfinde en Maade, som sig til Sagen bequemmer.
Alle lyde med Glæde hans Bud, og udføre Befaling.
Men hvo stuffer den Elskende? Dronningen anede Listen,

Og bemærkede først det kommende Sørgespils Varsler.
Frygtende Selv det sikkerste. Samme Rygte tilhvidsker
Og den Forvildede: Flaaderne man ruster og laver til Bortfart.
Hun affindig nu raser, og sværmer rundt om i Staden,
Som Thyaden, henrykt ved Helligdommens Aabning,
Naar treaarige Orgiers Jubel hende begejstrer,
Og Cithæron gjenlyder af bacchiske Hylen om Natten.
Endelig vender hun sig til Æneas med følgende Tale:
Haabede, Du Troløse! da og at skjule Din Udaad?
Og saaledes at stjæle Dig hemmelig bort af mit Rige?
Kan da ikke vor Kjærlighed, ikke den Haand Du mig før gav,
Ikke Dido, som grulig maa dø, Dig holde tilbage?
Selv ved Vinterens Stjerner arbejder Du paa at afsegle,
Og i Nordens Storme iler Du Dybet at pløje.
Grumme! hvis ikke til fremmede Lande og fjendtlige Stæder
Reise Du skulde, og dersom Troja, det gamle, endnu stod;
Vilde Du Troja da søge over det stormende Havdyb?
Flyer Du mig? ved disse Taarer, ved Haanden Du gav mig,
(Siden jeg Arme mig selv ei andet har ladet tilbage)
Ved vor Ægteforening og ved vort nylige Bryllup;
Hvis jeg godt fortjente af Dig, hvis noget af Dido
Kjært Dig har været, forbarm Dig over mit synkende Hus, og
Har Du end Øre for Bøn, forandre denne Beslutning.

Din Skyld er det, at Lybiens Stammer og Afrikas Fyrster
Alle mig hade, og Tyrerne ere mig vrede; for Din Skyld
Krænkede jeg Blufærdighed, og mit forrige Rygte,
Hvilket alene bragte mit Navn til Gudernes Ører.
Ak! til hvem forraader Du Dido i Døden, min Gjesten?
Da af Manden mig nu kun Gjæsten er ene tilbage,
Hvortil bie? maaskee til Broder Pygmalion styrter
Mine Mure omkuld, og Jarbas tager mig fangen?
Havde Du inden Din Flugt et Kjerligheds Pant mig dog skjænket,
Hvis paa mit Slot en lille Æneas dog spøgede mig her,
Som Dig ligned' af Ansigt; ej ganske Fange og Enke
Jeg mig vilde anse. Æneas lydende Zeus's Bud,
Holder Øjnene stive; og kæmper mod Smerten i Hjertet.
Endelig svarer han kort: Ej nogen, o! Dronning, jeg nægter
Af de Velgjerninger alle, som Du er i Stand til at nævne,
Og Elisa jeg stedse skal mindes med hjerteligt Venskab;
Medens jeg husker mig Selv, og Aanden opliver mig Kroppen.
Men jeg maa fatte mig kort: tro ikke, jeg havde det Forsæt,
Listig at dølge min Flugt. Af Brudefaklen jeg ej veed,
Mig en saadan Forening er aldrig kommen i Sinde.
Hvis mig Skjæbnen tillod, at føre mit Liv, som jeg vilde,
Og at ordne mit Hjertes Anliggender efter mit Tykke,

Først den Troiske By, og den elskede Levning af Mine
Vilde jeg tage mig af, og Priamus's høje Borg stod snart,
Og det omstyrtede Pergamus rejste min Haand af dets Aske.
Men det store Italien byder Apoll' i Gryneum,
Men de lycíske Lodder Italien byde at søge.
Didhen stunder jeg, det er mit Fædreland. Da Carthago's
Borge Dig, en Phoenisse, behage og libyske Stads Syn;
Vil Du Trojaner misunde ausoniske Land at indtage?
Ogsaa os bør Rige at søge i fremmede Lande.
Mig selv Fader Anchises's, saa ofte i fugtige Skygger
Natten Jorden indsvøber, og tindrende Stjerner oprinde,
Mørke Billede skrækker i Drømme, og maner indstændig.
Ogsaa Ascanius maner, min elskede, som jeg fornærmer,
Som jeg Hesperiens Rige, og Skjæbnens Lande berøver.
Nyligen kom og Gudernes Tolk, af Jupiter selv sendt,
(Ved Dit Hoved og mit jeg sværger) og bragte mig Budskab.
Hurtig i susende Flugt, selv Guden i straalende Klarhed
Saae jeg indtrine i Byen, og hørte hans Tale med Øret.
Hold dog op med Klagerne Dine at hidse os Begge!
Til Italien maa jeg. — — — — — —
Medens han talede, havde hun længe betragtet ham bortvendt,
Rullende Øjnene om, og overløber ham gandske
Med stiltiende Blik, og taler forbittret saaledes:

Nej! Gudinden er ikke Din Moder, Du Nidding! og ikke
Stammer fra Dardanus Du, Dig avlede Caucasus's haarde
Stevnende Fjeld, og hyrcaniske Tigre gave Dig Brystet.
Hvorfor skaane ham? kan jeg til det, som er værre mig spare?
Sukkede han da jeg græd? og blinkede eengang hans Øje?
Rørtes hans Hjerte til Taarer, og ynkedes over min Elskov?
Kan det videre gaae? Nej! ikke den mægtige Juno,
Ej den saturniske Gud seer dette med naadige Øine.
Troskab findes ej mere. Opkastet paa Stranden og hjelpløs
Tog jeg ham op, og delede Riget med ham, jeg Daare!
Hans adsplittede Flaade og Venner jeg frelste fra Døden.
Ha! af Furierægget jeg raser! saa byder Apollo,
Saa de lycifke Lodder, saa Tolken, af Jupiter selv sendt,
Bringer fra Luften herned de Eviges strænge Befaling.
Guderne bryde sig vistnok om dette; og denne Bekymring
Styrrer de Salige. Dog, det være! jeg holder ej paa Dig.
Rejs afsted til Italien! søg gjennem Havet Dit Rige!
Hvis medlidende Guder regjere, da haaber jeg stadig,
At blandt Klipperne Du skal undgjelde, og Dido ved Navn tidt
Nævne: fraværende skal jeg med Furiers Fakler Dig følge:
Og naar Dødens Kulde mig Legemet haver afsjælet,
Skal min Skygge omsvæve Dig hvert Trin; bøde mig skal Du,
Nedrige! og jeg skal spørge det glad hos de dybeste Maner.

Hermed midt i sin Tale hun standser, og flyer afmægtig Lyset; vender og skynder sig bort, og lader ham staae der,
Som forlegen, nølede meget, og lavede sig til at tale.
Ternerne tage mod hende, og bære den Daanende hen i Marmor-Gemakket, og lægge hende til Hvile paa Sengen.
Men den ædle Æneas, skjøndt han ønsker at lindre
Didos Kummer ved Trøst, og Smerte ved Ord at husvale,
Sukkende dybt, og i Hjertet af heftigste Kjerlighed rystet,
Lyder dog Gudernes Bud, og skynder sig ned til sin Flaade.
Nu arbejde de Teucrer med Magt at trække fra Stranden
Knejsende Snekker i Havet. Nu svømme kalfatrede Kjøle.
Aarer med Løvene paa de slæbe, og Tømmer fra Skoven
Utilhugget. At flygte de ile. — — — — —
Bort at trække de sees, og ud af Byen at styre:
Som naar Myrerne plyndre en mægtig Dynge af Hvede,
Huskende Vinteren, og henlægge Rovet i Tuen;
Over Marken da stræber den sorte Skare i Græsset,
Sammenslæbende Byttet paa smal Sti: Nogle fremvælte
Store Korn med Skuldrene: andre drive paa Hæren,
Revsende sovnige Nølen: Stien gløder af Idræt.
Dido ved Synet af dette, hvorledes var Du til Mode?
Ak! hvor sukkede Du, da hele Kysten at sværme,
Du fra Dit Højloft skued', og hele Havet at vrimle
Under Jublendes Raab? Ak! grumme Kjerlighed! hvortil
Tvinger Du ikke Menneskets Hjerte? Eengang endnu til

Taarer at tye, og eengang endnu at Bønner forsøge
Nødes hun til, og ydmyg at bøje sin Vrede for Elskov,
For, skjøndt Døden bestemt, ej noget at lade uprøvet.
Anna! Du seer, at de skynde sig alle rundt om paa Kysten:
At de strømme tilsammen: alt Seglene kalde paa Vinden:
Og de glade Matroser hænge alt Krandse om Styrbord.
Da jeg kunde mig denne store Bedrøvelse vente,
Vil jeg og kunne udholde den, Søster? kun dette, min Anna!
Stræb at udrette for mig Elendige! Ene Dig han jo
Agtede, denne Forræder, og aabnede for Dig sit Hjerte:
Ene Du kjendte belejligste Tid til at tale med Manden;
Gaa da, og tal til denne min stolte Fjende med Bønfald:
Ikke har jeg i Aulis med Gærkerne sammen mig svoret,
Troernes Slægt at udrydde, ikke sendt Skibe mod Troja:
Ikke Fader Anchises's Maner og Aske forstyrret.
Hvorfor nægter han grum min Tale at laane et Øre?
Hvorhen iler han? denne sidste Villighed maa han
Vise den elskende Dido: vente bequemmere Bortfart.
Nu ej den forrige Ægtepagt, som han brød, jeg forlanger;
Ej at det yndige Latium, eller sit Rige han slipper.
Men om en Smule af Tid, og Hvile og Frist for mit Hjerte,
Indtil Skjæbnen har lært mig ved Vanen at taale min Qvide.
Dette jeg beder tilsidst, forbarme Dig over Din Søster!
Hvis Du skaffer mig dette, til Døden jeg er Dig forbunden.
Saa hun grædende bad, og den bekymrede Søster
Taarer atter og atter henbragte, men Taarer ham ikke

Røre, og alle Ord han ubevægelig hører.
Skjæbnen det hindrer, og Guder tilstoppe hans villige Ører.
Som naar Alpiske Storme fra Nordøn med vældige Vindstød
Kappes den gamle kjernige Eeg, nu herfra, nu derfra
Om at styrte; det suser og hviner, og Løvene rundt
Af dens rystede Top nedrasle og strøes paa Jorden,
Selv den hefter i Fjeldet, saa høit, som Toppen i Luften
Hæver sig op, saa dybt i Tartarus stræber dens Rod ned;
Ligesaa rystes ved jevnlige Ord nu herhen nu derhen
Helten Æneas, og Kummer opfylder hans mandige Hjerte.
Men ubevægelig Sindet staaer og Taarer rinde forgjæves.
Nu den arme af Skjæbnens Slag forvildede Dido
Ønsker sig Døden, og kjedes ved Himmelens Hvelving at skue.
Og at Forsættet hun før skal udføre, og Lyset forlade
Seer hun, da Gaver hun lægger paa Virak-brændende Alter,
(Gyseligt er det at sige) den hellige Vædske at fortne,
Og den gydede Vin til græsseligt Blod at forvandles.
Dette Syn hun dog ingen, end ikke sin Søster fortalte.
Derhos var der paa Slottet et Tempel, opbygget af Marmor,
Hendes forrige Mands, som hun holdt meget i Ære,
Prydet med uldene Baand, og med festlige Krandse omvundet.
Herfra synes hun Stemmer at høre og Ord fra sin Mand, som
Kalder hende ved Nat, naar Mørke Jorden omhyller.
Ogsaa den eenlige Ugle paa Taget i spaaende Ligsang,
Høres at klage, og trække sit lange Uhu! i Klynken.

Derhos tillige Seeres mange Forkyndelser skrække
Hende med ængstende Vink. Ja selv den grumme Æneas
Plager i Drømme den sværmende: stedse hun synes sig ene
At forlades, og uledsaget at vandre en lang Vej,
Og i Ørkeners Ode Tyrier stedse at søge.
Som den rasende Pentheus fordum Furiers Skare
Saae, og Tvilling-Sol, og Theben at vise sig dobbelt:
Eller som, naar Agamemnons Orestes forfølges paa Scenen;
Og han flyer sin Moder med Fakkel og arrige Slanger,
Og de hævnende Furier sidde for ham i Døren.
Da det fortvivlede Hjerte nu Furier havde indtaget,
Og hun havde besluttet at dø; flux Tiden og Maaden
Vælger hun selv, og taler derpaa til sin sørgende Søster,
Dølger Forsættet med Mine og klarer sin Pande med Haab op.
Nu jeg har fundet, min Søster! et Middel, ønsk mig til Lykke!
Som gjengiver mig ham, eller løser mig elskende fra ham.
Ved Oceanos's fjerne Rand, og den dalende Sol er
Æthiopernes yderste Land, hvor Atlas paa Nakken
Drejer Himmelens Hvelving, indfattet med tindrende Stjerner;
Derfra er en masfyliſk Troldhex nyligen vist mig
Hesperidernes Tempels Vogter, som Dragen sin Føde
Rakte, og passede paa de hellige Grene paa Træet,
For ham kastende duftende Honning og dovende Valmu.
Denne hun lover med Runer at løse de Hjerter, hun lyster;
Men paa andre at sende Kjerligheds pinende Smerter;

Floders Strømme at standse, og Stjerner at vende tilbage;
Natlige Skygger at mane. Ja under Fødderne seer Du
Jorden at brøle, og Ege nedstige fra Bjergenes Rygge.
Men, min huldeste Søster! ved Guderne og ved Dit Liv jeg
Sværger, at meget ugjerne til Trolddoms Kunster jeg tyer.
Du oprette i Gaarden et hemmeligt Baal mod Himlen,
Derpaa Mandens Værge, som den Troløse i Kamret
Efter sig hængende lod, samt hvad han har baaret, og vor Seng,
Min Ulykke, Du lægge: thi jeg har i Sinde at brænde
Hvert et Minde af dette Umenneske: saa vil og Hexen.
Dette hun sagde og taug, og Bleghed Kinderne maler.
Anna troer dog ikke, at Døden Søsteren skjuler
Under et synderligt Offer. Saadan Affindighed hun ej
Haaber, og værre ej frygter, end da Sichæus var myrdet,
Hvorfor hun lyder Befaling. — — — — —
Saasnart Baalet i Slottets Indre af Fyr- og af Steen-Eeg
Var opstablet mod Himlen, omhænger Dronningen Gaarden
Med betydende Krandse, og pryder den rundtom med Liglov:
Lægger saa hvad han har baaret, og Sværdet han efter sig lod der,
Med hans Billed paa Sengen, vel vidende hvad der skal komme.
Rundtom Altere staae, og Hexen med flagrende Lokker
Maner trehundrede Guder, maner Erebus og Chaos,
Hecates's trende Gestalter, Dianas trefoldige Aasyn.
Ogsaa stænker hun Vand af Avernus's opdigtede Kilde,

Saftige Urter, ved Maanen med Kobber-Segel afskaarne,
Hexen søger og samler, fulde af sorte Forgifts-Melk:
Endnu søges den Follets Pande i Fødslen afrevne
Moderen røvede Kjerlighed. — — — — —
Selv med Melet hun staaer, og rene Hænder ved Alteret:
Højre Fod af Baandene løst og Kjolen afbæltet
Kalder hun, viet til Døden, Guderne, kalder sin Skjæbnes
Kyndige Stjerner, og hver en medlidende Guddom, som tager
Sig af Elskendes Nød, og Utro husker og straffer.
Nat det var; og alle udmattede Lemmer paa Jorden
Nyde den qvægende Søvn: Nu Skove og vildene Have
Hvile, medens sig Stjernerne vælte paa Midie-Himmel,
Hele Marken nu tier, og Qvæget og spraglede Fugle,
De som blanke Søer, og de, som Skovenes tætte
Buske beboe, nu dysede ind i natlige Taushed,
Lindrede Sorgen, og glemte Dagens urolige Møjer.
Ikke saa den fortvivlende Dido: ikke i Søvnens
Arme hun synker, ej Natten modtager i Øjne og Hjerte.
Kummeren voxer; den vognende Kjerlighed raser, og Vreden
Bruser, og endelig standsende taler hun saa med sit Hjerte:
Men hvad skal jeg da gjøre? vende mig atter udleet
Til de forrige Friere? Bede Nomaderne ydmyg
Mig at tage til Ægte, hvis Haand jeg ofte forsmaaede?
Teukrernes Flaade da følge og deres stolte Befaling?
Disse, som huske saa godt den Hjelp, jeg dennem beviste,

Og erindre med Tak modtagne Velgjerningers Mængde!
Men hvo (sæt at jeg vilde) tillod det, og tog mig forhadte
I de stolte Snekker ombord? ha! kjender Du ikke
Foler Du ikke, Forlorne! Laomedonteernes Meneed?
Eller flygte alene efter de jublende Søfolk?
Skal jeg, omringet af Tyrer, og Mines samlede Skare
Sætte efter, og dem, fra Sidon neppe jeg løsrev,
Atter drive paa Havet, og Seglene byde at hisse?
Nej! dø, som Du fortjener, og Staalet ende Din Smerte!
Du, min Anna, bevæget af mine Taarer, har styrtet
Først den svørmende Søster i denne Elendigheds Afgrund,
Og forraadt mig til Fjenden. — — — —
Ikke jeg maatte som Enke og skyldløs Livet hendrage,
Ligesom Lossen, ukjendt med disse grulige Smerter.
Troskabs-Eden, jeg svor Sichæus's Aske, den brudt er.
Disse veemodige Klager Dido udstødte af Brystet.
Fast besluttet at segle Æneas paa knejsende Bagstavn
Hviler i Søvnens Arme, og Tingene ere i Orden.
Der en Gudegestalt i samme Skikkelse kommer
Til ham i Drømme, og synes atter saaledes at mane;
Ganske Mercurius lig i Stemme og blomstrende Farve,
Og guldfarvede Lokker og Ungdoms smidige Lemmer:
Søn af Venus! kan du i disse Omgivelser sove?
Seer Du ikke de Farer, som nærved true Dig rundtom?
Daare! og mærker Du ikke Zephyrerne fojelig lufte?
List og skrækkelig Udaad ponser hun paa i sit Hjerte,
Fast besluttet at døe, og bruser og fnyser af Vrede.
Iler Du ikke herfra, mens Magt Du haver at ile?
Snart Du Havet vil see af Kjole at vrimle, og grumme
Fakler at lumre, og Kysten at flamme i rasende Luer,

Hvis i dette Land Aurora Dig nølende træffer.
Op da! uden Forhaling. Foranderlig stedse er Qvinden.
Nu Mercurius taug, og Nattens Mørke ham gjemte.
Men Æneas, opskrækket af denne uventede Skygge,
River fra Søvnen sig løs, og stærk paa Folkene driver:
Strax op, Karle! af Søvnen, og hen paa Tofterne med Jer!
Seglene op i en Hast! En Gud, nedsendt fra det Høje,
Maner os atter at ile med Flugten, og Tougene kappe.
Hellige Guddom! hvo Du og er, vi følge Dig gjerne,
Og adlyde med Glæde Din igjentagne Befaling.
Vær Du med os, og hjelp os i Naade, og heldige Stjerner
Lad oprinde paa Himlen! Derpaa den lynende Klinge
Rev han af Balgen, og kappede Bagstavns-Touget med Staalet.
Samme Hidsighed driver dem alle; de rive, de styrte:
Snarlig Kysten er tom, og Havet skjulet af Skibe.
Med Anstrængelse pidske de Skummet, og feje det blaa Dyb.
Alt den første Aurora Jorden bestroer med nyt Lys,
Og forlader Tithonus's safranfarvede Leje:
Da nu Dido fra Udkik mærker Dagen at graane,
Og med bovnende Segl den hele Flaade at bortgaae,
Og seer Kysten og Havnene tomme af teukriske Sofolk;
Tre ja fire Gange hun slaaer sig med Næven for Brystet,
River de fagre Lokker af Hovedet, raaber og siger:
Jupiter! skal han da rejse, den Flygtning, og spotte mit Rige?
Gribe ej Mine til Vaaben, og ile af Staden ham efter?
Rive ej Andre Skibe af Verfterne? Jler dog alle!
Jler i Hast! flux Seglene op! og Aarerne svinger!
Men hvad taler? hvor er jeg? Affindighed vilder min Hjerne.

Ulykſalige Dido! nu rører den ſkjændige Daad Dig;
For den burdet, da Sceptre Du gav. See Troſkab og Haandſlag!
Dette er ham, ſom ſiges at føre Penaterne med ſig:
Og at have paa Skuldre udbaaret ſin Fader den gamle!
Kunde jeg ikke hugget ham ſmaa, og ſpredt ham i Havet,
Ikke med Staalet hans Venner, ja ſelv Aſcanius myrdet?
Af ham lavet en Ret, og denne paa Faderens Bord ſat?
Vel var Kampens Lykke uvis. Men lad den og været.
Hvorfor frygtede jeg, beſluttet at dø? I hans Strandlejr
Brande jeg havde indkaſtet, og Skibene fyldet med Luer,
Fader og Søn og hele Slægten jeg havde udryddet,
Og i Luerne ſtyrtet mig ſelv. — — — — —
Sol, ſom ſkuer i ſtraalende Omløb, Jordens Idrætter,
Og Du Juno, Aarſag og Vidne til denne min Qvide,
Hecate, Du! ſom manes med Hylen paa natlige Korsvej,
Og I hævnende Direr! og Dido's Guder, ſom døe ſkal,
Mærker dette, og ſtraffer retfærdigen denne Forbryder!
O bønhører mit Raab! hvis dette forbandede Hoved
Havn nødvendig ſkal røre, og endelig ſvømme til Landet,
Vil ſaa Jupiters Raad, kan denne Grændſe ei rokkes:
Gid han dog plaget med Krige og Vaaben af modige Fjende
Over Grændſerne jaget, af Julius's Favnetag revet,
Trygle om Hjelp, og ſkue ſines uværdige Mandfald:
Naar han har givet ſig hen paa Fredens ubillige Vilkaar,

Hverken Riget kan nyde eller det frydende Livslys;
Men før Tiden han falde, og ligge ujordet paa Sandet!
Denne sin sidste Bøn udøser Dido med Blodet.
Men, I Tyrier! sværger hele Slægten et evigt
Had, og bringer min Skygge dette Dødninge-Offer.
Intet Venskab vorde blandt Folkene, ingen Forening!
Af min Aske engang en Hævner fødes og opstaae,
Som med Ild og Sværd forfølger det teucriske Nybyg,
Nu og siden, som Kræfterne mere voxe med Tiden.
Kyster krige mod Kyster, og Bølger krige mod Bølger,
Vaaben krige mod Vaaben, og selv de fejde og Afkom!
Dette hun sagde, og tumlede Sindet, nu herhen, nu derhen,
Ønskende snart, at udslukke det Lys, som hende forhadt var.
Kortelig taler hun derfor til Barce, som fostred' Sichæus:
Egen Amme i gamle Tyrus havde hun skrinlagt:
Hent mig, kjæreste Barce! Anna, min elskede Søster;
Sig, at med rindende Vand hun stræber at stænke sit Legem,
Faarene med sig at tage, og det anordnede Offer;
Saa hun komme. Du selv ombinde Din Pande med Festbaand.
Jeg den stygiske Gud et Offer, tilbørlig beredet,
Har i Sinde at bringe for mine Smerter at ende;
Og det dardaniske Hoved Baalets Flammer at vie.
Dette Dronningen sagde. Afsted strax rokker den gamle.
Dido skjælvende nu, og vild af sit blodige Forsæt,
Rullende røde skarpe Øjne, og tegnet med Pletter
Paa de zittrende Kinder, og bleg af den nærmende Døds Skræk,
Styrter igjennem Slottets indre Dør, og bestiger

Rasende det optaarnede Baal, og drager Æneas's
Kaarde, en Gave, som ikke var søgt for at bruges til dette.
Da hun Heltens Klæder, og det fortrolige Leje
Havde betragtet, standser hun lidt, og græder.
Kaster paa Sengen sig ned, og taler det sidste i Livet:
Minder! dyrebare, da Gud og Skjæbnen tillod det,
Tager mod denne min Sjæl, og ender denne min Pine.
Jeg har levet, Løbet fuldendt, som Skjæbnen bestar mig:
Nu mit store Billed skal heden til Skygerne fare.
En stolt By jeg har bygget, og skuet egene Mure:
Hævnet min myrdede Mand, og min grumme Broder afstraffet:
Lykkelig, altfor lykkelig, hvis dardaniske Snækker
Ved Karthagos Kyster aldrig landede vare!
Nu hun trykker sit Ansigt i Puden: Uhævnet da dør jeg,
Men jeg vil døe. Just saa er det Glæde at fare til Orcus.
Lad den grumme Dardaner med disse hvirlende Luer
Mætte sit Øje paa Dybet, og tage min varslende Død med.
Dette havde hun sagt, da de Omstaaende hende
Falden skue paa Staalet, Klingen omskummet af Blod, og
Hendes Hænder bestænkte. Gjennem de hvelvede Sale
Drøner et Skrig, og Rygtet omfarer den rystede By strax.
Husene runge af Skraal og Hylen og Qvindernes Tuden:
Luften lyder igjen af de fortvivledes Veeraab:
Ligesom for indbrydende Fjender hele Carthago
Styrtede, eller Tyrus det gamle; og rasende Luer

Gjennem Guders og Menneskers Boliger vældede sig frem.
Skrækket hører Søsteren dette, og styrter afsindig,
Kradsende Kinden med Negle, og bankende Brystet med Næver,
Gjennem Hoben, og kalder den døende Dido ved Navnet.
Var det dette, min Søster? saaledes Du vilde mig skuffe?
Dette betydede Baalet og Ilden og disse Altarer?
Hvilket klager jeg først jeg forladte? har Du i Døden
Søsterens Selskab foragtet? Maatte jeg delet Din Skjæbne,
Samme Smerte og Time skulde henrevet os begge.
Derfor rejste jeg dette med egne Hænder og kaldte
Fædreneguder, for borte at være fra Dig, som Du ligger?
Mig, og Dig, og Folket, og Sidons Fædre, og Din By,
Har Du myrdet, min Søster! Bringer mig Vand, jeg vil vaske
Saaret, og svæver endnu en Levning af Sjælen derover,
Vil jeg aande den ind. Nu var hun kommen paa Baalet,
Og sin gispende Søster omfavner, og varmer i Barmen,
Sukkende dybt, og tørrer med Kjolen det størknede Blod af.
Dido forsøger at løfte de bristende Øjne, men atter
Falde de sammen, og Ulivs-Saaret raller i Brystet.
Trende Gange hun stræber, at løfte sig støttet paa Armen,
Trende Gange hun segner tilbage; med irrende Øjne
Søger hun Lyset paa høje Himmel, fandt det, og sukker.
Men den almægtige Juno, forbarmende sig over hendes

Lange Qvaler og haarde Helsot, Iris nedsender,
For den kæmpende Sjæl af Lemmernes Fængsel at løse.
Thi da ikke forskyldt, og ikke ved Skjæbnen hun døde,
Men før Tiden, den Arme, og hidset af pludseligt Vanvid,
Havde Proserpina ikke taget hende af Issen
Gule Haarlok endnu, og Orcus Hovedet tilkjendt.
Derfor den duggede Iris paa Safran-Vinger fra Himlen,
Dragende efter sig tusinde Farver lige mod Solen,
Sværver ned og ved Hovedet staaer, og taler saaledes:
Denne Dis tilhørende Lok jeg tager, og løser
Dig af dette Legeme — derpaa Haaret hun skjærer;
Strax al Varme er borte, og Livet forsvunden i Vinden.

Pindseaften.

En Skizze af Mary Russell Mitford*).

Min Hauge er mit Hjertes Stolthed og mine Øines Lyst. Vort Huus, som i Dimension meget ligner et Fuglebuur, og næsten ligesaa bequemt kunde sættes paa en Hylde eller hænges op i et Træ, vilde være aldeles utaaleligt i varmt Veir, hvis vi ikke havde et Sted at tye til udenfor det — og dette er et meget behageligt Tilflugtssted. For at gjøre dette fuldkommen indlysende for mine Læsere maa jeg beskrive vort hele Territorium.

*) Fra: „Our Village," vol. III. London 1828.

Man forestille sig da en lille Plet Jord med en lav, uregelmæssig Hytte i den ene Ende; en stor Lade der er adskilt fra Huset ved en liden Gaard, langs med den ene Side; og et langt Skuur, der er aabent ud mod Haugen, og baaret af Træstolper, paa den anden Side. Grunden er begrændset, halvt af en gammel Muur, og halvt af et gammelt Gitterværk, over hvilket vi see skovbegroede Bakker i det Fjerne. Huset, Laden, Muren og Gitterværket ere bedækkede med Ranker, Kirsebærtræer, Rosenbuske, vilde Jerichoroser og Jasminer, med store Grupper af høie Rosenpopler imellem dem; en stor Hyldebusk overskygger den lille Dør, og et prægtigt Laurbærtræ, hvis Lige man neppe vil finde der i Egnen, afbryder med sin smukke Kegelform Bygningens horizontale Linie. Det er min Hauge; og det lange Skuur med Træpillerne, et Slags landlig Buegang, som er adskilt fra Blomsterbedene ved en Række af tykke Geranier, er vort Haugeværelse.

Jeg kjender intet behageligere end at sidde der en Sommer-Eftermiddag, naar den vestlige Soel blinker igjennem den store Hyldebusk, og belyser vort livlige Haugebeed, hvor Blomster og Blomsterbuske staae saa tæt paa hinanden som Græs paa en Mark, et Vildtnis af Blomster, sammenslynget i mangfoldige Krandse og Guirlander i den største Forvirring, hvor vi vel kunne gjætte os til at der maa være Jord, men ikke kunne see Spor deraf. Jeg kjender intet saa behageligt som at sidde i Skyggen af denne mørke Lund, med

Blikket hvilende paa Blomsternes lyse Farvespil, glimrende oplyst af Aftensolen, og nu og da kaste et Blik paa de smaae Fugle, idet de hurtigt flyve ind og ud af deres Reder — thi der er altid et Par Fuglereder i det tykke Tapetserie af Kirsebærtræer, vilde Roser og Chinaroser, som beklæde vore Mure —; nu at dvæle ved Sommerfuglenes lystige Flagren omkring Blomsterne, og de sjeldnere Natsværmere (Sphinx ligustri), dette skjønne Insect, der, lig en Fugl paa de hedeste Aftener, flagrer over de sødeste Blomster, stikker sin lange Snabel ind i Jasminens Blomsterkalk, og svæver over Geraniens skarlagensrode Blomster, hvis lyse Farve synes at give Gjenskin paa dets eget fjedrede Bryst; dette rastløse Insekt, der saa aldeles synes at være en Skabning af Luften, og som altid, selv naar det søger Næring, holder sig i Ligevægt i Luften, og hvis Vinger i deres uophørlige Bevægelse have en saa dyb, susende og lullende musikalsk Lyd. Intet er saa behageligt som at sidde i dette Vildtnis af Blomster og Løv og bevogte Natsværmerens Flugt! Intet er saa skjønt for Øiet som min Hauge! den er ganske som et Malerie; uheldigviis ligner den ogsaa et Malerie i meer end en Henseende — den er ikke nyttig til andet end til at see paa. — —

Hvilken Contrast mellem den rolige Hauge og den livlige Gade! Løverdagaften er der altid Bevægelse og travl Støi i vor Landsbye, og det er netop Pindseaften, den skjønneste Løverdag i det hele Aar, da Londonske Svende, Tjenere og Tjenestepiger aflægge et kort Hel-

ligdags-Besøg hos deres Familie. En kort og kostelig Helligdag, den lykkeligste og livligste i Aaret; thi selv Julens Lege og Lystigheder afgive kun en fattig Nydelse, i Sammenligning med Pindsens landlige Foraarsfryd, Krandsebindinger, Dandse og Boldtpartier.

Vi skulle selv have et Boldtpartie paa Mandag, hvilket imidlertid ikke vil blive spillet af Mændene, der, efter et Vanheld de havde med de unge Karle fra Beech-Hill ere blevne noget modfaldne, men af Byens Drenge, der, ivrige for deres Sogns Hæder og med deres dristige Anfører, Ben-Kirby, i Spidsen, marscherede i Masse hen paa vore Modstanderes Grund, Søndagen efter vort sørgelige Nederlag, udfordrede Drengene i hiin stolte Flække og sloge dem aldeles af Marken. Aldrig saae man en mere afgjørende Seier. Vore Drenge nøde denne Triumph med saa lidet Maadehold, at den nær havde fremkaldt en meget tragisk Catastrophe. Anføreren for de unge Folk fra Beech-Hill, en stor Boldtspiller, ved Navn Amos-Stone, der var ude af sig selv af Forbittrelse over sin Modstanderes Jubel, kastede Boldten efter Ben-Kirby med et saa sikkert Sigte, at der, hvis denne kloge Anfører ei hurtigt havde dukket sit Hoved da han saae den komme, sandsynligviis vilde være blevet taget en Synsforretning op i Sagen, og Amos-Stone vilde være sat under Tiltale for Mord. Han lod Boldten flyve med en saadan Hævngjerrighed, at den blev funden boret ind i en Leerbakke fem hundrede Alen derfra, som om det havde været en Kanonkugle. Opmændene Tom Co-

per og Forpagter Thackum, forsikkre Begge, at de aldrig saae saa frygtelig en Boldt. Hvis Amos Stone lever til han bliver Mand (jeg mener hvis han ikke forinden bliver hængt) vil han blive en fortræffelig Boldtspiller; han kommer her paa Mandag med sit Selskab for at spille Revenge-Partie, og Opmændene have i Forveien tilholdt Amos at han skal holde Fred, og Ben at han ikke maa tirre sin Modstander mere end fornødent — en juridisk Clausul, som beviser at man har havt en Tvivl om den unge Herres Discretion; og jeg skal ikke nægte at jeg deler den. Jeg vilde ikke cautionere for Ben-Kirby — nei, ikke med en dobbelt hvid Levkoy, den nærværende Gjenstand for min Ærgjerrighed.

Hen ad Aften til sværmer det i vor Landsbye, som i en Biekube, og alle Kirkeklokkerne rundt omkring ringe lystigt, som for at kalde Sværmen sammen. Jeg maa forsøge paa at skizzere nogle af de forskjellige Figurer.

Først see vi en Gruppe, der vilde egne sig for Teniers Pensel, en Klynge af Kroens gamle Bænkesiddere, der nu ere Udendørskunder, og have taget Sæde rundt om et Bord, hvor de smøge og drikke i høi Festlighed, ved Lyden af Timothys Fiol. Dernæst samler sig en Masse af ivrige Drenge, Heltene til paa Mandag, der omgive Skoemagerens Bod, hvor et usynligt Hul i deres Boldt flikkes af Mester Keep, under Ben-Kirbys og Tom Copers forenede Overopsyn. Ben viser megen Agtelse i Ord og For-

hold for sin Opmands Dømmekraft og Erfaring, men passer dog at faae Voldten gjort efter sit eget Hoved; medens, udenfor Skoemagerens, Resten af de Elleve skrige og skraale omkring Joel Brent, der snoer Vortraaden om Haandgrebene paa Voldttræerne — de arme Voldttræer, som ikke behage Nogen, som de større Drenge haane, fordi de ere for smaae og for lette, og de mindre udskjelde, fordi de ere for tunge og for store. Lykkelige Kunstdommere! at vinde Partiet kan neppe more dem mere end disse Forberedelser — om Skjæbnen ogsaa vil være dem saa gunstig! Længere nede ad Gaden see vi den smukke sortøiede Pige, Sally Wheeler, der er kommen hjem fra B. for at holde en Dags Pindsefest, geleidet af en høi og rank Tjener i et blændende Lieberie, som hun søger ved et Par korte Knix at faae væk inden hendes døve Bedstemoder seer ham. Det skulde undres mig om det lykkes hende.

Tvende Par af en anden Natur ere ifærd med at gaae op ad Bakken. Daniel Tubb og hans skjønne Valentine vandre dristigt afsted som privilegerede Elskende; der er lyst tvende Gange fra Prædikestolen for dem, og de skulle giftes paa Tirsdag; og tæt efter dette lykkelige Par, nær hinanden, men ikke tilsammen, komme Jem Tanner og Mabel Green, de stakkels Syndere fra sidste Hvedehøst. Ak den lille Degn, Pigens haarde Formynder, er endnu ubøielig! Trofast Kjærlighed har her endnu at kjæmpe med Forfølgelse. Jem traver afsted, fløiter: „Modne, modne Kirsebær,“ og lader

som om han gik for sig selv og ikke tænkte paa Nogen; men hvert Øieblik standser han i sin skjødesløse Gang, og dreier sig om, for at stjæle sig til et Blik paa Mabel, der fra sin Side gjerne vil faae Folk til at troe at hun følges med stakkels Olive Hathaway, den lamme Qvindeskrædderske, og endogsaa lader som om hun tiltalte og hørte efter denne blide, ydmyge Skabning, i det hun peger paa de vilde Blomster paa Fælleden, og Lammene og Børnene, der springe omkring imellem Tjørnene, medens hendes Tanker og Øine kjendelig ere henvendte paa Jem Tanner, i det hun møder hans stjaalne Blik med et rødmende Smiil og halv springer ham imøde, og den haltende Olive har afbrudt Samtalen saasnart hun mærkede at hendes Ledsagerinde var andetsteds sysselsat, og maaskee ubevidst begyndt at nynne et Par Linier af Burns: „Flyt, og jeg kommer, min Hjertens kjær," og „Giv mig et Blik af dit sorte Øie kun," hvilke sikkert aldrig ere blevne oplyste med et bedre Exempel end med Parret foran hende. Det er virkeligt et smurrigt Syn at holde Øie med dem, og at bemærke hvorledes denne lokkende Nærhed efterhaanden bliver uimodstaaelig, og den landlige Elsker drages hen til sin skjønne Herskerinde ligesom Naalen til Magneten. Nu følges de ad, i Tillid til det tiltagne Tusmørke, den lille Degns Fraværelse, de lykkelige Ungkarles og Pigers Godmodighed, der passere forbi dem fra alle Kanter, eller maaskee rettere i en lykkelig Forglemmelse af den gjenstridige Onkel, de velvillige Byefolk, den skelende Elsker, og den hele

Verden. Nu trippe de afsted, Arm i Arm; han prøver paa at faae et Glimt af hendes blussende Ansigt at see under hendes Hue, og hun hænger med Hovedet, og undviger hans Blik, med en Blanding af Undseelse og Skjelmerie, som klæder den landlige Skjønhed godt. De vandre afsted, besjælede af en sand og inderlig Kjærlighed, som maa overvinde alle Hindringer; stakkels Olive følger dem, med en kjendelig Deeltagelse i deres Lykksalighed, der gjør hende næsten ligesaa misundelsesværdig som de; — og vi fortsætte vor Vandring, i Maaneskin og under Natterigalesang, medens Jacob Frost's Karre skimtes i det Fjerne, og Pindsefestens lystige Toner, Jubelraab, Latter og Sang gjenlyde rundt omkring os, lig støiende Toner i Luften.

Scener af en Skrædders Liv*).

Skrædderen Mansie Waugh, er en Enthusiast for sin Haandtering; han seer alting med en Skrædders Øie; han spiser, drikker, elsker og slaaes med en ægte Skrædders Hjerte. At han er en Skrædder, udgjør hans Charakteers Grundstof og Underlag; alle andre Dele af Manden ere kun de Opslage, den Staffe-

*) Udaf: The Life of Mansie Waugh, Tailor in Dhalkeit. Written by Himself. 1828.

ring, Vattering, det Foer og Dvælg som danner hans Individualitet. En Skrædder bør ikke være heftig og lidenskabelig — Manste er den meest ømhjertede Skabning; han er ikke dristig, men bliver undertiden dreven til Fortvivlelsens Mod af Frygten, som driver et Menneske langt videre end Tapperheden. — Han er livlig i sine Følelser og fri, i sin Tragten og Stræben, som det sømmer sig en fri Skrædder, og en Mand, der har siddende Forretninger. I sine Handlinger er han imidlertid frygtsom, ubestemt, og mere tilbøielig til at stole paa sin Klogskab end paa sin Tapperhed; — han bærer stor Agtelse for Authoritet, og beundrer Storhed veltilfreds i det Fjerne, men er desuagtet fuld af Mandens Værdighed abstract betragtet; han er godmodig, men dog opmærksom for sig selv; han er mild, men dog resolut i at føre Herredømmet i sit Huus; han er en saa meget desstrængere Fader, fordi han veed at Naturen kun har underkastet faa hans Befaling; en fortræffelig Naboe, thi han indseer fuldkommen de selskabelige Fordele af at leve i god Forstaaelse med de Folk, han lever af; og en ikke ubehagelig Selskabsbroder, thi han besidder en stor Jagttagelsesaand i det Smaae, og om han ikke skulde gjennemtrænge den indre Charakteer, saa lykkes det ham dog altid at udfinde det udvortes Menneske, med en livlig Eiendommelighed, som nokſom beviser, med hvilken en Interesse han tilskjærer en Kjole, eller vender et Par Buxer.

Det vil være interessant at høre denne Mand selv beskrive sin første Optrædelse paa Livets Skueplads og sin første Kjærlighed. Manfie udfolder her sit for de ommeste Følelser receptive Hjerte fuldkomment for os, og vi have ikke mindste Grund til at tvivle om den ubetingede Troværdighed af denne hans fortrolige Meddelelse, hvis Natur ganske staaer i Overeensstemmelse med hans Charakteer.

„Da jeg er kommen for tidlig i Verden," bekjender han, „og har et blegt Ansigt og en spinkel Constitution, kunde Naturen aldrig have bestemt mig enten til at gaae tilsøes, eller at gaae i Krig, eller for nogensomhelst Haandtering eller Haandværk, som udfordrede nogen betydelig Kraftanspændelse. Jeg har aldrig i mit Liv holdt af at slaaes; Fred stod mig altid i Hu og Tanke. Naar der var noget Opløb eller Spektakel paa Gaderne, tog jeg altid Flugten, og søgte i største Hast Skjul i Kaminkrogen; og hellere end at prøve mine Næver mod en Skolekammerat, stak jeg mange haarde og knubbede Ord i Lommen, fik mine Bank, og tog mod Drefigen af Smaapiger, der neppe naaede mig til Vesten.

Kort efter at jeg var kommen i Lære, da jeg af frit Valg havde kaaret Skrædderhaandteringen, fik jeg et forskrækkeligt Anfald af vild ungdommelig Kjærlighed. Aldrig i mit Liv skal jeg glemme hvad der hændtes mig. Jeg var skudt iveiret, lang og smækker som en Pilevaand. Kjød paa Benene havde jeg intet

af, som mine Benklæder fra hine Aar altfor kjendelig vise. De lange gule Haar hang mig om Orene, som en Hortot, langs ned om mine magre Kjæver, der, uagtet min Slugenhed og stive Appetit, saae ud som om de havde afbrudt al Bekjendtskab med Kjødmad. Min blaa Trøie syntes i Ærmerne at være kommen i Kiv med Haandledene, og havde trukket sig tilbage heelt op under Albuerne. Hofteknapperne syntes derimod at have fattet en stærk Kjærlighed til Skuldrene, de glede mere og mere op til dem, og viste et lidet Stykke under dem deres dunkle Glands. Midt paa Ryggen endte de smaae Skjødeflipper og lode den velslidte Agterdeel af min Cordroys tilsyne, som en Fuldmaane igjennem en mørk Taagesky. Jeg maa have været en særdeles vakker Dreng.

Min første Elskovsflamme tændte Præstens lille Datter, Jessy, en rask og ferm Tøs, der var et Par Aar ældre end jeg. Jeg pleiede at sidde og see paa hende i Kirken, og følte en ganske besynderlig Forvirring naar vore Øine mødtes. Det krillede mig heelt igjennem Hjertet, og jeg saae ned paa min Psalmebog, forlegen som et Faar, og rød over hele Ansigtet. Jeg vilde gjerne have talt til hende, men det vilde aldrig gaae; Modet dertil fattedes mig i min Beklemmelse, skjøndt hun undertiden gav mig et Smiil, naar hun gik forbi mig. Hun pleiede hver Aften at gaae ned til Brønden med sine to smaae Spande, for at hente Vand, efter Israeliternes Maade, i Tusmørke; og jeg besluttede at passe hende op,

for at forære hende de to Æbler, jeg i den Hensigt over en Uge havde baaret i min Trøielomme. Hvor hun loe, da jeg stak hende dem i Haanden, og foer afsted uden at tale et Ord! Jeg stod ved Enden af Haugegjerdet, og hørte hende lee til hun var nærved at briste derved. Mit Hjerte klappede i Livet paa mig som en Kornharpe; det var et Øieblik, som var svangert paa himmelsk Haab; men jeg saae Jamie Coom, Grovsmedsvenden, som jeg havde Mistanke om at være min Medbeiler, komme ned til Brønden. Jeg saae hende give ham det ene af Æblerne, og hørte ham sige med en skrallende Latter: „Hvor er Skrædderen?“ Jeg var ikke seen med at tage Flugten, og standsede ikke før jeg fandt mig i Sikkerhed paa den lille Stoel ved Kaminen, og hørte den hjemlige Lyd af min Moders Rokkehjul surre for mine Øren og sagte at dysse min Kjærlighed i Søvn.“

Vor Skrædder var imidlertid lykkeligere i sit næste Frierie. „Hvem anden mener I vel,“ fortæller han i sit Hjertes Glæde, „skulde den Glut vel være, i hvem jeg nu blev slaaet, end Nanse Cromie — som siden, efter Forsynets vise Styrelse, blev min hæderlige Hustru og min vakkre Bentses Moder. Ved at gaae op og ned ad Trapperne, hvor vi boede i Huus sammen — naar jeg gik ned, med min gamle Hat paa, for at søge Middagsbordet, og hun gik op, med en Spand Vand eller et halvt Pund Smør paa en Tallerken, med et Stykke Papiir over — mødtes vi tidt paa Halvveien, og maatte staae stille for at lade

hinanden komme forbi. I en Maaned eller to kom der ikke det Mindste ud af disse Trappemøder, da hun var ligesaa bly og beskeden, som hun var smuk, i sit rene Demities Skjørt og sin snehvide Morgenkappe, for ikke at tale om hendes lille kirsebærrøde Mund og hendes milde venlige Øine; og jeg var altfor forknyt til at lukke Munden op til fremmede Folk. Vi kunde imidlertid ikke lade være at see en Smule paa hinanden, i det vi gik forbi; og jeg var et reent fortabt Menneske, ude af alle mine Sandser, svindende hen som en Beenrad og synkende ned i Elskov til op over Ørene, i hele tre Uger og fire Dage, inden at der blev talt en eneste Stavelse imellem os. Gud maa vide hvorlænge dette Qvækerliv vilde have varet, hvis vi ikke havde truffet hinanden en Dag i Tusmørke, og jeg havde faaet en Dram af en af vore Kunder, der var pukkelrygget, da jeg havde været henne at passe en moderne ny Kjole paa ham; jeg følte mig saa modig som en bengalsk Tiger, og sagde til hende: „Det er da et rart Veir iaften, min bedste Nancy.“ Da Isen nu engang var brudt, gik det for mig som det var smurt, saa at vi med Lynets Fart gik over fra at tage hinanden i Haanden paa Trappen, til at spadsere sammen hver Fyraften ud af Byens Vesterport og videre hen ad Landeveien. Hvis nogensinde en Mand elskede, og elskede til Raserie, saa var det mig, Mansie Waugh — og jeg skammer mig slet ikke for at bekjende det; men eftersom det er Naturens Løb, erklærer jeg det frit og modigt for

den hele vide Verden. Lad dem lee derad der ville; ærlige Folk, jeg ynker dem; thi de kjende ikke en dydig Kjærligheds Glæder. Ak, og de miste den sødeste, fuldendeste, dyrebareste og sandeste Fryd, som denne Verden har at yde sine Børn. De kjende ikke Gjensynets Salighed, som gjør Skilsmissens Favnetag bittert. De drømte aldrig de Drømme, som bringe en let Ubehagelighed over Opvaagnelsen om Morgenen. De følte aldrig den Henrykkelse, som kan kildre en Mand lige indtil Sjælen fra en Qvindes Øie. De smagte aldrig den Honning, som boer paa en Qvindes Læber, sødere end den gule Smørblomst for Bien; eller rystedes af den Saligheds-Feber, som gjennemgløder et Menneske fra Top til Taae, ved i et uventet Møde at trykke en forvirret Allerkjærestes Haand. Men ak, ak! den Dag er for længe siden forbi for mig, og det er dumt Tøi at høre af en gammel Nars Læber. Ikke desmindre maae I tilgive mig, mine Venner: jeg kan ikke staae imod den almægtige Natur. — Da Nanses Smag stemte overeens med min, morede vi hinanden med at give vore Hjerter Luft imod de store Stæder, som alle ere propfulde af forsængelige og affkyelige Fruentimmer; og det er snorrigt nok, hvor snart jeg lærte at kaste mit Garn ud — det forstaaer sig paa en ærlig Maade; thi da hun sagde, at hun var nærved at forgaae af Længsel for at komme hjem igjen til Lauder, hvor hun var født, og som hun kaldte det sande Kanaans Land, skjød jeg Hjertet op i Livet paa

mig, og svarede: „Nancy, min kjære Pige, det sande Kanaans Land er ude ved Dalkeith; og hvis Du vil fæste Boe hos mig, og vi to kunne sætte os ned sammen, saa tør jeg sige, at Du inden en feie Stund vil komme til at tænke som jeg.“ Hvad siger I dertil? Sagerne kom snart i det Rene imellem os; og skjøndt begge Parter kun havde ringe Midler, saa vare vi unge, og havde Lyst og Evne til at hjelpe hinanden frem. — Nanse havde sparet en Smule sammen af sin Løn, og jeg havde gjemt under Laas og Lukke, i den skotske Bank, de Penge, jeg havde faaet ved at sælge Bedstefaders lille Huus, efter min hjertelskede Moders Død, der kun overlevede Fader i sex Maaneder, og lod mig ene tilbage i en usel Verden, nødt til at forsvare, ernære og sørge for mig selv. Efterat have overveiet Sagerne, og betænkt, at det ikke er godt for Mennesket at være ene, lagde Nanse og jeg Hovederne sammen, om at leie et lille Huus i den forreste Gade i Dalkeith, og saae os nu om, som Leiligheden kunde falde sig, for at faae kjøbt noget Boehave at sætte deri, hvilket imidlertid, da der kom saa mange Smaating til, løb op til mere end vi havde ventet, skjøndt vi havde været heldige nok til at gjøre nogle høist berømmelige Kjøb paa anden Haand hos Marchandiserne i Cowgate. Jeg kunde her anføre Prisen for Risten, Comfurovnen og Fyrfadet, som, skjøndt der kun var faa Huller i, havde en smuk Politur; men jeg har mistet Opskriften, og kan ikke anføre den med Sikkerhed. Men vist er det,

i hvad en Bissekræmmer end kan sige derimod, at Ryggen er skabt til at bære paa, og hvis vi Alle vilde bruge vore Hænder og være flittige, saa vilde mangen En, som kun høster slet og lever i Gjenvordighed, ligesom Molleren i den gamle Sang, have: "en Skilling i sin Lomme," til Middagsmad og Aftensbrod." Jeg kan imidlertid ikke nægte, at jeg i de første Par Dage efterat Herr Wiggie havde lagt vore Hænder sammen, og Nanse og jeg fandt os i den behagelige Situation at være Mand og Kone, gik og var noget betænkelig og nedslagen, ved den Tanke, at vi ville vilde faae en talrig Familie af Smaafolk, og hvor Kunderne skulde komme fra; men aldrig saasnart var mit Skildt slaaet op, med fire Jernnagler, af Johnny Hammer, malt med sorte Bogstaver paa blaa Grund, med et Malerie, forestillende en Troie paa den ene Side og en Sax paa den anden, og min Bod var bleven aabnet for Publikum med færdige Veste, Bureseler, Skindhuer og Kilmarnock-Knapper, hængte op for Vinduet, forend Kunderne strømmede ind paa os. Først kom der En, for at blive taget Maal af, og saa en Anden. En Kone kom ind, for at kjøbe et Par røde Uldgarnsstøvler til sit Barn, men vilde ikke have dem, fordi der ikke var en blaa Kant. En barhovedet Tos, der haabede at skulle give Handsel, kastede to Pence paa Disken og forlangte tre Alen Baand for en halv Pence. Præsten sendte sin Pige, med en gammel sort Kjole under Armen, fæstet sammen i et Haandklæde, for at faae den af-

stumpet i Skjoderne til en Jakke; hvilket jeg tør sige at jeg udførte til hans fuldkomne Tilfredshed, da den passede ham til et Haarsbred. Hertugens Kjeldermester selv var saa naadig at sende mig en Kjole, der sad fuld af Puder og Pomade, for at faae sat en ny Krave om. Det var intet Under, at der kom Kunder til Huset, thi vort Skildt var det smukkeste, man nogen Tid kunde see, omendskjøndt Troien just ikke var saa net malt, saa at nogle starblinde Personer antoge den for en Gaas. Jeg tør sige, at der stod et halvt Hundrede halvnøgne Børn og stirrede sig Øinene ud af Hovedet, ved at see derpaa fra Morgen til Aften; og da de alle havde forføiet sig til Sengs, fandt baade Nanse og jeg os saa stolte af vor nye Stilling i Livet, at vi selv listede os ud i Mørke og fornøiede os ved at see paa Skildtet med en Lygte."

Guadelupe Vittoria*).

Iturbides Vaabenbroder, Victoria, eller, som han sædvanlig skrives, Guadelupe Vittoria, der i Aaret 1821 var hans kraftige Medhjelper ved Kuldkastelsen af det spanske Herredømme i Mexico, hører blandt de meest udmærkede Anførere, som i Sydamerika have

*) Fra: „Mexico in 1827, by H. G. Ward. London. 2 Vols, 1828."

forsvaret Frihedens Sag imod Spanien. De Eventyr, han har bestaaet, kunne næsten siges at være uden Lige i de menneskelige Lidelsers Historie. Han pleiede kun at have et ringe Antal af Folk omkring sig, og alene at samle sin Stridsmagt, naar noget Stort skulde iværksættes: en Krigsføringsmaade, der passede særdeles vel for de Indfødtes vilde Levemaade, og som tillige hindrer al Forfølgelse. I samme Øieblik at et uventet Slag var skeet, paafulgte en almindelig Adsplittelse af Tropperne; slog hans Forehavende feil, bestemte han et Samlingssted paa et eller andet fjerntliggende Punkt; og saaledes var et Tab ofte oprettet, forinden man endog i Hovedstaden vidste at han havde lidt det. Men Vittorias Krigsbedrifter indskrænkede sig ikke til disse Streiftoge; i 1815 tilbageholdt han en Konvoi af 6000 Muulæsler, eskorteret af 2000 Mand, under Commando af Oberst Aguila, ved Puente del Rey, (et Pas, hvis naturlige Styrke Insurgenterne havde forøget ved at opstille Artillerie paa de Høider, der beherske det) saa at den ikke naaede Veracruz i henved 6 Maaneder. Nødvendigheden af at holde Forbindelsen med Europa aaben, bevægede Calleja i December 1815 til at betroe den civile og militaire Overbefaling over Provindsen Veracruz til Don Fernando Miyares, (en Officier af høi Rang og udmærkede Talenter, der nylig var kommen fra Spanien) fornemmelig i den Hensigt at oprette en Kjæde af befæstede Poster, som var stærk nok til at standse Vittorias Indfald i Provindsen. Forinden

denne Plan kunde sættes i Udførelse, fandt en Række af Fægtninger Sted imellem Insurgenterne og Royalisterne, under hvilke Miyares efterhaanden fordrev Vittoria fra sine stærke Stillinger ved Puente del Rey og Puente de San Juan i September 1815; og omendskjøndt den Sidstnævnte fortsatte den ulige Kamp i henved to Aar, saae han sig aldrig istand til at vinde nogen afgjørende Fordeel over de Forstærkninger, som Regjeringen bestandig afsendte til Krigsskuepladsen. 2000 Mand europæiske Tropper landede med Miyares, og sildigere 1000 med Apodaca (i 1816); og uagtet Insurgenternes fortvivlede Mod, formaaede de kun lidet imod deres Modstanderes overlegne Krigstugt og Vaaben. I Løbet af Aaret 1816 faldt de fleste af Vittorias gamle Soldater; de han fik istedet havde hverken samme Enthusiasme eller samme Hengivenhed for hans Person. Den Iver, hvormed Indvaanerne havde grebet Revolutionens Sag, var kjølnet; med hver ny Gjenvordighed tiltog deres Modløshed; og da de sørgeligste Efterretninger fra det Indre af Landet kun gave dem lidet Haab om et gunstigt Udfald af Kampen, vægrede Landsbyerne sig for at række dem videre Bistand; den sidste Levning af Vittorias Folk forlod ham, og han var ganske alene tilbage. Desuagtet var hans Mod udæmpet, og hans

Beslutning, ikke under nogen Betingelse at overgive sig til Spanien, urokkelig. Han afslog den Rang og de Belønninger, som Apodaca tilbød ham for hans Underkastelse, og besluttede hellere at søge Tilflugt i Skovenes Eensomhed end at modtage det indulto, der bevægede saamange af Insurgenterne til at overgive deres Vaaben.

Dette overordentlige Forsæt iværksatte han med en Fasthed, der viser hans sjeldne Charakteer. Uden at være ledsaget af et eneste Menneske, og uden at have andet med sig end noget Linned og et Sværd, kastede Vittoria sig ind imellem de Bjerge, der indtage en saa stor Deel af Provindsen Veracruz, og forsvandt for sine Landsmænds Øine. Hans sildigere Historie er saa overordentlig vild, at jeg neppe skulde vove at fortælle den her, hvis ikke hans Landsmænds eenstemmige Vidnesbyrd stadfæstede Fortællingen om hans Lidelser saaledes som jeg ofte har hørt den af hans egen Mund. I det første Par Uger blev Vittoria forsynet med Levnetsmidler af Indianerne, der alle kjendte og agtede hans Navn; men Apodaca frygtede saa meget for at han atter skulde fremtræde fra sit Skjul, at 1000 Mand bleve udcommanderede i smaa, Afdelinger for bogstaveligen at gjøre Jagt paa ham. Hvor man opdagede, at en Landsby enten havde mod-

taget ham, eller rakt ham mindste Hjelp, blev den uden Skaansel brændt; og denne Strænghed slog Indianerne med en saadan Rædsel, at de enten flygtede ved Synet af Vittoria, eller vare de første til at forraade den Mands Komme, hvis Nærværelse var saa uheldssvanger for dem.

I henved ser Maaneder blev han eftersat som et vildt Dyr af sine Forfølgere, der ofte vare ham saa nær, at han kunde høre deres Forbandelser imod ham og Apodaca, fordi han havde fordømt dem til en saa frugtesløs Efterspøren. Engang undslap han et Detaschement som han uventet traf paa, ved at svømme over en Flod, som de ikke kunde sætte over; og flere Gange skjulte han sig, umiddelbart i Nærheden af de kongelige Tropper, under de tykke Buske og Slyngeværter, der vore saa hyppigt i Veracruzes Skove. Endelig opspandt man, for at stille Vicekongen tilfreds, en Historie om et Liig, der var fundet og som man vilde have gjenkjendt at være Vittorias. Man udfærdigede en nøiagtig Beskrivelse over hans Person, som officielt blev indført i Mexicos Gazette, og Tropperne bleve kaldte tilbage, for at anvendes til vigtigere Hverv i det Indre af Landet. Men Vittorias haarde Prøvelser ophørte ikke med Forfølgelsen; udmattet og afkræftet af de Strabadser, han havde udstaaet, med

sønderrevne Klæder, og saaret over hele Legemet af Krat og Torne, nød han vel kun liden Nolighed, men hans øvrige Lidelser vare næsten utrolige. Om Sommeren maatte han ernære sig af de Frugter, som den vilde Natur frembyder i dette Clima; men om Vinteren martredes han af Hunger, og jeg har gientagne Gange hørt ham forsikkre at intet Maaltid nogensinde havde skjænket ham saa megen Glæde, som det, han, efter længe at have savnet Næring, nød ved at gnave Benene af Heste eller andre Dyr, som han fandt døde i Skoven. Efterhaanden vænte han sig til en saadan Afholdenhed, at han, uden at det faldt ham synderlig til Byrde, i fire og endogsaa fem Dage ikke smagte andet end Vand; men naar han i et længere Tidslob befandt sig uden Næring vare hans Lidelser frygtelige. I tredive Maaneder smagte han ikke Brød, saae ikke et menneskeligt Væsen, og troede undertiden aldrig at faae noget mere at see. Hans Klæder indskrænkede sig til et enkelt Bomuldstørklæde, som han en Dag fandt, da han, dreven af Hunger havde nærmet sig meer end sædvanlig til nogle indianske Hytter, og dette betragtede han som en uvurderlig Skat.

Den Maade, hvorpaa Vittoria, afskaaren fra al Forbindelse med Verden, modtog Efterretning om

Revolutionen i 1821, er neppe mindre overordentlig end den Kjendsgjerning, at han var istand til at friste sin Tilværelse under saa mange Trængsler og Gjenvordigheder. Da han i 1818 blev forladt af alle sine øvrige Folk, blev han adspurgt af tvende Indianere, der forbleve hos ham til det Sidste, og paa hvis Troskab han kunde stole, hvor de skulde søge om ham, hvis nogen Forandring skulde finde Sted? Han pegede som Svar paa et Bjerg i nogen Fraſtand, og sagde, at de maaskee paa dette Bjerg kunde finde hans Been. Hans eneste Grund til at udvælge dette, var at det var særdeles steilt og utilgjængeligt og omgivet af vidtudstrakte Skove. Indianerne gjemte troligt dette Vink, og saasnart den første Efterretning om Iturbides Erklæring naaede dem, begave de sig paa Veien for at søge Vittoria; de adskilte sig fra hverandre ved Foden af Bjerget og brugte hele ser Uger til at gjennemspeide de Skove, som bedækkede det. I denne Tid levede de fornemmelig af Jagten; men da de fandt deres Forraad af Mais udtømt, og alle, deres Bestræbelser frugtesløse, stode de i Begreb med at opgive Forsøget, da en af dem, ved at gaae over en Fjeldkløft, som Vittoria undertiden besøgte, opdagede et Spor, som han strax gjenkjendte at hidrøre fra en Europæers Fod. Ved Europæer forstaaes

her en Mand af europæisk Herkomst, der var vant til at bære Skoe; hvilket altid giver Foden en forandret Form, som meget let skjelnes af de Indfødtes Blik. Indianeren ventede to Dage paa samme Plet; men da han ikke saae noget til Vittoria, og fandt at hans Forraad af Levnetsmidler aldeles var opbrugt, hang han paa et Træ nær ved Stedet fire Tortillas, eller smaae Maiskager, som var alt hvad han havde tilbage, og begav sig paa Veien til sin Landsbye, for igjen at fylde sin Vadsæk, i det Haab at Maiskagerne vilde tildrage sig Vittorias Opmærksomhed, hvis han imidlertid skulde gaae forbi, og overbevise ham om, at en Ven søgte om ham. Hans lille Plan lykkedes fuldkommen; Vittoria gik tvende Dage efter over Kløften, og fik Die paa Maiskagerne, som Fuglene lykkeligviis ikke havde fortæret. Han havde dengang ikke nydt noget i fire hele Dage og ikke smagt Brød i henved to Aar, og han siger selv at han nedslugte Tortillaerne før hans Hungers Krav vilde tillade ham mindste Tanke om Besynderligheden af at finde dem paa denne eensomme Plet, hvor han aldrig tilforn havde seet Spor af et menneskeligt Væsen. Han var i Tvivl om det var en Ven, eller en Fjende, der havde ophængt dem; men holdt sig overbeviist om, at den der havde bragt dem, ogsaa vilde komme igjen, og skjulte

sig derfor nær ved Stedet, for at holde Øie med Personen og at tage sine Forholdsregler derefter. Kort efter vendte Indianeren tilbage; Vittoria gjenkjendte ham øieblikkelig og styrtede strax frem fra sit Skjul for at hilse sin troe Kammerat; men Manden, der blev forfærdet over at see et Phantom, bedækket med Haar, mager og udmarvet, og alene omhyllet af et gammelt Bomuldstørklæde, fare hen imod ham fra Buskene med et Sværd i Haanden, tog Flugten; og det var kun ved at høre sig gjentagne Gange nævnt ved Navn at han gjenvandt Fatning nok til at kunne gjenkjende sin gamle General. Han blev overordentlig rørt over den Tilstand, hvori han fandt ham, og førte ham øieblikkelig til sin Bondebye, hvor Vittoria blev modtaget med den største Enthusiasme.

Rygtet om hans Gjenkomst udbredte sig med Lynets Fart igjennem Provindsen, hvor man i Begyndelsen ikke vilde troe det, saa fast var Enhver overbeviist om hans Død; men aldrig saasnart blev det bekjendt at Guadelupe Vittoria virkelig var i Live, førend alle de gamle Insurgentere samlede sig omkring ham. I en utrolig kort Tid bevægede han den hele Provinds, med Undtagelse af de befæstede Steder, til at erklære sig for Uafhængigheden, og begav sig derefter paa Veien, for at slutte sig til Iturbide,

der paa den Tid beredte sig til Mexicos Beleiring. Han blev modtaget med megen tilsyneladende Hjertelighed; men hans uafhængige Aand stemmede alt for lidet med Iturbides Planer til at denne gode Forstaaelse kunde vare længe. Vittoria havde kjæmpet for en fri Regjeringsform og ikke blot for en Forandring af Herrer, og Iturbide, der ei saae sig istand til at vinde ham for sig, drev ham under sin korte Regjering igjen ind i Skovene, hvorfra han kun vendte tilbage for at give Signalet til en almindelig Opstand imod den altfor ærgjerrige Keiser.

Napoleons Død.

Af Alessandro Manzoni*).

Vergin di Servo encomio
e di cobardo oltragio.

A. Manzoni.

Personer: Napoleon. Montholon. Antomarchi (Lægen). — Stum Omgivelse, bestaaende af Bertrand, hans Kone og fire Børn, Abbeden Vignali, Marchand og ser Tjenere. — To engelske Officierer. — Europa. Historie. Poesie (Syner).

Longwood den 5te Mai 1821.

Napoleon (paa Dødsleiet). Montholon. Antomarchi.

Montholon.

Udslukt er Febergloden, vist han finder Roe.

Napoleon.

Følg mig!

Montholon.

Han drømmer —

Napoleon.

Følger Frankrigs Ørn, og mig!

*) Efter Adelbert v. Chamissos tydske Bearbeidelse.

Montholon.

Om Kamp — hans Aand end styrer Rigers Skjæbne.

Napoleon.

Seir!

Montholon.

Som Mislyd skurrer dette Frydraab her og nu!

Napoleon (vaagnende).

Hvem er jeg?

Montholon.

Herre! Keiser!

Napoleon.

Hvor?

Montholon.

O Herre, her,
Blandt dine troe Hengivne.

Napoleon.

Hvor?

Montholon.

En Klippeborg — —

Napoleon.

Sankt Helena?!

Montholon.

Du nævnte den.

Napoleon.

Det er forbi.
Jeg falder af nu fra mig selv, som Verden før. —
Kald hid hvo min endnu sig nævner; — thi jeg vil
Med Livet Regnskab slutte.

Montholon (aabner Dørrene).

Træder Alle hid!

Følge. Børnene knæle ved Sengen.

Napoleon.

At jeg har været elsket, vidner I for Mænd.
Hav Tak! Med mig det er forbi. Snart have de,
Hvis Kroner var mit Legetøi, Blodhadet kjølt.
De levned ikkun Rygtet os for vor Bedrift.
Forløst' af selvvalgt Fængsel snart I atter see
Det Frankrig, der ved mig engang har været stolt,
Og sørge vil ved Seinens elskte, skjønne Strand.
O hilser Frankrig, hils fra mig mit elskte Hjem!
Var Frankrig dette nøgne, stormombruste Fjeld,
Jeg vilde elske det.

Montholon.

Vi finde Frankrig end
Kun der, o Herre, hvor Dit høie Hoved er.

Napoleon.

O nei, ei saa! — nei, hilser Frankrig, og — — min Søn.
Bortfjerner Eder, I skal ikke see min Graad —
Hils ham, der, fjernet grusomt, fremmed blev for mig,
Min Søn, min Søn!

Antomarchi.

Adlyder Keiseren, og gaaer!

(Napoleon er sunken tilbage, med tilhyllet Ansigt. Alle første spørgende deres Øine paa Antomarchi, der ufravendt betragter den Syge. De bortfjerne sig tøvende.)

Antomarchi

(alene hos Napoleon. Lang Pause. Han kaster sig i en Stoel i Forgrunden, og tilhyller sit Ansigt).

Du stolte Stjerne, sluk Dit Lys!

(Europa, Historie og Poesie lade sig tilsyne. Napoleon udstrækker Armene efter dem.)

Europa.

Napoleon!
Engang en Verdens Hersker, lænkebunden nu,
Jeg kræver ei af Dig igjen det dyre Blod,
Som randt af mine Børn, nei, for den høie Priis,
Hvorfor det maatte flyde, hid til Dig jeg kom.
To Verdensaldre streed om Herredømmet, Du
Opsteeg, Du Skjæbnetvinger: da det stille blev.
Ei Fred; nei, tause lagde de sig for Din Fod.
Du Franklin ei, ei Washington, Du bygget har
Forgjængeligt for Øieblikkets drukne Lyst.
Du sank, Du døer — jeg spørger ræd: Hvo tvinge skal
Min Nakke, vant til Aaget? Vee!

Napoleon.

Min Søn, min Søn!

Europa.

O havde Frihed Du blot villet med Din Magt,
End stod da hvad Du skabte, uvanhelliget
Af Hænder, der ei mægte kan at løfte blot
Det Dig af Haanden sunkne, tunge Herskersværd.

Historie.

Af Drenge styrtes om vel Mandens Monument,
Omsonst de prøve dog at slette Griflets Spor
For fjerne Sekler, gjemt for Sandheds haarde Dom.

Poesie.

Den frække Spot og Smiger er kun Slavers Sæd,
Jomfruelig min Mund sig vier til Dit Navn
At prise høit i Sang evindelig, min Helt!

Europa.

Til Griflet, Lyrens Klang, til mine Taarer, som
Jeg offrer egen Skjændsel, nu Du vender Ryg
Paa Jord, men — hisset—? Keiser, op! nu Sløret faldt!

(Napoleon dør, Synerne forsvinde. I det Napoleon drager sit sidste Aandedræt, reiser Antomarchi sig hurtigt, og træder hen til den Døde, som han længe betragter, han gaaer derpaa hen til Døren. Montholon og Folget komme ham imøde.)

Montholon.

Vor Keiser?

Antomarchi.

Græd! Det var ham! Meer ei blegen Frygt
I Tomme holder Verden fra et Fængsels Muur.
Dybt bøier Jer for Den, der slog ham — Fjerner Eder,
Nu Kjærlighedens Offer Eders Liv har bragt!

(Montholon har udbredt Keiserkaaben over Liget, Abbeden lagt et Crucifix derpaa; Alle græde. To engelske Officierer trænge ind. Tæppet falder.)

A. F.

Sebastian, Konge af Portugal.

Historisk-romantisk Fortælling, af C. Weisflog.

Ved den yderste vestlige Rand af Europa, ligger Kongeriget Portugal og Algarve, vor Verdensdeels Hauge. Den sydlige Soels Glød bliver der formildet af det friske Aandepust fra det atlantiske Ocean, og den arme Lidendes syge Bryst vorder karsk i det fremmede Land, naar en venlig Skjæbne forunder ham at vandre i disse Dale. Gjennem grønne, yppige Enge, fulde af rige Sædemarker, flyde Teio og Duero. Algarves Druehøie frembyde den kostelige Nectar, Britternes Vellyst og Fornødenhed.

Mellem Olivenskovenes matte blaagrønne Farveskjær prange de friske Orange- og Granattræer, med duftende Blomster og gyldne Frugter, og høit over dem alle hæver Palmetræet sit stolte Hoved.

Hvad Mark, Eng, Bjerg og Dal ere istand til at frembringe af Blomster og Frugter, det yder her den rige Natur, og glade Hjorde vrimle overalt paa de fede Græsgange. I Floderne er Alt Liv og Bevægelse, og fra Træernes Grene lyde Sange, der ikke forstumme nogen Vinter.

Ogsaa Mennesket er her herligt som dets Land, og ligner den frugtbare Mark, der kun behøver en forstandigt pleiende Haand, for at bringe Frugter i hundrede Fold. Har denne Mark været begroet af frodigt Ukrudt, eller slumret som en død Brakjord, saa

laae Skylden kun hos dens Herre, og de Samtidige see med Forbauselse, hvorledes Viisdom og Kraft fremkalde den stolte Phønix af sin Aske. Engang var hine Egne Moderen og Skuepladsen for Alt hvad der er stort og ædelt. Portugals Navn straalte fra Solens Opgang til dens Nedgang, paa alle Have vaiede dets Flag, dets Heltebedrifter vare Underværker, værdige en fabelagtig Fortids Heroer, saa vide Jorden var bekjendt, og hvad der ikke var bekjendt, hvad der endnu ikke var fundet, opdagede dets dristige Eventyrere.

Vasco de Gama fandt Søeveien omkring Cabo-Tormentoso til Ostindien*), og fra nu af blev denne Spidse af Afrika, der engang var de Søefarendes Nædsel, det gode Haabs Forbjerg.

Alvarez Cabral beseilede det skjønne Brasilien**), som Americus havde opdaget faa Aar i Forveien, og som nu ved en pavelig Bulle blev den kosteligste Blomst i Portugals Statskrands. Kryderie-Oerne, Ceilon, Maccao, Goa, Mozambique, Guldkysten og Madeira sendte de europæiske Opdagere deres Skatte, og de fjerneste Rigers Folkeslag og Fyrster bade om Portugisernes Venskab og Beskyttelse. Men disse Portugisere stode ogsaa høit over deres Samtidige ved ridderligt Heltemod, ædelt Sind og Aandskraft. Thi hvor en Stjerne som Albuquerque straaler, hvor det flet befæstede Fort Diu kan forsvares af en Sylveira

*) Aar 1497.
**) 1500.

de Meneses med 12 saarede og 40 halv udhungrede Mand imod 14,000 udvalgte tyrkiske Krigere, hvor de sidste neppe frelse Livet i en skjændig Flugt, hvor en Soldat, af Mangel paa Kugler, river sig en Tand af Munden, lader den i Flinten, og nedlægger sin Fjende, hvor en Anden med en brændende Krudttønde styrter sig ind imellem Fjenderne, knuser Hoben, og selv usaaret, som Seierherre, dandser paa de lemlæstede Liig*) — det taknemmelige Fædreland har troligen opbevaret Navnene paa alle disse Helte — hvor en Henrik Soefarer slynger nyttig Videnskabs Laurbærkrands om den fyrstelige Krone, hvor en Alphons, Dionis og Emanuel herske med Viisdom og Retfærdighed, og en Camoens synger udødelige Sange: — der lever dog sandelig den gyldne Tid!

Og denne gyldne Tid blomstrede endnu i Begyndelsen af det sextende Aarhundrede.

Aldrig har Jorden seet et rigere, et lykkeligere Land, end Portugal dengang var. Lissabon, det gamle kongelige Lissabon, stod endnu med sine Palladser, og ahnede ei, at den Almægtiges Haand tvende Aarhundreder derefter, i det skrækkeligste Jordskjælv, som nogen Tid har rystet Jorden, vilde forvandle denne Herlighed til Støv og Ruiner**). Overalt

*) Lafitau „Histoire des Portugais dans le nouveau monde." T. III, p. 327.

**) 1755.

brammede fyrstelige Slotte, yndige Villaer, og Velstand, Glæde og Livslykke hvilede over den velsignede lusitanske Hauge.

Da steeg Johan den Tredie paa sine Fædres Throne*); med ham Fanatismen, Jesuiternes Herredomme, og den hellige Inquisition.

En mørk Aand drog fra nu af igjennem Landet: Mistankens Aand, den dræbende Frygt for de Usynlige, der udspeidede Hjerternes meest forborgne Tanker, og overleverede Vennen og Broderen i Bøddelens Hænder, der ikke agtede noget Offer, noget Menneskeliv for stort for deres Had, deres Lyster, deres Gjerrighed, og for Hierarkiet. Nu løstes Naturens hellige Baand. Sønnen torde ikke frelse Faderen, ikke engang spørge, hvorfor man havde lagt ham i Lænker. Vennen gik frygtsom forbi Vennen. Om Aftenen før den med Længsel ventede Forening, rev man den blomstrende Brud ud af Brudgommens Arme, og denne torde ikke udgyde Taarer, naar det kjæreste han eiede paa Jorden aldrig mere vendte tilbage, og forblev hensjunken i hemmelighedsfuld Glemsel.

Over de fjerneste Egne udstrakte de hemmelige Dommere deres Polyparme, i Goa myrdede Kjætter-Tribunalet iblandt de umistænksomme indiske Lam, og da var det, at Lykkens Engel udraabte over Portugal: Lader os drage bort herfra! — da skrev Belsazars Haand paa de kongelige Sales Vægge i Be-

*) 1521.

lem sit gyselige: mene mene tekel upharsin d: ogsaa Du er veiet og befunden for let.

Hvad der er os Trøst og Vederqvægelse ved Livets Rand, i den sidste afgjørende Time, at døe i en troe Ægtefælles eller elskende Børns Arme, det blev ikke Kongen til Deel. Hans Børn vare hedengangne før ham, og en from Munk tillukte hans bristende Øine. Landet var faderløst, thi Sebastian, Johans Dattersøn, var et treaarigt Barn, da Kongen døde*).

Men i det spanske Naboland lurede allerede Fordærveren, der umættelig tørstede efter det skjønne Portugal. Det var den kolde, umenneskelige Philip den Anden, den Philip, der selv i Graven bespottede sin ærværdige Fader, den store Carl den Femte. Vistnok var den ædle Keiser en anden Mand end hans Søn. Et langt daadrigt Livs Erfaring, hans Tog i Tydskland, hvor han havde seet Reformationens Morgenrøde opgaae, havde lært ham dybere og mildere Viisdom, og han hørte op at være Keiser og Regent, for at døe som Menneske. Da overgav Sønnen Faderens hellige Minde til Kjætterdomstolen. Hans Skriftefader, den ædle Constantin de la Fuente, blev myrdet i Fængslet, og hans Billede brændt, og Cardinal Carranza, for skjændigt at frelse Livet, tvungen til Gjenkaldelse og til Kirkebod.

I stille Grublen over hvorledes Byttet kunde blive hans under Skin af Retfærdighed, gjennemvaa-

*) 1557.

gede Castilianeren Nætterne. Hemmeligt at myrde det stakkels uskyldige Barn, syntes at være det sikreste og hurtigste; men hvor skulde man finde den skjændige Haand, der vilde dræbe denne Uskyldighed?

Enten det nu var denne Vanskelighed, eller en Gnist af Følelse for hans Søsters Barn: Philip foretrak ogsaa her, som bestandig, det Kolde, Langsomme, for rask Afgjørelse; der var jo dog i Lissabon Folk, paa hvem man kunde forlade sig, der, med den Korsfæstede paa Læberne og i Haanden, gjemte List og Ondskab dybt i deres Hjerte.

Sebastians Ungdom hensvandt i Jesuiternes Skole. Rosenkrandse, Helgenbilleder vare hans Legetøi i hans Fritimer, og hans svage, fromme Grandonkel, Cardinal Henrik, hans Opdrager, holdt al bedre Videnskab, hver dannende Omgang og hver Ungdomsglæde langt borte fra det muntre, livsglade Barn. Men Hjertet beholdt det tilbage, og i Drengens spæde Barm udviklede sig stille og ubemærket af de listige Præster, Spiren til alt Stort og Godt.

I høi Skjønhed opblomstrede den spæde Ætling af Portugals Kongestamme, og da han havde udfoldet sig til en attenaarig Yngling, da var han en herlig Antinous.

I rank Vært havde alle hans Lemmer formet sig i den skjønneste Harmonie. Hans i Lokker nedrullende sorte Haar forhøiede i yndig Contrast den blændende Hvidhed af hans udtryksfulde Ansigt, paa hvis Kinder Ungdommelighedens og Uskylds Roser blomstrede,

og funklende sorte Øine udtalde dyb Følelse og Bevidsthed af hans Majestæt.

Endnu var rigtignok hans fromme Grandonkels Legender, de Prædikener, som denne selv havde skrevet til Opbyggelse for sine andægtige Medchristne*), og Pave Poul den Tredies Buller, denne Jesuiternes Bibel, næsten de eneste Skrifter, som man kjendte; men nu brød Strømmen ud over dens Bredder, nu, da han selv turde herske, vilde han ogsaa være værdig dertil. I sine ædle Stamherrers Bogsale, fandt nu ofte den frembrydende Dag ham, og i ridderlige Øvelser rustede han sig til Helt, lig dem, hvis Navnes Billeder hans Lands Historie viste ham som Mynstre. Det stod ikke længere til at ændre; Aanden havde gjennembrudt sit dunkle Slør, ligesom Sommerfuglen frembryder af sin snevre Grav, og forskrækkede saae de fromme Fædre, hvorledes deres unge Konges Genius kraftigt og dristigt hævede sine Vinger. Hemmeligt snege der sig nu Sendebud til Madrid og tilbage; og endelig — hvorledes kunde det slaae feil for disse Indviedes ondskabsfulde List — endelig var Planen funden, til at styre denne Ild, der truede med at fortære dem, imod den lynende Ørn selv.

At gjøre en Munk af ham, en frygtsom Kirkeslave, der sank i Støvet for Bullen In Coena Domini, der vilde kysse det tugtende Riis, det var ikke

*) Aubertus Miraeus in Auctario Scriptorum Ecclesiasticorum, p. 211.

længer mueligt. Sebastian var ingen Johan den Fjerde, der, som en foragtelig Slave af Paven, istedetfor at svare med Sværdet paa hans trykkende Anmasselse, efter sin Stor-Inquisitors Raad, lod trykke et „Faareskrig fra Kirken i Portugal til dens allerhøieste Hyrde.*)" Men denne Glød skulde fortære sig selv, og saaledes skulde det faderløse Land blive et Bytte for den Castilianske Tiger, med alle dets Herligheder og dets Skatte.

Som et fordærvende Spøgelse havde han vandret igjennem sine Sale i den eensomme lumre, Nat og grublet over sin Plan, i smertelig Anstrængelse. Allerede vare de høie Vorlys nedbrændte i Stagen, da fordrede endelig Naturen sin Ret. Men urolig væltede han sig paa sit Leie, martrende Drømme ængstede hans brændende Sjæl. Da foer han op, og det forekom ham, som om en dyb Klokketone fra det Fjerne bævede igjennem Luften.

„Hvad er det?" raabte han, „er det Arragoniens Klokke som ringer?" — — Han sprang op fra det martrende Leie, aabnede Vinduet, den kolde rystende Foraarsluft trængte ind i det lumre Værelse, og Morgenhanen bebudede Dagens Gry. Men Alt udenfor var stille, der lød ingen Tone fra det Fjerne, der var Intet, som levede, Intet som rørte sig, Alt laae endnu hensjunken i Søvnens Arme.

---

*) Balidos das Igrejas de Portugal.

Da om Morgenen Rigets Raad og Stor-Inquisitoren traadte ind til ham, var hans første Spørgsmaal til dem: „Have I hørt Arragoniens Klokke?„ Men Alle svarede: „Naadigste Herre! vi have intet hørt, og allerede længe har den tiet.„

Denne Klokke, der ogsaa kaldes den vidunderlige, hænger i Taarnet i Velilla ved Ebro, ikke langt fra Saragossa, og fra utænkelige Tider har dens Ringning af sig selv bebudet et eller andet stort og sørgeligt Vanheld paa den pyrenæiske Halvøe. Zurita, Arragoniens Historiograph, en paalidelig Historiegrandsker, fortæller Sagen*), og den store de Thou selv siger, at man vel ikke kan antage den for afgjort Vished, men dog endnu mindre maa betvivle den**).

Ja, endnu i den nyere Tid har man hørt denne Klokke ringe***).

Men taug den ogsaa dengang, var det ogsaa kun Samvittigheden, hvis dybe Toner lød i Philips Bryst: denne Nat var dog altid den, der afgjorde Portugals og dets umistænksomme Konges Skjæbne. Religionen skulde blive Midlet, til at bort-

---

*) Geronymo Zurita Anales de la Corona de Aragon. T. III., Fol. 231. a. b. og T. VI. Fol. 392. a. b.

**) Jac. Augustii Thuani historiarum sui temporis libri 138. pag. 797.

***) Relation du Voyage d'Espagne par la Comtesse d'Aunoy, T. I, Lettr. 13, p. 116. T. III, Lettr. 14, p. 179 & 183.

jage ham, og de Bedre, der vilde have været istand til at staae imod, langt fra Hjemmet, for at styrte sig Død og Tilintetgjørelse imøde.

Tilforn havde Maurerne beherſket Spanien og Portugal. De Stæder, de Palladſer, ſom pryde disſe Lande, vare deres Værker. Yppigt havde disſe Egne blomſtret under deres Pleie, og Kunſt og Videnſkab havde, under deres Beherſkeres milde Scepter, vidt udbredt deres Roes. Men de tilbade kun Allah og Muhammed. Og derfor reiſte Chriſtenheden ſig imod dem. Tapper og heltemodig var deres Modſtand, men endelig laae de under for Magten, og ligeſom Hjorden bortſkræmmes af Ulvene, ſaaledes maatte de flye over Middelhavet til Afrika. Billigt tier denne Hiſtorie om de Rædſler, ſom Chriſtne udøvede imod disſe Ulykkelige. De bleve fordrevne, — ſaa mange af dem, ſom undflyede Qvaler og Død, — fra deres ſkjønne blomſtrende Hjem, fra Granadas frugtbare Enge, og fra deres yndige Villaer. Men Hævnen toge de med ſig, ſaavelſom Nøglerne til deres Dørre i Spanien, i den faſte Overbeviisning, at de endnu vilde komme til at bruge dem.

Og imod disſe Maurer ſkulde nu Jeſuordenens Fædre i Lisſabon hidſe den driſtige luſitanſke Love. Der var intet lettere end dette, thi ridderlige Eventyr imod de Vantroende, var den fromme, kamptørſtende Sebaſtians Ønſke fra hans Ungdom af: derfor havde de chriſtelige Fædre allerede ſørget, og de havde viiſt

ham Hæderens Billed i Livet, og en Himmel uden Skjærsild efter Døden.

Nu udviklede hans Kraft sig, men med den, og med en mere eftertænksom Grandskeu i de Vises Skrifter, ogsaa den Tvivl, om det var Ret at befeide et roligt Folk, der intet havde forbrudt imod ham; at udgyde Blod i Strømmeviis, uden at være fornærmet, og om Portugals Magt var tilstrækkelig til at binde an med Millioner af hine Tappre. Urolig gik han ved Teio's Bredder, hensjunken i dyb Eftertanke. Den skjønneste Maiaften duftede, og uformærket kom Kongen hen til det hemmelige Sted, hvor Lusiadens Sanger ofte vandrede under den tætte Løvhvælving. Ogsaa denne Aften fandt ham her, og han hvilede grublende paa Græsbænken, under de skyggefulde Træer; ved Siden af ham laae en Rulle Papirer, Sange af hans udødelige Digt. „O mit Fædreland," udbrød han for sig selv, „mit store, mit ædle Fædreland, Du kjender mig ikke; men naar denne Slægt er uddød, da vil Du elske den stakkels Forviste, der bar dig i sit Hjerte!"

„I er ulykkelig?" spurgte Kongen, der traadte frem bag ved Grenene, „hvilken Ulykke har I at klage over, hvem er I?"

„Min Herre og Konge," svarede den Forbausede med Vrefrygt, „tilgiv mig! ikke til Menneskene vare disse Klager henvendte, kun de funklende Stjerner histoppe skulde høre dem. Jeg er den Forviste, som Eders Naade kaldte tilbage til sit Fædreland,

jeg er den stakkels Camoens, og har intet uden mine Saar, mine Sange, og min uendelige Kjærlighed til Eder og Portugal.“

Sebastian følte sig vidunderlig rystet ved disse Ord, det var ham som om pludselig et høiere Væsen havde ladet sig see for ham, som han havde seet tilforn eller i Drømme. En Ahnelse af Fremtiden og hvad denne Camoens vilde blive for ham, gjennemfoer ham, og venlig lod han ham fortælle sine Hændelser.

Digteren havde mistet sit høire Øie i Kamp for sin Konge mod Afrikanerne for Ceutha. Uskyldig og blot ved Munkehævn var han bleven forviist til Maccao, til Østerlandenes yderste Grændser, og her valfarte endnu den Fremmede af hver Nation til den stille Grotte, hvori den Forviiste levede i hele Aar alene for sine Betragtninger, for den skjønne Natur og for Portugals Forherligelse. Fattig vendte han tilbage, han havde ingen Forældre, ingen Børn, ingen Elsket, kun en tro Mohr, der vansmægtede med ham og en tro Hund. Fattig og eensom boede han nu i Lissabon, for stolt til at krybe for de Stores Døre.

Ingen kjendte endnu hans himmelske Stanzer, ogsaa for Kongen vare de fremmede. Men denne tog Papiirrollen med sig til Belem, og med den, dyb Følelse, høi Interesse for Digteren.

Han læste, han forbausedes, — Lysene brændte ned, han saae det ikke — Maanen forsvandt, han

saae det ikke — for ham havde Himlen opladt sig i aldrig hørte Toner. Paradisets Glæder henrykkede ham, Dødens Gysen rystede ham, Naturen forglemte sit Krav, ingen Søvn kom i hans Øie, han læste, og da Morgenstjernen blegnede for Auroras Glands, da sad han hensjunken i Phantasiens søde Drømme.

„O Camoens, Du herlige Camoens!“ raabte han. „Saa har jeg da fundet Dig, der opfyldte min Sjæl med det Unævnelige, hvorefter jeg stræbte, og som var dunkelt for mig. O jeg vil belønne Dig, og Du skal være min Ven og Lærer!“ Med den tidlige Morgen lod han ham hente.

„I har vundet mit Hjerte,“ raabte han ham imøde, „vakkre Sanger, vælg, paa hvilken Maade I fra nu af vil være nær ved mig, her ved mit Hof.“ — „Lad mig blive langt borte fra Eders Hof, min Herre og Konge,“ svarede Digteren beskeden — „men lad mig være nær ved Eders Hjerte. Hoffets Luft er qvælende og trykkende, lad mig beholde den frie, friske, qvægende Natur. Hvorledes mine Roser blomstre, hvorledes mine Nattergale slaae, hvorledes jeg med Ord skal fængsle den søde Duft, den liflige Sang, det kun forstaaer jeg; for mig ere Hoffets Kunster fremmede; at smigre forstaaer jeg ikke, jeg veed ei hvorledes man skal krybe og beile om Hofmænds Gunst. Jeg vilde blive mere fremmed for Eder, hvis I vilde bringe mig nærmere til Eder i Eders Sale. Derfor, o Herre og Konge, lad mig forblive i min stille Hytte, og vil I dog mindes mig i Naade,

saa, ak! — saa forund mig den Lykke, ofte at see Eder i Belems Hauger, og at torde hellige Eder min Lyras Toner. Sangeren behøver kun lidet, og hvad jeg behøver, det vil Eders Kongelige Naade forunde mig, at jeg ikke just skal betle om mit Brød."

„Nei," raabte Kongen, „betle skal I ikke, I ædle Mand. Og fri skal I forblive i Eders frie Natur. Kongen kan elske Eder, men at gjøre Eder rigere end I allerede er, det kan han ikke. I mine Hauger som i mine Sale er I mig velkommen, og hver Time, som mit Kongelige Embede lader tilovers for Menneskет, den vil jeg henleve med Eder i Naturens Arme og i Phantasiens salige Drømme."

Og den ædle Fyrste holdt Ord. Tættere og tættere og bestandig fortroligere sluttede han sig til Sangens ærværdige Mester, og bestandig mere og mere udfoldede hans ædle Hjertes Blomst sig i Omgang med denne Lærer.

Men for de hellige Fædre var han en Nødsel og Torn i Øiet. De lode ingen af deres Kunster uforsøgt for at adskille disse Sjæles Baand, dog forgjæves, og fra Kongens Pallads udbredte nu Camoens's Roes sig over hele Portugal. Overalt tonede hans yndige Sange, Stanzerne om Adamastors Komme, og om den skjønne Ines de Castro's Vanheld. Ak, det var jo hans eget Liv og hans egen Kjærligheds-glød, der aandede af disse Toner, Erindring om hans Ungdoms Rosentid, om de stille, skjulte Saligheder, han havde nydt med Catharina af Attayde, om

om hans eget Vanheld: den evige Skilsmisse og hans Ensomhed i Santarem.

Snart blev ogsaa Sebastian Mester paa den spanske Guitarre, og sang sin Camoens's Stanzer. Hans Sjæl luede vel endnu bestandig i høi Enthusiasme for ridderlig Daad, men høiere og nærmere var ham den Pligt, at lykksaliggjøre sit Land ved Retfærdighed og Viisdom, og Annalerne have opbevaret mangt et fortræffeligt Træk af hans Liv.

Engang gik han med sine Ledsagere igjennem Lissabons Gader, da kastede en ung Kone sig for hans Fødder, og bad om Naade og Retfærdighed for hendes Mand, som man netop førte bort til Galleierne, og som var uskyldig. — „Vedremos! — vi ville see," svarede Kongen. — „Nei," svarede Konen, „nei, min Konge og Herre, ikke Vedremos! hvad der kan skee, maa skee strax, thi vor Ære beroer paa dette Øieblik."

„Eders Ære?" raabte Kongen. „Nu, hvor Æren er i Fare, der er rigtignok ingen Tid at spilde," og han undersøgte Sagen paa Stedet, lod bringe Pen, Blæk og Papiir, og afgav under aaben Himmel Resolution paa Konens Bønskrift, trods alle Foreslillinger af hans Hoffolk, der meente, at dette mere passende kunde skee i det Kongelige Pallads ved hans Tilbagekomst*).

*) De Galard Reflexions politiques sur les vies des Rois de Portugal, p. 337.

En anden Gang bragte man en stakkels Olding for ham, og meldte, at det var den Mand, der egensindig havde nægtet Kongen sit Huus og sin Ager, hvilke vare fundne nødvendige til de kongelige Haugers Forskjønnelse.

Kongen bød den Gamle tre Gange saa meget som hans Eiendomme var værd, men Manden vedblev sin Vægring, og ønskede at døe i den Hytte, hvori han var født.

„Manden har Ret," svarede Sebastian, „lad ham beholde sin Eiendom. Hvorledes vilde det vel behage Eder, hvis jeg berøvede Jer Eders?"

Ogsaa om Prøver paa hans personlige, næsten alt for vidt drevne Mod, taler Historien. Han havde udstædt Befaling til, at man fra Slottet St. Julian skulle give Ild paa alle de Skibe, der seilede forbi uden at lægge an, og underkaste sig Undersøgelse. For at see om man ogsaa strængt efterkom hans Befaling, besteeg han selv en Brigantine, seilede forbi St. Julian, uden at lægge an, og udholdt Batteriernes fulde Ild. Splinten af en faldende Raa saarede ham ved det høire Øie og paa den venstre Fod, og han beholdt Ar deraf sin hele Levetid *).

Vel dvælede mangt et skjønt Øie med frygtsomt Velbehag paa den huldе Kongelige Yngling, vel hævede mangen Barm sig for ham i taus, længselsfuld Kjærlighed. Ganske opfyldt af Religionens Ild, af

*) De Galard Reflexions &c. p. 332.

Tørst efter Viisdom og Daad, og af Digterverdenens skjønne Drømme, forblev Kjærlighed fremmed for hans Hjerte. Men Trangen efter en troe Ungdomsven var den, som hans Portugal ikke var istand til at tilfredsstille. Da kom over Madrid, fra fjerne Lande, Calabreseren Marco Tullio Cotizone*). Aldrig har Naturen frembragt tvende Mennesker, der vare hinanden mere lige i alle Legemsdele, end Kong Sebastian og denne Cotizone. Ligesom Kongens, saaledes var den Fremmedes Hoved omkrollet af sorte Lokker. Ligesaadan funklede hans sjælfulde Øie, hans Stemme var klangfuld ligesom Sebastians, blomstrende Ungdomsrødme farvede hans Kinder, Ornenæsen bøiede sig stolt ligesom Sebastians, og selv Arret ved det høire Øie havde den lunefulde Hændelse ikke forglemt hos den Fremmede. Hans Dragt var sort, et blodrødt Skjærf gik fra hans Skulder ned over Hofterne, og fra hans sorte Floiels Barret vaiede en blodrød Busk af lange glimrende Hanefjedre.

Han kom, for at tage Deel i Kongens ridderlige Tog imod Maurerne, hvorom han havde hørt tale i fremmede Lande, og hvilket man havde meldt ham som sikkert i Madrid.

Kongen, besynderligt greben af den Fremmedes Skikkelse, der syntes ligesom hans Dobbeltgjænger, og hendraget til ham ved en unævnelig Følelse, lige-

*) Amelot de la Houssaye i en Anmærkning til Cardinal Ossats Breve, S. 380.

som i det første Øieblik ved en uforklarlig indvortes Gysen, spurgte ham, hvor han var født?

„Mit Fædreland," svarede den Fremmede, „er Øen Stromboli."

„Øen Stromboli," svarede Kongen. „Er det ikke denne Ø, som de Gamle holdt for Indgangen til Underverdenens Riger, og hvor endnu forunderlige Stemmer lyde i Svælget af de udbrændte Vulkaner ligesom Tale af Mennesker og hunl Mumlen?"

„Ganske rigtigt, min Herre og Konge," svarede den Fremmede, „det er Øen Stromboli. Der er jeg født, men da jeg henlevede min Ungdom ved Averno-Søen i Calabrien, saa kaldte man mig sædvanligen Calabreseren, vel ogsaa den sorte Ridder. Min Fader var Marchese Cotizone di Ponte Negro, og døde i Kamp mod Korsarerne, derfor klæder jeg mig i Sort, indtil jeg har afkjølet min Hævn i de Vantroendes Blod."

„Har I talt med min Onkel i Madrid?" spurgte Kongen.

„Vel har jeg talt med ham," svarede Ridderen, „og bringer Eder Venskabshilsen og Breve med fra Kong Philip, der elsker og agter Eder."

„Ogsaa er Hr. Ridderen anbefalet os paa det Bedste," bemærkede Simon Rodriguez, den gamle Jesuit, „for at vi skulle berede ham en naadig Optagelse hos Eders Majestæt."

Og denne fandt den Fremmede ogsaa. Fra Dag til Dag vandt han større Rum i Kongens Hjerte, og

han, den Vidtbereiste, vidste at fortælle ham meget om fjerne Folkefærds Sæder og Skikke. Som Honning flød fra hans Læber Sprogets Melodie og den huldе Overtalelse, blidt trængte Pilene ind i Hjertet, og søde Saar bleve tilbage, ligesom Saarene af Kjærlighedens første Ord.

Snart blev den Fremmede unndværlig for Kongen, med hvem han deelte hans Studier, hans Fornøielser og hans ridderlige Øvelser. Ogsaa han var henrykt af Camoens's Sange, og sang til Luth Petrarcas yndige Sonnetter og paa Persisk mangt et skjønt Sted af Sadis Rosenhauge.

Han lærte Kongen Maurernes Sprog. Kongen lod Calabreseren boe i sine Værelser, han maatte sove i hans Gemak og drikke af samme Bæger med ham. „See her," tilraabte han den ærværdige Camoens den næste Aften i Belams Hauge, „mit andet Jeg. O, ønsk mig til Lykke, min faderlige Lærer, i min Macco har jeg fundet den Ungdomsven, efter hvem jeg saa længe har higet. Ogsaa han elsker og agter Eder, og er en Mester i Tonernes Kunst."

„Vel er jeg lykkelig," sagde Ridderen smilende, „at jeg nu kan skue den vidterfarne, høithædrede Sanger Ansigt til Ansigt, og med min ædle Herre og Konge tør glæde mig ved hans Omgang. Sandelig, I spænder Modets Bue med forunderlig Kraft, og Eders Toner lyde som Kampraab i Striden mod Barbarer."

„Tilgiv, min fremmede Herre," svarede Digteren, „kun den, hvem Pligt eller Forsvar kalder til Kampen, kun han kan i Tyrtæus's Hymner drikke glødende Ild til den ædle Strid; dog mine Sange ere ikke Kamp-raab imod Folkefærd, der intet have forbrudt imod os. Lad dog dem hiștovre, som I kalder Barbarer, dyrke deres Gud i Fred. Er det da ikke ogsaa vor Gud? Skinner ikke hans Soel velgjørende hiștovre, ligesaavel som her?"

„Der seer I," sagde Sebastian til Marco, „han er en Ven af Maurerne, og gik det efter hans Villie, saa forbleve vi i vort Portugal, og lode vores Sværde hænge i Rustkammeret."

„Aldrig," svarede Ridderen. „Have ikke disse Maurer bestandig i Sinde med Ild og Sværd at gjenerobre deres Fædres saakaldte Arvepart, det skjønne Portugal og det store Spanien, saasnart de mærke vor Svaghed?"

„Og er det ikke vor Pligt som Christne," sukkede Storinquisitoren, „at plante det hellige Kors i hine Egne? Lad det koste Strømme af Blod; blev ikke Christi Kirkes hellige Træ fra Begyndelsen af gjødet med Blod? Gjennem Død og Liig trænger den hellige Religion til Maalet, og har ikke vor Frelser selv paa Korset, og alle hellige Martyrer og Apostler grundet Christendommen ved Blod og Død?"

„Det forekommer mig næsten at I har Ret," svarede Kongen, og hensank i dyb Grublen. „Og dog, hvad skal jeg gjøre? Her paa denne Side kal-

der Korset, Hæderen mine Heltes Røst; hist paa den anden, Forsoningens, Fredens milde Engel. Histovre paa Afrikas Strandbred behøve de ikke den christne Konge, her forlanger et troe Folk, at dets Fader skal forblive hos det med sin Kjærlighed og trofaste Omhu. Hvad skal jeg gjøre!" —

"Hvorledes har, dyrebare Camoens, min nye Ven behaget Eder?" spurgte Sebastian den næste Aften.

"Det er Eders Ven, min Konge," svarede hiin, "derfor lad mig tie. Vel er det min Herres skjønne jordiske Larve, men hans Aand er det ikke. Tilgiv mig, ved Synet af ham overfaldt en uimodstaaelig Gysen mig, og en Angst, som om jeg saae en Slange. Jeg kan tage feil, men vaag over Eders Hjerte, at det ikke skal blive en Forræder imod Eders Rolighed og Eders Lykke."

"Det er Skinsygens Torne," sagde Kongen smilende til sig selv. "Nei, nei, min værdige Lærer, af denne Ven har Du intet at befrygte. Vel ere de Følelser, jeg nærer for et Væsen af høiere Art og for en faderlig Veileder, som jeg ærer i Dig, ganske forskjellige fra de, jeg helliger min ungdommelige Ven. Han er mit andet Jeg, Du skal være min Skytsaand."

Og saaledes deelte Sebastian fra nu af sit ædle Hjerte imellem Camoens og Marco. Den sidste blev bestandig mere dyrebar og umdværlig for ham. Ak, han var jo bestemt til at blive hans Livs Frelser.

Da Sebastian engang, tilligemed Marco, i ungdommelig Lyst badede sig i Tejo paa en lummer Sommeraften, ligesom hans store Stamherre Johan den Tredie vel ogsaa pleiede at gjøre, styrtede pludselig en Hvirvelvind over Fortet St. Julian, og rev Kongen ud i de oprørte Bølgers Svælg. Han sank, og skreg i det han gik under: „Marco, frels Din Konge!“ Denne gjennemfarer Bølgerne som en Pil, griber Kongen, og bærer ham trygt og sikkert over paa den anden Strandbred.

Og faa Dage derefter udbryder der en Ildsvaade nærved det Kongelige Pallads. Kongen iler til og ordner selv Hjelpen i egen Person. Da lyder, overst oppe fra et høit Huus, som staaer i lys Lue, det gjennemtrængende Skriig: „Ak, frels mig og mine stakkels Børn!“ Kongen selv iler gjennem Flammerne, og bærer paa sine Arme Moderen og et Barn lykkelig ned. Men deroppe jamrer endnu et Barn sig, og udstrækker de smaae Hænder gjennem Røgen om Hjelp. Endnu engang trænger Kongen op, men bag ved ham — o Skræk! — styrter Trappen sammen, og han raaber ned: „Marco, frels mig, frels mig!“ Denne klavrer op — intet Menneske begreb hvorledes dette Underværk var muligt — og bærer sin kongelige Ven og Barnet frelst i sin Arme. Men der flød Blod fra hans ene Arm, den var bleven truffen af en faldende Brand.

„O, Du mit Livs Frelser,“ raabte Kongen, da de — thi Aftenen var falden paa — sade tilsammen

ved det fortrolige Bæger, „hvorledes skal jeg takke Dig?“

„Tael ikke om Tak, min ædle Konge,“ svarede Ridderen; „mit Liv hengiver jeg villig for Eder; thi hvad vilde det være mig værdt uden Eder? Og de Par Draaber Blod, som I har kostet mig i Dag, — ikke sandt, I hengav vel ogsaa gjerne Eders Blod for mig? Vistnok ere Konger ikkun Mennesker, og hvem kan være mig Borgen for, om maaskee den Time vel engang kommer, da I ikke længer kjender mig, og med Afsky vender Eder bort fra mig.“

„Aldrig,“ raabte Sebastian, „vil denne Time komme; jeg forbliver Dig tro, min Ven, i Livet og i Døden!“

„I vil forblive troe imod en Ubekjendt?“ svarede Marco, „veed I da hvem jeg er?“

„Vel veed jeg hvem Du er,“ raabte Sebastian, „og var Du ogsaa en anden, Du er min Ven, jeg holder, hvad jeg har svoret Dig.“

„Min Konge,“ svarede Ridderen, „min Troskab har jeg beseglet med mit Blod. Ogsaa I kunde altsaa udgyde Eders Blod for mig?“

„See her, om jeg er istand dertil,“ raabte Sebastian, og ridsede sig med sit Sværd i Armen. I Purpurdraaber faldt det kongelige Blod.

„„Nu vel, min Ven og Konge,“ sagde Ridderen, „saa skriv da med dette Eders Blod, Eders Venskabseed til mig, at jeg kan bære den paa mit Hjerte, som mit dyrebareste og skjenneste Klenodie.“

Og Sebastian skrev:

"Jeg er Dig tro i Livet,
Og paa hiin Side Graven.
Sebastian."

Og gav sin Marco Sedlen.

Da slog Uhret Tolv, og gjennem den lumre, stille Luft bævede en huul, gyseligLyd, som om det ringede i det Fjerne. — — Det var Arragoniens Klokke.

I Kongeriget Feß sad Muley Mahomed paa sin anmasede Trone. Hans Bedstefader af samme Navn havde udstædt den Lov, at alle hans Sønner efter hinanden skulde komme til Regjeringen, og altsaa een Broder succedere den anden, naar den ældre døde. Hans Efterfølger i Regjeringen var Abdallah, hans ældste Søn. Denne havde flere Brødre. Men at han efter sin Død skulde overlade Riget til en af disse, istedetfor til et af hans egne Børn: det forhindrede han paa den korteste Vei ved at lade sine Brødre smigmyrde. Kun tvende af dem forbleve i Live, nemlig Abdel Melek, som havde været lykkelig nok til at undflye Morderne, og Muley Hamed. Den sidste blev sikkret Livet ved den Omstændighed, at hans Fader ikke havde avlet ham i Ægteskab, og at hans Broder Abdallah derfor foragtede ham, og holdt ham for uskadelig. Da ogsaa Abdallah døde, blev hans ældste Søn, Muley Mahomed, hans Efterfølger, og denne fulgte trolig sin Faders Exempel. Han lod ogsaa alle sine Brødre henrette, for at sikkre sine Børn

Thronen. Saaledes sad han nu paa den uretmæssige Throne, der var besmittet med uskyldigt Broderblod.

Men Abdel Melek, hans Farbroder, der var undsluppen fra Morderøren, havde funden Beskyttelse og Hjelp hos Tyrkerne, og var kommet med en mægtig Hær for at tilkjæmpe sig den Krone, der tilkom ham. Han var ogsaa lykkelig i denne retfærdige Krig, slog Muley Mahomed i tvende Slag, og tvang ham til at flygte ind imellem Atlas-Bjergene. Nu indsatte han strax, ifølge sin Bedstefaders Lov, sin Broder, Muley Hamed, til sin Efterfølger, var en vakker og viis Fyrste, retfærdig og venlig imod Enhver, og selv de Christne huld og hengiven*). Men Muley Mahomed søgte fremmed Hjelp, for igjen at komme paa den Throne, fra hvilken han retfærdig var bleven forjaget, og henvendte sig fra Tanger til Kong Sebastian i Portugal.

„Nu vil Eders Majestæt dog ikke sige," talde de fromme Jesuiter, „at der intet Kald og ingen Pligt er, som byder Eder at drage til Afrika i den hellige Kamp, thi nu er I indbuden dertil, og Sebastian kjender Ridderpligt og hvad Christendommen byder. Først maa Abdel Melek fordrives fra den Throne, han har frarevet sin retmæssige Herre, og dernæst maa denne falde for Eders Sværd."

---

*) G. Ch. Gebauers portug. Geschichte, III Abth. S. 198. — Le Blanc Voyages, V. II, p. 155. — F. Th. Freiguis de bello Africano, Cap. 2.

„Jeg begriber Eder ikke, ærværdige Fædre," svarede Kongen. „I kalder Blodhunden Muley Mahomed den retmæssige Konge. Med hvilken Grund gjør I det? Var da ikke efter Loven Abdel Melek, Abdallahs Broder, dennes Efterfølger? Udelukkede ikke han og hans Halvbroder Muley Hamed hans Brodersøn, Usurpatoren Muley Mahomed?"

„Langtfra ikke," svarede Fædrene. „Er det ikke Skik og Lov hos alle Folkefærd, at Sønnen følger Faderen i Arv og Eie? stadfæster da ikke ogsaa den hellige Skrift denne Naturens Orden? har ikke Rigsdagsbeslutningen i Lamego ogsaa fastsat det samme for Portugal?*) Hvorledes kunde nu den gamle Muley Mahomed med Rette gjøre nogen Forandring heri? Var ikke hans Statutum allerede i og for sig et Nul og Intet, og Abdel Melek fuldkommen berettiget til Thronen? Og Muley Hamed, kan han vel gjelde for en Broder af Abdel Melek, da han er avlet udenfor Ægteskab? Er det ikke derfor klart, og ganske udenfor al Tvivl, at Sønnen Abdallah maatte være den gamle Muley Mahomeds Efterfølger, og at hiin igjen maatte succederes af Sønnen Muley Mahomed? — Desuagtet har ogsaa denne ingen Ret til Thronen imod en Christen, thi han er en Maurer, en Saracener, der ikke troer paa Frelseren. I blind Vantroe vilde hine Folkeslag endnu længe leve, og mod-

*) 1143.

nes Helvede imode, hvis ei ogsaa der en from Konge indsatte Korset i sine Rettigheder.“

Med saadanne Grunde hævede man den ædle Konges Tvivl, og Marco oppustede den slumrende Gnist af ridderligt Heltemod i sin ophøiede Vens Hjerte til lys Flamme.

Forgjæves var derimod hans Bedstemoders, Catharinas ængstelige Bekymringer, forgjæves hans Grandonkels, Kardinalens faderlige Formaninger, forgjæves Sangeren Camoens's alvorlige, sjælfulde Ord. Kun syntes hans Kræfter ham for svage imod de krigsøvede Maurers Masser. Derfor lod han anholde om Bistand hos Philip af Spanien. Men Philip, sin Plan tro, at forblive i Baghold, indtil det var Tid og Leilighed, lod ham bevægeligen formane til at afstaae fra det farlige Foretagende, da han vel beregnede, at Modstand og Tvivl kun maatte forøge hans Iver. Ja, han drev Forstillelsen saa vidt, at han indbød Søsterssønnen til en personlig Sammenkomst og Raadslagning i Marie-Klosteret i Guadalupe. Her mødtes ogsaa de tvende Herskere*).

Sebastian, modtaget af Philip næsten en Miil fra Klosteret paa det meest glimrende, erholdt her for første Gang af ham Titel af Kongelig Majestæt, da i Forveien alle Portugals Konger, og siden selv Kardinal Henrik af den stolte Spanier kun blev tillagt Titel af Kongelig Høihed.

*) 1577. Amelot de la Houssaye. Mem. Histor. T. I. p. 55.

Den kolde Hertug Alba var hos Spanieren, den vakkre, siden saa ulykkelige Medina Sidonia, der neppe, med faa Skibe af den uovervindelige Armada, der var løbet ud til sikker Strid imod Brittaniens Dronning, kunde frelse sit eget Liv, og den stolte Roderik de Castro, Greve af Lemos.

Med alle Veltalenheds Grunde bekjæmpede Philip Sebastians Forsæt, vel vidende, at Alt dog var forgjæves, thi hans Folk havde spillet deres Roller som Mestere. Han afmalede ham Muley Mahomeds og Maurernes Ubestandighed og troløse Sjæl, Afrikas brændende Ørkner, hvor der vidt og bredt ikke vorer et Græsstraae, vidt og bredt ikke er en vedervægende Kilde, ingen Flod eller Bæk at finde, hvor det enkelte Menneske ofte neppe er istand til at opholde Livet, endsige at en stor Hær skulde finde Midler til sin Underholdning, og endelig hvor voveligt det var at lokke Tyrkerne, Abdel Meleks Bundsforvandte saa nær til den pyrenæiske Halvøe*), og hvorledes han, hvis dette Hærtog blev ulykkeligt, vilde styrte sine Krigere, sit Land, sig selv i uundgaaelig Fordærvelse. Ligesom han, saaledes talde alle hans Store; men Medina kun af et ærligt Hjerte og af en reen Sjæl, alle de andre med giftig Forstillelse**).

Og da nu endogsaa Alba i skjulte Udtryk hentydede paa Sebastians Ungdom, da opfyldte Uvillie

*) Gebauers Portug. Gesch. Abth. III. Pag. 200.

**) La Clede Histoire de Portugal, T. V. p. 170.

og Stolthed hans Bryst, og Toget var uigjenkaldelig besluttet.

Men Castillianeren satte endnu Kronen paa sit skjændige Bedragerie, ved det Løfte, at lade 50 Galleier og 5000 Mand stode til Sebastians Hær, thi det faldt ham ikke ind at holde sit Ord.

Alt rustede sig nu i Portugal til det hellige Tog. Hæren bestod af 10,000 Portugisere, 3000 Tydskere, der bleve anførte af den vakkre tydske Oberst Amberger, 2000 Castillianere og 600 Italienere. Ogsaa mange Stormænd, der elskede den ridderlige Konge, sluttede sig frivillig til Hæren; Don Antonius, Prior i Crato, Don Theodosius den Anden af Braganza, et Barn paa otte Aar, fuld af Tørst efter Heltebedrifter, Don George af Lancaster, Hertug af Aveyro, Alfons af Portugal, Grev af Vimiosa, og hans Søn Franziscus, Don Emanuel af Menesis, Biskop af Coimbra og Don Arias af Sylva, Biskop af Portugal.

Forgjæves bønfaldt hans Faders Moder, Catharina, ham med Fortvivlelsens Taarer om at frafalde sit Forsæt. Hun døde af Sorg, thi hun saae i Aanden den kongelige Stammes Undergang. Forgjæves bønfaldt Oldingen, Kardinal Henrik ham, og afslog Regentskabet. Men Kongen indsatte et Raad, i hvis Spidse den ædle Georg af Almeyda, Erkebiskop af Portugal, stod, og under ham Franz af Saa, Camoens's Neven paa Modrenesiden. Mange advarede, mange bade til Himmelen om, at den elskte Konge maatte forandre sit Sind; det var for sildig; og Camoens forgik i stille Sorg,

men Jesuiterne og Inquisitorerne smilte, og Marco holdt hemmelig Raad med dem i den stille Nat.

„Hvad tager I Eder for saa sildig ved Midnatstide, og hvorfor lister I Eder saa hemmelig ind i Jesuiter-Collegiet?“ saaledes spurgte engang Kongen Calabreseren, da han i en søvnlos Nat ikke havde fundet ham, og vel havde lagt Mærke til, hvorfra han var kommen hjem.

„Det sømmer sig for den troe Tjener,“ var hans Svar, „at vaage og at handle naar hans Konge sover;“ og dette Svar var tilstrækkeligt for Sebastians umistænksomme Sjæl. — Snart laae Skibene seilfærdige, endnu manglede Philips 50 Galleier og de lovede Folk. Man ventede fra Uge til Uge; forgjæves! Nu var det ikke længer muligt at tøve. Sebastian gav Befaling til at bryde op. Modige og med Glædesskrig ilede hans Helte til Fanerne; i Arsenalet var der Liv og Tummel. Den fromme Erkebiskop af Lissabon indviede paa aaben Mark Hæren ved sin Velsignelse til den christelige Kamp imod de Vantroe, og de mange Tusinde laae paa deres Knæe i begeistret Bøn.

Men udenfor det kongelige Pallads samlede Qvinder og Børn sig og skrege: „Ak, Konge, Barmhjertighed! Lad vore Mænd, vore Fædre, vore Brødre, vore Sønner forblive hos os i det skjønne Portugal. Ak, berøv os ikke de Dyrebare, vi see dem jo aldrig igjen! — Ak, gode Konge!“ skrege Børnene, „ak, lad os beholde vor kjære Fader!“

„Hvi skriger og larmer den Yngel!“ raabte Marco harmfuld.

„Yngel?“ svarede Kongen. „Nei, Marco, nævn ikke mine kjære Portugisere saaledes. — Stille, I Mødre, I Søstre, I Ægtefæller, og I kjære Børn, holder op med Eders Klager! I skulle gjensee de Dyrebare, med Guds Bistand bringer jeg dem tilbage til Eder, kronede med Helteroes, belæssede med Barbarernes Skatte.“

„Ak, aldrig, aldrig see vi dem igjen,“ hulkede Alle. „Er det da nigjenkaldeligt, og maa det være saaledes, saa lad os drage med dem. Naar Fjendens Sværd slaaer dem blodige Saar, naar de ligge forladte i det fremmede Land, i det tørre brændende Sand, saa vil der jo ingen være hos dem, der kan række dem Trøst og Vedervægelse. Men vi ville pleie vore Kjære, og naar I kjæmpe ville vi bede for Eder. Lad os følge med dem, forbarm Dig over os, store, gode Konge!“

„De skulle drage med!“ svarede Sebastian, og 800 Koner og Børn, og 200 diende Spæde turde følge med Hærtoget*).

St. Hansdag 1578 var Alt beredt. En frisk Kuling blæste i Seilene, og de brogede Vimpler og Flage forkyndte den nær forestaaende Afsked. Aftenen var kommen. Da ilede Sebastian til den blomstrende

*) Freiguis, Cap. 9.

Løvhytte i Belems Hauge, for at sige den ædle Camoens det sidste Levvel.

„Endnu engang," sagde den ærværdige Sanger, med skjælvende Stemme, „endnu engang, min elskede Konge, beder jeg Eder: vend om, og forlad ei Eders skjønne Fædreland. Der er intet, som kalder Eder did, og Eders Tog er uretfærdigt, thi Kongerne ere Herrer der som her, og ogsaa der har Gud tildeelt dem den Magt at give deres Folk Love. Muley Mahomeds Lov er ingen Uretfærdighed, og den forjagede Konge er og bliver en Usurpator. — Man har blændet Eder ved Munkelist, man har indbildt Eder, at Troen krævede Eders Beslutning, man har løftet Korset til Uskyldiges Mord. O troe mig, dette var ikke hans Mening, der kom til Menneskene fuld af Kjærlighed. Den Christus, der var Forsoning og blid Taalmod, han lærte ikke at myrde og røve. Med samme Kjærlighed slutter han alle Folkeslag i sit Favn. Ere de ikke alle Børn af een Gud? O, troe mig, man har skjændig ført Eder bag Lyset, Spanieren attraaer Eders Land; har han ikke trolos forladt Eder i det afgjørende Øieblik? O denne Marco, — ak, min Herre og Konge — hvorledes kan I dog fæste Lid til denne Ubekjendte. Han tragter efter at skille Eder ved Eders Lykke, ved Eders Liv. Vend om, I har jo Grunde nok til at forandre Alt, og er ikke Eders Kongelige Villie over alle Grunde?"

„Camoens," svarede Kongen, „det er for sildigt, jeg kan ikke længer træde tilbage, og i Din

kjærlige Bekymring gaaer Du altfor vidt og fornærmer min Ven."

"O Konge," vedblev Sangeren, "i hvilke skrækkelige Farer styrter I Eder ikke. Saracenernes Folk ere som Sand i Havet, Eders lille Hob vil komme til at vige for den overvældende Mængde, og I vil staae hjelpeløs i det fjerne Land. Forladt og vildfarendt vil I vandre gjennem Ørkener, hvor vilde Dyr og Troldmænd drive deres Væsen. Der vandrer ogsaa den rædselsfulde Mogreby, der som en Schakal tørster efter Bytte og søger Sjæle, som han opsluger. — O Konge, vend om! ved vor Gud, ved Alkjærlighedens Gud besværger jeg Eder!"

"Det er for sildig," svarede Sebastian. "Pligten kalder mig! Lev vel, min dyrebare Ven! Der er sørget for Dig; vi see hinanden igjen."

"O aldrig, aldrig," raabte Oldingen, "vil jeg see Eder igjen! Naar min Beskytter har forladt mig, vil Præsternes Raserie nedstyrte mig i Elendighed og Mangel; dog længe vil jeg ikke overleve Skilsmissen, og før et Aar er udrundet, vil den stakkels Camoens med Kummer synke i Graven, og i sine sidste Sange græde og sørge over sin tabte Kongelige Ven*)."

"Vær rolig!" trøstede Kongen ham, "I vil leve, jeg ogsaa, i disse Hauger ville vi endnu tidt tale

*) Saaledes skeete det.

med hinanden i fortroligt Venskab. Lev vel, lev vel, min ædle Lærer!"

"O stands," raabte Sangeren i den høieste Angest, "bliv endnu et Øieblik! See her paa mit Bryst! Seer I her disse tre røde Striber under mit Hjerte? Det er den Almægtiges Tegn, som en from Eremit ved Macao velsignende har paatrykt mig med sin høire Haand. Det frelste mig i Farer, hvor jeg ansaae Frelse umulig. Det holdt mig i Veiret i Skibbrud, det frelste mit Liv og min Lusiade, som jeg holdt i min høire Haand over de oprørte Bølger. O Du Almægtige, for hvis Throne jeg snart skal staae, forund mig til Afsked at medgive min Konge Dit Tegn! Det vil beskytte ham, hvor Hjelp synes umulig, med Dig vil han vandre gjennem Ørkener, Du skal føre ham uskadt imellem Løver og Hyæner, og engang skal det frelse hans bedre Jeg — hans Sjæl. Almægtige, Din Digter, Din indviede Sanger bønfalder Dig! Din Aand var over mig, som over enhver from Sanger, lad derfor Dit Tegn gaae over paa min Konge!"

Da knælede Sebastian ydmygt, og sagde: "Saa velsign mig, Du fromme, Gud indviede Sanger, med din Aand og med den Almægtiges Tegn!" og Camoens lagde sine glødende Fingre paa hans Hjerte.

"Hvad tager Du Dig for med Kongen, Fordomte!" skreg Marco, og styrtede med draget Sværd hen imod Camoens.

„Far lempelig, min tappre Hr. Ridder!“ sagde denne rolig. „See her paa mit Bryst, kjender I dette Tegn?“ og forskrækket tumlede den sorte Ridder tilbage.

„Afsted, min Konge!“ raabte han, „afsted! Vinden blæser lystig i Seilene! Flaaden vil lette Anker!“

„Ombord!“ raabte tusinde Stemmer. „Ombord! Hurra, til Afrika!“ Og Alle vare nu ombord — da tordnede Kanonernes Afskedshilsen, fra Skibene, fra Fortet St. Julian og Belem. „Hurra, til Afrika!“ lød det paa Skibene.

„Lev vel, elskte Portugal! Lev vel, I Venner og Frænder!“ raabte Alle, og Børnene udstrakte grædende for sidste Gang deres smaae Hænder efter de elskede Steder, som saae deres Barndoms Lege. —

Det blev nu stille, og høitideligt svømmede Flaaden hen over Havfladen i den tause Sommernat.

Men høit paa Himlen over dem stod Kometen med sit Ildriis; Kjærnen af dets blege Lys var vendt imod Afrika, de blodige Straaler, ak! — imod Portugal*).

Flaaden ankrede ved Tanger, og her forenede Sebastians og Muley Mahomeds Hære sig med hinanden. Ikke langt fra L'Arrache stod Abdel Melek med sine Skarer.

---

*) Gebauers Portug. Gesch. III. S. 211.

Ligesom paa en lummer Sommeraften mørke sorte Skyer trække op rundt omkring Horizonten, saaledes nærmede de fjendtlige Skarer sig langsomt. Endnu tordne disse Skyer ikke, ingen Vind, intet Blad bevæger sig, Alt er stille, og Intet lever, uden Angstens Pulseslag, som gjennemfarer den frygtende Natur; men den rædselfulde, afgjørende Time nærmer sig, allerede lyner det langt borte, og snart vil Tordenen rulle over Skovene, og den rasende Storm, Ildstrømmene og Luftens Vande styrte ned over Jorden.

Paa Alkassars vide Slette beredede den skrækkelige Scene sig; der ordnede Sebastian Slaget. Paa den venstre Side af hans Hær, og for at dække den, fløde Elmahassens Bølger. Det var Søndag*). De fromme Christne helligholdt Herrens Dag med hede Bønner, og den ærværdige Emanuel af Meneses, Biskop af Coimbra, indviede de modige Skarer ved sin Velsignelse, til tapper Kamp, til en glad Seier, eller, hvis det var Guds Villie, til en salig Heltedød.

„Jeg har," talde herpaa Sebastian, „ført Eder, mine vakkre Stalbrødre, Eder, mine elskede Portugisere, ind i dette fremmede Land, ikke af forfængelig Ærgjerrighed, eller af Begjærlighed efter Land og Skatte. Et høiere Maal kaldte mig. At plante det hellige Kors i disse Egne, og frelse Millioner af Helvedes Arme, at løfte den Korsfæstedes Banner: derfor ere vi hidkomne. Derfor skulle I, naar I

*) Den 3die August 1578.

stride, have Eders blødende Forløser for Øie. Seer I disse Faner, de ere det tappre Portugals Faner, endnu aldrig vanhelligede af Feighed eller skjændigt Forræderie. Det hellige Kors seer I skinne paa dem, og med dette Tegn vil Seieren vorde Eder vis."

"Vi følge Dig, elskte Konge!" raabte de Tusinde, "vi følge Dig, hvorhen Du fører os, til Seier eller til Død!"

Og i den stille Nat kom det nu langtbortefra, brusende som Havets Bølger. Abdel Meleks Skarer nærmede sig, talrige som Sandet i Havet, og stode tidlig om Mandagen ligeoverfor de Christne*). Den ædle Abdel Melek, dødsyg, nedbøiet af Tungsindighed og Kummer, blev ført i en Bærestoel. Men de sidste Livsgnister forenede sig endnu engang til en glødende, straalende Flamme. Han besteg i kongeligt Smykke sin med Guld bedækkede Hest, og reed igjennem de uoverskuelige Rækker.

"O mine trofaste Venner," talte han, med dyb Bevægelse, "I have ofte ledsaget mig paa Kampens Mark til Seir og til Hæder. Aldrig førte jeg Eder til uretfærdig Kamp, og i Dag gjælder det mere end nogensinde Seir eller Tilintetgjørelse. Seer I hine Marokkanere hist ovre, er det ikke Rebeller? Er jeg ikke deres retmæssige Konge? Seer I hine Christne med Korsets Faner. Hvad Ondt have vi gjort de

*) Pierre Bergeron: les Voyages fameuses du St. Vincent le Blanc, Marseillois. Part. II, p. 163.

Christne? Deres Gud er ogsaa vor Gud, men deres Christus er ikke hiin blide Nazarener, som ogsaa vi agte, og som elskede Menneskene til sin Dødsstund. Derfor op, i Allahs Navn! I vide hvad Muhamed har lovet de Troende, der falde i ædel Kamp. I den Almægtiges Navn styrter Eder ind i de falske Christnes Rækker! Seire I, saa blive I kronede med evig Hæder, rigt Bytte skal belønne Eder; falde I, saa venter Eder Paradisets Glæder!"

"Allah, Allah, og Abdel Melek!" saaledes raabte hans Skarer, saa at Gjenlyden steeg til Himlen som en Hvirvelvind.

"I Jesu den Korsfæstedes Navn!" lod fra den anden Side de Christnes Kampraab.

Paa en hvid Hest hævede Sebastian sig kongeligt og stolt blandt sine Mænd. Over sit Harnisk bar han et grønt og hvidt Livskiærf og fra hans Hjelm vaiede grønne og hvide Fjedre, Uskyldighedens og Haabets Farver. Ved Siden af ham reed den mørke Marco. Dom Alvaro Perez førte Fortravet. Dom Juan af Cordova den høire Fløi, Alphons af Portugal, Greve af Vimiosa, den venstre, Amberger de tydske Stridsknægte og Landsedragere med deres blanke Kyrasser. Kongen selv var overalt.

Og paa den anden Side styrede Abdel Melek fra sit smertelige Leie i Bærestolen, Alt med besindig Viisdom. Ved hans Side var hans Broder Muley Hamed. Den vakkre Azimut gjennemfløi Rytterskarerne, Ahmed Sarrom havde Befalingen over Ara-

berne og Sidi Mahomed holdt i Midten med de udvalgte Fodfolk. Abdel Meleks Hær havde 60,000 Ryttere og mere end 10,000 Mand Fodfolk. Knap en Trediedeel saa stærk var Sebastians og Muley Mahomeds Hær. Dog haabede de, at Araberne, som de havde forsikkret, vilde, naar Aftenen var indbrudt, gaae over til dem. Men dette Haab var forgjæves. Solen var nær sin Nedgang, og Araberne kom ikke. Da gav Kong Sebastian Befaling til Angreb.

I en viid Halvmaane nærmede Abdel Meleks Maurer sig, med blæsende Trompeter, med den gjennemtrængende Lyd af de tyrkiske Piber og den hule Mumlen af de smaae baskiske Trommer.

Kanonernes Torden rullede, saa at Jorden bævede. Støvsøiler hvirvlede i Veiret, og nu begyndte det frygtelige Slag med alle dets Rædsler. Masser styrtede her paa Masser, hist nedreve Ildsvælgene hele Rækker, her rasede Sablerne, hist Landserne, her kjæmpede de i tætsluttet Orden, hist Mand imod Mand i rasende Forbittrelse, og Tummelen, Skriget, Tordenen forenede sig og gjennembrød Skyerne. Da stod den straalende Komet paa den azurblaae Himmel, — Sebastians Mene mene tekel Upharsin, og — Slaget var tabt. Hvor tappert endog han og hans troe Portugisere kjæmpede: Fjendens Overmagt knuste dem. Hvor dristigt han endogsaa vovede sit eget Liv, og hvor utrættet han oplivede det synkende Mod, hvor Faren var størst, hvor den frygtelige Kamp brændte hedest, hvor fortvivlet endogsaa Marco rasede ved hans Side

og huggede ind imellem Maurerne; — det var forgjæves, og snart søgte hver Mand af hans Hær, der ikke laae henstrakt paa Jorden, i frygtelig Forvirring, at frelse sit Liv i skjændig Flugt.

Den ædle Abdel Melek havde opgivet Aanden i sin Bærestoel, med den glade Vished, om sin Seier og med den Takkebøn til Gud: „Allah! Du er retfærdig! Optag mig nu i Dit skjønne Paradiis, at jeg evig kan bringe Dig Lov og Priis!“

Men hvem er det som skrider hist i Floden Elmahassem? Neppe naae Bølgerne hans Hofter, og med det sorte Legeme rager han høit i Veiret; fra den sorte Barret paa hans Hoved nedhænge lange blodrøde Hanefjedre? — — Og hvem er denne Ridder, der, undsluppen Slagets Morder-Sværd styrter sig i Floden, for at frelse sig over til den anden Strandbred? — Er det ikke Muley Mahomed? — „Holdt!“ bröler Vandkjæmpen ham med græsselig Røst imøde, „holdt, Blodhund! Din sidste Time er kommen!“

„O Frelse! Frelse!“ raaber Muley, i skrækkelig Angst, „det er Mogreby!“

„Kjender Du mig nu?“ svarede denne, og han viser ham den sorte Kjæmpekloe, og river ham ned af den skye, med Skum bedækkede Hest.

„O Frelse! Frelse!“ jamrede Muley Mahomed.

„Det er omsonst!“ leer Kjæmpen haanligt, og holder ham høit i Veiret med sin stærke Haand. Ligesom Fluen spreller, naar den bliver holdt i Vingerne

af Drengens Fingre, saaledes arbeidede Muley Mahomed forgjæves. Kjæmpen dukker ham dybt ned i Floden, derpaa trækker han ham igjen i Veiret og ryster ham, dukker ham atter ned, holder ham igjen op i Luften, og martrer hans skjælvende Sjæl ved græsselig Spot, med de Helvedes Ord: „Du Blodhund, Dine Brødres Morder! her er Din Grændse! Dse og fortvivl, thi saaledes bør alle de ende, som ligne Dig. Hvad havde de Ukyldige forbrudt, som Du har myrdet? See hist hen paa Dødens og Rædslernes Mark! De som ligge der, de som endnu vride sig i Dødens Krampetræk, de som blede, søndertraadte af Hestehoven, dem har Du ogsaa myrdet. Hører Du Qvinderne jamre sig, hører Du Børnene skrige? Blodhund, det er Helvedes Musik! Raab ikke om Hjelp! her er ingen Frelse! hører Du hvor Schakalerne hyle rundt omkring? De lugte det rige Bytte, de lugte ogsaa Dit Liig. Derfor ned med Dig i Afgrunden, Du Blodhund!„ og han trykkede ham ned i Bølgerne, og holdt ham dernede, indtil han havde udaandet Sjælen. Derpaa løftede han ham op, og da han var kold og stiv, kastede han Liget med Foragt op paa Sandet. —

Den dybe, stille Nat bedækkede nu Jorden med sit Slør. Slagets vilde Tummel havde tabt sig, kun hist og her lod endnu Hestehoven, paa mange Steder stønnede endnu Døende, og fortvivlende Flygtninge raabte endnu: „Onde esta el Rey! — Hvor er Kongen? Sebastian, hvor er Du?„ —

Han laae under Træerne ved Strandbredden. Et frygteligt Kolleslag paa Hovedet havde strakt ham til Jorden. Der laae den ædle, gode Konge, forladt, uden Hjelp, i det fremmede Land, i den rædselsfulde Midnatsstund.

Paa sin Dromedar rider en Mand forbi, i sort Kappe, med blodrødt Bælte; fra hans sorte Barret bølge blodrøde Hanefjedre. — Han holder, han seer Kongen klapper i Hænderne, ser Mohrer komme med en tillukket Bærestoel. De lægge Kongen omhyggeligt og vaersomt i den, efterat de i Forveien havde aftaget hans tunge Pantser og hans Hjelm.

Nu skride de stille og tause med Bæreboren gjennem Natten. Foran dem drager den Sorte paa Dromedaren, hans Fjeders røde Skin straaler som Kulglod paa Mohrernes Ansigter, og det gaaer rask fremad, i et rædselsfuldt Tog.

Paa Atlasbjergene var der dengang en Fæstning. Høit som Svalereden, hang den paa Klippens Top over en Strøm, der rivende trængte sig frem igjennem Bjergkløfterne. Ørnen kun naaede den i sin høie Flugt, og der var intet Spor af at nogen Menneskefod havde betraadt den.

Her vaagnede Sebastian den fjerde Dag af sin stive Dødssøvn, paa et blødt Leie; hans Saar vare forbundne, og Forbindingen duftede af styrkende Essentser.

„Hvor er jeg?“ sukkede Kongen, „ak, hvor er jeg?“ — „I er i Eders Venners Arme, min Herre og Konge,“ svarede Marco, der stod ved Leiet. — „Det er Dig, min Marco!“ raabte Sebastian forbauset og med Henrykkelse. „Altsaa er dog Du bleven levnet mig af min Lykkes Ruiner? O sig mig, hvorledes er jeg kommet herhen, hvad har der tildraget sig med mig?“

„I var,“ svarede Marco, „efter Slaget, bedøvet af et morderisk Hug, sunken om paa Jorden, da fandt jeg Eder, og en Ven af Muley Mahomed, der ligesom jeg vandt Tid til at flygte, lod Eder bringe herhen i sin sikkre Fæstning.“

„Og hvem er denne Ven,“ spurgte Kongen, „hvor er han? lad ham komme.“

„Det kan jeg ikke, min Konge,“ svarede Marco, „Borgens Herre er ude med sine Kjæmper, for at samle Flygtningene og de Adspredte, og at føre dem til Mequinez. Han kalder sig Kara Mogreby.“

„Hvorledes? siger I,“ raabte Kongen, med Skræk, „Mogreby? Er det den Mogreby, om hvem, som jeg erindrer mig, Camoens fortalte? Siig, er denne Mogreby ikke en Troldmand, et Uhyre? Han gaaer omkring, sagde Camoens, og søger Sjæle, for at opsluge dem.“

„O berolige Eder,“ svarede Marco, „min ædle Herre! Jeg kjender denne Mogreby, jeg er hans bedste Ven, og Eders Marco vil I dog ikke tiltroe noget Ondt? Ogsaa kan jeg staae Eder inde

for at han vil hjelpe Eder ud af alle Eders Ulykker, ligesom han nu helbreder Eders Saar. Forstyr derfor ikke Eders Helbredelse med en sørgelig Bekymring. Skjæbnen har jo allerede bragt nok af det Sørgelige over os."

"Ja, i Sandhed," jamrede Kongen, "o jeg Ulykkelige, — o Camoens, Du havde Ret."

"Ak, nævn dog ikke den Sværmer," faldt Marco ham ind i Talen. "Han saae Tornene, men de Roser, som ville blomstre frem af disse Torne, dem saae han ikke."

"Roser, siger Du, Marco?" svarede Kongen. "Hvilke Roser kunne endnu blomstre for mig? Sorgens blege Roser ere de eneste, der blive tilbage for mig. — Kan Du ogsaa vække de Døde, som jeg har myrdet, som jeg i blind Daarskab har ført til Slagterbænken? Ak, min vakkre Hær! hvor er du? Mine troe Portugisere, hvor ere I! — O hvorfor fulgte jeg ikke den vise Sangers, hvorfor ikke min Grandonkels og den ædle Philips Raad."

"Den ædle Philips Raad!" svarede Ridderen — "Ei, den ædle Philip! det bliver nu ganske klart for mig, at det er ham, der med ondskabsfuld Lyst har drevet Eder til dette Tog, at han ved Advarsler, ved Modstand og Tvivl har tirret Eder dertil, og derpaa skjændigt forladt Eder, at han har ført os alle bag Lyset, og at han nu snart vil sende sin Alba til Portugal, for at modtage Eders skjønne Land, Eders troe Folk og Eders Skatte, som godt

Bytte. Dog, ved Averno! det skal ikke lykkes ham! Vi vende hjem, vi samle nye Hære, vi aftvætte vor Skjændsel i Saracenernes Blod, erobre det skjønne Mohrland, og lad saa Philip komme!"

"O nei, nei, Marco!" raabte Kongen smerteligt, "dette Tog var uretfærdigt. Nu indseer jeg det, da Himlens Magt nedtrykker mig i Støvet. Jeg vil gjøre Bod derfor! Nei, jeg kan ikke vise mig for mine Portugisere, jeg kan ikke længere træde frem for Verdens Øine. Fuld af Skam og Anger vil jeg vandre som Pilgrim gjennem fjerne Egne, og gjøre Bod, paa det at jeg, naar mit Timeglas er udrundet, kan finde Tilgivelse hisset, og frelse min Sjæl i Herrens Hænder."

"Til den Tid," sagde Marco harmfuld, "er der endnu en god Stund. Nu er I i Eders Livs skjønneste Blomster. I er ikke født til en from Eneboer, men til Konge, og I maa opfylde Eders Pligt. I vil, I kan, endnu gjøre mange Folkeslag lykkelige, vend derfor tilbage til Portugal naar I er helbredet."

"Jeg vender ikke tilbage!" sagde Sebastian, med fast Stemme. "Marco, hvis Du elsker mig, saa forhindre ikke mit Forsæt, og martre ikke Din Konge, Din Ven, med en saa unyttig Overtalelse."

"I siger, min Konge," svarede Marco, "at I er min Ven? Vel har jeg ogsaa troet det. Vel har I lovet mig i hiin høitidelige Time at være det i Livet og paa hiin Side Graven. Har I forglemt

det? — Nu, saa besværger jeg Eder, ved vort Venskab, ved det Blod, jeg har udgydt for Eder, ved Eders Blod, hvormed I har beseglet Eders Troskab, til mig, vend tilbage og saml nye Hære."

"Jeg vender ikke tilbage!" svarede Kongen. "Jeg er Din Ven, dog indseer jeg hvad der er Ret, og det bliver mig klart og bestandig klarere, at jeg maa lide for min Synd, og lide vil jeg her, paa det at jeg ikke skal gjøre Bod hisset. Jeg vil opgive min Throne her, for engang at naae den evige Krone hisset. "Ved den Almægtige — det er min Villie!" Og ved disse Ord bortvendte Ridderen sig vred, og forlod Kongen. Men hver Dag gjentog han mere indstændig sine Bønner og sine Grunde. Men da Kongen endnu engang ved den Almægtige svoer at det var hans faste Villie, saa sagde Marco en Aften: "Nu godt! I vil, saa maa jeg forlade Eder, og vender ikke tilbage til Eder førend I selv kalder mig." Dog Sebastian, der ikke længer fæstede Lid til Marcos Ord, saae, ihvor tungt det endogsaa blev ham at skille sig fra sin Ven, dog intet andet Middel til at befrie sig fra denne Marter, og udføre sin veloverlagte Beslutning, end en hemmelig Flugt.

Ved Midnat, da Alt paa Borgen hvilede i dyb Søvn, udstrakte han sine Arme bønfaldende mod den stjerneklare Himmel, og bad: "Du veed, min Gud, hvad jeg har syndet, Du kjender mit angergivne Hjerte, derfor anraaber jeg Dig, ved Dit Tegn, som jeg bærer, at beskytte min Flugt."

Ved et Tong lod han sig glide ned ad den steile Klippe med usigelig Fare, svømmede over Floden, og kom frelst over paa den anden Bred.

Men hvorhen skulde han vende sig i den gyselige Nat? Strømmen bruste, vilde Dyr brølede, og hist oppe ved Klippen hang Borgen, han havde forladt, glødende i Morgenrødens blodrøde Straaler. Han besluttede at tiltræde sin Reise imod Solens Opgang. Han vilde gjennemvandre den hele Bredde af Afrika indtil de hellige Bjerge Sinai og Horeb, hvor fromme Munke boe, for der at begrave sit Liv i Bod og Andagt.

Saaledes drog han nu gjennem brændende Ørkener. Han kom til Steder, hvor han saae Vandringsmænd, der vare hensmægtede af Tørst, ligge med deres Dyr. Den Høieste hjalp ham paa en vidunderlig Maade. Snart fandt han en grønnende Oase med en vederqvægende Kilde og søde Frugter, snart styrkede milde Beduiner ham i Allahs Navn med Drikke og Spise. De giftige Slanger flygtede for hans Fjed, Hyæner hylede omkring ham, men ingen nærmede sig ham.

Da, ikke langt fra Tunis, mødte et Tog af christne Kjøbmænd ham, og Hjertet hævede sig i ham af Henrykkelse, over nu igjen at see Brødre af hans Troe.

„Hvem er I?“ spurgte Kjøbmændene.

„Jeg er en christen Pilgrim," svarede Sebastian, „og vandrer til Bjergene Horeb og til Libanon." „Da har I vel," svarede de Christne, og saa vakkre Reisepenge i Eders Vadsæk? Lad see! I behøver ingen Penge paa Eders Pilgrimsreise; thi enten kommer I derhen, eller I vansmægter underveis. Er det første Tilfældet, saa er der sørget for Eder i det første det bedste af Maronitternes Klostre; er det sidste Tilfældet, nu saa døer I paa en from Vei og i Eders hellige Kald, og kommer lige ind i Himmelen uden at behøve Penge. Vi kunne bedre nytte dem i Handel og Vandel, kom derfor hid med dem!" „O," raabte Sebastian „I gjør ilde i at spøge. I kjære Venner ville ikke udplyndre mig, I ere Christne ligesom jeg, vederqvæger mig for Christi Skyld med Spise og med en frisk Drik af Eders Vanddunk."

„For Christi Skyld," raabte Kjøbmændene leende, „hid med Eders Guld og Eders Klæder." Og med disse Ord kastede de ham til Jorden, fratoge ham hans Guld og hans Klæder, sloge ham, og lode ham ligge i det brændende Sand.

„O det er Christne," jamrede Kongen. —

Da sprængte Arabere forbi. „For Allahs Skyld!" raabte han, „forbarme Eder over en stakkels Pilgrim, som de Christne have udplyndret og slaaet."

„Hvem er Du," spurgte Araberne, „Er Du en Moslem, eller en Christenhund?"

„Ak!“ bad Sebastian,„ jeg troer med Eder paa een Gud, forbarme Eder over mig for Allahs Skyld.“

„Vi høre det paa dit Sprog,“ svarede Beduinerne, „Du er en Christen, — og dine egne Troesbrødre have udplyndret Dig, ligesom Hunden æder sine egne Tarme; det er saa deres Skik, og Du selv er vel ikke bedre. Dog Du er forladt, Muhamed byder Barmhjertighed, her har Du Dadler, her har Du en Dunk med kjølt Vand, og andre Klæder, vandre nu, hvorhen Du vil i Allahs Navn.“

„Det var Vantroende!“ raabte Kongen glad bevæget, og vedergvægede sig til at reise videre.

Over Sues kom han til Arabien; der loftede de hellige Bjerge Sinai og Horeb deres Toppe paa den fjerne Morgen-Horizont. Med høi Andagt saae han de Egne, hvor Gud engang havde tordnet og talt til sit Folk gjennem Moses's Mund. Med høi Ærefrygt betraadte han Foden af Bjerget Sinai.

Oppe paa Bjerget ligger et Kloster. En høi Muur omgiver Kirken, og Munkenes Boliger med deres vidtudstrakte Hauge og Træer der bugnede af Frugter, ragede frem af den. Dog intetsteds var der en Vei opad det steile Bjerg. Torne og vilde Buske, steile Klipperifter, gjorde hvert Forsøg paa at klavre op umuligt. Bjergets Top og Palmerne deroppe straalte allerede i Aftenrødens Glands. Der rørte sig intet Spor af Menneskeliv, Alt var stille og ro-

ligt. Da opløftede Kongen sin Stemme, og raabte op til Klosteret — — intet Spor, — intet levende Væsen viste sig. Men, nedhidset ved en Tridse kom der en Kurv ned deroppe fra, og Sebastian begreb at dette var Maaden til at komme op til Klosteret. Han satte sig i Kurven, og blev hidset op.

Deroppe modtoge Munkene ham, og overfaldt ham med nysgjerrige Spørgsmaale, hvorfra han kom, hvorhen han vilde, og hvem han var? Da Kongen saavidt som muligt havde tilfredsstillet dem, — dog hans virkelige Stand forraadte han ikke — modtog han rigelig Spise og Drikke i Refectoriet, og gik til Hvile i den stille Celle.

„Her vil jeg blive!“ raabte han, med blidt Sværmerie. „Her, afsondret fra den hele Verden. Her kjender ingen mit Vanheld og min Skjændsel. Her vil jeg angerfuld gjøre Bod og døe i Fred. Her paa dette hellige Bjerg boer den Fred, hvorefter jeg stræber. Her, i de fromme Munkes Kreds, vil jeg sende mine Taarer og mine Velsignelser didover hvor Solen gaaer ned, over til mit elskede Portugal.“

Og Alle vandt den stakkels Pilgrim kjær, han bad og tjente ydmyg med Arbeide i Haugerne. Saaledes henrandt et Aar. Men jo længere han var i Klosteret, desmere traadte Munkenes Helligbed tilbage for hans Blik. Hvad han først holdt for Andagt, det var Vane. Her herskede mørk Dumhed, Uvidenhed og Overtroe. Kun faa af dem kjendte det

hellige Steds Historie, hvor de befandt sig. Bugens Fornødenheder og Dovenskabens Tillokkelse, havde næsten bragt dem alle herop. Bogsalen, hvor kostelige Roller af Viisdom i det arabiske og koptiske Sprog raadnede, havde vel i mange Aar ikke været betraadt af nogen Munks Fod.

Kirken kun, Refectoriet, og Graven forenede alle, som ellers aldrig kom sammen. Edderkopper ere ikke fjendtligere imod hinanden end disse Munke vare, den ene mod den anden i giftig Falskhed.

„Og disse," sukkede Sebastian, „disse ere den Korsfæstedes Tjenere? O hvorhen skal jeg vende mig, at jeg maa finde den rette Troe!"

Kun en af Munkene, Pater Innocenz, en værdig Olding paa 80 Aar, havde sluttet sig nærmere og fortroligere til Sebastian. Tidligere var han bevandret i Videnskaberne, i mange Sprog og Kunster, dog Alt dette havde han forlængst glemt i dette øde Kloster. Han frelste kun det ædle Hjerte, og han var den eneste, der tjente sin Herre og Gud som han burde. Ofte havde han siddet fortrolig med Sebastian i Haugens Løvhytter i det stille Maaneskin, fortalt ham dette Klosters, hans egen og Brødrenes Historie, lært ham sit Modersmaal, det Koptiske, og ogsaa Sebastian havde gjengjeldt hans Hjertelighed med gjensidig Tillid, og derfor ogsaa aabenbaret ham sit Livs Hemmelighed, og derhos sit Ønske, igjen at forlade dette Kloster, og søge sig et andet Sted til at gjøre stille Bod. Dog hvilket? — Det vidste

han ikke. Da sagde den Gamle engang venligt: „Jeg erindrer mig dunkelt et Manuskript i Bogsalen, og hvorlunde jeg i min Ungdom har læst deri om et Rige, som ligger midt i Afrika, hvor en elsket Konge behersker et lykkeligt Folk i Herrens Navn, hvor Ret og Dyd og Sandhed leve i Forening med Overflod og Uskyldighed. O, hvis ikke Graven var mig saa nær, og hvis jeg havde Kraft, i Sandhed jeg drog derhen, og vilde ikke fortænke Eder i, hvis I gjorde ligesaa.“

Med brændende Begjærlighed gjennemrodede nu Sebastian de bestøvede Skatte, og fandt Rollen, skreven i det arabiske Sprog, med Beskrivelse over Kongeriget i det Indre af Afrika.

„O didhen!“ raabte han, „til Afrika, til disse Fredens Dale! Vel skal Ørkenen være ugjennemtrængelig, og Veien lang, og fuld af Farer; dog, har ikke den Almægtige hidtil ledet mig vidunderlig? Han vil ogsaa gjøre det fremdeles.“

Og saaledes tog han Afsked fra Munkene, som Alle gjerne saae den Særsindede forlade dem, sagde et hjerteligt Levvel til Oldingen, der med Velsignelser saae sin eneste Ven at vandre bort, og blev hidsat ned i Kurven til Foden af det hellige Bjerg.

Over Sues drog han nu til Ægypten, op ad Nilen til Cataracterne og dens Kilder, og kom til Habesch, hvor de hedenske Rædsler vidunderligen blande sig

med den christne Troe. Toileløse Munke og Nonner sværmede ham imøde, ligesom Bachanter med Thyrsusstavene, drukne af vellystig Afsindighed. Et dumt Folk, nedsjunket i Overtroe og Lediggang, stirrede paa den eensomme Pilgrim med usikkre Blik. „Her altsaa," talde han, „her, og over Æthiopien herskede Kong David, som lod Emanuel, min ædle Stamherre, bede om Beskyttelse og Venskabsforbund?*) Her hersker den store Negus, her den hellige Præst Johannes? I Sandhed, hine Hobe af usle Hytter, runde som Muldvarpeskud, som de her kalde Stæder, kunne ikke maale sig med den ringeste Flække i mit Portugal." Og beklagende, at et saa skjønt Land, hvor en yppig Natur, til Spot for dets dovne Herrer, desuagtet giver hvad de behøve, var blevet en Arvelod for disse Christne, drog han derfra, og kom over Smaragd-Bjergene ind i Jødernes Rige. Her boede, siden Adspredelsen ved Jerusalems Fald, Israels Børn forenede, dog skatskyldige til den store Negus. Deres Ulykke, deres Overtroe, og deres Intollerance, havde de medbragt til dette fjerne Asyl, og levende i Smudsighed og Elendighed, holdt de sig desuagtet ogsaa her for Guds udvalgte Folk. Sebastian rystede Støvet af sine Fødder, og traadte, ikke uden Frygt, ud i den store vide Ørk, som næsten hundrede Mile bred omgiver Amhara.— Her herskер Gravens Stilhed, her grønnes, saavidt Øiet naaer, intet Straa, intet Træe, her er ingen

*) La Clede: hist. de Portugal. T. IV. p. 235.

Kilde, ingen kjølig Bæk. Langtbortefra nærmer en glødende Taage sig, dunkelrød og nigjennemtrængelig. Det er Samiel. Hvert Creatur forgaaer for dens Aande. Vor Pilgrim trykkede sig dybt ned i det hede Sand, og den brændende Tilintetgjørelse drog bort over hans Isse. Frelst flyttede han sin Vandringsstav videre; see, da strakte i det Fjerne smilende Palmetræer deres Toppe i Veiret i Aftensolens Glød. En duftende Oase indbød ham venlig til sine Skygger og sine kjølige Kilder. Knurrende snege Løverne og Tigrene, som laae der, sig ud i Ørkenen; med taknemmelig Andagt steg Vandrerens Lovsang mod Himlen, og, hvilende i det friske Grønne, mindedes han sin faderlige Ven Camoens.

Saaledes hjalp den Almægtige ham vidunderligen. Mange Uger varede Reisen. Endelig viste der sig fjernt paa Horizonten en blaa Stribe. Det var Amharas Bjerge.

Med hver Dag nærmere og bestandig nærmere ved hine med Længsel forventede Bjergstrækninger, bankede Vandrerens Hjerte af sød Ahnelse og glad Gysen. Endelig var han ved Foden af de høie Steenmasser. Da han ved Midnatstid havde besteget Toppen, stod den klare Stjernehimmel over ham i fuld Majestæt, men deroppe var det koldt og gyseligt. Saaledes er ogsaa for os den Nat, der skiller os fra den bedre Morgen, kold og rædselfuld. Dog, igjennem denne Gysen lyse de evige Stjerner, Natten vil forsvinde

og Fremtiden vil aabne sig for os i Daggryet af en Morgenrøde, som aldrig udslukkes.

„Ak, i Morgen! i Morgen!“ raabte Sebastian, og udstrakte sine Arme mod det dunkle Fjerne, „i Morgen, naar det gryer ad Dag, seer jeg Dig, Du saalænge forventede Maal, Du Fredens Land!“ Og Daggryet kom. — — For endnu Solens første Straale lynede i Osten, saae han allerede fra Bjerget Dalen for sine Fødder. Endnu indhyllede hvide Taager, som formløst bølgede hist og her, Egnen, dog de deelte sig, og dernede laae et umaadeligt Hav med grønne Øer, saavidt Øiet kunde naae, en skjøn Hauge, med Stæder, med høie Skove, og med blomstrende Enge. „Ak!“ raabte Sebastian med Glædens Taarer, „det er mit elskede Portugal! Hist hvor Sølvstriben slynger sig gjennem grønne Enge, flyder jo min Teio, hist henne min Minho, her min Duero! O velkommen, mit elskede Fædreland!“

Bevinget af navnløs Længsel og Salighed, var han snart ved Foden af Bjerget. — Da stod Solen op, foran ham grønnedes den skjønne tropiske Hauge, Riget Amhara. — Rosenduft ombølgede ham, og Lindeblomsternes og Liliernes Vellugt. Hvad er det han hører? Er det ikke fjerne Klokketoner? Er det ikke som om de ringe til Helligholdelsen af en høi Fest — Hvilke ere de Skarer, som hist drage ud af Lundens Skjød? — Hører Du, Sebastian, hvad det er disse Fromme synge saa høitideligt?

"Christus er opstanden!" toner det i Klokkernes Lyd: "Christus er opstanden!" — Ak det var den hellige Paaskemorgen, og de fromme Christne droge med Jubelhymner omkring deres kjære hedengangne Venners Grave.

"Ja, Christus er opstanden!" raabte Sebastian med salige Andagts-Taarer, og blandede sig med den fromme Mængde.

O hvilken Henrykkelse! — Det var Folk af Farve og Udseende som Europæerne, Stadens Domkirke med sin gyldne Kuppel, og med sine i Morgensolens Straaler glødende Taarne, et herligt Guds-Huus, de utallige majestætiske Bygninger ved Flodbredden, og rundt omkring i Landet, de brogede Vimpler og Seilene, der, ligesom Svaner, droge igjennem Bølgerne — hvilket et smilende Panorama frembød det ikke for den forbausede Vandrers Øie!

"Du er en Fremmed," raabte man ham venligt imøde. "Kom med til vor Stad, og vederqvæg Dig, og spiis Paaskelammet med os!"

"En Fremmed! en Fremmed!" gik det i hvisk Mumlen gjennem Mængden. Alles Blik hvilede forskende paa det aldrig seete Syn, der afveeg vidunderligen i Dragt og Klædning fra alle de Vandrere, der endnu nogensinde vare komne til dem. Men han talde koptisk ligesom de — kun i besynderlig fremmede Toner — var hvid af Farve, ligesom de, og en Christen. Blandt Alle havde ogsaa Kongen af Amhara, El Malek, vel lagt Mærke til den Fremmede,

og for ham, ligesom for Alle, var han en vidunderlig Gaade. Hvorfra kunde denne Fremmede komme? — hvor forskjelligt var ikke Alt i hans Adfærd og Væsen fra alle dem, som boede rundt omkring Søen i Riget Amhara.

Og denne Kongens Forundring var meget retfærdig. Thi i hans lange Levetid havde endnu aldrig nogen Fremmed betraadt Rigets Grund. Hvem der kjender dette Lands Historie, maa næsten ogsaa holde det for umuligt.

En ædel Folkestamme fra Syrien havde i Christendommens første Tid frelst sig fra den hedenske Forfølgelse, ved at flye til disse fraliggende Egne. En Søe, mange hundrede Mile i Omkreds, bestandig stille og fredelig, formilder her den tropiske Soels Glød med frisk Livsaande. Ved dens Bredder langt ud i Landet grønnes Skove af Kokos-Palmer, de skyggefulde Adansonier, Daddeltræer, Pisanger, Mangustoner, Oranger, og Blomster og Frugter dufte og modnes saa skjønne og liflige som kun Digterens Phantasie kan drømme sig dem. Talrige Hjorde hvile paa fede Græsgange, blide Bække, majestætiske Strømme gjennemskjære de smilende Enge, og vidtudstrakte Der dukke med deres fjerne Buske op af Søens Speilflade.

I Sandhed! her kunde de ædle Flygtninge vel bygge Hytter, her blomstrede Eden! og ved Samdrægtighed og Broderkjærlighed, under vise Fyrster og fromme Lærere, trivedes Riget ogsaa snart, og vorede og forøgede sig. Efter to Aarhundreders Forløb var

Amhara alt en mægtig Stat, og levede endnu i Kirkens første gyldne Uskyldigheds-Alder. — Da kom Efterretningen om de Christnes Rædsler imod Christne i fremmede Lande, hvorledes Brødre droge mod Brødre, med Mord og Forbandelse, i den Korsfæstedes Navn, hvorledes rovsyge Erobreres Vrgjerrighed bestandig strækte videre og videre, og mangt et lykkeligt Folk gik under i denne Lavastrøm, — og en stor Konge sikkrede nu Landet for evigt sin Rolighed og sin Lykke. Rundt omkring blev — vel i en Bredde af 100 Mile — hvert Spor af Liv udslettet, hvert Træ brændt, Græsset og hver Urt tilintetgjort i Spiren, hver Kilde tilstoppet med Gruus, og saaledes opstod den uhyre Ørken. De store Strømme, som udgyde sig i Indsøen, og de, der have sit Udspring af dette Hav, bleve, saavidt Ørkenen rækker, med stor Kunst gjorte utilgjængelige for Skippere, og saaledes hændte det sig, at i mange Menneskealdre, ingen Vandrer mere, og ingen Efterretning fra den øvrige Verden kom til denne Egn.

Endnu blomstrer Riget Amhara, endnu boe der Uskyldighed og Fred, Velsignelse og Overflod, og den rene Christus-Troe, som vor Frelser lærte den. Hvad Flid, Lediggang, Nød har udtænkt og opfundet i fjerne Lande, Krudtets og Bogtrykkerkunstens skrækkelige Velgjerning, den Videnskab at myrde hverandre efter Regler, Tonernes søde Gift i de nyere Tiders Overdrivelse, Mimernes, Springernes og Phantasternes Magt til Hjertets Forførelse, den For-

nødenhed, i Klædning, i Pynt og i Boehave, at ødelægge sig for Andres Øine, efter Modens Regler, Philosophernes Spilfægterier, Doctorernes blodige Kampe: Alt dette er fremmed i Amhara. Og — du dyrebare Land, du hellige Asyl for Uskyldighed! — længe vil den Almægtige endnu skjule Dig med sin Vinge, og bevare Dig for den listige Europæer, indtil denne ogsaa engang vender tilbage til den rene Dyds Simpelhed og aflægger sin Flitterglands, sin Guldtørst og sine urene Lyster. Da, Europa, send da dine Brucer, dine Mungo-Parker og dine Seezer! De ville da ikke længer finde Grændserne for deres Forsken og Flid i Hussah og i Tombukto. Ørkenens Sandhav vil ikke længer være uigjennemtrængelig for dem. Paa Niger, paa Joliba og paa Kongo, ville deres Seil vandre til den store Indsee, og fra de hellige Bjerge ville de see Riget Amhara, ligesom Moses engang i det Fjerne saae det forjættede Palæstina.

Hvo deler ikke de salige Følelser, hvormed Sebastian i den duftende Morgenstund mellem sine nye Venner drog hen til den skjønne Stad. Den Længeprovede, den Trætte, var i Rolighedens Havn! Men Sendebud fra Kongen bragte ham Hilsen fra den ædle Olding, og toge ham med sig til Palladset. Her spurgte El Malek ham, hvem han var, hvorfra han kom? og Sebastian fortalte, hvorledes han, en from Pilgrim fra Portugal, havde gjort en Valfart til det hellige Land, og dreven, af ædel Vi

debegjærlighed, da han i et gammelt Skrift havde læst meget om Riget Amhara, gjennem den store Negus's Land paa en vidunderlig Maade var kommen hertil — at han var en Konge, og de Vanheld han havde lidt, syntes det, ham ei fornødent at fortælle. Men El Malek vandt den Fremmede kjær, og Theobul, hans eneste Søn og Arving, sluttede sig snart til ham med Trofasthed og Venskab.

Sebastian boede nu i Kongens Pallads, og dagligt trængte han dybere ind i dette Riges Historie, i dets Love og Forfatning; han blev paa beskeden Maade nyttig i Meget, og gav mange Prover paa sit ridderlige Mod. Gjerne hørte den ædle Olding, hans Søn, og Rigets Store, naar Sebastian talte om de ubekjendte Europæeres Skikke, og Alle lyttede tause til det forunderlige Eventyr. At der var et Europa, det vidste de af dunkle Sagn. Og saamangen Papyrursrolle meldte om hine Folkefærds Tilværelse. Men ingen havde endnu af nogen levende Mund hørt noget saa utroligt, saa vidunderligt, fra den ubekjendte Verden.

Blide og umærknede henfløde Dagene for den fremmede Vandrer i Nydelsen af Naturens Skjønhed og Venskabs Glæder, da — paa en salig Aften — opgik for ham Kjærlighedens nye, for ham hidtil ubekjendte Liv. — Han saae den skjønne Amherine, Kongens Datter, hvorledes hun i ungdommelig Lyst legede og spøgte med sine Legesøstre ved Strandbred-

den, lig Anadyomene med sine Nymphер. Men skjønnere end Gudinden var Amherine.

Sebastian saae hende, selv usect, skjult af tætte Grene; han vovede ikke at nærme sig, men en glødende Ild brændte fra nu af hemmeligt i hans Barm. Det var hans første Kjærlighed! — I Haugerne, imellem Buskene, i Løvhytterne, søgte hans Øie kun hende. Da fandt han hende engang ene ved nogle Rosenbuske, da hun sprang efter nogle brogede Sommerfugle. Nu saae hun ham — nu blev hun staaende — nu forglemte hun sin barnlige Leeg. Frygtsom, ikke istand til at tale et Ord, nærmede han sig til hende. Hun vilde flye, men det var hende umuligt, og skjælvende, med nedslagne Øine, raabte hun: "Ak! Du er den Fremmede, som min Fader elsker?"

"Ja, skjønne Pige," sukkede Sebastian, "jeg er den Fremmede; dog Du er mig ikke fremmed, jeg bærer Dig i mit Hjerte. O, elskede dog Din ædle Fader, Din trofaste Broder, mig ikke alene! o, var ogsaa Amherine istand til at holde af mig!"

"Hvorfor skulde jeg ikke holde af Dig, Du skjønne Fremmede," svarede den Hulde, "jeg har ofte hemmeligen seet Dig, naar Du gik med min Broder, og kunde godt lide Dig fra det første Øieblik."

"O Amherine!" raabte Sebastian, og slyngede sin Arm om hende, og kyste Kjærlighedens første Ild paa hendes høit rødmende Kinder. "O Amherine!

Du aabner Himmelen for mig. O, lad mig være salig ved Dit Hjerte!"

Og hver Dag, og hver Aften, snart ved Blomsterbedet, snart i Løvhytten, snart i Tamarinternes Skygger, saae de Elskende hinanden, og bestandig knyttedes Baandet fastere. Vel blev Sebastian med hver Dag uundværligere for den ædle El Malek, vel ærede Rigets Store ham og Theobul hang ved ham med den glødende Ungdoms fulde Ild, men Ordet døde paa hans Læber, naar det gjaldt Amherine, af Frygt og Tvivl.

Gjerne og smilende saae vel den ærværdige Fader at Sebastian, Theobul og Amherine spøgede med hinanden, og omfavnede hinanden, eller at Amherine lyttede, naar den Fremmede sang ved Guitarren de søde europæiske Sange, eller at hun med henrykt Blik dvælede ved ham, naar han fortalte, og ofte havde det været, som om han maatte kaste sig for den ædle Oldings Fødder og bede ham: "Konge, giv mig Din huldе Datter! Jeg er jo ogsaa en Konge, og vi elske hinanden, og ville ogsaa evig elske Dig." Men han skjælvede, naar Øieblikket kom, og tang.

"O Sebastian!" sagde Amherine engang til den Elskede om Aftenen, da hun hemmeligen samledes med ham i Løvhytten, "min Fader vil ikke adskille vore Hjerter; han elsker Dig inderlig, ligesom Theobul!"

"Sikkert!" svarede Sebastian, "sikkert, min Elskede, han vil skjænke vor Kjærlighed Kirkens hellige

Velsignelse!" — og med tusinde Kys beseglede de dette skjønne Haab. De levede, de aandede kun i hinandens Favnetag. Time paa Time henrandt. Nattevinden viftede kjølig gjennem Grenene, og Luna fremtraadte klar blandt Skyernes Slør — da reve de sig forskrækkede ud af hinandens Arme, og forlode Løvhytten.

Men oppe paa Palladsets Altan havde den maaneklare Nat lokket Amherines Fader ud, og han havde seet de Flygtende.

Ligesom Tordenen fra den klare Himmel, saaledes slog Synet af dette Vidne dem med Forfærdelse; de følte deres Brøde, og de ventede ængstelig Afgjørelsens Time. Denne slog snart.

Endnu den samme Morgen vare Rigets Store forsamlede omkring Thronen, og Sebastian blev ført frem.

"Du veed," sagde Kongen alvorlig til ham, "hvad Du har forbrudt, og ogsaa disse mine troe Mænd vide det. Jeg har villig optaget Dig som Gjæst, Du boede under mit Tag, Du spiste ved mit Bord, drak af mit Bæger. Siig selv, hvorledes har Du gjengjeldt mit Venskab, imod min eneste Datter?"

"Min ædle Konge!" svarede Sebastian — "er Kjærlighed en Forbrydelse, o saa straf Dig selv, at Du har elsket den Fremmede saa høit. Ja, jeg tilstaaer det, jeg elsker Din Datter, men jeg er ikke hende og Dig uværdig. Jeg er ogsaa en Konge lige-

som Du, jeg er Sebastian, Konge af Portugal, den samme, om hvem jeg saa ofte har fortalt Dig som om en Fremmed, og Du kjender nu mine Gjerninger og hvad jeg har lidt. O, Millioner længes vel nu i mit Rige efter mig, og vilde modtage mig med Jubel, naar jeg vendte tilbage til dem. Din Amherine vilde der ved min Side være en stor, en elsket Dronning. Ogsaa veed Du vel, hvorledes mit Hjerte og min Arm tilhøre Dig i Ærefrygt og Troskab. Vel mindes Du den skrækkelige Kamp, hvori jeg strakte Kjæmpe-Slangen, der havde forvildet sig ind i Din Palmelund, død til Jorden. O, min Konge, hold mig ikke uværdig til Dit Blod! Vil Du, at jeg skal forlade Dig, kan Du ikke længer see mig for Dit Aasyn, saa lad Amherine drage med mig. Med hende — naar hun kan overleve den Smerte at være skilt fra Dig — vil jeg med Guds Beskyttelse trænge igjennem Ørkenen og hen til mit Portugal. Men kan Du tilgive mig, og maa jeg blive hos Dig i Amhara med Amherine, saa vil jeg for evigt savne mit Fædreland, og vi ville med Theobul slutte en Kreds om Dig, gjennem hvilken intet Vanheld, ingen Sorg skal trænge ind."

"O, dyrebare Fader!" raabte Amherine, og styrtede for Oldingens Fødder, "vi have frygtet, men vi have ikke fortiet Dig vor Kjærlighed. Du saae jo, hvorledes jeg levede i Sebastian, fra det Øieblik jeg kjendte ham, hvorledes mit Blik henrykt hang ved hans Læber naar han fortalte; Du har jo selv ofte

glædet Dig ved vore Lege; dette gav os Mod til vor Kjærlighed, og endnu i Dag vilde jeg jo have aabenbaret Dig Alt. Derfor tilgiv os, kjære Fader!"

"I kunne domme," sagde El Malek til de Store, og taug, og Theobul stod alvorlig, med Blikket sænket mod Jorden.

"Det sømmer os ikke," svarede de Ædle, "at fordomme, naar Herren benaader; og at Du vil lade Naade gaae for Ret, tør vi haabe."

"Min dyrebare Fader!" bad Theobul, "han er min Ven, og hun min Søster."

"O troe dog ikke, mine kjære Venner," svarede Kongen, "at jeg her vilde fordomme. Den Fremmede, der torde spise med mig af samme Skaal, drikke med mig af samme Bæger, har feilet, ved ikke frit at træde hen for mig, og tilstaae mig sin Kjærlighed, og, som det sømmer sig, bede om min Datters Haand. — At han ikke har havt en inderligere Tillid til mig, sin faderlige Ven, at Du mit Barn, ikke har nedlagt Dit Hjertes Hemmelighed med om Kjærlighed i Din Faders Barm, det smerter mig. Men denne Smerte skal ikke forstyrre tvende for mig saa dyrebare Menneskers Lykke. Er Du endogsaa en Fremmed i Amhara, min Sebastian, saa har dog Dit Hjerte og Din Troskab erhvervet Dig Borgerret. Om Du end aldrig var Konge, — Du er dog værdig til mit Venskab. — Kongen billiger, Faderen velsigner Eders Kjærlighed, og den fromme Præst hist skal

forene Eders Tilværelse, ligesom Eders Hjerter forlængst vare forenede!"

Og Børnene styrtede taknemmelig for den ædle Oldings Fødder. — "Held og Velsignelse over Kong El Malek og Brudeparret!" jublede Fyrsterne, og den til Palladset strømmende Mængde, og gjennem hele Amhara trængte hurtigt det glade Budskab og den uendelige Jubel.

Ranken slynger sig ikke tættere omkring Almetræet, end nu Børnene sluttede sig til den dyrebare Fader, og snart havde hans Smerte opløst sig i Henrykkelse, da Børneborn legede omkring ham i sød Uskyldighed.

Saaledes henrandt uformærkt Aarene. Da lagde den trætte Konge sit sølvgraae Hoved til Hvile, og Theobul sad paa Thronen.

Ni Aar var nu Sebastian i Amhara. Som Rosenknopper blomstrede de hulde Børn, Sebastian, det ældste, derpaa Amherine, den skjønne Moders Billede, dernæst den lille guullokkede Zoe.

"O," raabte Sebastian en klar Sommeraften, da han gik paa Palladsets Altan, "hvor lykkelig er jeg ikke!" Nede i Haugen legede og spøgte Børnene med Moderen, imellem Blomsterne. "O min Theobul, hvor lykkelige ere vi Alle! Ak, kun eet Ønske endnu havde jeg tilbage, hvis jeg torde vove det, — at see stillet min uendelige Længsel efter min faderlige Lærer Camoens, og efter Marco, min Ungdoms Ven. — Den ædle Sanger boer sikkert forlængst — jeg ahner det — hos de Salige; men Marco lever endnu, van-

ker omkring, og søger sin Ven. O Marco! — er det Dig muligt, kan Du høre min Røst, saa kom til Amhara! O min trofaste Marco, hvor er Du!"

Da, langtbortefra i den dunkle Skygge af de Træer, som føre op til Slottet, drog en mørk Skikkelse nærmere. Nu skjelner man hvad det er. Det er en Mand i sort Kappe; fra hans Hoved vaie lange, blodrøde Fjedre. Han rider paa en Dromedar.

"Himmel! hvad seer jeg!" raaber Sebastian, "hvem er det som kommer! — Nei, mit Syn bedrager mig ikke, jeg seer det tydeligt, — o Himmel! det er min Marco;" og med bævende Hast flyver han ned, og Vennerne hvile i et langt, saligt Favntag.

Hvorledes de glædede sig, hvorledes Amherine, hvorledes Theobul, hvorledes Børnene jublede, hvem formaaer at beskrive det! — den dyrebare Ægtefælles og Faders Livs-Frelser, hans Ungdomsaars Stalbroder var jo der, og med ham Efterretning fra Sebastians elskede Portugal. Nu paafulgte Feste og Lege, nu glade Soetoure, og Sebastian viste Ungdomsvennen sin hele Salighed, i Amharas Paradiis og i Kjærligheds-Forbundet med sine Dyrebare.

Uger hensvandt, ligesom Timer. — "Men sig mig, min Marco," sagde engang Sebastian, "hvorledes var det muligt, hvorledes fandt Du mit Spoer, hvorledes trængte Du igjennem Ørkenerne?"

"Det trofaste Venskab," svarede Marco, "er ligesom Kjærligheden en Magnet. Det drog mig

herhen til Eder, min kongelige Ven, jeg veed ikke hvorledes. Kan I vel forklare Eder hvorledes Magneten trækker Jernet? Og igjennem Ørkener kom jeg, ligesom I, ved en Hændelse, ved et gunstigt Held. Da I var forsvunden fra Mogrebys Slot hensank jeg i Sorg og i dyb Kummer. Rastløs søgte jeg Eder; hele Aar gjennemvandrede jeg Afrikas Ørkener og dens Bredde, fra Solens Opgang til dens Nedgang, dog forgjæves! Ingen gav mig Efterretning om den Tabte. Da vendte jeg tilbage til Portugal."

"Til Portugal? til mit Portugal?" faldt Sebastian ham glad i Talen. "O fortæl dog nu, lad mig ikke bede længere, hvorledes gaaer det i Portugal? Fortæl mig om det elskede Land? om mine Portugisere, om mine Venner, om min Camoens?"

"O lad mig tie!" svarede den Fremmede. "I Sandhed, hvad jeg maatte sige Eder passer ikke til Eders nuværende Livs Farve. Lad mig tie, min ædle Herre, og formørk ikke Eders Rosendage ved Skyer fra fjerne Lande! Hvad vedkommer Eder Portugal og Portugiserne — ere de endnu Eders? Har I ikke forladt dem? Nitten Aar ere en lang Tid; der kan skee meget; Meget kan hensynke i Glemsel."

"O Marco," faldt Sebastian ham i Talen, "hvis Du elsker mig, saa martre ikke længere min Længsel, men sig mig, hvorledes det gaaer til i Portugal."

„Den listige Tiger i Madrid," svarede den Fremmede „har nu opslugt Eders Land. Med ondskabsfuld List lode hans Creaturer Dagen efter Slaget ved Alcasser det døde Legeme af en Schweitzer bringe, som Eders Liig, i en Kiste med Kalk til Portugal*). Der ligger han, som Sebastian, i Belem i det Kongelige Gravkapel. Dog selv Indskriften paa Kisten bevidner denne skammelige Løgn**). Ingen i hele Portugal og Spanien troede derpaa, og sørgende opløftede alle Eders troe Undersaatter deres Røst efter Eder, deres elskede Konge. Da kom efter hinanden trende Bedragere, der skuffede Eders Folks Kjærlighed med Eders Navn. Snart gik den svage Henrik, som blev Konge efter Eder, til Hvile, og nu styrtede Alba med sine Skarer ind paa det faderløse Land. Maskarenhes, Sousa og Saa, kjøbte ved Philips Guld, forraadte Eder troløst, og erklærede ved Castromarin Spanieren for Landets Herre***). Eders troe Mænd fægtede som Løver i Slaget ved Alcantara, dog forgjæves! og den skjændige Rigsdag i Tomar satte Portugals Krone paa Eders ædle On-

*) Tennevrii Veritas vindicata adversus I. Iac. Chifletii Vindicias hispanicas &c. Part. I. Cap. VIII. art. V. p. 64.

**) „Hoc jacet in tumulo, si fama est vera, Sebastianus." Joh. Wind: Beschreibung der Reise Carl Stuarts nach Mequinez in F. C. Webers Uebersetzung, Hannover 1726, p. 41.

***) Gebauers Portug. Gesch. Abschn. III, S. 231.

kels af Brøde betyngede Hoved*). Blod flød i Strømmeviis, hemmelig i Fængslerne rasede Gift og Dolk, dog Landets Røst vedblev at kalde Eder."

"O vee mig!" jamrede Kongen, "havde jeg dog været hos Eder, I mine troe Portugisere!"

"I vilde jo ikke," svarede Ridderen; "har jeg ikke bønfaldet Eder om ei at forlade det arme Land, om at vende tilbage, og at opfylde Eders Konge-Pligter? Men I vilde gjøre Bod! — nu, vistnok en saadan Bod, som den I gjør her, er ikke bitter. Jeg fortænker ikke Eder deri. Den vilde jeg selv vælge, og I gjør Ret i at begrave Eder her i sød Lediggang og Vellyst. Hvi behøver I at græde hist. Man maa holde med dem som lee — det er ogsaa min Philosophie."

"O Marco," raabte Sebastian smertelig, "hvilke Torne trykker Du i min Sjæl! Skulde da ikke mit eensomme Liv paa Bjerget Sinai staae anskrevet i Himlen til Velsignelse for mig?"

"Og hvilket Liv — hos hine dovne Munke —" sagde Marco leende, "om det bekymrer Himlen sig sandelig ikke. Og de ti Aar, som I har henlevet der, — de ere tabte. Det Blod, som flød for Eder i Portugal, — vel hviler det paa Eders Sjæl, men det var dog kun Undersaatters Blod."

"Hold inde, Forræder!" raabte Sebastian. "Du vil myrde mig med Din giftige Tunge! Har Du ikke

*) Gebauers Portug. Gesch. Abschn. III., S. 237.

selv engang kaldet mine Portugisere Yngel?" Hvorfor forsvarer Du nu saa grusomt deres Sag?"

"Min Konge og min Ven," svarede Ridderen blidt, "betænk det selv. Har I ikke behandlet Eders Portugisere som den usleste Yngel? Betænk, om jeg har billiget det. Jeg vil ikke myrde Eder! Endnu en Gang, endnu tusinde Gange hengiver jeg villig Livet for Eder, — I veed, at jeg er istand dertil. Men endnu hæve Eders Portugisere deres Røst til Eder."

"Hvorledes? o Himmel!" jamrede Kongen, "endnu skulde de erindre mig? endnu? — er det muligt?"

"Ja," sagde Marco, "det er saa! Derfor, drag til Portugal, hævn det Blod, der er flydt for Eder, vær Eders Folks Konge og Fader!"

"Og jeg skulde," sukkede Sebastian, "jeg skulde forlade Dig, mit Amhara, Dig, min Kongelige Ven, Dig, mit Liv, min elskede Hustru, Eder, mine arme Børn?"

"Hvem taler da om at forlade?" svarede Marco, "naar I har tiltvungen Eder Eders Ret, naar I igjen sidder paa Eders Fædres Throne, en stor, en ædel Konge, da vende vi tilbage til Amhara, og hente Kongens Ægtefælle og de huldе Børn. Hvad kan I vel her give de Dyrebare til Arvepart? Er det Eder værdigt, her at spise Naadebrødet? Og har I ikke ogsaa lært hvorledes man gjør et Folk lykkeligt? O, min Konge, skue ind i Fremtiden! Hvor herligt vil den lusitanske Hauge blomstre under sin Sebastians

faderlige Pleie. — Hvor ere de Hyæner, som tilforn fandt et saa rigt Bytte under Religionens Skjold? hvor er Inqvisitionen? — hvor herligt straaler den nye Dag ved Tajo, og med den Eders Forfædres gamle Hæder, deres gamle Kraft, og Portugals gamle Lykke! Hvor vil Amherine svømme i salig Henrykkelse! Det er hendes Sebastian, der har skabt dette, det er hendes Børn, der skulle nyde Frugten af den rige Velsignelses Sæd, det er — —"

"Hold inde, o Marco!" raabte Sebastian. "O gid jeg dog havde Vinger! — afsted til Portugal! til mit elskede Portugal!"

For hans Fødder laae Amherine, og jamrende hans spæde Børn: "O Mand! o Fader, bliv hos os! vi see Dig jo aldrig igjen!" — "Forgjæves! mit Hjerte bløder, I Dyrebare," sagde Sebastian, med Taarer, "men det maa være! Saa sandt som den Almægtige, paa hvem jeg troer, ledsager mig, jeg vender tilbage til Eder. Jeg bringer Eder til mit venlige Portugal. Thi uden Eder vil jeg ikke leve."

"Du drager bort fra os!" sagde Theobul mørk, "jeg kan ikke modbevise Dine Grunde. Det forekommer mig, at Du handler Ret. Men i mit Hjerte brænder det som en evig Skilsmisse."

"O min Sebastian, bliv!" raabte Amherine, og udgjød Strømme af Taarer. — "O kjære Fader, bliv," raabte de smaae Børn, — det var forgjæves. Dromedarerne stode alt sadlede. — Amherine laae hensjunken i stiv Afmagt.

„Ved den Almægtige!“ raabte Sebastian for sidste Gang, „jeg vender tilbage! — Ved den Almægtige, jeg vil være Eders Skytsaand!“

„Afsted, afsted, min Konge,“ paaskyndte Marco. „Den kjølige Aftenvind vifter, Reisen vil gaae muntert og rask for os!“ — og Dromedarerne med deres Ryttere droge bort. Hensunken i stille Slovhed sad Sebastian, stille sad Marco, og saaledes rede de i den mørke Nat.

De kom til Alexandrien; Kongen med sønderknust Hjerte. Det, som Marco endnu havde fortalt ham underveis, hvorledes den ædle Camoens var død et Aar efter Skilsmissen fra sin Sebastian, i et Hospital, i Elendighed og Mangel, og med smertelig Klage for sin Kongelige Ven, hvorledes Philip herskede grusomt i Portugal med Ondskab og List, hans hemmelige Spioner og Creaturer lurede overalt ligesom Edderkopper og slovede de ædle Portugiseres Kraft i skjændig Undertrykkelse: Alt dette havde slaaet dybe Torne i hans Sjæl. En dunkel Ahnelse om, at han aldrig vilde gjensee sit Fædreland, aldrig Amhara, sine Venner, sin Ægtefælle og sine Børn, laae trykkende paa ham som lummer Uveirs-Luft, og vel sendte han sit taarefulde Blik tidover hvor Solen gik ned, til det elskede Portugal, og tilbage i det blaae Fjerne, hvor Amherine og hans Børn boede, men — det var forsildigt. Ubønhørlig drev hans Skjæbne ham fremad, og kun den Følelse at han vandrede paa Pligtens

Vei, gjød Trøst i hans saarede Hjerte, og styrkede mandigt hans Bryst. „Om jeg ogsaa," raabte han, „aldrig skulde see Eder igjen, I mine Kjære, om jeg ogsaa aldrig igjen skulde hilse mit Fædreneland, desuagtet vil jeg kjæmpe og stride med ridderligt Mod. Sebastians Valg er kun Seier eller hæderlig Undergang!" Paa det middellandske Havs stille Bølger seilede de til Venedig.

„Vær mig velsignet, Du europæiske Jordbund!" saaledes hilsede Kongen St. Marco-Staden*), da de stege op paa Strandbredden.

Snart fløi Efterretningen om hans Ankomst gjennem Landet, og alle Portugisere i Venedig, og i Nærheden og fra det Fjerne, ilede med Glædestaarer, for at modtage den elskede Konge, den saalænge Forventede, den Gjenfundne. Marco var ilet i Forveien, for at berede ham et Skib i Livorno til Fortsættelsen af hans Reise, og selv i Portugal at forkynde Kongens Ankomst og forsamle de troe Portugisere under hans Faner. I Venedig herskede kun Glæde og Jubel.

Da krøb den spanske Tarantel — Philips Gesandt — ud af sin Hule, og Sebastian blev som Fange overleveret til det frygteligste Tribunal, der domte i Mørket og kun skrev med Blod — de ti Mænds inquisitoriske Ret**).

---

*) 1598.

**) Amelot de la Houssaye, Hist. du Gouvernement de Venise, T. I. p. 138 — (Gebauers Portug. Geschn. IV. S. 30.

„Hvem er I?“ spurgte de Frygtelige Kongen. „Er I ikke ogsaa kun en Bedrager, ligesom allerede saa mange før Eder i Portugal? Hvorfor antænder I paa ny Oprørsflammen over Kong Philips Land? Bekjend, førend I kommer under Blytagene. Her gjelder ingen Løgn, ingen Krogvei. Vi udgrunde den hemmelighedsfuldeste Ondskab, og vor Dom er viis og streng.“

„O,“ svarede Sebastian ganske rolig, „Eder frygter jeg ikke, og gjerne tilgiver jeg Eder et Sprog, hvorover I selv ville skamme Eder. Jeg er Sebastian, Konge af Portugal! — Seer efter i Eders Arkiver, der ville I finde de Breve, som jeg har skrevet til Eder under Tyrkekrigen, og hvorledes jeg deri venskabeligen har tilbudt Eder min Bistand*). Lever Geronimo Falieri endnu, Francisco Baduero og Giuseppe Grimaldi? Lad dem komme, de kjende mig!“

I streng Undersøgelse sadde nu Dommerne. Brevene bleve fundne, som Kongen havde beskrevet dem, og de ædle Venetianere og alle Portugisere gjenkjendte ham. Det var jo Sebastians Ar ved det høire Øie, dette hans Mærke paa den venstre Fod, det var hans hele Kongelige Figur, saaledes som de engang, for meer end 20 Aar siden havde seet ham i Lissabon.

Nu blev de alvorlige Dommeres Sprog forvandlede til Agtelse, ingen Kanal Orfano**) truede mere.

*) Mauroceni Histor. Venet. libr. XV.

**) Den Kanal, hvori den venetianske Stats-Inqvisitions Slagtoffere bleve druknede om Natten.

Intet Fængsel tillukkede sine Jernhængsler efter Sebastian. I et stolt Pallads gav man ham sin værdige Bolig. De troe Portugisere jublede, og Skyerne fordeelte sig paa hans Himmel.

„O," raabte han, med blide Glædestaarer, „jeg seer Dig igjen, mit kjære Portugal! Det er vist, jeg seer Dig igjen, mit Amhara, Dig, min Theobul, Dig, min hulde Ægtefælle, Eder, mine hulde Børn! Den mørke Nat, som holdt mig omsluttet, er forsvunden, og venlig straaler Morgenrøden." —

Da ringede Aragoniens Klokke.

„Hvad er det?" raabte Kong Philip forfærdet, og foer op fra sit smertefulde Leie i Eskurial. „Hvorfor skriger Velillas Dods-Ugle? Bebude disse gyselige Toner Rigets Vanheld, eller ringe de mig til Dommen? — Hvem er det, som skrider hisset gjennem Midnatten i den øde Sal? Skal Frygt for Døden nu gribe den store Philip, han der aldrig har frygtet? — List Dig ikke forbi mig, Du lumsk smilende Spøgelse, men giv mig Forklaring! — hvad er der skeet?"

Da hvidskede det sagte, ligesom det tørre Løv rasler omkring Grave: „Dit Timeglas er udrundet! I Venedig triumpherer Sebastian; han er erkjendt som Konge. Alle strømme ham imøde med Jubel. Republiken vil føre ham til Portugal. Der vil han komme, og fordre Regnskab af sin ædle Onkel. Allerede gjærer det i Landet. Forræderie bryder ind fra alle Sider, og dine Skarer vakle." — „Og om

de alle vakle," raabte Kongen, "de skulle ikke falde. Endnu lever jeg, og staaer urokket som en uhoiet Stamme." "Det er forbi!" hvidskede det igjen, som en Røst fra Graven! det er forbi! — Du var den stærke Løve, Du er det ikke længer! Alderens Orm gnaver paa Egens Rod. Portugiseren kommer, og Du vil falde; foragtet vil Philip synke i Støvet."

"Og havde Du ikke," raabte Kongen," bedraget mig for min Salighed, som jeg, Fordomte, har offret Dig i daarlig Tillid, og torde Du ogsaa blande mig den bittre Malurt i Livets Kalk: desuagtet vil jeg kjæmpe med Dig og mit Rygte for Efterverdenen, og kold og rolig drikke Dødens Bæger. Sebastian vil falde, ikke Philip! Viig bort fra mig, jeg beleer Din Hjelp, som Din Ondskab."

"Nu vel, vi sees igjen, Hr. Konge," loe det haanligt; og den sorte flagrende Kappe og de glødende røde Fjedre tabte sig i Natten. Tidlig om Morgenen skreve de spanske Raader med travl Virksomhed, og Sendebudene ilede til Italien.

Men Philip stod ikke mere op fra sit Leie — det var hans Dødsleie, og hans Endeligt nærmede sig med alle Rædsler. Bylder brøde frem overalt paa hans Legeme og Orme krøbe ud deraf*). Mange Uger laae Kongen i Dødskamp. — Fromme Munke skrege, Klokkerne kimede fra Taarnene, — intet hjalp! Hellige Processioner gik med Christi Billede. —

*) Phitiriasis.

Hvad Andagt og Bøn, hvad Menneskekunst og Guld formaaer, var her forgjæves. — Rolig laae Philip i sin uhyre Smerte. Ingen Klage, intet angrende Ord kom over hans Læber. Som han var i Livet, stolt og haard, saaledes var han ogsaa i Døden. Stille og forskende gik den sorte Kappe gjennem de øde Gange. En væmmelig Dunst forpestede Egnen i den lumre Efteraarshede. Endelig — da Hanen, efter en mørk bange Nat, bebudede det første Morgengry, opgav Kongen Aanden*).

Over Venedig vaklede nu Dommens Vægtskaal, i den ene Skaal laae Ret, Sandhed og Vanmagt, i den anden Magten.

Portugisernes Røst tabte sig i den hule Torden, der rullede i det Fjerne fra Spanien. Men de ti Mænds Raad udgik med Hæder af deres svære Kamp. Tre lange Aar varede Undersøgelsen. Vel haabede Sebastian, at Marco skulde bringe glad Budskab og hurtig Hjelp; Marco kom ikke — og i eensom Betragtning forekom ham Meget tvivlsomt og besynderligt hos denne Ven, som denne ellers havde dækket med glatte Ord. Var det ikke denne Marco, sagde han til sig selv, der kom fra Madrid til Portugal? der hemmelig listede sig til Jesuiterne? der hadede min ædle Camoens? ham, der drev mig til den uret-

*) Den 13de September 1598.

færdige Kamp imod Maurerne? der bragte mig op paa Mogrebys Slot? der rev mig ud fra Amhara, af Fredens, Venskabs og Kjærligheds Arme? Var det ikke ham, der kaldte mine Portugisere Yngel, der, da jeg kaldte ham, paa en vidunderlig Maade trængte igjennem Ørkenen, og som nu forlader mig? O Marco! hvis Du mener det redeligt med mig, saa kom med Budskab fra mit Portugal, og med hurtig Hjelp!

Men Kongen kaldte ham forgjæves! Der kom ingen Marco, og ingen Efterretning om hvad han virkede i Portugal.

Endelig havde de tre lange Aar sneget sig til Ende. Kongen var fri, og Efterverdenen priser de ti Mænds Mod, der ikke vilde gjøde det spanske Venskabstræ med Kongeblod*).

Sebastians Hu stod nu til Livorno. Der laae Skibe seilfærdige, som snart kunde bringe ham til Portugal. Men rundt omkring lurede Forrædere og listede sig Spioner, der med graadigt Blik speidede efter Byttet. Hvad hjalp hans Forsigtighed og hans Forklædning som Dominicaner ham imod denne List? — Han blev opdaget, og bragt for Storhertugen, Ferdinand den Første, der, en Ven af Undertrykkeren, sendte ham i Lænker til Neapel. Her herskede Philips Vice-Konge, Don Rodrigo de Castro, Greve af Lemos.

---

*) J. Bourgeaut: Memoires chronolog. pour servir à l'histoire univers. &c. T. I. p. 13.

„Hvem er I?“ spurgte den Stolte. — „Bedæk Eder, Greve!“ svarede Kongen. „Jeg er Sebastian, Konge-af Portugal!“

„Hvorledes? — Bedæk Eder?“ raabte Spanieren forbauset. „Hvem giver Eder Ret til at tale til mig paa denne Maade?“

„Denne Ret,“ svarede Sebastian, „tilkommer mig som Konge, og er født med mig. I veed det, I er Grand af Spanien, og har Ret til at tale med mig med bedækket Hoved, ligesom jeg har Ret til at tillade Eder det. Jeg synes at være bleven fremmed for Eder, min ædle Greve, og rigtignok er det over 20 Aar siden at vi saae hinanden. Men erindrer I Eder endnu, at Kong Philip tvende Gange har sendt Eder som Gesandt til mig i Lissabon? Har I endnu det Sværd, som jeg dengang forærede Eder til Tegn paa min Naade?“

„Det Sværd?“ svarede Vice-Kongen; „jeg har et Sværd, som Kong Sebastian engang forærede mig.“ — Og dermed gik han ud af Værelset.

Snart kom han tilbage med flere sammenbundne Sværd. „Kan I nu vise mig det, som Sebastian har skjænket mig?“ var hans Spørgsmaal.

„See, her er det,“ svarede Kongen, og Grev Lemos stod forbauset. „Hvor er da Eders ædle Gemalinde,“ vedblev Sebastian, „har hun endnu den Ring, som jeg i Belem stak paa hendes Finger, som Tegn paa min høie Agtelse? O forund mig dog, Hr.

Greve, at Eders Gemalinde selv maa vise mig dette Klenodie."

"Det kan skee," sagde Greven, og hans Gemalinde traadte ind i Salen; hun bar Ringen paa sin Finger.

"Har I aldrig, min ædle Grevinde," spurgte Sebastian, "bemærket noget hemmeligt og mærkværdigt ved denne Ring?" — "Jeg veed intet," svarede Damen. — "Nu vel, saa see!" svarede Kongen, "naar jeg trykker her paa denne forborgne Fjeder, vil Stenen aabne sig, og vise Eder en Vens Navn." Han trykkede paa Fjederen, Stenen veeg, og paa Bunden stod: "Sebastian."

"Ved Gud! I er —" udbrød Vice-Kongen forundret, og afbrød sig selv forskrækket.

"Ja, Greve," sagde Kongen, "det er mig, jeg er virkelig Sebastian! Gjenkjender I mig nu?"

"Lad mine Læber tie," svarede Grev Lemos, "om mit Hjerte ogsaa taler. Hvad vilde det hjelpe Eder, naar I er en Fremmed for min Konge og Herre! — Forunderligt! den Kong Sebastian, som engang i Lissabon hædrede mig med sin Naade, og I, og Cotizone, alle synes mig at være een og den samme."

"Hvorledes," raabte Sebastian, "hvad taler I der om Cotizone?"

"Det var," svarede Grev Lemos, "et Menneske, der drev sit Uvæsen her for nogle Maaneder siden, en Calabreser, der var Eder lig i Væsen og Skik-

kelse. Ogsaa han paastod, at han var Sebastian, Konge af Portugal. Dog Bedrageriet blev opdaget, Consiglio Collaterale domte Eventyreren til Galleierne, og til med Skjændsel at føres igjennem Staden baglænds paa en Æsel. For ham syntes alt dette ganske ligegyldigt. Med afsindige Narrestreger morede han paa sit Skjændselstog Neapels Pøbel, saa at Latteren væltede sig igjennem alle Gaderne, ligesom en Torden, og da man vilde bringe ham til Galleierne, var han forsvunden."

"O Marco," raabte Kongen, "nu forsvinde de gaadefulde Taager. Nu seer jeg Dig som et skadefroe Spøgelse, der skjændig har bedraget mig for mit Livs Salighed, og vel endnu førte værre i dit Skjold imod mig. Jeg aabnede mit umistænksomme Hjerte for Venskab, og nærede ved min Barm den Slange, hvis Braad gav mig Dødens Saar. Mig og min hellige Sag har Du nedværdiget til en Pøbel-Farce. Du har udstrøet Mistankens og Tvivlens Sæd imod Sandheden, saa at jeg ikke kan seire, og maa gaae under i den ulige Kamp, og at selv efter min Undergang det Rygte bliver tilbage: Ogsaa han var en Bedrager!"

"Fæst Liid til Gud," sagde Greven, "er Eders Sag retfærdig, da vil ogsaa Seiren vorde Eders. Dog, skulde ogsaa Undergang være besluttet over Eder i Himlens Raad, endskjøndt I er uskyldig, saa vil I vide at falde ædelt og med Hæder. Jeg kan ikke undlade at opfylde min Pligt. I er en Gjæst i mit

Huus, indtil jeg erholder videre Forholdsregler fra Madrid.“ Og disse indløb snart.

Paa sin hedenfarne Faders Throne sad Philip den Tredie. Den onde Sæd, hiin havde udstrøet, lod denne vore, og den skjød yppigt i Veiret, til Forbandelse og Vanheld. Denne torde kun fuldende hvad hiin havde begyndt, og Præsterne i Madrid beviste ham soleklart, at hvis der heri var noget uretfærdigt, saa var det Faderens Brøde, hvis Liig ikke derfor vilde ligge haardere i Escurial, og hvis Sjæl desuden, som en Kongesjæl, hvem den hellige Inqvisition havde at takke for saa meget, hurtigt nok vilde komme ud af Skjærsilden. Desuden var jo denne Sebastian en fordømt Kjætter. Havde han ikke med Foragt tilbagesendt de ti Mænd i Venedig det hellige Crucifix af Guld, fordi man havde glemt Tornekronen om Christi Hoved? Havde han ikke sluttet Forbund med en Troldmand, og bar han ikke Satans Tegn paa sit Legeme? Og hvis han virkelig var den, som han vilde være, var han da ikke en feig Flygtning, der havde forladt sit Land? Var ikke Portugals Throne Philips retmæssige Arvedeel, var han ikke stadfæstet i dens Besiddelse ved seierrige Vaaben og ved den frie Rigsdags-Beslutning i Tomar? Derfor kunde man uden Frygt og Tøven sætte en streng Net over Oprøreren og Kjætteren, men i Forveien ved Formaninger og Grunde, og ved den hellige Inqvisitions blide Midler bevæge ham til ogsaa at bekjende, at han var en Bedrager og en Kjætter.

Vice-Kongen af Neapel fik nu Befaling at sende Sebastian med et Skib til Spanien.

„Dette er Veien til Døden!“ raabte Kongen. „Rovdyret slipper ikke Byttet af sine Kloer, før med dets Livs Ende. Jeg er tabt, det er klart, dog vil jeg falde værdigt.“

Og Skibet bar ham over Havet til Fæstningen St. Lucar*).

Her ventede allerede Dommerne og den hellige Inqvisitions Præster paa ham. I den stille Nat sade de tause og rædselsfulde, som Aander, omkring det blege Crucifix paa det med Sort beklædte Bord. Faklerne udbredte et tvivlsomt Lys i Hvælvingen, og Forhøret begyndte.

„I skjælver ikke?“ tilraabte man Kongen. „I vover at opløfte Eders frække Øine til den Korsfæstede og med dristigt Blik at træde frem for os, som om I vel havde Ret?“

„Jeg skjælver ikke,“ svarede Sebastian, „jeg opløfter freidigt mine Øine til Eder; Hvad ville I af mig? — I ere ikke mine Dommere! Hvem ere I? — Taler!“

„Det sømmer sig for os at spørge,“ sagde de Bydende, „ikke for Eder! Hvem er I?“

„Jeg,“ var Svaret, „er Sebastian, Konge af Portugal.“

„I?“ raabte de, „I skulde være denne Konge, der allerede i tyve Aar har raadnet i Belems Gravkapel? Hvormed kan I bevise det?“

*) Gebauers Portug. Gesch. Abschn. IV, S. 231.

„Jeg behøver ikke at gjøre Eder Regnskab;“ svarede Kongen, „men spørger mine Portugisere, spørger de ti Mænd i Venedig, spørger Vice-Kongen af Neapel, spørger Eders Øine, om det er mig. Dog, hvortil denne unyttige Form? Jeg veed det, og I vide det ogsaa, at intet kan frelse mig ud af Tigerens Kloer, afsiger Dommen, jeg har forlængst været beredt paa Døden — men frygter for mine Portugiseres Hævn! Betænker, at Strømme af Blod ville flyde, til Bod for Eders Slagtoffer. Og seirer Sandheden; hvad vil da blive Eders Skjæbne, I en fri Konges Mordere? — Min Krone blev givet mig af Gud. Menneskene kunne ikke berøve mig den. Jeg selv nedlagde den i mange Aar, for at gjøre Bod for min Brøde. Men mit undertrykte Folks Raab trængte til mine Øren, Pligten bød, og jeg ilede tilbage til den forladte Throne. Have I og Eders Konge, min Onkels Søn, nogen Ret til at hindre mig deri? Er Vaabnenes Magt og hiin Skjændighed i Tomar nogen Grund til at myrde mig? Lader, hvis I ere kolde som Marmor, Eders Overbeviisning tale til Eders kolde Sjæl. — Thi om der endogsaa slog et Hjerte i Eders Barm, og menneskeligt Blod flød i Eders Aarer, I kunde dog ikke hjelpe mig, I ere kjøbte Leiesvende — Men lader mig da døe, som det sømmer sig en Konge.“

„Eders Grunde,“ svarede Inqvisitoren, „ere liig Ayner. Det mindste Vindpust adsplitter dem, og til at forlede os til Forræderie imod vor Konge og Herre

dertil er I for svag. Dog vistnok kan I blive frelst, Kongen er naadig, og vil skjænke Eder Livet. I et fromt Kloster vil det, hvis I er en god Christen, vorde Eder forundt at udslette Eders Vildfarelse og Eders afsindige Daad, fjernet fra mangen Omsorg for det jordiske Legeme. I vil kunne stige til mangt et Hæderstrin i Kirken, og sildigt ende Eders Liv i Fred, naar I for Gud og Verden bekjender, at Forførerens List har blændet og forledet Eder til Bedragerie, og at I ikke er den, for hvem I falskelig har udgivet Eder."

"Hvorledes," raabte Kongen, "I kunne raade mig til selv at bringe Skjændsel over mit Hoved? Jeg skal bekjende, hvad der er Løgn? Jeg skal bevidne, at jeg ikke er Sebastian, Konge af Portugal? — og hvorfor? — For at friste et skjændigt usselt Liv, for at mæske mig i et Kloster, under Lediggang og Ladhed? O i Sandhed! et saadant Liv vilde være en saadan Skjændsel værdigt! — Men holder mig ikke for saa stor en Daare, at jeg kunde troe og fæste Lid til Eders Ord, o, I Listige, I Slanger, jeg gjennemskuer Eders Rænker, I ville forlede mig til, i Haab om en uvis Naade, som jeg foragter, selv at bekjende mig skyldig i Bedragerie, og naar jeg har gjort det, ville I desuagtet myrde mig; og da ogsaa med Skinnet af Retfærdighed. Saaledes ville I listig tilligemed Legemet fordærve Sjælen, og mit Minde efter Døden. Jeg gjenkalder ikke, og kan ikke gjenkalde! — — Det var Pligtfø-

lelse, om den endogsaa var falsk forstaaet, i et uskyldigt Hjerte, som drev mig til Afrika, til Kamp imod Brødre, det var Pligtfølelse, som drev mig til Eneboerlivet paa det hellige Bjerg, Pligtfølelse, som rev mig ud af min Kones og mine Børns Arme. I ville ikke undersøge, om den tidligere Overbeviisning var den rette: herover tilkommer Eder ingen Dom. Den sidste bliver det vist, og denne Pligtfølelse hæver mig over min grusomme Skjæbne, og vil styrke mig under Qvaler og i Døden. Sebastian vil ikke forlade Verden som nogen Løgner, han vil synke med Hæder under Morderens Haand."

"I er jo," sagde Inqvisitoren, "ogsaa en Kjætter, og troer ikke paa den Korsfæstede, I staaer i Forbund med Satan, og bærer hans Tegn paa Eders Legeme."

"O, tier dog," svarede Kongen, "med Eders Kjætterie! Jeg er en Christen, og troer paa den, der lever, og vil leve evigt. Men min Gud er Kjærlighed og Forsoning, Eders prædiker Rov og Mord, og I er i Forbund med den Onde, jeg har intet at skaffe med ham! — Hans Tegn skulde jeg bære paa mit Legeme? — O I usle Mennesker! det er den Almægtiges Tegn. Min fromme Camoens gav mig det til Afsked paa Reisen, tilligemed sin Velsignelse. I Beklagelsesværdige! I vide rigtignok ikke, hvilken en Kraft, der indvier Sangeren. Lillien udbreder sin søde Lugt rundt omkring sig, og intet ureent vil nærme sig den: saaledes Digteren, der er helliggjort

ved Indvielsen til det Høieste. Intet lavt og intet slet træder ind i hans Kreds, og den han drager nær til sig, den bliver, ligesom han, gjennemtrængt af Guddommens Aande. For Eder er vistnok ogsaa Camoens en Kjætter, trods det Mausoleum, som hans christelige, taknemmelige Fædreland, der lod ham dø i Elendighed, opreiste for ham, femten Aar efter hans Død; men han vil leve, naar I forlængst ere glemte, og hans Himmel, hvori han vandrer med Petrarca, med Homer og Dante, er ikke Eders Himmel, hvorfor jeg væmmes. I Daarer! hvorledes kunde I troe, at jeg ikke gjerne bortgav Eders høieste Salighed for den ringeste hos Camoens, hos alle rene Sjæle, hos min troe Ægtefælle, hos mine Børn!"

"Vi høre det jo tydeligt," raabte Alle: "I er en Gudsfornægter! — Bekjend, gjenkald Alt, og bed om Forbarmelse, ellers skal i Morgen Pinebænken bringe Eders Hjertes Haardhed til at briste."

"Først i Morgen?" svarede Sebastian rolig. "Hvorfor ikke i Dag? I Morgen tænker jeg ligesom nu, og enhver Time, som jeg endnu skal leve i denne Mordergrube, er mig en Rædsel. Jeg er bered til en ærefuld Død, til at gaae over i et bedre Land."

"Fører ham tilbage!" befalede Dommerne, "til sit Fængsel! og I, Kjætter og Bedrager, betænk til i Morgen Eders Sjæls Frelse."

Morgenen kom og gik. Den mørke Nat nærmede sig, og med den den frygtelige Bloddoms Rædsel. Her sade de igjen, de Umenneſker, rundt om-

kring Kjærlighedens blege Guddomsbillede. I Baggrunden stode Bødler med Morder-Redskaber. „Vil I bekjende?“ raabte Dommerne til Fangen. „See, Bødlerne hist henne, de vente paa Eder med Pinebænken; sig, hvem er I!“

„I vide hvem jeg er,“ svarede Kongen kold, „jeg er Sebastian, Konge af Portugal.“

Nu styrtede Bødlerne over ham, som graadige Rovdyr, og spændte ham paa Pinebænken. Intet Skrig, ingen Smertes Lyd kom fra hans Heltebryst, kun en sagte Stønnen ved den umaadelige Oval. En Saarlæge stod ved hans Side, og undersøgte hans Puls.

O bilder Eder ikke ind, I Hjerter med Menneske-Følelse, at han stod der af Medlidenhed og Forbarmelse!

Naar den skrækkelige Oval standsede Hjertets Slag og bragte Døden nær, da vinkede Saarlægen, og Pinebænken standsede. Derpaa styrkede kraftige Essentser den Lidende, og paa ny lød Spørgsmaalet: „Bekjend, hvem er I?“ og atter stønnede Svaret: „I vide det, I Mordere,“ og atter rasede Pinebænken. Saaledes dreve de det indtil hans Livskræfter ganske vare udtomte, da blev den Lidende bragt paa sit smertelige Leie.

Og atter kom Morgenen, og atter den blodige Nat med sine Rædsler.

„Hvem er I?“ tordnede Inqvisitoren.

„Jeg er," svarede Kongen — „Gud vil dømme det! — jeg er Sebastian, Konge af Portugal."

Da slæbte Bødlerne ham igjen til Pinebænken, og spændte ham fast paa den. Blod bedækkede hans ædle Legeme, og bange Stønnen hævede hans Bryst.

Lyt! — hvilken Tummel nærmer sig! hvilken Larm, hvilke forvirrede Skrig, hvilken Klirren af Sværd! — Have de uhyre Rædsler nedkaldt Frelse fra Himlen? nærmer den sig det ophøiede Offer?

Den nærmer sig! — den kommer!

Sprængte styrte Fængslets Dørre mod Jorden, Dommerne, Bødlerne undflye med Forfærdelse, og ind trænger — — Marco med en Skare Bevæbnede. „O elskede Konge," skrege alle, „o Held os, endnu er det ikke forsilde. Endnu kunne vi frelse Dig."

„Det er Dig, Marco?" sukkede Kongen, „Du kommer for at frelse mig, — ak, vel er det forsilde. Døden gjennemfarer alle mine Nerver. Hvem ere de, som følge Dig?"

„Det er," svarede Marco, „troe Portugisere. Mange drage endnu ned fra Bjergene til Eders Frelse. Dog de ere endnu fjernt herfra. Først om tre Dage ere de her. Vi ilede hurtigt i Forveien, Dag og Nat, og sloge Vogterne paa Flugten. Men vi ere for svage. Allerede nærmer Fjendernes Sværm sig, vi maae flye, dog om tre Dage kommer Eders Frelse. Indtil da, ædle Herre og Konge, Forstillelse og Gjenkaldelse, ellers kommer de troe Portugiseres Kjærlighed dog omsonst, og Eders Bødler myrde Eder."

„Hvad skal jeg gjøre?“ svarede Kongen.

„I maa bekjende,“ sagde Ridderen, „at I ikke er Sebastian, Konge af Portugal, og bede om Naade, det vil forhale Processen og frelse Eder.“

„Og Du kunde troe,“ spurgte Kongen, „at de efter den skjændige Gjenkaldelse vilde lade mig leve endogsaa kuns en Time? Og Du kan troe, at Sebastian vil kunne forlade Verden med denne Løgn? Hvor har Du da været i disse trende Aar? Hvad gjorde Du i Neapel? — Nei, Marco, Du er ikke min Ven! Jeg kjender Dig, Du er min Ulykke. Din Frelse er Bedragerie. Der nærmer sig ingen Hær af mine Portugisere! Hvis det havde været dem muligt, saa havde de ikke ladet mig vente; Din Hjelp er Helvedes Spilfægterie.“

„Helvede?“ raabte Marco, med haanlig Latter. „Ei! naar er I da bleven saa klog? Lad det være, hvad det vil, jeg frelser Eder. — Ogsaa har I, som man siger, et Tegn paa Eders Legeme, som har voldt den hellige Inqvisition Forargelse. Giv mig Magten, hurtigt udsletter jeg dette Tegn, og da er jeg istand til at bringe Eder useet midt igjennem Eders Fjender til Eders kjære Portugal. Giv mig Magten!“

„Hvorledes? — Fordømte! —“ raabte Kongen, „Du vilde vove Dig imod den Almægtiges Tegn? Du er en Djævel, nu er det klart for mig. Forlad mig paa Stedet, jeg har intet at skaffe med Dig, til den Almægtige har jeg overgivet mig, og i hans Hænder vil jeg falde.

„Ei see den Dydshelt!“ raabte den Sorte. „Betænk, Dit evige Held er forlængst spildt. Du har udgydt uskyldigt Blod i Strømmevüs i uretfærdig Kamp.“

„Jeg stod i en falsk Troe, og vidste det ikke. Og de, som vidste det, Præsterne, ledede mit ubetænksomme Hjerte og mit fromme Sind. Jeg holdt for Pligt hvad der var Uret og Rædsel, og har syndet svært. Gud vil tilgive mig, og ved min Død bøder jeg for mine Gjerninger.“

„Du har forladt Dit Land, og overgivet det i blodtørstige Erobreres Hænder.“

„Jeg bøder ved den uendelige Marter og med mit Liv, Gud vil være mig naadig.“

„Du har for lang Tid nedstyrtet Dit ædle Folk i Slaverie og i Foragt.“

„O, mit elskede Folk, Du vil stivnes, ligesom Naturen i Vintersövn, men, som Phønix vil Du stige af Din Foragt. Jeg seer den Braganziske Stammes skyggefulde, grønne Grene! Evig vil den blomstre. Vise Cortes ville under dens Beskjærmelse føre mit Folk til dets gamle Hæder, og stor og herlig, vil den skjønneste Ædelsteen, mit Portugal, engang glimre i Europas Krone!“

„Du har troløs forladt en elskende Ægtefælle, uskyldige Børn, og seer dem aldrig igjen.“

„Jeg har ikke troløs forladt mine Elskede. Jeg troede i det Fjerne at grunde deres stadige Lykke ved at see mit Folk lykkeligt. Ak! bittrere end Døden er

denne Skilsmisse. Dog tabte ere de ikke for mig. Jeg seer dem igjen i min Guds skjønne Himmel, i min Camoens's Himmel, og der vil jeg, naar jeg har forladt Jorden, være deres Skytsaand, som jeg har lovet dem."

"Du har forskrevet Dig til mig, i Livet og paa hiin Side Graven. See her Dit Skrift, Du er evig fortabt, og for den sildige Efterverden vil Du vorde en Bedrager. Overgiv Dig derfor fuldkommen til mig, og da frelser jeg Dig og Din Ære. Som en stor Konge skal Du leve i Dit Rige med Amherine og Dine Børn."

"Jeg overgav mit Hjerte til mit Livs Frelser og min Ven, ikke til Fordærveren. Har jeg feilet, saa gjorde jeg det ubevidst, derfor vil jeg bøde derfor med mit Liv, og frelse min Sjæl. I mit sidste Øieblik skal Pligtfølelse oplofte mig. Og mit Minde efter Døden? Du er Skylden, naar Tvivlens mørke Skyer omsløre min Grav. Men evigt vil dette Mørke ikke vare. Historiens Griffel vil lede Digterens Aand, og Taagen vil forsvinde med mit Lands nye, skjønne Morgengry. Men viig nu fra mig, Du Fordømte! I den Almægtiges Navn — see her hans Tegn, — flye bort og lad mig dø!"

Og da den Sorte saae Tegnet, udstrakte han sig i Kjæmpestørrelse. Hans Følge var pludseligt forsvundet. Og Kjæmpen holdt de blodige Linier hen for den Døende, og sagde med Haan: "Desuagtet er Du min."

„Aldrig!“ raabte Sebastian, og samlede sin sidste Livskraft, greb i den Almægtiges Navn fat paa Fristeren, kjæmpede med ham, saa at Hvælvingen bævede, fravristede ham Skriftet, rev det itu, kastede Stumperne for hans Fødder, og — sank afmægtig til Jorden.

Den døende Konge var nu ene i Fængslet. — „Tak være Dig, min Gud, for Din Seier!“ sukkede han med bristende Stemme. „I Dine Hænder lægger jeg mit Livs tunge Drøm og min Opvaagnelse hisset. Tag mig op til Din Fred!“ — —

Stille og hemmeligt blev det som i Graven.

Udenfor Fængslet herskede den høitidsfulde Midnat med sine Nædsler. — Rosenduft gjennemtrængte Egnen, og fjerne Harmonier, lig Æols-Harpens Toner.

Da ringede Arragoniens Klokke.

Fra St. Luccars Fængsel steeg en bleg, klar Stjerne i Veiret, og drog høit over Middelhavet, vidt hen over Afrikas Ørkener, til en salig Gjenforening med Almerine.

De fire Nordmænd.

(Af Henrik Steffens.)

Andet Brudstykke *).

Adolf Rossing reed med en Ven, som vi ville kalde Julius, gjennem den øde Gryllenberger Skov mellem Freyberg og Dresden, for endnu før Nattens Frembrud at naae Tharand. De havde forladt Freyberg temmelig sildig, og de brede, sandede Veie, med de mørke, eensformede Fyrretræer, forstyrrede ikke deres Samtale.

„Det var en skjøn Tid," sagde Julius, „som jeg henlevede i Jena. Jeg kan ikke tænke tilbage derpaa uden glad Bevægelse og Begeistring. En ny Tidsalder var nærved at begynde, og rørte sig i alle receptive ungdommelige Gemytter. Hvor vi saae hen, saae vi betydelige Mænd, som her havde fundet et Middelpunkt for gjensidig Forstaaelse. Goethe hørte til denne Kreds, og blev betragtet som dens Stifter. Den betydelige Post, som han beklædte, og som vel ellers bortfjerner Ungdommen, og ikke sjelden ophidser den til Modstand, syntes os ved ham at have erholdt en høi Glands, i det den ogsaa udvortes hævede ham. Det var ikke uden Indflydelse for Livets behageligere Former, for Selskabelighedens finere Forhold, at en

*) See Martsheftet af Hertha 1828.

saadan Mand blev draget nærmere til Ungdommen, om det ogsaa kun var fra det Fjerne, og der ikke var at tænke paa nogen nærmere Forbindelse. Han var desnagtet aandig i vor Midte, i det hans Aand, i dens dybere Betydning, traadte frem for os ved Mænd, som vi ærede høit — og hvilke Mænd vare her forsamlede! — den stærke Fichte, den mægtige Schelling, hvis vældige Kamp var saa tiltrækkende for os, Tieck, Brødrene Schlegel; Novalis som Gjæst, Schleiermacher, skjøndt langt bortfjernet, hørte til Kredsen; og om end mangen Modstrid tidlig kunde udvikle sig blandt saa bestemte Naturer, vi kjendte den ikke, ahnede den neppe, og saae det blomstrende Foraar af en ny aandfuld Tid, som vi hilsede jublende med ungdommelig Heftighed. Jeg taler rigtignok kun om de forenede Venners snevre Kreds; at i Massen den tomme Raahed, som paa de tydske Universiteter stedse er forekommet mig tilbagestødende, paa ingen Maade lod sig fortrænge, forstaaer sig af sig selv. Til denne Kreds hørte ogsaa flere i det Fjerne levende Ynglinger, som tidligere havde dannet sig under Fichte, og for kort siden forladt Universitetet. Vi forsamlede os sædvanlig i en Digters Bolig, hvis fortræffelige Oversættelser havde erhvervet ham Berømmelse. Jeg havde den Lykke, ogsaa at blive indført hos Schlegel, og hos en Boghandler, og i disse Kredse at træde Goethe selskabelig nærmere. Jeg hørte Tiecks poetiske Værker blive foredragne, lærte at kjende den ætheriske Novalis, hvem Natur og Historie besøgte som en fremmed, men

nærbeslægtet Gjæst, som bragte Hilsen og Erindringer fra det ældgamle fælleds Hjem, og hvis Sprog, tonende som sælsom Musik, udvortes klang os vidunderligt, netop fordi det pludselig afslørede de dybeste Grundtoner; det længstforglemte, som laae indhyllet for os i Historien, i Naturen, i vor egen Barm, kom som en kjær Hemmelighed, saa at vor egen Tilværelses aabnede Dyb greb os med glad Skræk. Rigtignok vare mange i vor Kreds ikke modne for et saa mægtigt Phænomen. Nogle legede med philosophiske Former, som om der gaves saadanne, der i og for sig selv havde noget Værd, ja brugte dem som Tryleformularer, som skulle tildele det Aandløse, det Døde et Skin af Liv; Andre spøgede med kunstige Versemaal, saa at Ordenes Klang fra det Fjerne tydede paa en dyb Aand, som var undvegen, naar vi traadte nærmere; ikke Faa morede sig over Kampene, og troede allerede at have grebet det Høieste, naar de spottede over det Lave. Men fremfor Alt indsneg der sig en høist farlig aandig Slikkevurnhed, en villielos Sammylren, en for enhver høiere, bedre Spire dræbende Snaksomhed, høie Dromme, hvis gjøglende Afverling henrykte os. Men desuagtet var den stærke, mandhaftige, kun i bestemt Daad lykkelige tydske Natur mægtig i Meget, saa at enhver søgte at blive Mester i en fast, eiendommelig Retning. Jeg troer vel, at Novalis's phantastiske Beskuelse af Bjergfolkenes natlige Syssel, ingen ringe Indflydelse har havt paa min Beslutning at vælge Bjergfaget; men den oprin-

delige praktiske Sands, som gjerne kjæmper med Vanskeligheder og overvinder dem, var det dog egentlig, som allerede tidligere gjorde mig dette Fag behageligt, og alle digteriske og philosophiske Drømme og Lærdomme syntes mig da meest betydningsfulde, naar jeg med al mulig Anstrængelse stræbte at naae et bestemt endeligt Maal, naar jeg undersøgte Bjerge, og havde afsløret deres hemmelige Bygning, og naar jeg sønderlemmede de døde Stene. Ogsaa det meest Fremmedartede skjød sig som Krystaller fast til denne usynlige Traad, og kun fra et fast, sandseligt, meisommelig erhvervet Punkt, formaaede jeg uden Svimmel at skue ind i den besynderlige Verden, som afslørede sig for mine Øine. Jeg mindes gjerne denne glade Tid, som ogsaa endnu idag forædler min eensomme Stræben; men nu taler jeg derom, fordi jeg, kjære Rossing, gjerne vilde opfordre Dig til at meddele mig Dit indre Livs Historie. Egnen omkring os er uden Ynde, men bequem; Hestene synes at holde af den langsomme Gang, og i Freyberg var saa meget at see, saa mange Hytter og Gruber at besøge, og en larmende Omgivelse lod sig saa lidet bortfjerne, at en Meddelelse af denne Art ikke var mulig. Hvor dybt aandig bevæget forekom Du mig i Halle, i Midten af ligestemte Venner, da ogsaa her en Kreds af Lærere og Tilhørere havde dannet sig, som glad erindrede mig om hiin tidligere." — "Kjære Julius," svarede Rossing, "skal jeg opfylde Dit Ønske, saa maa Du have den Taalmodighed, at sætte Dig med

mig ind i en tidligere Tid. Da jeg besøgte Universitetet i Kjøbenhavn, var dette i en sørgelig Stilling. Jeg veed virkelig ikke at erindre mig, at nogensomhelst Lærer havde noget tiltrækkende for mig, med Undtagelse af en ung Mand, som døde meget tidlig. Min Barndoms Drømme, som underligt nok havde formet sig mellem de eensomme Bjerge, gik ikke i Opfyldelse. Alt blev kun drevet som Yderværk, og der gaves Øieblikke, hvori jeg kunde spørge mig selv: hvortil Alt dette? hvad ville Menneskene med alt det, hvormed de saa utrættelig bebyrde sig? Der var noget i mig, som syntes at ville give mig et bestemt Svar, men det forblev stumt. Det var i den franske Revolutions Tid, som dog næsten allerede var forbi, men i Kjøbenhavn havde Stemningen, i det mindste i visse Kredse, slaget dybe Rødder, og jeg blev, jeg troer af aandig Kjedsomhed, Jacobiner. Da blev jeg bekjendt med en Mand, som allerede tidligere var den Eneste, der udøvede en fri, aandig Indflydelse paa de Irritablere. Hans Uddannelse faldt i en Tid, i hvilken de dramatiske Forestillinger næsten alene laante Digtekunsten en national Betydning, og han greb denne Vei med stor Lidenskab. Et Privattheater uden Fruentimmer forbandt flere Ynglinger under hans Styrelse, og om ogsaa Nogle derved bleve afholdte fra alvorligere Beskjæftigelser, saa var hans Indflydelse desuagtet velgjørende. Han var Lærer i Æsthetiken ved Universitetet. Omendskjøndt allerede til Aarene, sluttede han sig dog med ungdommeligt Sind til Ung-

dommen, og det var ham Alvor dermed. Du maa ikke, kjære Julius, ved at vurdere Graden af min Uddannelse, glemme den Omgivelse, hvori jeg var opdragen. Høiere Synspunkter vare aldrig traadte mig nær, og alt dybere Aandigt svævede for min Sjæl, som i en ubestemt Drømmeverden. Ved en Lærer, der tillige var min Ven, erholdt jeg det første dæmrende Skin; Poesien fremtraadte først for mig i dens dybere Betydning; men fremfor Alt forekom Lessing, der blev fremstillet for os som det største Mønster, mig som en uopnaaelig aandig Heros. Jeg kan neppe endnu sige, hvad der saa voldsomt henrev mig; ofte var det vel Indholdet, hans Lærdom, hans Dygtighed og bestemte Færd, at han ikke blot havde studeret, men ogsaa levet, at et betydningsfuldt, mangfoldigt saavel indre som ydre Liv tiltalde mig af hans Værker; men oftere var det dog den blotte Form, som henrev mig, selv der hvor Gjenstanden neppe opvakte min Deeltagelse. Jeg erindrer mig endnu, hvorledes ikke sjelden en saadan klar Form uden alt Indhold foresvævede mig; en eller anden Gjenstand, jeg vidste selv endnu ikke hvilken, vilde jeg behandle med denne Klarhed, denne Runding, og en sælsom glad Længsel greb mig, som om Visheden af dens Opfyldelse laae i en nær Fremtid. Denne frie Behandling, hvori Methoden ikke paatvang sig, men snarere, ligesom Knokkelbygningen, skjulte sig bag de levende Muskler, forekom mig som det Høieste.

Jeg var endnu meget ung, jeg levede stille og indgetogen, mine Forældre vare formuende, og endnu

havde jeg ikke bestemt mig til, hvilket Studium jeg vilde vælge; men Historien, Digtekunsten, Menneskets beskjæftigede mig ganske. I en saadan Stemning, baade udvendig og indvendig mangfoldigen opvakt, medens Livet vedvarende, ligesom indhyllet i en dæmrende Taage, foresvævede mig som en Gjenstand for dyb, usikker Længsel, erholdt jeg, ved et Tilfælde kan jeg sige, uden at vente Meget deraf, fra et Leiebibliothek Goethes Faust. Det maa klinge forunderligt, at en Yngling, hvem det var fuldkommen Alvor med sin aandige Uddannelse, endnu var fuldkommen ubekjendt med Goethe; men det var dog virkelig saaledes. Vel havde jeg hørt tale om hans Werther, og hvorledes en Oversættelse ved høiere Befaling blev undertrykt; vel var Goethe mig bekjendt som en betydende Aand, men han hørte ikke til de Mønstre, som bleve os fremstillede, og som udgjorde for os den egentlige grundige Literatur i det paa vor Kreds mægtigt indvirkende Naboeland. Engelske Digtere, Milton, Pope, stode meget høit for os; de franske forekom mig allerede ringere, da jeg holdt mig til Lessing.

Philosophien var det fortrinligt, som tildrog sig min Interesse. Saaledes som den nu traadte mig imøde af Naturens og Historiens levende Fylde, var den mig det Høieste, som et Menneske kunde opnaae, og nu først vidste jeg, hvorfor Faust i sin dæmoniske Færd forekom mig saa kjæmpemæssig. Det var den ældgamle Mythos, ikke som den i sit Ydre blev over-

givet os, død og uforstaaelig, men snarere avlet paa ny, frisk som den udsprang fra vort egentligste Indre; ikke blot, hvad der som ydre Tildragelse bevæger Menneskene, Aandens indre, ja dens inderste Historie afslører sig i den synlige Tilhylling. Det lykkedes mig og en Ven, efterat vi havde hilset vort Hjem, Norge, og jeg min Elskede, efterat det ubevidst spirende Kjærlighedsforhold fuldkommen bestemt havde udfoldet sig, at see vort gamle Ønske, at gjennemreise Tydskland, gaae i Opfyldelse. Vi bleve endnu før vor Afreise inddragne i en Hændelse, hvis Sammenhæng jeg paa en beleiligere Tid skal meddele Dig, en Hændelse, som indflettede os meer eller mindre i en nederlandsk Families Skjæbne, som ogsaa omfattede to andre Venner, knyttede os alle fastere til hinanden, og førte os i Fælledskab til Tydskland. Dog skilte jeg mig snart fra de Øvrige. Jeg længtes efter en eensom Fodreise, og medens de Øvrige opsøgte Berlin og Göttingen, ilede jeg over Harz til Jena. Den skjønne Tid, Du saa levende skildrer for mig, var vel forsvunden. Fichte var fordreven, Schelling, Tieck og Schlegel havde bortfjernet sig; men han var i Nærheden, den Mand, som jeg fremfor Alle ønskede at kjende. Jeg blev bekjendt med Dine Venner. En indre, besynderlig, glad Tillid gjennemtrængte mig; jeg torde hilse den indesluttede Aand i Naturen som en beslægtet, overeensstemmende Kraft, der i skjønne Tider gjennemglødede mægtige Heroer, og forherligede Folkefærd og Stater; en skjult Soel

belyste, opvarmede og befrugtede en ny, herlig Verden, i hvis levende Midte jeg fandt mit Hjem, og Kjærlighed, Poesie og Spekulation gjød en ungdommelig klar Glands over mit af store Forhaabninger hævede Liv. Derfor fremtraadte jeg med Tillid; hvad der greb mig, meddeelte jeg i levende Begeistring, og med en ubegribelig Hurtighed, som desuagtet ikke overraskede mig, stod jeg som en Fortrolig, ikke som en Fremmed, i enhver Kreds, til hvilken jeg sluttede mig. I en Familie, som venligt optog mig, og paa hvilken jeg stedse tænker med Kjærlighed, blev jeg, ved et Aftenselskab, tilligemed en liflandsk Baron, som paa ingen Maade forekom mig betydende, første Gang forestillet for Goethe. Jeg havde hørt Meget om ham, han var ofte bleven skildret for mig; men da jeg saae ham, overraskede han mig desuagtet. Den høie Pande, det store, brændende, gjennemborende Øie, de stærke Træk, der ligesom med Vold vare bragte til Rolighed, og den høie, ædle, tillidsfulde Skikkelse, Alt syntes mig ligesaa fremmed for denne Slægt som hans Aand. Saaledes tænkte jeg mig Plato, der jo beherskede Grækerne ved sit Ydre, som ved sin Tale. Goethe hilste mig flygtig, vendte sig derpaa, uden at agte videre paa mig, til Baronen, og havde hele Aftenen intet Ord for mig. Skal jeg tilstaae Dig min Svaghed? og hvorfor ikke? Saa naturligt det var, at et ubetydeligt, ubekjendt ungt Menneske maatte forekomme ham fuldkommen ligegyldigt, syntes det mig desuagtet utilgiveligt. Altsaa denne store

Mand er dog blind, ligesom vi andre Dødelige! Hvorledes? dette gjennemborende Øie skulde ikke kunne adskille Dig fra de unge Daarer, som opsøge Forfatteren af Werther, for at snappe et Par Linier til deres Stambog? Den nordiske Stolthed rørte sig. Du vil aldrig mere see ham; men Du formaaer dog, hvad der er mere værdt end det ydre Syn, at fængsle hans Aand, at den maa tjene Dig. Om Du elsker, ærer ham, om han er Dig saa Meget, om han er Dig Alt, hvad angaaer det ham? sagde jeg ved mig selv, i det jeg erindrede mig hiin bekjendte Yttring af Wilhelm Meister. Jeg holdt mig fjernet fra alle Selskaber, hvor jeg formodede at han kom, og denne Trods alene lod mig mindre føle et Tab, som ellers vilde have været mig utaaleligt. Men hvorledes blev jeg tilmode, da efter nogle Uger Goethe uformodentlig kom til Jena, kom ind i en Kreds, hvori jeg netop var, og traadte med ydefuld Venlighed hen til mig, som om vi vare gamle Bekjendte, knyttede en betydningsfuld Samtale med mig, bebreidede mig, at jeg ikke havde besøgt ham i Weimar, og indbød mig til sig. Jeg saae ham, saae ham oftere i sit Huus. Du vil sige, at hele denne Begivenhed er høist ubetydelig, mig forekommer den det ikke. Omgangen med Goethe gjorde mig, kan jeg næsten sige, hjemme i Tydskland. Jeg var Vidne til mange betydende Sysler, jeg saae hvorledes Knokkelbygningen vandt Liv under hans Hænder, hvorledes det tilsyneladende Betydningsløse, ja Tilbagestødende, erholdt et

levende Sammenhæng, hvorledes denne rige Aand, med stor Fornægtelse og Taalmodighed, opmærksom fulgte det mindste Farvephænomen i alle dets afverlende Forbindelser, og hvorledes, med denne uafbrudte Flid, som ikke forsmaaede det Moisommeligste og Simpleste, forbandt sig det Høieste, hvorledes begge, ligesom i Naturen opsteg og formede sig af Aandens fælleds bundløse Dyb. Hans Huus forekom mig min sande Fædrenebolig, hvortil en oprindelig Erindring fra en længst forsvunden Barndom igjen førte mig tilbage. Aldrig besteg jeg de brede Trapper, uden at være gjennemtrængt af en besynderlig, meget bestemt hjemlig Følelse, og Huusgeraadet, de rundt omkring liggende Papirer, de farvede Glas, Knoklerne, Kunststudierne, Alt traadte for mig, ofte i synlig Uorden, i et inderligt, ordnet, aandigt Sammenhæng. Selv den rolige Maade, som ofte opmuntrede til fortrolig Samtale, men søgte at fjerne ethvert altfor nært Forhold, der forekom mangen ung Mand, hvem Goethe drog til sig, trykkende, og som Flere med ubeskeden Paatrængenhed søgte at forstyrre, vedligeholdt mig det hele Forhold reent og klart. Det var for mig, som om en betydningsfuld Hemmelighed hilsede mig fra det Fjerne, hvilken, naar den rykkedes nærmere, kunde tabe sit Tryllerie."

„Goethes Huus, hans Liv, var mig et stort, skjønt, nyt Digt," vedblev Rosing, „Gud skee Lov! ingen Kommentar af hans øvrige Digte. Fremfor Alt blev jeg her greben af den Trang, ja den

Nødvendighed, at fatte Kunsten. Den forekom mig som en herligere Natur, fuld af levende Gestalter, hvis Sprog netop blev lydeligt ved Poesien og den høiere Viisdom. Denne havde som usynlig ladet sig forlyde, men jeg havde endnu ikke seet den Ansigt til Ansigt. Vel fandt jeg meget Uskatteerligt i Goethes Bolig; men han tilstod selv, at det ikkun kunde have sandt Værd for dem, der allerede i større Sammenhæng havde overskuet den gamle Plastiks og det nyere Maleries store Værker, og raadte mig, da mine Forhold hindrede mig fra at besøge Italien, at reise til Dresden.

Dog maatte jeg først opsøge Schelling, der var bleven saa Meget for mig. Jeg kom til Halle, førend jeg reiste til Würzburg. Jeg blev Schellings Ven, og nu ilede jeg til Freyberg, for at opsøge Dig, min kjære Ven, og først med Dig i Dresden at forskaffe mig den længselfuldt ventede Nydelse. Da jeg kom Freyberg nær, var jeg underlig tilmode. Det var en sørgelig Aften, tykke Skyer havde overtrukket Himmelen, en mørk Taage havde leiret sig over hele Egnen, og denne laae øde, mørk og uden Træer for mig, de nøgne Grusdynger, mellem hvilke de trætte Bjergfolk snege sig eensomt og stille omkring, i deres smudsige, afslidte sorte Dragt, lode mig sine Indgangen til Tartarus, saa henvisnet, dødt og eensomt forekom Alt mig. Klokkerne, som talte de underjordiske Hjuls Omsvingninger, tonede eensformigt og i lige lange Pauser ind i det rædselsfulde Øde, og da jeg kjørte

ind i Staden, var Alt ogsaa her stille og Gaderne tomme. Jeg ilede hen at opsøge Dig, og fandt Dig i Bjergmandsdragten blandt Stigere og Eedsvorne, hvor Du beskjæftigede Dig med Grundriis af Schachter og Stoller. Neppe havde Du hilst mig, før Samtalen, der var mig saa fremmed, og hensatte mig i de underjordiske Ganges natlige Mørke, igjen fortsattes. Dagen efter maatte jeg besøge Halsbrückner-Hytten; Ilden i Smelteovnen, mellem de sorte, kantede Slakker, brændte for mig som fra et Helvede, og da Du slæbte mig igjennem Schachten, igjennem Stollerne og Værktøisgangene, da Du holdt Lampen hen for mig, paa det at jeg gjennem det vaade Smuds skulde skjelne den ædle Gangmasse, og vilde gjøre mig begribeligt, i hvilken Retning den løb, og hvorledes den krydsede sig, skrabede og slæbte sig med andre Gangmasser i den mørke Nat, og da jeg saaledes saae Dig staae der, hvorledes Bjerget syntes aabnet for Dig, paa det at Du kunde forfølge de indesluttede Masser i deres forvirrede Retning, i det mørke natlige Dyb, troede jeg i Dig selv at øine en spøgelseagtig Bjergdæmon, og var neppe istand til at begribe, hvorledes Du kunde rive Dig løs fra dette Helvede, og følge med mig ind i Kunstens Himmel."

Under denne Samtale havde Vennerne naaet en Landsby. En bred Vei førte igjennem Landsbyen, og dreiede til Venstre af i en feil Retning; men da de ingen anden Vei saae, og denne syntes at være en bred Landevei, rede de, stedse talende, uden at

agte paa hvilken Retning de havde taget; det begyndte at blive Nat, og nu mærkede de, at Veien ganske hørte op, og at de havde forvildet sig, forførte af en Skovvei. „Du vil opleve et nyt natligt Eventyr, kjære Rossing, inden Kunstens Morgenrøde lyser Dig imøde," sagde Julius smilende; „hvem veed om den Bjergdæmon, som ledsager Dig, ikke driver sit Spøgerie med Dig." — „Vel muligt," svarede Rossing lystig. „Jeg er just i det rette Lune til at bestaae et Eventyr, og det gjør mig kun ondt for de stakkels Heste." De søgte at komme ud af Krattet, og rede i den mørke Nat, som nu herskede, videre, paa den første den bedste Vei som de fandt.

Endelig befandt begge Vennerne sig paa en aaben Plads midt i Skoven. Et eensomt Huus laae tæt for dem, og et Lys skinnede dunkelt ud af Vinduet. De rede hen til Huset, og fandt det tillukket. Da de hævede deres Stemmer, aabnedes et Vindue i anden Etage, og en Pige spurgte fortrædelig, hvem der larmede dernede saa sildig paa Natten. „Reisende, kjære Pige," svarede Julius venlig, „som have forvildet sig i Skoven paa Veien fra Freyberg til Tharand." — „I ere vel mere forvirrede end forvildede," raabte Pigen; „den brede Vei laae jo for Eder, hvorledes ere I komne her? Vi lukke ikke op saa sildig ud paa Natten for saadanne Omløbere." — „Sagen bliver lystig," sagde Rossing. „I Nødsfald kunne vi kampere os her til det bliver Dag." — „Men vi maae dog først see, om Pigen ikke lader sig overtale," svarede

Julius. „Hun har endnu ikke lukket Vinduet i, og seer nysgjerrig ned efter os. Hør, min Pige," raabte han, og vendte sig imod Vinduet, „Du er et godt og vist ogsaa et smukt Barn; Du vil dog ikke lade vildfarende Reisende blive staaende udenfor det lukkede Huus i den mørke Nat."

Endnu førend Pigen havde svaret, blev Døren aabnet; de hørte Pigen skjænde fortrædelig, men frygtsom, som om hun var bange, og Vinduet blev slaaet heftigt i. Et ungt Menneske, som lignede en Tjener, traadte ud af Døren, med et Lys i Haanden. „Stig De kun af, og træd ind," sagde han høflig. „De kunne dog ikke komme videre i Nat." — „Det vilde være os meget ubehageligt at maatte blive her," svarede Julius; „gode Venner vente os i Tharand, og det kan dog ikke være langt herfra." — „Neppe tre Fjerdingvei," svarede den unge Mand, „naar man kjender den korte Vei til Weiseritz igjennem Skoven; men for den Ukyndige er denne Vei vanskelig at finde om Dagen, og nu i Mørket vilde det være umuligt uden Ledsager." — „Er det da ogsaa umuligt, min Ven, for en god Betaling at faae en Veiviser her?" spurgte Julius, som under Samtalen, tilligemed sin Ven, var stegen af og gaaet ind i Huset, hvor Reenligheden i de næsten bymæssige Omgivelser allerede paa Gangen overraskede dem. Medens de talde derom, og Tjeneren forestillede dem Vanskeligheden i at erholde en Ledsager, aabnedes en Dør, og de saae ind i en stærkt oplyst, og som det syntes, ziirligt ind-

rettet Stue. En gammelagtig Mand, indhyllet i en grov blaa Kappe, Hovedet bedækket med en stor Bondehat, hvis brede Skygge skjulte hans Ansigt, traadte, med en mægtig Knortekjep i den ene Haand og en Lygte i den anden, ud, og hilste Vennerne. „Jeg skal ledsage Dem," sagde han kort. — „Men," sagde Tjeneren. — „Tie!" afbrød Manden ham bydende, og Tjeneren trak sig taus, og, som det syntes, forundret tilbage. Men Julius og Rossing modtoge Tilbudet uden Betænkning, omendskjøndt dette Optrin havde sat dem i den største Forundring, bestege deres Heste, og rede gjennem den tykke Skov, imedens Ledsageren gik foran med Lygten. Da de saaledes rede, begyndte Julius, hvem den natlige Skovreise paa ubanede Veie behagede, høit at synge de bekjendte Schillerske Røversange, og Rossing stemte i med.

Ledsageren vedblev at gaae rolig foran, og syntes ikke at høre efter dem. Men da Veien stedse blev ujevnere, Skoven tykkere, og det natlige Mørke stærkere, vendte han sig imod de Reisende. „De gjorde bedre i," sagde han, „at passe paa deres Heste, end saaledes at synge i den mørke Nat. Dyrene synes ikke at have den sikkreste Gang, og Trærødderne snoe sig saa forvirret over den smalle Fodsti, at de let kunde styrte." Bemærkningen var kun altfor rigtig, thi neppe havde han advaret dem forend Rossings Hest snublede; han trak stramt i Tømmen, men i det Hesten allerede syntes at styrte, greb Ledsageren den med kraftig Haand, og løftede den i Veiret. Vare de

inde i Huset forundrede, ved at see denne Mand, som kun syntes at være en Bonde, træde ud af en stærkt oplyst Stue, og hørte ham paabyde Tjeneren Taushed i en saa bydende Tone, saa overraskede hans Sprog dem endnu mere, og uden at meddele sig til hinanden, tænkte Begge paa, at de sikkert vare indviklede i et forunderligt Eventyr. "De reiser til Dresden," begyndte Veiviseren, efter nogen Tid, medens Vennerne rede tause og eftertænksomme, og nu gave Agt paa den vanskelige Vei, "men denne Vei maa vist være Dem fuldkommen ubekjendt?" — "Jeg har," svarede Julius, "allerede været nogle Gange i Dresden, og i et Par Maaneder har jeg nu boet i Freyberg, men jeg kommer første Gang igjennem denne Skov. Min Ven er fuldkommen fremmed i denne Egn." Han talde med nogen Frygt, og vovede neppe at behandle Føreren som en simpel Bonde.

Nu gik Veien, endnu bestandig i den tykke Skov, meget steilt ned ad Bakke. Vennerne stege af, og førte deres Heste, og begge drevne af lige stor Nysgjerrighed, toge Føreren midt imellem sig. Denne vendte sig til Julius. "De hedder Julius, og De Rossing," sagde han. — "De kjender os?" raabte Begge forundrede. — "Ja vist," svarede Veiviseren; "De besøger Doctor Wagner i Dresden, og vil der gjøre et meget behageligt, men farligt Bekjendtskab; jeg advarer Dem." — "Men, min Herre," afbrød Julius ham, "De er ikke hvad De synes at være. Vi maae fortryde, at De for vor Skyld har maattet

vandre ud i den mørke Nat." — "En saadan natlig Vandring fornøier mig," svarede Ledsageren, og vidste med stor Færdighed at undvige alle øvrige Spørgsmaale.

De Reisendes Nysgjerrighed steg stedse høiere, imedens de gik langsomt ned ad Bjerget, og kom ned i den dybe, snevre, af Weiseritz gjennemrislede Dal. "Paa denne Side af Floden," sagde Veiviseren "gaaer kun en smal Fodsti, men histovre finder De en bred, bequem Vei. Jeg kan ikke komme over Floden tilfods, men De kan rolig ride igjennem den, og forvilde Dem kan De ikke, De ere neppe en Fjerdingvei fra Tharand. Naar De seer Doctor Wagner, saa sig ham, at den gamle Edvard har ledsaget Dem. Adieu!" Og dermed vendte han sig hurtig bort fra dem, forsvandt med sin Lygte mellem Buskene, og de stode alene ved Floden. "Naa, han er besynderlig nok," sagde Julius. — "Det er en maskeret ædel Mand, en skjult menneskefjendsk Menneskeven. Ak, hvor mange bittre Erfaringer trykke Dit ædle, varme, blødende Hjerte!" raabte Rossing, og loe. "Ja vist, ja vist, Mennesket er løbet fra en stakkels Leipziger-Skribent, som endnu ikke har kunnet gjøre ham ganske færdig, for her om Natten at have os til Bedste." — "Til Bedste, kjære Ven? Jeg haaber dog at han har vist os den rette Vei." Imidlertid opdagede de en Kjørevei, som førte til Floden, rede forsigtigt igjennem den, og videre paa den anden Side. Efter nogen Tid saae de en bred Vei, som løb fra Floden og op

ad et Bjerg. En Vei, som førte videre langs med Floden, troede de ikke at kunne skjelne i den mørke Nat. „Dalen bøier sig om Bjerget," meente Rossing, „og Veien fører derover; paa hiin Side af Bjerget ville vi finde Tharand." Veien gik temmelig steil, Bjerget vilde ikke tage nogen Ende, og Hestene vare saa trætte, at de maatte trække dem.

Da de havde naaet Høiden, rede de en halv Miil over Marker, uden at opdage et eneste Huus; Julius holdt stille. „Vi have anden Gang forvildet os, Ven;" sagde han. „Ganske vist," svarede Rossing. „Den Ædle, som ledsagede os, var en ondskabsfuld Dæmon. —" „En Bjergtrold, maaskee min Fætter," svarede Julius, „men hvad gjøre vi nu? Hestene kunne neppe komme videre; at vende om synes mig ikke raadeligt, og vi maae opgive Haabet om at komme til Tharand; kjender jeg min Ven Wagner ret, er han allerede borte for et Par Timer siden." Stille og noget fortrædelige rede de langsomt videre, og naaede efter nogen Tid en stor Landsby, hvorigjennem den brede Landevei løb. Udenfor Kroen holdt en Mængde Fragtvogne. Alle sov, de maatte banke stærkt og vedholdende paa. En gabende Gaardskarl aabnede skjældende Huset, mumlede noget om natlige Omløbere, og det lykkedes dem kun ved Drikkepenge at forskaffe sig Indgang. De trætte Heste bleve trukne ind i Stalden, de maatte selv besørge Foder til dem, og nu traadte de ind i en mørk, kun af en smudsig Lampe sparsommeligt oplyst

Krostue, hvor en Mængde Foermandskarle laae tæt ved Siden af hinanden paa noget Straae, og snorkede. Man bragte Straae til dem, og de kastede sig nu ved siden af Foermændene; men det var alt langt over Midnat, Morgenen begyndte at grye, og høit gabende reiste een Foermand sig efter den anden. Paa Søvn var ikke mere at tænke. Da de nu saaledes stode mellem de gabende, larmende Foermænd, som lidt efter lidt forlode Værelset, saae de i et Hjørne af Værelset en ung Mand reise sig, og raabe høit om Vand. Haarene hang i Lokker om hans Hoved; en fiin Paaklædning, og endnu finere Træk, syntes at betegne en Yngling af høiere Stand. „Jeg vædder paa," hvidskede Rossing til sin Ven, „at det er en forklædt Pige. Seer Du den skjægløse Hage, det smægtende Die, de fyldige Hofter." — „Jeg beder Dig, Ven! en smægtende Pige her, alene om Natten, paa Straae mellem Foermændene!" svarede Julius. Begge betragtede nysgjerrig Ynglingen. Denne gjorde, da Vandet kom, et meget omhyggeligt Toilette, tog en Guitar ned af Væggen, en Vandringsstav og en Portefeuille, og nærmede sig Vennerne, i det han hilsede dem høflig.

Imidlertid frembrød Morgenen stedse lysere; Fragtvognene satte sig langsomt i Bevægelse; Stuen var bleven tom, og de Reisende lode nu et Bord sætte udenfor Huset, og forlangte en simpel Frokost. Ynglingen sluttede sig til dem. „Jeg er," sagde han, „i Begreb med at gjøre en Fodvandring gjennem den

skjønne Bjergstrækning. Mit unge Liv hensvæver mellem Toner og Farver, og naar Blyantspennen fremtryller Bjergets yndige Omridse paa Papiret, vaagne Aanderne i hine Strænge, og juble høit. Ak! at Sukke maae blande sig mellem disse jublende Toner, Taarer mellem Tonerne!" — "O vee!" hvidskede Julius, "det er den Anden; det natlige Spøgerie bliver ved, og bryder sig hverken om Hanegal eller den opgaaende Soel." — "Det er dog moersomt kjære Herre," sagde Rossing, og henvendte sig til Ynglingen, "saaledes at vandre omkring i den vide Verden, mellem Jubel og Sukke, mellem brogede, lyse Farver, om de ogsaa ere oprevne med Taarer, saa at man kan juble og sukke, lee og græde, ligesom man vil." — "Ja, Dyrebareste, Du forstaaer mig," raabte Ynglingen, i det han sprang op, og rakte Rossing Haanden, "Du kjender den ungdommelige Barms Svulmen, den Længsel, den brusende Strøm af Lyst og Qval, som driver os ud af de snevre Skranker. Du maa være min Ven." — Rossing modtog godmodig denne Velkomsthilsen, og troede i denne overstrømmende Fylde vel at erkjende en umoden, men dog sand Følelse. "O, hvor lykkelig er Ungdommen," endte den Fremmede, "naar Haabet gjennemgløder Livet, naar Himmel og Jord vinker os, naar hulde Toner kalder os! — I kjære Venner," sagde han derpaa, "for Eder tør jeg læse det Digt, som jeg skrev da jeg var fængslet til den snevre Stue mellem Bøger og Papirer, og som drev mig ud i det Fjerne,"

Han fremsøgte i Portefeuillen blandt mange Slags Tegninger et Papiir. Det saae meget forlæst ud, og Vennerne rystede betænksomt paa Hovedet. Han læste:

"De trange Baand jeg kjækt har sønderrevet,
Frit dvæler Aanden i det fjerne Land;
Den gamle Fryd sin Ven imøde svæved,
Og Phantasus sig dristigt hæve kan
Fra snevre Vid, subtilt som Spindelvævet,
Til sød Erindrings skjønne Blomsterstrand;
Sig Skikkelser trindrom mig stille hæve,
Og glade hilsende min Gang omsvæve.

Og mere dristigt hvælves Himlens Bue,
Og Bjerge rage frem med steile Skrænt,
Med Rasen Dybets mørke Vande true,
De gamle Toner trylle mig bekjendt;
Høit Fugle qviddre over Jordens Tue,
Et Lovsals-Chor, fra Barndomshimlen sendt;
Fra grønnen Skov trindt lyde Stemmer spæde:
Hvi flyede Du saa snart, o Ven, vor Glæde?

O vend dog atter i vor Kreds tilbage!
Hvi skyndte Du dig bort med flygtig Fod?
Smaablomster vinke Dig, med Længsels Klage,
Selv Klippen hilser Dig, med trodsigt Mod;
Dig vinke lune Dufte, varme Sommerdage,
Og Dig imøde bruse Væld og Flod — —
Da svinder hver en Længsel, hver en Qval,
Jeg finder mig i Hjemmets stille Dal."

Den unge Mands uforberedte, paatrængende Fortrolighed stødte Julius, som trak sig stiltiende tilbage. Men Rossing følte sig tiltrukken af den sælsomme, hensigtsløse Hengivelse, i det den aflokkede

ham et Smiil. Han sluttede sig til den fremmede Yngling. „Jeg hedder Holbein," sagde denne, „og nedstammer fra den berømte Kunstner. Jeg er født ved den kongelige Rhin, og lever fri, uafhængig i Dresden kun for Poesie og Kunst. Efter den lange Vinter vender nu deres skjønnere Dage tilbage; de tilfrosne Kilder have aabnet sig, og de sølverhvide Bække risle gjennem de grønne Enge; deres Foraarsblomster see paa os med Børnesine, og det jublende Sangerchor vugger sig paa de grønne, gyngende Grene." Rossing fortalte ham nu ogsaa, hvorledes de Tydskes Philosophie og Poesie havde lokket ham bort fra det fjerne Fædreland, og hvorledes han forventningsfuld i Dresden for første Gang haabede at skue Kunstens Underværker. Holbein omfavnede ham fyrigt; Taarerne kom ham i Øinene; de store Øine saae venligt smilende paa ham, og Rossing var ikke istand til at bortvise denne overvulmende Følelse, endskjøndt han dog med nogen Modstræben hengav sig til den stormende Omfavnelse. Imidlertid straalte Morgenrøden stedse mere brændende; de ilede ud i Marken, og nu hævede Solen sig over den østlige Flade, og kastede sin røde Glød over Markerne. „O, at man ikke kan fængsle denne Glød," raabte Holbein, „at Penselen er for svag til at betegne den! Ligesom Icarus vilde jeg nærme mig denne Pragt, men jeg følte, hvorledes Vingerne løsnede sig, jeg ahnede det farlige Fald, og Skyer af tilflørende Længsel udgjøde sig i en Regnstrøm af Taarer." — Julius

blev stedse utaalmodigere, medens Rossing strødede; det blev pludseligt klart for ham, at Yttringer af dette Slags ikke kunde være sande. Han frygtede næsten for Julius, og skammede sig ved sin Hengivelse. „Jeg har besørget et Bud," sagde den tilbagevendende Julius, „vore Heste vente os, det er Tid, at ride videre." Holbein trængte sig hen til Rossing. „Du forlader mig, Ven," raabte han, „nu da vi netop nylig have funden hinanden. Dog, i Dresden sees vi igjen. Nu, da jeg veed, Du er der, iler jeg tilbage. Vel ere Bjerge og Skove og grønne Enge skjønne, vel henrives vi af Solens Skin og de rislende Bække; men Længsels-Taaren i Vennens Øie, og det muntre Blik, der fremstraaler som fra Skyerne, og, ligesom Foraarssolen, yndigt spiller i alle Træk, er den skjulte Engel, der vinker os, og fører os langt, langt bort til skjønnere Egne. — Du kjender dog Doctor Wagner? Du maa lære at kjende ham; i denne skjønne Kreds ville vi ofte see hinanden." — Rossing kunde ikke unddrage sig hans sidste Omfavnelse, kastede sig derpaa stum paa Hesten, og tause rede Vennerne bag efter Veiviseren hen over Sletten. Ingen vilde afbryde Tausheden. Endelig begyndte Julius: „Der har Du jo funden en fortræffelig Ven, og hos Wagner ville vi erfare mere, saavel om ham, som om den maskerede Veiviser." — „Jeg tilstaaer det," sagde Rossing forlegen, „jeg skammer mig næsten over, at jeg imod min bedre Overbeviisning for et Øieblik lod mig skuffe." — „See Du kun til," svarede Julius,

„hvorledes Du bliver den Nar qvit, som har klamret sig fast til Dig. En svimlende Daare, et Menneske, der, ligesaa let som han har sammenskrabet dem, uddeler Billeder, Ord, og Riim til Enhver, og der er saa taabelig, at han neppe veed, hvorledes han bedrager sig selv og Andre.“ — „Og hvorfor,“ afbrød Rossing ham, „skal man ikke lade sig bedrage? En saadan Daare kan ikke betales med Guld. Mangen Gang, kjære Ven, standse vi dog selv ved den farlige Grændse, Grændseskjællene ere intetsteds satte med Bestemthed. Men han har dristig draget over Grændsen, langt ind paa Daarskabens Mark, og tjener os til Advarsel, naar han derfra tilraaber os.“ — „Enhver maa rigtignok kjende sig selv,“ vedblev Julius med Strænghed. „Da Daaren blandede sine første Toner med Sukke, og oprev sine Farver med Taarer, da han foredrog os sit forlæste Digt, som om han nylig havde forfærdiget det, da han stønnende sukkede over, ikke at kunne bringe Solens Glød paa Papiret og tage den hjem med sig, hvorledes kunde Du da et Øieblik tvivle? Og hos Wagner træffer vi ham igjen! Det er for mig, naar jeg tænker paa det natlige Bud, og denne Daarskabens Morgenhilsen, som om tvende sønderrevne Blade af vor tilkommende Dresdener Roman vare faldne mig i Hænderne. Jeg vilde, efter denne Prøve, kaste det Hele tilside, uden at læse det — og vi skulle endnu gjennemleve det? — det er for galt.“